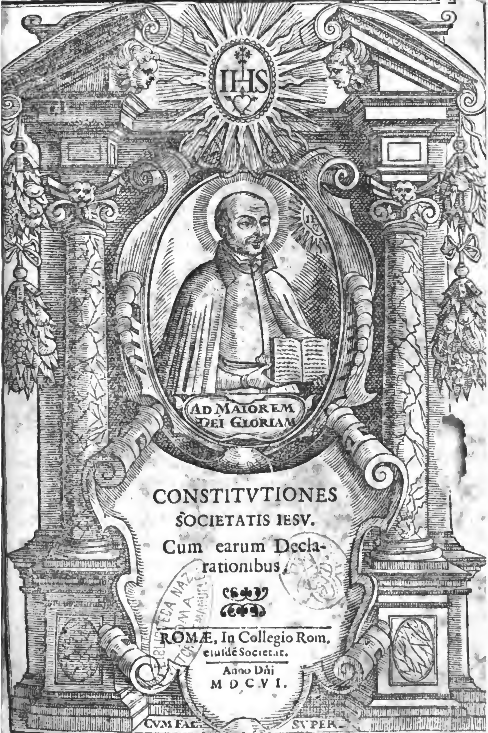

CONSTITVTIONES SOCIETATIS IESV.

Cum earum Declarationibus.

ROMÆ, In Collegio Rom. eiusdẽ Societat.

Anno Dñi MDCVI.

GREGORIVS XIII. *Institutum Societatis à Paulo III. & Iulio etiam III. confirmatum, & à Paulo IIII. diligentissime examinatũ, nec non et à Concilio Tridentino commendatũ nõ modo refert, sed ipse etiã illud atq; Constitutiones, et Statuta approbat, et cõfirmat in hæc verba.*

MOTV PROPRIO, certaque scientia nostra & de Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile huiusmodi institutum, ac prædicta, ceteraque omnia dictæ Societatis Priuilegia, Facultates, exemptiones, immunitates, gratias & indulta tã à prædictis, quam alijs prædecessoribus nostris, & etiã à nobis concessa; Constitutiones quoque & Statuta qualiacunque sint, ea omnia, ac si ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, supplentes omnes iuris & facti defectus, si qui interuenerint in prædictis Constitutionibus & statutis, &c. In litteris Apostolicis, datis Calendis Februarij Anno Incarnationis Dominicæ. MDLXXXII.

Idem Institutum atq; Constitutiones & Statuta approbauit & confirmauit fe. re. Gregor. XIIII. in sua constitutione quarto Calendas Iulij. Anno Domini M. D. XCI. Et nunc postremo S. D. N. Paulus Papa V. eandem gratiam benignissime concessit, vt in amplissimis litteris apparet pridie nonas Septembris datis anno ab orbe redempto M DC VI.

PRIMVM
AC GENERALE
EXAMEN
IIS OMNIBVS, QVI IN SOCIE-
A tatem IESV admitti petent,† proponendum.

DE INSTITVTO SOCIETATIS IESV, & varietate personarum, quæ in ipsa sunt. Cap. I.

1 HAEC minima Congregatio, quę a sede Apostolica primæ sui institutione Societas IESV nominata est, primũ fuit approbata per felicis memoriæ Paulum Papam

DECLARATIONES IN EXAMEN.

IN CAP. I.

A ¶ HOC[a] *examẽ vt plurimum omnibus proponi solet, postquam in Domũ primæ Probationis ingrediuntur. Si tamen in aliquo particulari dictaret ratio aliud examen breuius esse proponendũ, aut hoc ipsum relinquendũ, vt legatur, nullo postulato responso ad ea, quæ continet, vel si satis alioqui notus est, qui ingreditur; non necesse erit iuxta hoc examen procedere. Id tamen ille,[b] cui examinandi munus cõmittitur, cum Superiore conferat, & eius iudiciũ sequatur. [c] Ante autẽ quã Domi recipiantur, fere semper de quibusdã rebus maioris momenti, præsertim de ijs, quæ solent excludere, examinari eos oportebit.*

a P. 1. c. 1. D. & c. 4. §. 5. & E.

b P. 1. c. 1. §. 3.

c P. 1. c. 1. D. & c. 4. D.

pã III.anno 1540 & per eundẽ postmodũ 1543. cõfirmata, ac rursus per Iulium III. illius successorem anno 1550. Vt interim omittantur diuersæ litteræ Apostolicæ, in quibus de ea sermo habetur, & ei variæ facultates (supposita magna approbatione, & confirmatione) conceduntur.

[a] Finis huius Societatis est, nõ solum saluti, & perfectioni propriarum animarum cum diuina gratia vacare, sed cum eadem impense in salutem, & perfectionem proximorum incumbere. 2

Ad hunc finem melius consequendum, [b] tria Vota in ea, Obediẽtiæ, Paupertatis, & Castitatis emittũtur; [c] sic Paupertatem accipiendo, vt nec velit, nec possit redditus vllos ad suam sustentationem, nec ad quiduis aliud habere. Quod non tantum in particulari de vnoquoque, sed etiam de Ecclesijs & Domibus Societatis professæ est intelligendum: [d] Nec etiam (quamuis alijs sit licitum) pro Missarum sacrificijs, vel Prædicationibus, vel Lectionibus, vel vllius sacramenti administratione, vel quouis alio pio officio ex ijs, quæ iuxta suum Institutum Societas potest exercere, stipendium vllum, vel eleemosynã, quæ ad compensationem huiusmodi ministeriorum dari solent, ab alio, quàm à Deo (ob cuius obsequium omnia pure facere debent) possunt admittere. 3

Et [e] quãuis habeat Societas Collegia, & † Domos Probationis 4 B

B ¶ Huiusmodi Domus Probationis velut membra sunt Collegiorum, [f] vbi admitti,

a P.1. c.2. §.8. & c. 3. §.1. & p.3. c.1. §. 9. & p. 4. Proœ. & c. 12. §. 1. & p. 6. c. 3. §. 4. & p. 7. c. 1. §. 1. & p. 10. § 2.

b P.5. c. 3. §. 3 & 6. & c. 4. §. 2. & 3. & p. 6. c. 1. & 2.

c P. 6. c. 2. §. 2. 5. 6. 11. & 12.

d Inf. c. 4. §. 27. & p. 6. c. 7. §. 3. & c. 15. §. 4. & c. 17. F. & p. 6. c 2. §. 7. & G. & p 7. c. 4. §. 4. & B. & p. 10. §. 5.

e P.6. c. 2. A.

f P.1. c. 4. §. 6. & p. 4. c 2. D.

tionis, redditibus dotatas ad Scholasticorum sustentationē, antequam in Societatem Professam, vel eius Domos recipiantur: [a] non possunt tamē huiusmodi redditus in vsum alium, iuxta Litteras Apostolicas in Constitutionibus declaratas, expendi: nec Domus Professorum, nec aliquis eorum, aut etiam Coadiutorum, eisdem vti poterit.

mitti, & probari ad tempus solent, qui postmodum in Collegijs sunt constituendi.

a P.4. c. 2. §.5. & c.10. §.1. & p.6. c.2. §. 3. & p.9. c. 3 §. 18. & c.4. §. 7. & p. 10. § 4.

5 [b] Professa itidem Societas, præter tria Vota dicta, Votum facit expressum Summo Pontifici, vt Vicario qui nūc est, vel pro tempore fuerit, Christi Domini Nostri; nimirum ad proficiscendum sine excusatione, [c] non petito viatico, quocunq; gentium eius Sanctitas iusserit, inter fideles, vel infideles, ad res, quæ ad diuinum cultum, & religionis Christianæ bonum spectant.

b P.5. c.3. §.3. & C. & p.7. c.1. §. 1. & B.

c P.6. c.2. §.13. & I. & p.7. c.1 §.3.

6 Ceterum ratio viuendi in exterioribus iustas ob causas, maius Dei obsequium semper intuendo, [d] communis est: nec vllas ordinarias pænitētias, vel corporis afflictiones ex obligatione subeundas habet; sed illas assumere quiuis poterit, quæ sibi videbuntur C ([e] cū † approbatione Superioris†) ad maiorem sui spiritus profectum cōuenire; & [f] quas propter eundem finem Superiores eis poterunt imponere.

d P.6. c.2. §.15. & 16.

C § Hoc Superiori iudicādum relinquetur. Ille autem vices suas Confessario, vel alijs, quando expedire cēsuerit, poterit delegare.

e P.3. c. 1. §.12 & p.6. c.3. §.1.

f Inf. c.4. §. 33 & p. 3. c.1. §.15.

[a] Personarum autem, quæ admittuntur in hac Societatẽ generaliter sumptam, † quatuor sunt classes; si finem, quẽ ipsa spectat, intueamur: [c] tametsi omnes, qui ingrediuntur, quod ad ipsos attinet, quartæ classis esse debent, de qua dicetur. 7 D

[d] In primis aliqui admittuntur, vt Professionem in Societate quatuor solemnibus Votis (vt dictum est) emissis, faciant; peractis prius experimentis & Probationibus debitis: & hos sufficienter in [e] litteris eruditos (vt in Constitutionibus postmodũ dicetur) & in vita, [f] ac moribus diu (quemadmodum hæc vocatio exigit) probatos, & omnes ante Professionem Sacerdotes esse oportet. 8

[g] Secundæ classis sunt, qui in Coadiutores ad diuinum seruitium, & Societatis auxilium in rebus spiritualibus, vel temporalibus admittuntur. & ij quidem post experimenta & Probationes, Vota simplicia Obedientię, Paupertatis, & Castitatis (omisso quarto ad Summum Pontificem pertinente, & alio quouis solemni) debent emittere. [h] qui sua sorte contẽti esse debent, intelligentes, eos in cõspectu Creatoris & Domini Nostri magis mereri, qui maiori charitate se impendunt auxilio & obsequio omnium, ex amore diuinæ maiestatis, siue in rebus altioribus, siue in alijs inferio- 9

D ¶ Præter hæc quatuor genera personarũ, nonnulli ad [b] solemnem Professionẽ trium Votorum tantum, iuxta literas Apostolicas Iulij Tertij admittuntur.

E ¶ Quam-

a P. 5. c. 1. A.
b P. 5. c. 2. § 3. & c. 3. §. 5. & 6.
c Inf. §. 11. & c. 4. §. 17. & c. 5. §. 8.
d P. 5. c. 3. §. 1. 2. & 3.
e P. 5. c. 2. §. 2.
f P. 5. c. 2. §. 1. & p. 10. §. 7.
g Inf. c. 6. §. 1. 2. 3. & 8. & p. 5. c. 4. §. 1. 2. & 3.
h Inf. c. 6. §. 5. & 6. & p. 1. c. 2. §. 2. & p. 5. c. 4. §. 5.

inferioribus & humilioribus. a P.4. c.3.

10 [a] Tertiæ classis sunt, qui in Scholasticos admittuntur, si ingenio, & reliquis dotibus ad studia conuenientibus præditi inueniantur, vt [b] postquã docti euaserint, [c] in Societatem ingredi, & Professi, vel Coadiutores (prout iudicabitur expedire) esse valeant. Hi [d] autem, vt Scholastici Societatis approbati censeantur post experimenta, & Probationes, eadem [e] tria vota simplicia Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, cum promissione ingrediendi Societatem in altero prius dictorum modorum (vt in Constitutionibus videbitur) ad maiorem Dei gloriam emittent.

11 [f] Quartæ classis sunt, qui indeterminate ad id admittuntur, ad quod idonei esse, temporis successu inuenientur; nondum statuente Societate ad quem ex dictis gradibus eorum talentũ magis sit accommodatum. Illi [g] autem indifferentes ingredientur ad queuis ex dictis gradibus, qui Superiori videatur: & [h] ex parte sua omnes (vt dictũ est) eadem animi dispositione ingredi oportet.

12 Ad hæc, antequam quisquã admittatur ad Professionem, vel simplicia Vota Coadiutorum, vel Scholasticorum superius dicta secundum Institutum nostrũ emittere teneatur; E † [k] bienniũ integrum ad Probationem habebit: & vt admittantur Scholastici ad quemuis ex

E § [i] Quamuis bienij tẽpus præfigatur, tamen nec libertas, nec deuotio, nec vtilitas illa spiritualis, vel meritum, quod consequi solent,

a P.4. c.3. §.1. & 2. & p.5. c.2. §.5. b P.5. c.2. §.2. c Inf. c. 7. §.1. & p. 5. c.4. E. d Inf. c. 7. §.1. & p.4. c. 3. §.3. e Inf. c. 7. §.1. & p.4. c.3. §. 3. & p.5. c.1. A. & c.4. §.4. f Inf. c.8. g Inf. c. 8. §. 1. h Sup. §.7. & inf. c. 4. §.17. i P.3. c. 1. T. & p. 5. c.4. §.6. k Inf. c.4. §.16. & 41. & c.6. §.8. & p.4. c. 3. §.3. & c.4. §.5. & p.5. c.1. §.3 & c. 4. §.3. & 6.

lent, qui Christo Domino Nostro se obstringunt, illis adimitur, qui ante id tempus vota sua offerre volent: licet conueniat sine Superioris facultate ea non emitti. nec tamen, quod ea emiserint, propterea ante ordinarium tempus admittentur ad Professionē, vel in Coadiutores formatos, vel in Scholasticos approbatos.

a Inf. c. 4. §. 16. & c. 6. §. 8. & p. 5. c. 1. §. 3.
b Inf. c. 4. §. 43. & p. 5. c. 1. §. 3. & C.
c P. 1. c. 4. §. 4. & p. 3. c. 1. C. & p. 6. c. 2. M.
d Inf. c. 4. §. 41. & p. 1. c. 4. §. 5. & E.
e P. 1. c. 4. §. 1. & A.
f P. 1. c. 4. B.

ex prioribus gradibus Professorum, vel Coadiutorum formatorū, [a] vnum adhuc annū post absoluta sua studia expectabunt: [b] quod tempus, cum Superiori visum fuerit, poterit prorogari.

Hoc medio tempore duorū annorum ([c] in quo † habitus vllus certus Societatis non sumitur) ante præfinitū tempus in quo Votis eos ligari in Societate oporteat, [d] videre vnusquisque, & considerare debet diplomata Apostolica Instituti Societatis, & † Constitutiones, ac Regulas, quas in ea est obseruaturus, idq; non semel: Primum enim id fiet, [e] dum in Do- 13 F G

F ¶ *Quāuis habitus nullus certus sit, discretioni tamen eius, qui curā habet Domus, relinquitur, an cū eisdē vestibus, quas ex sæculo tulerūt, incedere sint permittendi; an cum alijs eas permutari oporteat: aut, cum deterentur, an aliæ tribuantur, quæ magis conueniant, vel ipsis, vt, qua parte opus habent, iuuentur, vel Domui, vt eorū opera vti possit.*

G ¶ [f] *Non oportebit Cōstitutiones vniuersas ab ijs, qui noui accedunt, legi; sed cōpendium quoddā earum, vbi quisque, quid sibi obseruandū sit, intelli-*

Domo Primæ Probationis erunt; in quam, qui Societatem ingredi volunt, hoſpitum more ad duodecim, vel quindecim dies, vt res ſuas melius cõſiderent, ſolent admitti, antequam in Domum, vel Collegium Societatis ad † cohabitãdum alijs[1], & inter eos verſandum ingrediãtur. Secundo id fiet,[a] ſex menſibus Experimẽtorum, & Probationis elapſis. Tertio poſt alios ſex menſes; & ſic deinceps, donec Profeſſionem, qui ſtudijs abſolutis Profeſſus, & tria Vota, qui Coadiutor, & tria itidẽ Vota cũ ſua promiſſione qui Scholaſticus approbatus eſt futurus, emittat.[c] quod ideo fit, vt vtrinque maiori cum claritate, & cognitione in Domino Noſtro procedatur, & vt quanto fuerit magis probata ſingulorũ conſtantia, tanto ſtabiliores, ac firmiores ſint in diuino ſeruitio, & vocatione prima, ad gloriam, & honorẽ diuinę Maieſtatis.

ligat: niſi forte Superiori videretur, alicui, peculiares ob cauſas, omnes oſtendi oportere.

H ¶ *Dicitur, ad cohabitandum alijs, & inter eos verſãdum; quia in ingreſſu duodecim, vel quindecim dies, vel vſq; ad viginti, ſeorſum ĩ Domo Primæ Probationis teneri ſolent;[b] vt in prima parte Cõſtitutionũ videbitur.*

a Inf. c. 4. §. 41.

b P. 1 c. 4. §. 1. & A.

c p. 1. c. 4. §. 3. & c 4. §. 1.

DE

DE QVIBVSDAM † CASIBVS, quos interrogari oportet, an acciderint ijs, qui in Societatem ingredi petunt. Cap. II. A

EX ijs casibus, de quibus honestas ob causas omnes interrogari oportet, [a] Primus est: recessisse à gremio sanctæ Ecclesiæ, fidem abnegando; vel in errores contra ipsam sic incurrẽdo, vt damnatus ob aliquam propositionem hęreticã quis fuerit; vel vt † suspectus hæresis per sententiam publicam declaratus; vel si infamis ob excommunicationem tamquam schismaticus, spreta auctoritate & prouidentia sanctę matris Ecclesiæ, extiterit. 1 B

[c] Secundus est, homicidium aliquo tẽpore perpetrasse, vel publi- 2

IN CAPVT II.

a P. 1. c. 3. §. 3. & A. & B.

b Inf. §. 6.

c P. 1. c. 3. §. 4. & C.

d Inf. c. 3. A.

A ¶ *QVamquis ea quæ sequuntur, impedimẽta sint, quæ [b] à Societate excludunt; tamen non vt impedimenta proponi debent, donec veritas eliciatur. Qui enim duceretur desiderio ingrediẽdi Societatem, accipere occasionẽ posset veritatem celandi, si hæc impedimenta esse intelligeret, &c. Et nihilominus admoneri Confessarium oportet, vt, si quis vere non respondisset, eius conscientiam, de ea re [d] exstimulet.*

B ¶ *Qui suspectus esset de opinione aliqua erronea in re ad catholicam fidẽ pertinente; constat, quamdiu suspicio manet, eũ non esse admittendũ.*

C ¶ Hæc

C publice † [a] infamem propter enormia peccata fuisse.

3 [b] Tertius est, habitum sumpsisse alicuius Religionis Fratrum, vel Clericorũ; vitam aliquamdiu in Obedientia cum eis agendo, siue emissa, siue non emissa Professione; vel heremitam cum vestibus monachalibus fuisse.

4 [c] Quartus est, vinculo matrimonij consummati, vel seruitutis legitimæ ligatum esse.

5 [d] Quintus est, infirmitatem pati, vnde obscurari, vel parũ sanum iudicium ei reddi soleat; vel dispositionem notabilem ad huiusmodi infirmitatem habere.

C ¶ Hæc infamia eo in loco excludit, vbi ea extat. Qui tamen in remotissimis locis in eam incidisset; cum omnino ad diuinum seruitium se recepisset, huiusmodi infamia eum à Societate non excluderet: quamuis eandem in huiusmodi hominis probatione magis circumspectam reddere debeat.

D ¶ Ce-

a P. 1. c. 3. §. 4. & D.

b P. 1. c. 3. §. 5. & E.

c Inf. c. 3. §. 5. & C. & p. 1. c. 3. §. 6. & F. & p. 2. c. 2. §. 5.

d P. 1. c. 3. §. 7.

6 [e] Prædicti casus impedimenta sunt, cum quorum aliquo nemo in Societatem admitti potest: cum nobis in Domino videatur (præter alias causas) quod qui in eam sunt ingressuri ad bene & fideliter euangelizandũ, & in agro Domini verbum diuinum seminandum, eo aptiora ad id instrumenta erunt, quo minus primi, & secundi defectus notam habuerint, propter consuetam multis & communem infirmitatem.

e Sup. A. & p. 1. c. 3. §. 2. & G. & p. 2. c. 2. B. & p. 4. c. 3. §. 2.

Cum tertio etiam non admittuntur, quod nobis in Domino videatur, eum, qui bonus Chri-

stianus

ſtianus ſit, debere firmũ eſſe in ſua prima vocatione, præſertim cum illa tam ſit ſancta, in qua ſcilicet quis, vniuerſo ſæculo relicto, ſe totum dedicat maiori ſeruitio, & gloriæ ſui Creatoris & Domini. Poſtremo ſic nobis perſuademus (præterquam quod maior ſit futura ædificatio proximorum) eo melius in Domino, ipſius gratia aſpirante, conſeruari poſſe omnes Profeſſos, Coadiutores, atque Scholaſticos, quo magis liberi fuerint ab huiuſmodi impedimentis, ac veluti vnius coloris, & ſimilitudinis oẽs.

a P. 1. c. 3. G.

D ¶ [a] *Ceterum ſi in eo dona aliqua Dei illuſtriora cernerentur, ille, qui examinãdi munere fungitur, antequam eum dimittat, rẽ cũ Superiore conferat.*

E ¶ *Ordo examinis eſt, in primis proſequi id, de quo omnes interrogantur: ſecũdo, de quo ſpeciatim litterati: tertio, de quo etiam ſpecialiter illi,*

b P. 1. c. 4. ſ. 2.

Nullus etiã admittitur cũ duobus vltimis impedimẽtis. Nam quartum eſſet cũ detrimẽto proximorum, ſi vxoris, vel domini conſenſus non obtineretur, aliæque circunſtantię, prout ratio iuris exigit, obſeruarentur. Quintum etiam in damnum eſſet non mediocre ipſius Societatis.

Si aliquod ex his impedimẽtis in quoquã detegeretur, nõ eſt quod vlterius in interrogationibus procedatur; ſed qui Examinatoris officio fũgitur, [b] quoad eius fieri poterit, eundem conſolando, † dimittat: D 7
ſi nullũ eſſet tale, vlterius examinetur † ſequenti modo. E

DE

illi, qui in Coadiutores; quarto, de quo illi, qui in Scholares; quinto, de quo illi, qui vt indifferētes ad mittũtur. Et primo quidē attingitur, quod ad personas pertinet, deinde quod illis est obseruandum.

DE QVIBVSDAM INterrogationibus ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoscendos. Cap. III.

1 AD maiorem personarũ notitiam aliqua sunt in-
A terroganda, quibus † vere omnino, & syncere respondere oportet: & siquid erit, quod secretum requirat, id obseruabitur, vt par erit, & interrogato placuerit. Incipiendo itaque à nomine, interrogetur primũ, Quo nomine vocetur, Quot annos natus sit, Quæ sit eius patria.

2 An sit ex legitimo matrimonio, necne: quod si ex illegitimo, quo pacto id sit, interrogetur. Nũ à progenitoribus iam olim Christianis, an à modernis descendat.

An aliquis ex eius progenitoribus notatus fuerit,

IN CAP. III.

A ¶ O [a] *Bligatio vera dicēdi in examine, ad peccatũ esse debet; & quidē eidē, cui, quod celatũ est, aperiendũ erat, vel qui eius locũ teneat, reseruatum; ut fraus euitetur, quæ locum habere posset, si quis syncere suo Superiori animũ suum non declararet: vnde incommoda, et quidem in totius Societatis non mediocre detrimentum poßēt oriri.*

a Sup. c. 2. A.

rit, vel declaratus ob aliquem errorem contra nostram Christianã Religionẽ, & quomodo id fit.

An patrem habeat, & matrem; & quæ sint eorum nomina: quę conditio, & officium, & modus viuendi sit illis:& an rerũ
temporaliũ † penuria pręman B
tur: an illarũ cõmoditate potiãtur:& quo pacto id habeat.

Si quo tempore in difficul- 3
tatem, vel dubiũ aliquod incideret circa æs alienum, vel quod teneatur subuenire parentibus, vel consanguineis in spirituali, vel corporali, vel quauis alia temporali necessitate constitutis, eos inuisendo, vel alia ratione; num proprio sensu ac iudicio deposito, conscientiæ, vel iudicio Societatis, vel sui Superioris id velit relinquere, vt cũ statuerit ille quod in Domino iustum esse senserit, ei acquiescat.

Quot fratres & sorores ha- 4
beat, & quis eorum sit status, num matrimonij, an alius; Quod officium, aut viuendi modum habeant.

Nũ aliquando † verba edi- 5
derit, quæ ad matrimonium illum obligare vi- C
deantur,

B ¶ *Si præsens et extrema necessitas auxilij eorũ vrgeret; constat, huiusmodi admitti non debere. raro tamen huiusmodi necessitas solet accidere.*

C ¶ *Si spopondisset per verba de præsenti,* [a] *matrimoniũ consũmando, vel modo aliquo pari; duceretur is quartum habere impedimentũ, cum quo nemo in Societatem admitti potest; nisi adsint conditiones illæ, quæ*

a Sup. c.2. §.4 & p.1. c.3. §.6.

deantur, & quo pacto id sit. An habuerit, vel habeat filium aliquem.

qua exigi solet, vt coniugatus religionem ingredi possit.

6 Num habeat[a] æs alienum, aut ciuiles obligationes: quod si habeat, quantæ & quales eæ sint.

D ¶ *Per-*

a P. 1. c. 3. §. 15. & L. & p. 2. c. 2. §. 5.

7 Num didicerit artem aliquam mechanicam. Num legere, & scribere sciat: & si scit, probetur quo modo vtrumq; faciat, si aliunde nō sciretur.

8 Num[b] habuerit, vel habeat morbū aliquem occultum, vel manifestum, & qualem; eum speciatim interrogando, num vexationem aliquam stomachi, vel capitis, vel quoduis aliud impedimentum naturale, seu defectū in aliqua sui parte patiatur. & hoc non solum interrogetur, sed, quoad fieri potest, inspiciatur.

b P. 1. c. 3. §. 15.

9 Nū aliquos Ordines Ecclesiasticos susceperit. Num aliquam obligationem Voti habeat, quale est peregrinationis, vel aliud quodcunque.

10 Quem modum, vel animi propensionem habuerit in tenera ætate, & postea hucusque ad res suæ conscientiæ salutiferas. primum circa orationem, quoties orare solebat interdiu & noctu, quibus horis, qua corporis compositione, quibus orationibus, & cum qua deuotione vel sensu spirituali.

Quo modo se habuerit circa audiendas Missas, & alia diuina officia, & Conciones. Quo modo circa lectionem rerum piarum, & bonorum virorum familiaritatē. Quo modo circa meditationem,

tionem, vel considerationem rerum spiritualium.

Interrogetur, an habuerit, 11
vel habeat conceptus aliquos vel opiniones ab ijs differentes, quę communius ab Ecclesia, & Doctoribus ab eadem approbatis tenentur: [a] & si quando huiusmodi opiniones animum subierint; num paratus sit ad iudicium suum submittendum, sentiendumque, vt fuerit constitutum in Societate de huiusmodi rebus sentire oportere.

Interrogetur, an quibusuis 12
in scrupulis, vel difficultatibus spiritualibus, vel alijs quibuscunque, quas patiatur, vel aliquando pati cõtigerit, se dijudicãdum relinquet, & acquiescet † aliorũ de Societate, qui D
do-

a P. 3. c. 1. O.

D Si Personarũ huiusmodi electio, quibus se iudicandum relinquere debet is, qui in huiusmodi difficultatibus versatur, penes Superiorẽ erit, si subdito ea placuerit; vel penes subditum, si Superior eam approbauerit: cui si in casu aliquo & propter causam aliquam iustã videretur ad Dei obsequiũ fore, maiusque auxilium illius, qui huiusmodi difficultatibus laborat, vt aliquis, vel etiam plures eorum, qui iudicaturi sunt de eis, extra Societatem assumãtur, permitti poterit: electione tamẽ, vel saltẽ approbatione eorum penes Superiorẽ (vt dictum est) manẽte. Si difficultates huiusmodi ad personã ipsius Superioris pertinerẽt; electio, vel approbatio, de qua diximus, penes Cõsultores erit. Qui tamẽ Præposito

Gene-

doctrina, & probitate sint præditi, sententijs.

13 An omnino decreuerit seculum relinquere, & consilia Domini Nostri IESV Christi sequi.

Quam dudum decreuerit, in genere scilicet, mundo renunciare. Postquàm id apud se statuit, an in ea animi sententia remissior factus fuerit, & quatenus. A quo tempore desideria hæc renunciandi seculo, & consilia Christi Domini Nostri sequendi suboriri ei cœperint; vel quibus signis, aut causis ad id mouentibus, ei in mentem venerint.

Generali, vel Prouinciali inferior esset, sine alicuius eorum facultate, licet Rector sit Collegij, vel alicuius Domus Præpositus, nec constituere poterit, nec permittere, vt huiusmodi difficultates ad suã personam pertinentes, arbitrio aliorum extra Societatem subijciantur.

14 [a] Num deliberatum habeat animi propositum viuendi, & moriendi in Domino cum hac, & in hac Societate IESV Creatoris, & Domini Nostri; & à quo tempore, vbi, & per quem primum ad id motus fuerit.

[a] Par. 1. c. 4. §. 3. & p. 5. c. 1. A.

Si negaret se à quoquam de Societate motum fuisse, progrediendum erit vlterius: si affirmaret se fuisse motum (quamuis licite, & cum merito moueri potuisset) ad maiorem tamen ipsius vtilitatem spiritualem fore videtur, si tempus ei aliquod præscribatur, vt ea de re cogitando, Creatori & Domino suo se totũ commendet; perinde ac

ſi nullus de Societate ipſum mouiſſet , vt maiori cum robore ſpiritus procedere ad maius obſequium & gloriam diuinæ Maieſtatis poſſit.

Si poſt huiuſmodi conſiderationem ſenſerit 15
ac iudicauerit ſibi valde conuenire Societatis ingreſſum ad maiorem laudem & gloriam Dei , & vt melius ſaluti , & perfectioni tum animæ ſuæ , tum proximorum ſuorum incumbat ; & poſtulauerit in eandem nobiſcum in Domino admitti , tunc vlterius in examine procedi poterit.

DE REBVS QVIBVSDAM, QVAS præcipue ſcire eos conuenit, qui in Societatem admittuntur, ex ijs, quas in ipſa obſeruare debent.
Cap. IIII.

Proponatur illis, quod hæc mens fuerit eorũ, 1
qui primi in hanc Societatem conuenerunt, vt in ea ij admitterẽtur, qui ſeculo renunciaſſent, & Dei ſeruitio ſe omnino mancipare ſiue in hac,
[a] Inf. S. 3. ſiue in alia Religione ſtatuiſſent. [a] Quocirca quicunq; Societatem ingredi volent, antequã in Domo aliqua, vel Collegio eius viuere ſub Obedientia incipiant, debent omnia bona temporalia, quæ habuerint, diſtribuere, & renunciare, ac diſponere de ijs, quæ ipſis obuenire poſſent: Eaque diſtributio primum in res debitas, & obligatorias, ſi quæ fuerint (& tunc, quam citiſſime fieri poteſt, prouidere oportebit). Si vero tales nullæ fue-

fuerint,in pia & sancta opera fiet,iuxta illud; Dispersit,dedit pauperibus; Et illud Christi; Si vis perfectus esse,vade,& vende omnia, quæ habes, & da pauperibus,& sequere me: Dispensando tamen hæc bona iuxta propriam deuotionem, & à se omnem fiduciam submouẽdo, eadem vllo tempore recuperandi.

2 [a] Quod si statim propter aliquas honestas causas bona non relinquet, promittat se prompte relicturum omnia (vt dictum est) post vnum ab ingressu absolutum annum,quandocunque per Superiorem iniunctum ei fuerit in reliquo temporis probationis, quo completo,ante professionem Professi,& ante tria vota publica Coadiutores re ipsa relinquere,ac pauperibus (vt dictum est) dispensare debent,vt consilium Euãgelicum, quod non dicit; Da consaguineis, sed pauperibus, perfectius sequãtur; & vt melius exemplũ omnibus exhibeant,inordinatum erga parentes affectum exuendi,& incõmoda inordinatæ distributionis, quæ à dicto amore procedit,declinandi; atque vt ad parentes, & consanguineos recurrendi, & ad inutilẽ ipsorum memoriam aditu præcluso, firmius & stabilius in sua vocatione perseuerent.

a Inf.§.3.& 5.& p.3.c. 1.§.7.& 25 & p.4.c.4. E.& p.6.c. 2. H.

3 Si tamen [b] dubitaretur, num maioris foret perfectionis dare vel renunciare consanguineis huiusmodi bona,quàm alijs,propter parem, vel maiorem ipsorum penuriam,& iustas alias ob causas; nihilominus ad declinandum errandi in huiusmodi iudicio periculum, quod ab effectu sangui-

b Inf.§. 5. & p.3. c.1. G.

In Cap. IIII.

A ¶ *INtelligẽdum est, intra Societatẽ; nisi Superiori iustas ob causas uiderentur horum aliqui extra Societatem assumi debere.*

nis solet proficisci, contenti esse debebunt negotium hoc arbitrio † vnius, duorũ, aut triũ; A qui vita & doctrina commendentur, quos vnusquisque, cũ Superioris approbatione elegerit, relinquere, & in eo conquiescere, quod illi perfectius, & ad maiorem Christi Domini Nostri gloriam esse censebunt.

a Supra §. 1

b Supra §. 2.

Interrogetur itaque, num [a] placeat ei statim (sicuti dictũ est) bona sua distribuere; vel certe, num [b] paratus sit ad huiusmodi distributionem, quandocunque exacto primo anno per Superiorem ei fuerit iniunctum.

c P. 3. c. 1. §. 7. & p. 6. c. 2. H.

Admoneantur, quod post ingressum in Domum nemo [c] pecuniam apud se, nec apud amicũ aliquem externum in eodem loco habitantem, habere potest; quin potius eam in pia opera dispenset, vel asseruandam ei tradat, cui cura huius modi domi commissa est: Qui [d] quidem, quidquid vnusquisque feret, scribendum curabit; vt id sciri possit, † si quando scitu opus fuerit.

d P. 1. c. 4. §. 6.

e P. 2. c. 3. B.

B ¶ *Si accideret hunc à Societate dimitti, & Societati quid dedisset; ei restitui debet, iuxta [e] declarationem tertij capitis secundæ Partis.*

Interrogentur itaque, num aliquam habeant pecuniam, & an eam dispensare (vt dictum est) sint contenti.

Ad-

5 Admoneãtur itidem, si Ecclesiastici sint, quod postquam in Societatis corpus vt Professi, vel Coadiutores cooptati fuerint, nulla ecclesiastica beneficia possunt retinere: & [a] quod tempore probationis, post primum annum absolutum (vt superius diximus) quandocunque Superiori visum fuerit, ea relinquere debent, iuxta [b] suam deuotionem, vel ei, qui contulit resignando, vel ad pia opera applicando, vel alioqui dignis viris, quibus hæc instrumenta sint ad Dei obsequium, conferri curando. [c] Quod si consanguineis conferenda esse viderentur, id non facient, nisi ab vno, duobus, aut tribus (vt superius dictum est) iudicetur, quod id magis conueniat, & ad maius Dei obsequium sit futurum. a Supra §. 2. & p. 6. c. 2. H. b P. 3. c. 1. §. 7. c Supra §. 3. & p. 3. c. 1. G.

6 [d] Cum autem communicatio, quæ cum amicis, & sanguine iunctis verbo, aut scripto fit, potius ad quietis perturbationem, quàm ad eorum qui spiritui vacant profectum, præsertim in initijs, facere soleat; Interrogentur, nũ contenti sint cum huiusmodi non communicare, nec litteras accipere, nec scribere; nisi aliqua [e] occasione Superiori aliter videretur: Et quamdiu Domi fuerint, num contenti sint, vt videantur litteræ omnes, & quæ ipsis scribentur, & quas ipsi alijs scribent; ei cui huiusmodi munus commissum est, cura relicta, vt eas det, vel non det, quemadmodum in Domino Nostro magis expedire iudicabit. d P. 3. c. 1. §. 2. e Ibidẽ B. & p. 1. c. 4. §. 4.

7 Vnusquisque eorum, qui Societatem ingrediũtur, consilium illud Christi sequendo; Qui di-

B 3 miserit

miserit patrem,&c. existimet sibi patrem, matrē fratres,& sorores, & quidquid in mundo habebat, relinquendum: immo sibi dictum existimet verbum illud, Qui nō odit patrē, & matrem, insuper & animam suam, non potest meus esse discipulus.

C ❡ Vt loquēdi modus, sentiendi modū iuuet, sanctum est consiliū vt assuescant nō dicere, quod parētes vel fratres habeāt, sed quod habebant, &c. præseferendo se id non habere, quod, vt Christū omnium rerū loco habeant, reliquerunt. Hoc tamē illis magis est obseruandū, qui maiori in periculo versari videntur, vt ab aliquo naturali amore perturbentur; cuiusmodi vt plurimum Nouitij esse solent.

Et ita curandū ei est, vt † omnem carnis affectum erga sanguine iūctos exuat, ac illum in spiritualem conuertat: eosque diligat eo solum amore, quem ordinata charitas exigit, vt qui mundo ac proprio amori mortuus, Christo Domino Nostro soli viuit, eumque loco parentum, fratrum, & rerum omniū habet. C

Ad maiorem in spiritu profectum, & præcipue ad maiorē submissionem & humilitatem propriam interrogetur, an contentus sit futurus, vt omnes errores, & defectus ipsius, & res quæcunque, quæ notatæ in eo & obseruatæ fuerint, Superioribus per quemuis, qui extra confessionem eas acceperit, manifestentur. 8

Num etiam boni sit consulturus (quod & ipse,

ſe,& quiuis alius facere debet) ab alijs corrigi, & ad aliorum correctionem iuuare; Ac num manifeſtare ſeſe inuicem ſint parati,debito cum amore & charitate ad maiorem ſpiritus profectum; præſertim vbi à Superiore,qui illorum curam gerit, fuerit ita præſcriptum,aut interrogatum, ad maiorem Dei gloriam.

9 Præterea antequàm quiſquam in Domum, vel Collegium ingrediatur, vel poſtquàm ingreſſus fuerit,ſex [a] experimenta pręcipua, præter alia multa, de quibus ex parte inferius dicetur, requiruntur. [b] Poterunt ea tamen anteponi, & poſtponi, & moderari, & aliquo in caſu auctoritate Superioris,habita ratione perſonarum, temporum, & locorum, tum ceterorum quæ occurrerint, in alia permutari.

a Inf. ſ.16. & c.7.ſ.6.
b Ibidem & p.9.c. 3. E.

10 [c] Primum eſt, in ſpiritualibus exercitijs menſem vnum plus minus verſari:id eſt, tum in examinanda conſcientia, & anteacta vita recogitanda,& [d] confeſſione generali facienda, ac peccatorum ſuorum meditatione, tum in contemplatione rerum ac myſteriorum Vitæ, Mortis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Chriſti Domini Noſtri, tum etiam in oratione vocali & mentali iuxta cuiuſque captum,prout in Domino edocti fuerint, ſe exercere.

c P. 3.c.1. ſ.20.& R.
d Inf.ſ.41 & p.1.c. 4. ſ.6.

11 Secundum eſt, ſeruire in vno,vel pluribus Xenodochijs per menſem alium, ibidem cibum capiendo,& dormiendo:vel per aliquam,vel plures horas quotidie pro temporum, locorum, & per-

ſonarum ratione auxilium, & miniſterium omnibus ægris, & ſanis prout iniunctum eis fuerit, impendendo: vt magis ſe demittant, & humiliẽt, ac eo veluti argumento demonſtrent ſe prorſus ab hoc ſeculo, eiuſque pompis ac vanitate recedere: vt omnino ſuo Creatori & Domino pro ipſorum ſalute crucifixo ſeruiant.

Tertium eſt, peregrinari menſem alium ſine pecunia: [a] immo ſuis temporibus oſtiatim pro Chriſti amore mendicare; vt poſſint ad incommoditatem comedendi, & dormiendi aſſuefieri: atque adeo vt omni ſpe illa abiecta, quam in pecunijs, & rebus alijs creatis poſſent conſtituere, integre, vera cum fide, & ardenti amore eam in ſuo Creatore & Domino conſtituant, vel vtrunque menſem miniſterio Hoſpitalium, vel alicuius eorum, aut etiam vtrumque peregrinationi, prout Superiori viſum fuerit, impendent. 12

a Inf.ſ.27.

[b] Quartum eſt, poſt ingreſſum in Domum, omni cum diligentia, & ſolicitudine in varijs officijs abiectis, & humilibus ſe exercere, bonum ſui exẽplum in omnibus exhibendo. 13

b Inf.ſ.28. & p.4.c.6. C.

Quintum eſt, doctrinam Chriſtianam, vel aliquam eius partem pueros, & alios rudiores homines publice, vel priuatim, & prout occaſio ſe obtulerit, & in domino commodius viſum fuerit, & iuxta perſonarum proportionem docere. 14

Sextum eſt, poſtquàm in probationibus bonæ ædificationis ſpecimen præbuerint, vlterius ad prædicandum, vel confeſſiones audiendas, vel in 15

vtro-

ytroque se exercendum pro tempore, & loco, & omnium dispositione progredi.

16 Antequam ingrediantur in secundum annum probationis, quæ fit in Domibus, vel Collegijs, per sex menses omnes vacare huiusmodi sex[a] experimentis debent, & totidem alios diuersis alijs probationibus impendent.[b] Poterunt tamen illa sex experimenta fieri vel in totum, vel ex parte toto probationis tempore, vt aliquando hæc, aliquando illa præcedant, & à Scholasticis quidem vel studiorum tempore, vel post studia absoluta, habita personarum, locorum, & temporum ratione, prout in Domino conuenire videbitur. Illud[c] tamen omnino obseruabitur, vt antequam Professi futuri professionem, & Coadiutores formati tria vota sua publica, licet non solemnia, emittant, duo anni experimentorum, & probationum expleātur: & in Scholasticis,[d] studijs absolutis, præter tempus quo probantur, vt Scholastici approbati censeantur, tertius alius annus, antequam ad professionem, vel in Coadiutores formatos admittantur, in variis probationibus, & speciatim in dictis, si prius illis perfuncti non sunt, immo quamuis perfuncti fuerint, in nonnullis earum, ad maiorem Dei gloriam, exigetur.

17 Quandiu huiusmodi experimenta, & probationes fiunt, nullus dicat ex Societate se esse; sed potius qui examinatus fuerit ad Professionem, ex parte ipsius Societatis (quamuis[f] ex parte sua cū indifferentia ad omnes gradus sit ingressus) cum loquen-

[a] Supra §. 9.
[b] In f. c. 7. §. 6. & p. 9. c. 3. §. 8. & E.
[c] Supra c. 1. §. 2. & inf. §. 41. & c. 6. §. 8. & p. 1. c. 3. §. 3. & c. 4. §. 5. & p. 5. c. 1 §. 3. & c. 4. §. 3. & 6.
[d] Supra c. 1. §. 12. & infra c. 6. §. 8. & p. 5. c. 1. §. 3.
[e] Supra §. 9. & p. 5. c. 2. §. 1.
[f] Supra c. 1. §. 7 & 11.

loquendi occaſio ſe obtulerit, dicere debet ſe in experimentis verſari, atque optare ſe admitti in Societatem, quocunque in gradu ipſa Societas ad gloriam Dei eo vti volet. Si vt Coadiutor examinatus fuerit, dicet ſe in probationibus adhuc eſſe, atque optare in gradum Coadiutorum recipi.

a Inf. c. 8. Simili modo de Scholaſticis, & de alijs qui [a] vt indifferentes examinati ſunt, intelligatur: vt quiſque iuxta ſui examinis rationem reſpondeat.

Circa huiuſmodi experimēta diligenter, quod ſequitur, eſt obſeruandum; ſcilicet, vt, vbi [b] aliquis in primo experimento, nempe exercitiorum ſpiritualium verſabitur, is qui illum exercet, ad Superiorem referat, quid de eodem ſentiat ad finem Societati præfixum. 18

b P. 2. c. 2. C.

c Ibidem. [c] Cum in ſecundo, ſeruiendi in Hoſpitalibus, afferat qui probatur, Gubernatoris teſtimonium, vel Præfecti eorum, qui inſeruiunt Hoſpitali, de boni nominis odore, quem in eo reliquerit. 19

d Ibidem. [d] Cum in tertio, peregrinationis, ab vltimo loco, ad quem peruenit, vel non procul ab eo, teſtimonium ab aliquibus, vel vno certe fide digno ſecum ferat, quod ſuam deuotionem ſequutus, ſine vlla cuiuſquam querela eò peruenit. 20

e Ibidem. [e] Cum in quarto, exercendi ſe in officijs domeſticis humilitatis, pro teſtimonio erit data omnibus, qui domi ſunt, ædificatio. 21

f Ibidem. [f] Vbi vero in quinto, de doctrina Chriſtiana, & ſexto, de prædicatione, & confeſſionibus audiendis, vel de vtroque munere obeundo verſabitur; 22

tur;

tur; eius testimonium erit (si quidē Domi nostræ habitauerit) à Domesticis accipiendū, & ex ædificatione, quā populus vbi Domus est, acceperit. Si prędicare, & confessiones audire acciderit alijs in locis extra huiusmodi populum, ac Domum, testimonium afferre debet ab huiusmodi locis, vbi diutius versatus fuerit; vel à personis publicis (præcipuam habendo rationem Prælatorum ordinariorum) quæ fidem plane faciant, quod cū doctrina sana, ac bonæ vitæ exemplo, sine cuiusquam offensione, verbum diuinum seminauit, & officio Confessarij functus est.

23 Præter hæc testimonia, poterit Societas, quando id expedire videretur, curare, vt aliunde certior fiat; vt ipsa sibi magis, ad Dei & Domini Nostri gloriam satisfaciat.

24 Si huiusmodi [a] testimonia in prædictis experimentis non afferrentur, diligenter causa inquirenda erit, curandumque, vt rei totius veritas intelligatur: quò melius omnia, quæ conuenient, prouideri possint; vt melius bonitati diuinæ, ipsius gratia aspirante, inseruiatur.

25 Præterea [b] postquàm domi fuerit, egredi eam sine facultate non debet: & [c] si laicus fuerit, confiteatur oportet, & sanctissimum Sacramentum Eucharistiæ sumat octauo quoq; die; nisi Confessario aliquod esse impedimentum ad communionē videretur. Si Sacerdos est, cōfitebitur vt minimum octauo quoq; die, & crebrius missæ sacrificiū offeret; simul Ordinationes, vel Cōstitutiones alias

a P. 2. c. 2. C.

b P. 3. c. 1. §. 3. & C.

c P. 3. c. 1. §. 11. & p. 4. c. 4. §. 3. & B. & p. 6. c. 3. §. 2.

alias Domus (vt in eius Regulis edoctus erit) obseruabit. [a] Omnes, qui domi sunt, in addiscenda doctrina Christiana se exercebunt, & [b] etiam in prædicatione illi, quibus Superior Domus id faciendum iudicabit: inter quos nullus erit eorum, qui in Coadiutores temporales admissi sint.

[c] Sui victus, potus, vestitus, & lecti rationem, si 26
Societatē sequi velit, sibi persuadeat fore vt pauperibus accommodatam, quodque quæ vilissima erunt ex ijs, quæ domi sunt, ei tribuentur, propter ipsius maiorem abnegationem, & spiritualē profectum; & vt ad quandam æqualitatem & veluti mensuram ab omnibus perueniatur. Cum enim qui primi in Societatem conuenerunt, per huiusmodi indigentiam, ac penuriam maiorem rerum corpori necessariarum probati fuerint; qui post eos accedent, curare debent, vt quoad poterunt, eò pertingant, quò illi peruenerunt, vel vlterius etiam in Domino progrediantur.

Ad hæc, præter reliquas peregrinationes, & 27
probationes sic declaratas, antequàm Professi suam professionem, & Coadiutores sua vota emittant, & (si Superiori videbitur) Scholastici, antequàm approbati censeantur, & vota sua, ac promissionem superius dictam faciant, per triduum suis constitutis temporibus, vestigia sequendo primorum, de quibus mentionem fecimus, [d] ostiatim pro Christi Domini Nostri amore mēdicare debent, vt contra quàm est communis hominum sensus, ad diuinum obsequium & laudem magis se

a Par. 3. c. 1. §. 20.

b P. 3. c. 1. §. 21. & p. 4. c. 8. §. 3. & p. 10. §. 3.

c P. 3. c. 2. §. 3. & C. & p. 6. c. 2. §. 15. & 16. & M.

d Supra §. 12.

se possint submittere, magisque in spiritu proficere, ad gloriam diuinæ maiestatis:[a] vt etiam magis sint dispositi ad id ipsum faciendum, quando illis iniunctum fuerit vel conueniens, aut necessarium erit, dū per varias mundi partes, iuxta quod eis præscriptum, vel constitutum per Summum Christi Vicarium, vel eius loco per Superiorem Societatis fuerit, discurrent. Quandoquidem exigit nostræ professionis ratio, vt parati, & in procinctu simus ad ea omnia, quæ quouis tempore in Domino nobis iniuncta fuerint, nec[b] petendo, nec expectando præmium vllum in præsenti hac, & labili vita, sed eam, quæ vndecunque æterna est, ex summa Dei misericordia semper sperando.

a Par. 4. c. 2. §. 6. & p. 6. c. 2. §. 10. & 13. & I. & p. 7. c. 1. E. & c. 2. G.

b P. 4. c. 15. §. 4. & p. 6 c. 2. §. 7.

28 Et[c] ad particularia quædam descendēdo, in probationibus humilitatis, & abnegationis sui, & in exercendis officijs abiectis, & humilibus (cuiusmodi sunt in culina seruire, domum euertere, & reliqua omnia seruitia obire) promptius ea suscipi conuenit, à quibus sensus magis abhorrebit: si quidem iniunctum fuerit, vt in eis se exerceant.

c Supra §. 13. & inf. §. 46. & p. 3. c. 1. §. 22. & 27.

29 Cum[d] aliquis ad ministeria culinæ obeunda ingredietur, vel ad eum iuuandū, qui Coquus est, eidem obedire cum magna humilitate, in rebus omnibus ad ipsius officium pertinentibus, debet. Si enim ei integram Obedientiam nō præstet, nec vlli ex superioribus, vt videtur, præstaret; quandoquidem vera obedientia non considerat personam, cui fiat, sed propter quem fiat: & si propter solum Creatorem & Dominū Nostrū fiat, eidē om-

d P. 3. c. 1. §. 24.

omnium Domino obeditur. Vnde nulla ratione considerandum est, an sit Coquus, vel Superior Domus: an hic, vel ille sit, qui iubet; quandoquidem nec illis, nec propter illos (sane intelligendo) vlla obedientia præstatur, sed soli Deo, & propter solum Deum Creatorem ac Dominum nostrum.

Ideo melius est, vt Coquus † non roget sibi inseruientem,' vt hoc, aut illud faciat, sed cum modestia iubeat vel dicat, hoc fac, vel illud: Si enim rogat, potius vt homo hominem alloqui videbitur: & Coquum laicum rogare Sacerdotem, vt ollas abstergat, vel res huiusmodi faciat, nec decens, nec iustum videretur: sed si iubeat, vel dicat, fac hoc, vel illud, significabit magis quòd vt Christus homini loquitur, quandoquidem ipsius loco iubet: atque ita qui obedit, considerare ac perpendere vocem à Coquo, vel alio, qui sit ei Superior, egressam debet, vt si à Christo Domino Nostro egrederetur, vt omnino placere diuinæ Maiestati possit. 30 D

D ¶ Vtrunq; bonum est, rogare, & iubere: nihilo minus in initijs magis proficiet aliquis si iubetur, quàm si rogaretur.

31 Hoc ipsum in alijs humilibus officijs intelligatur, quando aliquis in eis ministerium suum impendit: atque [a] eodem modo accipiatur in † officialibus subordinatis,' qui accepta à Superiori auctoritate Domum gubernant. E

E ¶ Cuiusmodi esse solent Minister & Subminister,

a P. 3. c. 1. §. 24. & p. 4. c. 10. §. 8.

b P. 3. c. 1. §. 17. & c. 2. G.

32 [b] Ægritudinis tempore non solum

solum obseruare vnusquisque Obedientiam magna cum puritate debet erga Superiores spirituales ᵃ, vt ipsius animam regant: sed cum eadem humilitate erga Medicos corporales, & Infirmarios, vt corpus eius regāt; quandoquidem illi plenam ipsius sanitatem spiritualem, hi vero corporalem omnino curant. [a] præterea qui ægrotat, humilitatem & patientiā suam præseferendo non minorem ædificationem, dum morbo laborat, ijs, qui ipsum inuisent, & cū eo versabuntur & agēt, quàm dum valebat corpore, ad maiorem Dei gloriam, præstare curet.

ster, vel alij, qui in Collegijs similia munera gerunt.

a P.6.c.4. §.1.

33 Ad maiorem firmitatem omnium, quæ sic narrata sunt, & ad maiorem spiritualem profectum eius, qui examinatur; interrogetur, an omnino obedientem se exhibere in omnibus, quæ hic dicta & declarata sunt, velit, subeundo [b] & adimplendo quasuis pænitentias, quæ propter defectus, & negligentiam suam, vel quiduis aliud fuerint iniunctæ.

b Supra c. 1. § 6. & inf.§.41. & p.3.c.1.§. 15.

34 Re in Domino considerata, visum nobis est in diuinæ Maiestatis conspectu, mirum in modum conferre, vt [c] Superioribus subditi omnino perspecti sint: quò melius regi & gubernari, & per eos in viam Domini dirigi possint.

c. Inf.§.35. & p.3.c.1. §.12. & p. 4.c.10.§.5. & p.6.c.1. §.2.

35 Præterea quanto exactius Superiores res omnes internas, & externas suorum nouerint, tanto maiori cum diligentia, amore, & solicitudine iuuare

uare eos, ipsorumque animas à varijs malis, & periculis, quæ in progressu possent accidere, conseruare poterunt. Cum[a] etiam semper parati esse, iuxta nostræ professionis rationem, & procedendi modum, ad discurrendum per has & illas mundi partes debeamus; quandocunque per Summū Pontificem, vel Superiorem nostrum immediatum fuerit nobis iniūctum. Vt melius secundum Dei voluntatem huiusmodi missiones fiāt, his, & non illis mittendis; vel his ad hoc munus, illis verò ad alia; non solum refert valde, sed summopere, vt Superior[b] plenam habeat notitiam propensionum, ac motionum animi, & ad quos defectus, vel peccata fuerint, vel sint magis propensi, & incitati, qui sub eius cura sūt: vt eius rei habita ratione, melius ipsos dirigere possit; nec supra mensuram virium suarum in periculis, vel laboribus grauioribus, quàm in Domino ferre suauiter possint, constituat: & etiam vt (quæ audit sub secreti sigillo custodiendo) melius Superior possit ordinare ac prouidere, quæ corpori vniuerso Societatis conueniunt.

a P.3. c.2. G. & p.4. proe. A. & p.7. c.1. S. 1. & c.2. H.

b Supra S. 34.

Ideo quicunque hanc Societatem in Domino 36
sequi volet, & in eadem ad maiorem Dei gloriam manere, priusquàm ad primam probationem accedat, vel postquàm ingressus fuerit, antequàm generaliter examinetur, vel post examen, intra aliquot menses (si Superiori differendum videretur) sub sigillo confessionis, vel secreti, vel quacumque ratione ei placuerit, & ad maiorem ip-

sius

ſius conſolationem fuerit, debeat conſcientiam ſuam magna cum humilitate, puritate, & charitate manifeſtare, re nulla qua Dominum vniuerſorum offenderit, celata: & totius anteactæ vitæ rationem integram, vel certe rerum maioris momenti Superiori, qui tum fuerit Societatis, vel cui ex Præpoſitis, vel alijs ex inferioribus ille iniungeret, prout magis conuenire videretur, reddat; vt melius omnibus in Domino proſpiciatur, ipſeque magis in ſpiritu cum gratia vberiori ad maiorem diuinæ bonitatis gloriam proficiat.

37 Sic igitur progredientes in gratiæ atque ſpiritus incremento, plenoque cum deſiderio ingrediendi, & perſeuerandi, quamdiu vixerint, in hac Societate, tantundem [a] facient aliquoties antequàm ad profeſsionem qui Profeſsi, & ad ſua vota qui Coadiutores formati ſunt futuri, admittãtur; & id, quo ſequitur modo. a Supra §. 36.

38 Poſtquam primo aliquis eorum integram vitæ rationem Superiori Domus reddidit, [b] ab eodẽm die inchoando, prioribus, quæ eidem dixit, non repetitis, iterum poſt ſemeſtre proximum plus minus ei, vel cui à Superiore fuerit conſtitutum, vitæ rationem reddet. Deinde à ſecunda hac ratione incipiendo, eodem ordine procedetur; & ſexto quoque menſe rationem hanc ſui quiſque reddet. Vltima vero circiter triginta dies antequàm Profeſsi futuri ſuam profeſsionem, & Coadiutores ſua vota emittant, reddetur. b Supra §. 36.

39 Scholaſtici [c] eodem modo procedent, præterquàm c Supra §. 36. & p. 4. c. 10. §. 5.

quàm quod absolutis suis studijs cum primum rationem vitæ suæ reddent, ab vltima quam reddiderunt in Domo, vnde ad studia missi sunt, vel ab initio vitę, si aliqua de causa nunquam reddiderunt, incipient.

a Supra §. 36. & p. 6. c. 1. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 19.

Sic [a] etiam videtur quod Coadiutores formati, & Professi, si alicubi agent vbi Præpositi alicuius Societatis obedientiæ subiaceant, singulis annis, vel crebrius, si Præposito videbitur, suæ conscientiæ rationem dicto modo ab vltima quam reddiderunt incipiendo, ei reddant. 40

b Supra c. 1. §. 13. & 6. & p. 1. c. 4. §. 5.

c Supra §. 10. & p. 1. c. 4. §. 6.

Qui senserit ad omnia quæ dicta sunt, animum ac vires sibi à Domino dari, ac ad maiorem Dei gloriam fore, suæque animæ magis salutiferum iudicat in corpus huius Societatis admitti, [b] pręter litterarum Apostolicarum, & Constitutionū, & reliquorum, quę ad eius Institutum pertinent, ipso initio, ac postea sexto quoque mense, vt dictum est, considerationem; [c] debet generalem vitæ totius confessionem apud aliquem Sacerdotem à Superiore assignatum, propter multiplicē spiritus vtilitatem quæ ea in re deprehenditur, facere. Quod si aliquando generaliter confessus fuerit alicui de Societate, vel in exercitijs spiritualibus, vel extra illa, satis erit generalem confessionem ab alia etiam generali ad id vsque tempus inchoare, & post eam Sacratissimum Christi Domini Nostri Corpus sumere, & sic sexto quoque mense eodē modo generaliter, ab vltima inchoādo, confitebitur. Demum continuum puritatis 41

ac

ac virtutum augmentum, & inflammata in Domino desideria multum in hac Societate diuinæ maiestati seruiendi procurando, [a] exactis duobus annis probationis, & se perpetuo obedientem exhibendo, & in sua conuersatione, & varijs experimentis ædificationem præbendo, [b] ac pænitentias pro erratis, & negligentijs, & defectibus iniunctas magna cum humilitate subeundo, si & ipse, & Societas, vel Superior Domus contenti fuerint, in Societatis corpus admitti poterit, [c] consideratis prius litteris Apostolicis, & Constitutionibus, & confessione generali peracta, vt superius est dictum; quam vt melius instituat, seseque in sua prima deliberatione confirmet, per vnius hebdomadæ spatium se colligendo, & aliqua spiritualia exercitia ex iam factis, vel alijs, faciendo, postremo suam oblationem, ac Vota siue solemnia sint in Professis, siue simplicia in Coadiutoribus, & Scholasticis, quemadmodum in Constitutionibus declarabitur, ad maiorem Dei gloriam, vberioremque fructum animæ suæ, emittat.

a Supra c. 1. §. 12. p. 4. c. 3. §. 3. &c. 4. §. 5. & p. 5. c. 1. §. 3. &c. 4. §. 3. & 6.

b Sup. §. 33. &c. 1. §. 6. & p. 3. c. 1. §. 15.

c Supra c. 1. §. 13. & G.

42 Admoneantur quod Votis huiusmodi emissis, iuxta tenorem litterarum Apostolicarum, non possint ipsi ad alias Religiones sine facultate à Superiore Societatis concessa transire.

43 Quod si exacto probationis tempore, contentus quidē ipse est, & exoptat sic ad Professionem, vel in Coadiutorem, vel in Scholasticum admitti, verum dubitaret Societas de ipsius talento, vel moribus, securius [d] erit in alium annum, vel

d Supra c. 1. §. 12. & p. 5. c. 1. §. 3. & C.

tempus, quod videbitur, id prorogari; donec vtrique parti plene in Domino sit satisfactum.

Præterea diligenter animaduertant oportet qui examinantur (magnifaciendo, summique momenti id esse ducendo in conspectu Creatoris ac Domini Nostri) quantopere iuuet ac conferat ad vitæ spiritualis profectũ omnino, & non ex parte abhorrere ab omnibus, quæ mundus amat, & amplectitur, & admittere, & concupiscere totis viribus quidquid Christus Dominus Noster amauit, & amplexus est. Quemadmodum enim mundani homines, qui ea, quæ mundi sunt, sequuntur diligunt, & quærunt magna cum diligentia honores, famam, magni nominis existimationem in terra, sicut mundus eos edocet: sic qui procedunt in spiritu, & serio Christum Dominum Nostrum sequuntur, amant, & ardenter exoptant quæ ijs omnino contraria sunt, indui nimirum eadem veste, ac insignibus Domini sui, pro ipsius amore ac reuerentia; adeo vt si sine offensione vlla diuinæ maiestatis, & absque proximi peccato foret, vellent cnotumelias, falsa testimonia, & iniurias pati, ac stulti haberi & existimari (nulla tamen ad id per eos data occasione) eo quòd exoptant assimilari, ac imitari aliquo modo Creatorem ac Dominum Nostrum IESVM Christum, eiusque vestibus, & insignibus indui: quandoquidem illa ipse propter maiorem profectum nostrũ spiritualem induit, nobisque exemplum dedit, vt in omnibus, quoad eius fieri poterit, diuina

gratia

gratia aſpirante,eum imitari, & ſequi,cũ vera ſit via,quæ ducit homines ad vitam,velimus. Igitur interrogentur, an huiuſmodi deſideria tam ſalutaria, & ad perfectionem animarum ſuarum tam fructuoſa in ſe ſentiant.

45 Quod ſi quis propter humanam noſtram debilitatem ac miſeriam, in ſe huiuſmodi tã inflammata in Domino deſideria non ſentiret, interrogetur an certe deſiderium in ſe ſentiat, huiuſmodi deſideria ſentiendi. Si affirmando reſpõderit, optare ſe nimirum huiuſmodi tam ſancta deſideria animo concipere, quò melius ad eorum effectum perueniatur,interrogetur,an decreuerit,paratuſque ſit huiuſmodi iniurias,illuſiones, & opprobria in Chriſti inſignibus incluſa, & alia quæuis, quæ ei inferrentur ſiue per quemuis ex Domo, vel Societate (in qua obedire, & humiliari, ac æternam beatitudinem conſequi exoptat) ſiue extra eam per quemuis viuentium, nulli malum pro malo, ſed bonum pro malo reddendo, admittere,& patienter cum Dei gratia ferre.

46 Vt melius ad hunc perfectionis gradum in ſpirituali vita tam precioſum perueniatur, eius maius ac impenſius ſtudium ſit, [a] quærere in Domino maiorem ſui abnegationem, & continuam in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationem. Noſtrum autem erit in eiſdem iuxta gratiam, quam Dominus nobis conferre ad ſuam maiorem laudem ac gloriam dignabitur, eum iuuare.

[a] Supra §. 28. & inf. c.6. §. 6. & p.3.c.1. §. 23. et 27.

DE ALIO EXAMINE AD *particularia aliquanto magis descendente, quod eruditis, & Coadiutoribus spiritualibus, & Scholasticis conuenit. Cap. V.*

QVO melius intelligi, atq; cognosci queant quæ ad huiusmodi homines spectant, vnusquisque eorum interrogetur, Vbi studuerit, Qua in facultate, Quibus auctoribus ac doctrinæ deditus, Quantum temporis studijs impenderit, Quantumque suo iudicio profecerit, ac nominatim, Quam sit ei familiaris Latina lingua. 1

An ad gradus Artium liberalium, vel Theologiæ, vel Iuris Canonici, vel alterius cuiusuis facultatis sit promotus. 2

An [a] existimet se memoria ad benè capiẽdum, & retinendum quod didicerit, esse præditum. 3

An [b] sibi videatur pollere intellectu, qui cito, ac bene penetret ea, quibus studuerit.

An in se propensionem naturalẽ, aut voluntariam ad studia sentiat.

An existimet studia sanitati sui corporis aliquid detrimenti attulisse. 4

An [c] vires sibi corporales, & spirituales suppetere sentiat ad labores qui in Societate requiruntur ferẽdos, siue in studijs, quãdiu illis vacat, siue in vinea Domini, cum in ea laborandum est.

Si Sacerdos fuerit, An se in audiendis confessionibus, 5

a P. 1. c. 2. §. 7.

b P. 1. c. 2. §. 6.

c P. 1. c. 2. §. 11.

sionibus, vel in prædicatione, vel alijs ministerijs ad proximum iuuandum exercuerit.

6 Cum ad huiusmodi officium ac ministerium diuini verbi seminandi, & spirituali proximorum auxilio attendendi, litterarum bonarum sufficiens eruditio requiratur, & Scholasticos etiam aliquod sui profectus in litteris quibus studuerunt, specimen præbere oporteat, omnes examinentur. [a] Quod fiet, si quisque lectionem vnam in quauis facultate cui operam dederit, prælegat; & postea exhortationem vnam quisque (idq; ante egressum à prima probatione) faciat: & postea in secundam ingrediendo, si ei fuerit iniunctum, vt inferius dicetur, hoc ipsum faciet.

a P.1. c.4. §.5.

7 Præterea intelligat (si Sacerdos est, vel quãdocunque promotus ad Sacerdotium fuerit) quod confessiones nec Domi, nec foris audire, nec vlla Sacramenta ministrare sine peculiari probatione, ædificatione, & facultate sui Superioris per totum probationis tempus debet: sed nec publice Missam dicere debet, donec coram aliquo, vel pluribus domesticis priuatim eam dicat, & admoneatur, [b] vt in modo dicendi conueniat cum alijs de Societate inter quos agit, & se ad ædificationẽ eorum qui illam sunt audituri, componat.

b P.4. c.8. §.2. & p.8. c.1. §.8.

8 Ad maiorẽ humilitatem & perfectionẽ eruditorũ Coadiutorum spiritualium, & Scholasticorum, si de eo qui in Societatem est ingressurus dubitatur an idoneus sit futurus, vt ad Professionem, vel in Coadiutorem spiritualem, vel

Scholaſticum eius admittatur; cum id tanquam certiſſimũ ſtatuatur, quod multo melius & perfectius ſit, vt ipſe iudicari, & regi ſe à Societate ſinat; quandoquidem non minus, quam ipſe, quod exigitur, vt in ea maneat, Societas intelliget, ipſi verò maiori humilitati, & perfectioni tribuetur, maioremque dilectionem, ac fiduciam in his, à quibus eſt gubernandus, oſtẽdet; [a] interrogetur, an velit proprium ſenſum, ac iudicium Societati ſubmittere, vel eius Superiori; ita vt acquieſcat eius ſententiæ; ſiue inter eos illum conſtituat, qui in Societate profeſſionem emittunt, & Chriſti Domini Noſtri Vicario obligătur, ſiue inter Coadiutores, ſiue inter Scholaſticos Societatis, in ſtudijs vlterius progrediẽdo. Interrogetur vlterius, ſi Superior vellet ſemper eundem ſolum vt Coadiutorem in rebus exterioribus Societatis curandis occupari, ac ſic in ſuæ animæ ſalutem incũbere; an paratus ſit in humilibus, & infimis officijs ſe exercere, vitamque omnem in vtilitatem, & auxilium eius exigere; ſibi perſuadendo, quod dum ei inſeruit, Creatori ac Domino ſuo (pro cuius amore, & debita reuerentia omnia facit) inſeruit.

a Supra c. 1.§.7.& 11. & c.4.§.17. & inf.c.8.

DE ALIO EXAMINE AD SOLOS Coadiutores accommodato.

Cap. VI.

AD maiorem rei notitiam declaretur vnicuique ex huiuſmodi Coadiutoribus latius, quod in initio attingebatur; [b] Quod ſcilicet 1

b Supra c. 1.§.9. & p. 5.c.2. §. 4. & c.4.§. 1. 2. & 3.

in

in hanc Societatem Coadiutores spirituales, & temporales admittuntur; [a] Spirituales quidem, qui Sacerdotes sunt, & litteris sufficiẽter ornati, vt in rebus spiritualibus Societatem iuuent: [b] Tẽporales verò ad sacros Ordines non promoti, cũ litteris, vel sine illis, in rebus externis, quæ necessariæ sunt, possunt iuuare.

a P. 1. c. 2. §. 5.
b P. 1. c. 2. §. 2.

2 Priorum magis proprium est, Societatem in audiendis confessionibus, in exhortationibus, in Doctrina Christiana, & alijs litteris edocendis iuuare: His vero eædem gratiæ ad animarũ auxiliũ communicari possunt, quæ Professis ipsis solent.

3 Posteriorum [c] magis est proprium (licet possint in rebus maioribus pro talenti eis à Domino concessi ratione occupari) vt in ministerijs omnibus inferioribus, & humilioribus, quæ ipsis iniugentur, se exerceant; persuasi quod Societatem iuuando, [d] quo melius illa saluti animarum vacare possit, eidem omnium Domino seruient: quandoquidem propter diuinum ipsius amorem ac reuerentiam id faciunt. Ideo prompti esse cum omni humilitate, & charitate, quoad fieri poterit, debent ad officia, quæ eis credita fuerint, exacte obeunda. Quo fiet, vt non solum mercedem suam integram habeant, sed participes sint omnium bonorum operum, quæ Deus per vniuersam Societatem ad obsequium & laudem suam operari dignabitur; & omnium indulgentiarum, & gratiarum, quę Professis ad suarum animarum bonum à sede Apostolica concessæ fuerint.

c Inf. c. 8. §. 2. & p. 1. c. 2. §. 2. & p. 4. c. 6. B.
d P. 1. c. 2. A.

Et

a P.7. c. 4. §.8. Et[a] nihilominus eniti debent in colloquijs spiritualibus, ad maiorem vtilitatem spiritualem proximorum aliquid conferre, & quod nouerint, docere, & ad bene agendum, quoscunque poterunt (quandoquidem vnicuiq; Deus proximi sui curam dedit) excitare. 4

5 Si quis instructus & examinatus fuerit, vt sit futurus spiritualis Coadiutor, sic vacare debet rebus spiritualibus, quæ cum sua prima vocatione propriè sunt coniunctæ vt[b] in posterum directè, vel indirectè per se, vel alium innouare, aut mutationem aliquam à sua vocatione in aliam, scilicet à gradu Coadiutoris spiritualis ad Professi, vel Scholastici, vel Coadiutoris temporalis gradum, tentare non debeat: sed cum omni humilitate, atque Obedientia incedere ac progredi eadem via, quæ ipsi ab eo qui nescit mutationem, & in quem illa non cadit, ostensa est.

b P.5. c. 4. §.5.

6 Eadē ratione si quis examinatus, & instructus fuerit, vt sit futurus Coadiutor temporalis, sic se totum rebus, quæ cum sua prima vocatione propriè sunt coniunctæ, addicat, vt [c] non curet vlla ratione à statu Coadiutoris temporalis, in statum spiritualis, vel Scholastici, aut Professi progredi; nec etiam (si in suo eodem maneat) plus litterarum addiscere quàm sciebat cum est ingressus, curet: sed perseuerare magna cum humilitate debet in omnibus, Creatori ac Domino suo iuxta primam suam vocationem inseruiendo, [d] ac solicite in abnegationis sui ipsius profectum, & ve-

c P.5. c. 4. §.5.

d Supra c. 4. §. 16. & p. 3. c. 1. §. 27.

rarum

rarum virtutum ſtudium incumbendo.

7 Interrogentur huiuſmodi, vt de re propria ſuæ vocationis, an [a] contenti, & quieti ſint futuri in obſequio Creatoris & Domini ſui in officijs, ac miniſterijs abiectis, & humilibus ad auxiliū Domus, & Societatis pertinentibus, cuiuſcunque rationis illa ſint, parati ad vitam omnem in eis exigendam, ſibi perſuadendo quod ea in re obſequium, & laudem prꝑſtant ſuo Creatori & Domino, dum omnia propter diuinū ipſius amorem, & reuerentiam agunt.

8 Omnes Coadiutores tā ſpirituales, quàm tēporales [b] exacto biennio, quod experimentis & probationibus datur, & [c] vno adhuc anno, ſi Scholaſtici fuerint (vt prius eſt declaratum) ſi velint in Societate manere, & ipſa, vel Superior eius contentus fuerit, [d] oblationem ſuam trium Votorum facient (quæ publica, licet non ſolemnia ſint iuxta litteras Apoſtolicas Iulij III.) Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis, vt initio diximus; & exinde Coadiutores formati vel ſpirituales, vel temporales cenſendi ſunt;

A ita, vt † ex [e] parte ipſorum liga-

a P. 1. c. 2. §. 2.

b Supra c. 1. §. 12. & c. 4. §. 16. & p. 5. c. 1. §. 3.

c Supra c. 1. §. 12. & c. 4. §. 16. & p. 5. c. 1. §. 3.

d Supra c. 1. §. 9. & p. 5. c. 4. §. 1. 2. & 3. & A. & B.

e P. 5. c. 4. B.

In Cap. VI.

A † EX parte ipſorū conuenit eos ligari; quandoquidē eorum ſtabilitas quæritur. Nec eſt iniuſtū (vt patet in litteris Apoſtolicis) ſi Societas libertatē ad eos dimittēdos, quādo non faciūt quod debent, retineat; quādoquidē illi, ſi id accideret, ſoluti manēt; & alioqui facilius eſt aliquem ab eo, quod debet, de-

ligati' ad ſemper viuendum, & moriendum in Domino in hac Societate, ad diuinę Maieſtatis gloriam, maiuſque meritum & ſtabilitatem propriā maneant. Nihilominus Societas, vel eius Superior, qui commune bonū debet intueri, cum eorum opera ad maius Dei obſequium ſe non iuuari, ſed contra potius accidere cerneret, eos dimittere, & à ſua Congregatione ſeparare poteſt: & [a] tunc illi omnino liberi, nulloque voto obſtricti remanent.

deficere, quàm Societatem, vel eius Præpoſitū Generalē; quorū tantum erit poſſe dimittere; nec id ſine cauſis iuſtiſſimis (vt in ſecūda Parte Cōſtitutionū videbitur) fieri debebit.

a P. 2.c.4. §.3. et p. 5. c.4.B.

DE † ALIO EXAMINE, *Scholaſticis accommodo, ac in primis antequàm in Scholaſticos admittantur.* *Cap. VII.*

1 EXperimentis & probationibus prædictis abſolutis, ſi Scholaſtici voluerint ſtudere in Collegijs, [b] vel Domibus Societatis, vt in eis in Domino ſuſtententur, ſi Societas, vel eius Superior contentus etiam fuerit, antequàm ad ſtudia ſe conferant, vel dum in eiſdem manebunt, ob ſuum maius meritum, ac ſtabilitatem

In Cap. VII.

A[§] HOc, & ſuperius Examē nō ſolū ijs, qui tunc primum ad ſtudia mittūtur, verum etiam illis, qui in eis prægrediuntur, cum ad Domos veniunt vt aliò mittātur, proponitur.

b P.3.c.1. §.27. et X.

tem [a] Vota simplicia Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, ac promissionem, quod studijs absolutis in Societatem ingredientur, Deo ac Domino Nostro facient. [b] Sic autem intelligendus est huiusmodi ingressus, vt professionem vel Vota Coadiutorum formatorum (si Societas eos admittere volet) emittant, [c] & exinde Scholastici approbati Societatis censeantur. [d] Libera tamen manebit Societas, nec tenebitur ad eos admittendos ad professionem, nec in Coadiutores formatos, si studiorum tempore male se gererēt, adeo vt Superior Societatis existimaret Deo gratum non fore, si in eam admitterentur: & [e] tunc ipsi etiam suis Votis soluti erunt.

a Supra c. 1. §. 10. et p. 5. c. 4. §. 4. et p. 4. c. 3. §. 3.

b Supra c. 1. §. 10. et p. 5 c. 1. A. et c. 4. E.

c Supra c. 1. §. 10. et p. 4. c. 3. §. 3.

d P. 5. c. 4. D.

e Inf. §. 2. et p. 2. c. 4. §. 3. et p. 5. c. 4. B.

2 Si quando studiorum tempore, qui maiorem ad ea propensionem animi præ se tulerunt, quàm ad aliud in Societate ministerium, ostenderent ac certum indicium præberent, [f] vnde Societas, vel eius Superior in Domino sentiat eos idoneos non esse, vt in litteris proficiant, eò quod ingenio vel sanitate corporis destituantur, vel alijs defectibus laborent, interrogentur an patienter se dimitti à Societate, dum [g] ab omni Voto ac promissione liberi maneant, sint laturi.

f P. 4. c. 6. §. 15. et N.

g Supra §. 1.

3 Qui ad studia litterarum idoneus inuenietur, interrogetur, [h] an velit se duci sinere circa ea, quibus studere debeat, ac studiorum modum, & tempus, iuxta quod Societati, vel eius Præposito, aut Collegij, vbi daturus est litteris operam, Superiori videbitur.

h P. 4. c. 5. §. 2. et 3. et D. et c. 13. §. 4. et E.

An

An contentus futurus sit eodem atque alij modo ibi agere, nullisque priuilegijs aut prærogatiuis minimum omnium, qui in Collegio fuerint, anteire, omnem sui curam Superiori Collegij relinquendo. 4

a Supra c. 3. §. 14.

[a] An statuerit omnino apud se, studijs absolutis, ac probationibus peractis, Societatem ad viuendum in ea & moriendum ingredi, ad maiorem Dei gloriam. 5

b Supra c. 4. §. 9. & 16.

Sic examinatus, & instructus se accingere incipiet, vt ad studia se cõferat, vel ea prosequatur; paratus interim in eisdẽ studijs, alijs experimentis, & probationibus varijs exerceri; [b] quibus si non fuerit propter causas aliquas legitimas, ac fine aliquo bono præ oculis habito, antequam ad studia mittatur, perfunctus, eis confectis, omnia experimenta, & probationes superius declaratas subibit. 6

PRO SCHOLASTICIS
qui studia iam absoluerunt.

Scholastici studijs iam confectis, antequam in Societatem, vel eius Domos ingrediantur, vt in eadem ad omnimodam Obedientiam, ac cõmunem viuendi in Domino modum admittantur; generatim interrogandi sunt, an firmi in sua deliberatione, & votis ac promissione Deo oblatis antequam ad studia se cõferrent, vel in eisdem si quidem admissi primo fuerint in Collegijs, permaneant. 7

Inter-

8 [b] Interrogentur etiam,& examinentur particu latim eisdem interrogationibus,& examine, quo priusquã ad studia mitterentur, interrogati fuerunt; vt Superioribus memoria ac notitia eorum renouetur,ac melius pleniusque stabilitas,& constantia,vel etiam mutatio,si aliqua accidisset in rebus primo interrogatis & affirmatis,cognoscatur a P. 1. c. 4. §. 7.

DE ALIO EXAMINE indifferentibus accommodo. Cap. VIII.

1 AD [b] maiorem illius notitiam, qui vt indifferens examinandus est, vt omni ex parte cum maiori cognitione & luce in Domino procedatur, instruendus idem erit, & admonendus quod nullo tempore, nec ratione potest, nec debet † prętẽdere, nec tẽtare directe, nec indirecte potius hunc, quã illum gradũ in Societate; nimirũ nõ potius Professi, vel Coadiutoris spiritualis, quam Coadiutoris temporalis, vel Scholastici: quin potius perfectæ humilitati, ac obedientiæ locum dando, omnem sui ipsius curam, & ad quod officiũ, vel gradum sit eligendus, suo Creatori & Domino, ac eius nomine, & pro ipsius amore ac reue- b Supra c. 1. §. 11.

In Cap. VIII.

A † Cum [c] tamẽ aliquid constanter eis sese offerret, quod ad maiorẽ Dei gloriã fore iudicarent; post [d] orationem simpliciter Superiori proponere poterunt, ipsius iudicio c P. 5. c. 4. F. & p. 7. c. 2. L. d. P. 3. c. 2. §. 1.

dicio omnino rẽ committentes, nihil amplius procurando. reuerentia ipsimet Societati, vel eius Superiori debet relinquere.

a Supra c. 1.§.7.& 11. & c.4.§.17. & c.5.§.8.

Postquam[a] sic fuerit admonitus, interrogetur, an se omnino sentiat indifferentem, quietum, & paratum ad inseruiendum Creatori ac Domino suo in quouis officio, vel ministerio, quod ei Societas, vel eius Superior commiserit. Interrogetur etiam, si Societas, vel eius Superior illum vellet vacantem quidem animæ suæ saluti ad officia tantum inferiora & humilia semper applicare,[b] an se paratum sentiat ad vitam omnem in huiusmodi officijs inferioribus, & humilioribus in auxilium, ac ministerium Societatis exigendam; existimando, quod ea in re obsequium, & laudem præstat Creatori suo ac Domino, dum omnia ob ipsius amorem & reuerentiam agit.

b Sup.c. 6. §. 3.

Cum omnino ei placuerint omnia in Domino, quæ dicta sunt; instrui poterit, & examinari 3
de reliquis, iuxta aliquod examen ex prædictis, vel omnia illa, prout magis conuenire videbitur; vt vtrique parti in omnibus satisfiat, ac maiori cum claritate procedatur: quandoquidem omnia instituta, & ordinata sunt ad maius obsequium, & laudem Dei & Domini Nostri.

FINIS.

LAVS DEO.

CONSTITVTIONES CVM DECLARA-TIONIBVS.

PROOEMIVM. CONSTITVTIONVM.

1 QVAMVIS ſumma Sapientia, & Bonitas Dei Creatoris Noſtri ac Domini ſit, quæ [a] conſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in ſuo ſancto ſeruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata eſt inchoare; ex parte vero noſtra, interna Charitatis & amoris illius lex, quã Sanctus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet pótius quàm vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit; quia tamen ſuauis diſpoſitio diuinæ prouidentiæ ſuarum creaturarum cooperationem exigit, & quia Chriſti Domini Noſtri Vicarius ita ſtatuit, & Sanctorum exempla, & ratio ipſa nos ita docet in Domino, neceſſarium

eſſe

[a] P. 10. §. 1. et 12.

PROOEMIũ in Declarationes, & Annotationes Cõſtitutionũ

CVM [b] *Conſtitutionum hic finis ſit, vt vniuerſum cor-*

[b] P. 9 c. 3. §. 8.

esse arbitramur Constitutiones conscribi, quæ iuuent ad melius in via incepta diuini obsequij procedendum, iuxta Instituti nostri rationem.

Quamuis primum illud sit, 2
& maximi momenti in nostra intētione, quod ad corpus vniuersæ Societatis spectat, cuius vnio, & bonum regimen, & conseruatio in suo bono statu ad maiorem Dei gloriā in primis quæritur: quia tamen corpus hoc ex suis membris constat, & in ipsa executione primo loco occurrit, quod ad singulos spectat, tam in ipsis admittendis, quā in promouēdis, ac deinde per vineā Christi Do mini

pus Societatis, et particularia eius membra ad sui conseruationē et incremētum, ad gloriam Dei, & vniuersalis Ecclesiæ bonum iuuentur; præter quàm quod omnes & singulæ earum per se ipsas ad finem dictū accōmodatæ sunt, tria alia in eis expeti posſūt.

Primum, vt plenæ sint; quò omnibus quæ incidere possint, quantum fieri potest, prouideatur.

Alterum, vt perspicuæ sint; quo minor scrupulis detur occasio.

Tertiū, vt breues sint, quātū plenitudinis, ac perspicuitatis ratio patitur; vt memoria retineri posſit.

Quo tria hæc melius obseruētur, præter Constitutiones vniuersaliores & breuiores, quæ, vt obseruentur à nostris, & ostendantur cum oportebit externis, erunt magis ad vsum accōmodatæ; visum nobis est in Domino has Declarationes, & Annotationes

nes

nes esse adijciendas: quæ [a] *cum non minoris sint au ctoritatis, quam reliquæ Constitutiones, magis descendendo ad particularia, eos qui reliquis præsunt, de rebus quibusdam possint edocere, quas breuitas & vniuersalitas aliarũ minus dilucidas reddebat. Sed præter vtrasque, quæ ad res immutabiles pertinent, & vniuersaliter obseruari debent, aliæ* [b] *quædam Ordinationes erunt necessariæ, quæ diuersis tẽporibus, locis, & personis in diuersis Domibus, Collegijs, & officijs Societatis* [c] *(vniformitate tamẽ quoad eius fieri poterit in omnibus retenta) possint accõmodari. De huiusmodi Ordinationibus, uel Regulis hic nõ agetur; sed id solũ admonebimus, quod ab vnoquoq; qui ibi fuerit, vbi hæ obseruẽtur, iuxta uoluntatẽ Superioris qui ei præfuerit, sũt obseruãdæ.*

a P. 6. c. 1. A.

b P. 4. c. 7. §. 2. & C. & c. 10. §. 6. & p. 7. c. 4. §. 12. & p. 9. c. 6. I.

c P. 8. c. 1. §. 8. & p. 10. §. 9.

Vt redeamus ergo ad id quod agitur hoc loco, harũ Declarationũ ordo hic erit, vt Cõstitutionibus respondeãt. itaq; Pars Parti, Caput Capiti, cũ declarandum aliquid fuerit, reddetur: quod in margine Cõstitutionũ littera quædã indicabit, cui alia similis in Declarationibus respondebit. & sic ordinate procedetur, eius fauore aspirãte, qui ordinis totius principium est, vt pote perfectissima & infinita Sapientia.

A mini Nostri diuidendis; † hinc exordiũ sumetur eo fauore quẽ lux æterna nobis ad honorẽ & laudẽ suã conferre dignabitur.

DECLARATIONES IN CÕSTITUTIONES.

In Prooemium.

A § *C**Ongruus esse solet procedẽdi modus ab imperfectioribus ad perfectiora, præcipue in*

ijs, quæ pertinent ad praxim; cum id primũ in executione occurrat, quod est in consideratione postremũ, nam hæc à fine ad media descendit; & sic in decem præcipuis partibus, ad quas reducũtur omnes Constitutiones, procedetur.

Prima de ijs admittendis ad Probationem agit, qui nostrum sequi Institutum expetunt.

Secunda de ijs dimittendis, qui ad illud non esse idonei videbuntur.

Tertia de ijs, qui retinebuntur, conseruandis, & in spiritu ac virtute promouendis.

Quarta de ijs instituendis in litteris, & alijs medijs proximos iuuandi, qui in spiritu & virtute in seipsis profecerint.

Quinta de cooptandis in corpus Societatis ijs, qui sic fuerint instituti.

Sexta de ijs, quæ in seipsis obseruare debent, qui in hoc corpus iam cooptati sunt.

Septima de ijs, quæ obseruanda sunt erga proximos, distribuendo scilicet Operarios, & eos in Christi Domini Nostri vinea occupando.

Octaua de ijs, quæ faciunt ad mutuam, & cum suo capite vnionem eorũm qui distributi sunt.

Nona de ijs, quæ ad caput pertinent, & ad gubernationem, quæ ab eo ad corpus descendit.

Decima de ijs, quæ vniuersaliter ad conseruationẽ, & augmentum totius corporis huius Societatis in bono suo statu pertinent.

Hic est ordo in Cõstitutionibus, & Declarationibus tenẽdus, finẽ illũ intuendo gloriæ, et laudis Dei Creatoris ac Domini Nostri, quẽ nobis præfiximus

PRI-

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM.

De Admissione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 FACVLTAS a admittendi ad Probationem, quorum, & quanta sit, iudicio Præpositi Generalis relinquatur, qui in ea communicanda considerabit, quid ad maius seruitium Dei ac Domini Nostri conueniat. a Inf. B. et c. 2. C. et c. 3. H. et p. 9. c. 3. §. 1.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad nostrum Institutum sequendum, ad eum accederet, qui huiusmodi admittendi potestatem non habet, † mittere eum poterit ad illum, penes quem ea sit, vel scribere ei, significando qualis ille sit, & quibus præditus Dei donis qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præ-

IN CAP. I. De eo qui admittit.

A SI commode nō possit aliquis huiusmodi ad Societatis Institutū idoneus, ad eū mitti, qui potestatem habet admittendi, interim dū ille admonetur, licebit cuique (si id necessarium esse, aut valde cōuenire iudicabitur) eum tanquā hospitē penes se retinere; donec responsum ab eo, ad quē relatum est de eo negotio, accipiat: &

præſcriptum fuerit: ſi quidem B ille † in abſentia id præſcribendi facultatem habebit.

3 [a] Quia refert plurimum ad diuinum ſeruitium, conuenientem haberi delectum eorum, qui admittuntur, & [b] diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorum ſint dotes & vocatio; qui talem admittendi facultatem habet, ſi per ſeipſum id ipſe non præſtet, habeat in ijs qui aſſidue apud ſe agunt, [c] aliquẽ, cuius opera vtatur ad cognoſcendum eos, qui ingrediũtur, ad agendum cum illis, eoſque examinandum; qui quidẽ prudentia præditus ſit, & non ignoret agendi modum, qui cũ tam varijs generibus & conditionibus perſonarum eſt tenendus: vt maiori cum intelligentia, & [d] vtriuſque partis ſatisfactione negotium ad Dei gloriã tranſigatur.

4 Tam ille penes quem eſt facultas admittendi, quàm is cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni ...ſſus ipſius; vt nulla ratione dimoueri ab ...t, quod in Domino cõuenientius ad diuinum

tunc iuxta ordinem ſibi præſcriptum procedet.

B ¶ Qui ordinarie admittere poterunt in abſentia, ſunt Præpoſiti Prouinciales: extraordinarie vero quiuis Cõmiſſarius Præpoſiti Generalis, vel eiuſdẽ Prouincialis. At Rectorib. Collegiorum, & Præpoſitis Domorũ magis conſuetũ erit committere, vt quos idoneos iudicabunt, Domi ſuæ, aut in Collegio poſſint admittere cũ præſentes fuerint.

a Par. 4. Proœ. A. & p. 10. §. 7.

b Inf. c. 4. §. 1. & D. & Exa. c. 1. §. 13.

c Exa. c. 1. A.

d Inf. c. 4. §. 1. & Exa. c. 1. §. 13.

num seruitium in hac Societate iudicauerit: quod vt consequatur † moderatus admodum sit oportet in admittendi desiderio, ' & [a] vt liberior sit ab omni minus ordinato affectu, vbi vitij huiusmodi occasio esse posset (vt cũ consanguineis, & amicis) ille in quo aliquid periculi huiusmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.

C *C ¶ Vt par est solicite cooperari motioni & vocationi diuinæ, curando vt augeatur in Societate numerus Operariorum vineæ Christi Domini Nostri; ita diligẽter considerari oportet, ne quis admittatur nisi qui donis illis Dei præditus sit, quæ hoc Institutum ad ipsius gloriam exigit.*

a Inf. c. 3. §. 16.

5 Quicunque autem eo fungetur, † in scriptis habeat quæ ad tale officium pertinẽt; quò melius & certius id possit præstare, quod in hac parte ad diuinum seruitium quæritur.

D *D ¶ Vbicunque* DE *admittendi facultas fuerit, liber completus Examinis sit oportet, & quidem in ijs linguis, quæ fere solent esse necessariæ. Huiusmodi sunt vernacula loci illius vbi agitur, & latina. [b] Illud autem Examen ei proponi debet, qui admitti cupit, antequàm Domum ad communem cum alijs conuictum ingrediatur.*

[c] Et quidem impedimenta quæ necessario excludunt, etiam antequàm ad primam Probationem admittantur, proponi debent.

Erit etiam scriptũ alterũ Examen, quod contineat

b Inf. c. 4. §. 5. & B. & Exa. c. 1. A. & c. 4. §. 41.
c Inf. c. 4. D. & Exa. c. 1. A.

ea, quæ sexto quoque mense per bienniũ Probationis proponi debent; & aliud item perbreue, quo illi vtentur, qui cũ ijs, qui ingredi volunt, colloquũtur; vt vtrinque id quod expedit intelligatur antequã ad primã Probationem quis admittatur. Iidem officium etiam Examinatoris scriptum habere debent, & quod in eo continetur, exequi curent.

DE ADMITTENDIS IN Societatem. Cap. II.

IN vniuersum loquendo de ijs, qui admittendi sunt, quo pluribus Dei donis naturalibus, & infusis præditi ad promouendum iuxta Societatis Institutum, diuinum seruitium; & quo certioribus experimentis perspecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur. 1

Vt [a] particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas ([b] qui plures esse non debent, quàm qui necessarij sint ad sublcuandum Societatem in ijs rebus, in quibus † occupari alij nõ possunt sine detrimento maioris boni) esse eos oportet, quod ad animam spectat, bonæ cõscientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propenso; ad 2 A

a Exam. c. 6. §. 1 et 7.

b P. 3 c. 2. §. 7. et p. 4. c. 3. §. 2.

DECLARATIO. In Cap. II.

A § H[c] *Viusmodi fere sũt magnis in Domib. Coqui, & Dispẽsatoris occupationes, Emptoris,*

c P. 4. c. 10. H.

ptoris, Ianitoris, Infirmarij, Lotoris, Præfecti horti, eleemosynarum Curatoris (vbi ex eleemosynis viuitur) atque id genus aliæ esse possent. Quia tamen pro maiori, aut minori numero hominū, qui in Domibus, vel Collegijs versātur, pro maiori etiā, vel minori distractione in huiusmodi exercitijs, magis vel minus necesse esset huiusmodi Officiales ad hæc officia omnino deputari; eorū prudētiæ, qui reliquis præsunt, id committitur: modo hanc curā sibi impositam sciant, vt finis meminerint, qui ad huiusmodi homines in Societatē admittendos mouet; is est necessitas, [a] vt alij, qui in vinea Christi Domini Nostri laborant, vel litteris dant operā, vt postmodum in ea laborent, subleuentur, quò se in rebus ad maius Dei ac Domini Nostri obsequium pertinentibus exerceant. a Exa. c. 6. §. 4. et p. 4. c. 6. B.

ad deuotionem, qui domesticis & externis ædificationi sint, B † [b] qui forte Marthæ in Societate contenti, & ad eius Institutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent. b Exam. c. 1. §. 9. et c. 6. §. 7.

3 Quod ad externa attinet, honesta specie, sanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate se offerunt, suffe-

B ¶ *Qui sic dispositus cerneretur, vt videretur diu in externis ministerijs non esse conquieturus, eo quòd ad studia, vel ad Sacerdotiū affectus cognosceretur, non esset in Coadiutorem tēporalem admittendus; nisi aptus ad progressum in litteris faciendum, quantum opus esset, videretur.*

rendos

rendos præditi esse deberent; & qui habere, vel certè habituri esse aliquando talentum aliquod ad eam iuuandam viderentur.

a Inf. c. 3. §. 14. et p. 2. c. 2. §. 4. [a] Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipsismet non inutile foret admitti; considerantes tamen Instituti nostri finem, ac procedendi modum, persuademus nobis in Domino ad ipsius maius seruitium & laudem non expedire. 4

Qui ad hoc admitterentur, vt in rebus spiritualibus Societatem iuuarent, considerando quid huiusmodi ministerium requirat, vt animæ proximorum iuuentur, sequentibus donis Dei ornari deberent. 5

b Inf. c. 3. §. 13. et Exa. c. 5. §. 3. Quod [b] ad intellectum attinet, doctrina sana, vel aptitudine ad eam addiscendam, & in rebus agendis discretione, vel certe indole boni iudicij ad eam acquirendam. 6

c Exa. c. 5. §. 3. Quod [c] ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum. 7

d Exa. c. 1. §. 2. Quod ad voluntatem, vt vniuersæ virtutis & perfectionis spiritualis studiosi sint, quieti, constantes, strenui in ijs, quæ ad diuinum seruitium aggrediuntur; quique zelum habeant salutis animarũ, & ea de causa ad nostrum Institutũ ([d] quod ad illas iuuandas & disponendas ad vltimi sui finis de manu Dei Creatoris nostri ac Domini, consecutionem, recta tendit) sint affecti. 8

e P. 7. c. 2. F. [e] In exterioribus exoptanda est sermonis gratia, ad agendum cum proximis pernecessaria. 9

Spe-

10 Species honesta, quæ ædificationi esse solet ijs, quibuscum agitur.

11 Bona [a] valetudo, ac vires, quibus ferre possint Instituti nostri labores. a Exa.c.5. §.4.& p. 2. c. 2.§.4.

12 Ætas, quæ ad ea quæ dicta sunt, conueniat, quæ [b] quidem, vt admittantur ad Probationem, excedere debet decimumquartum annum; vt ad Professionem vero, vigesimumquintum. b Inf. c. 3. K.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, bonæ famæ, & similia, vt non satis sunt, si desint alia, ita cum alia suppetent, hæc non erunt necessaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos vt admittantur, qui sine ipsis alioqui essent idonei propter dotes alias prædictas, in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem

C aptus ad Domini Dei Nostri gloriam; † quo vero minus excelluerit, eo minus erit idoneus. Quæ tamen mensura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio sancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obsequium ac laudem vberiorem susceperunt.

DE

C § [c] Quamuis aliquis vndecunque idoneus ad Societatem omnibus his præditus esse debeat; si tamen in aliquo quid eorũ desideraretur, verbi gratia, vires corporis, vel ætas ad Professionem, vel quid simile, & in Domino iudicaretur alijs Dei donis quod ea ex parte deest, compensari, omnibusque perpensis ad Dei obsequium fore, & ad Societati propositum finem c Inf. c. 3. H. & I.

a Inf. c. 3. H. et K. *finem conuenire, vt admitteretur: a dispensare cum eo Præpositus Generalis poterit, vel etiã alij; quatenus eis communicata ab ipso facultas se extendet.*

DE IIS, QVAE IMPEDIVNT ne quis in Societatem admittatur. Cap. III.

1 QVamuis Charitas & zelus animarum, in quo se Societas hæc exercet, iuxta Instituti sui finem, omnia hominum genera complectatur, vt eorum seruiat spirituali vtilitati, ac ad beatitudinem consequendã in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipsius corpus admittat, amplecti non debet, vt dictum est, nisi quos iudicabit ad propositum Societati finem vtiles fore.

b Inf. G. et Ex. 1. c. 2. §. 6. et p. 2. c. 2. B.

2 [b] Ex impedimentis ad admissionem, nonnulla eos qui vellent ingredi omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. Ea vero huiusmodi sunt.

c Ex. 2. c. 2. §. 1. et B.

DECLARATIO. In Cap. III.

A *QVamuis per publicam sententiã quis cõdemnatus non fuerit; si tamen error eius publicus extitisset, ac vehemẽter suspe-*

3 Aliquando [c] à gremio sanctæ Ecclesiæ abscessisse, Fidem abnegando inter infideles, vel incidendo in errores contra eam, in quibus † reprobatus A fuerit per publicam sententiam;

B tiam; ' vel se † more Schismaticorum ab Ecclesiæ vnitate seiunxisse.'

4 † Perpetrasse [a] homicidium,' C vel † esse [b] propter enormia D peccata infamem.'

5 † Assump-

suspectus esset, et quod in iudicio conueniri posset, timeretur, admitti non debet. Verum hoc iudiciũ Præposito Generali relinquetur.

a Exa. c. 2. §. 2.
b Ibidem et C.

B ¶ Quod ad Schisma attinet, qui in terris Schismaticorum nasceretur, ita vt Schisma generale peccatum esset patriæ, & non solũ particulare ipsius, nõ esset hic talẽ ob causam inter eos numerandus, qui à Societate excluduntur; (& tantundem dictũ sit de ijs, qui in terris hæreticorum nascerentur) sed ille potius excludi intelligatur, qui esset infamis excommunicatus, contempta auctoritate & prouidentia nostræ sãctæ matris Ecclesiæ, ita vt hæresis, vel Schisma peccatum sit particulare personæ, & non generale nationis, aut patriæ,

C ¶ Quod [c] ad homicidij impedimentum attinet, nulla (vt nec in alijs) declaratio adhibetur. Nũ autem sit homicidium, necne, si dubitaretur, discernãt Præpositi Generales; nec se faciles in huiusmodi dubijs exhibeant. Qui cum deliberatione homicidium perpetrari iussisset, si effectus est consecutus, quamuis manu sua non occiderit, inter homicidas erit existimandus.

c Exam. c. 2. §. 2.

D ¶ [d] Infamia propter enormia peccata ibi impedimentum esse intelligitur, vbi qui sic peccauit, infamiam contraxisset. Si procul esset ab eo loco, tamque

d Exam. c. 2. C.

serio

ijs, quæ pertinent ad praxim; cum id primũ in exe cutione occurrat, quod est in consideratione postremũ, nam hæc à fine ad media descendit; & sic in decem præcipuis partibus, ad quas reducitur omnes Constitutiones, procedetur.

Prima de ijs admittendis ad Probationem agit, qui nostrum sequi Institutum expetunt.

Secunda de ijs dimittendis, qui ad illud non esse idonei videbuntur.

Tertia de ijs, qui retinebuntur, conseruandis, & in spiritu ac virtute promouendis.

Quarta de ijs instituendis in litteris, & alijs medijs proximos iuuandi, qui in spiritu & virtute in seipsis profecerint.

Quinta de cooptandis in corpus Societatis ijs, qui sic fuerint instituti.

Sexta de ijs, quæ in seipsis obseruare debent, qui in hoc corpus iam cooptati sunt.

Septima de ijs, quæ obseruanda sunt erga proximos, distribuendo scilicet Operarios, & eos in Christi Domini Nostri vinea occupando.

Octaua de ijs, quæ faciunt ad mutuam, & cum suo capite vnionem eorũm qui distributi sunt.

Nona de ijs, quæ ad caput pertinent, & ad gubernationem, quæ ab eo ad corpus descendit.

Decima de ijs, quæ vniuersaliter ad conseruationẽ, & augmentum totius corporis huius Societatis in bono suo statu pertinent.

Hic est ordo in Cõstitutionibus, & Declarationibus tenẽdus, finẽ illũ intuendo gloriæ, et laudis Dei Creatoris ac Domini Nostri, quẽ nobis præfiximus

PRI-

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM.

De Admissione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 FACVLTAS [a] admittendi ad Probationem, quorum, & quanta sit, iudicio Præpositi Generalis relinquatur, qui in ea communicanda considerabit, quid ad maius seruitium Dei ac Domini Nostri conueniat.

a Inf. B. et c. 2. C. et c. 3. H. et p. 9. c. 3. §. 1.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad nostrum Institutum sequendum, ad eum accederet, qui huiusmodi admittendi potestatem non habet, † mitterre eum poterit ad illum, penes quem ea sit, vel scribere ei, significando qualis ille sit, & quibus præditus Dei donis qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præ-

A

IN CAP. I. De eo qui admittit.

A SI commode nõ possit aliquis huiusmodi ad Societatis Institutũ idoneus, ad eũ mitti, qui potestatem habet admittendi, interim dũ ille admonetur, licebit cuique (si id necessarium esse, aut valde cõuenire iudicabitur) eum tanquã hospitẽ penes se retinere; donec responsum ab eo, ad quẽ relatum est de eo negotio, accipiat: &

 tunc

tunc iuxta ordinem sibi præscriptum procedet. B § *Qui ordinarie admittere poterunt in absentia, sunt Præpositi Prouinciales: extraordinarie vero quiuis Cõmissarius Præpositi Generalis, vel eiusdẽ Prouincialis. At Rectorib. Collegiorum, & Præpositis Domorũ magis consuetũ erit committere, vt quos idoneos iudicabunt, Domi suæ, aut in Collegio possint admittere cũ præsentes fuerint.*

a Par. 4. Proœ.A. & p. 10. §. 7.

b Inf. c. 4. §. 1. & D. & Exa. c. 1. §. 13.

c Exa. c. 1. A.

d Inf. c. 4. §. 1. & Exa. c. 1. §. 13.

præscriptum fuerit: si quidem ille † in absentia id præscribendi facultatem habebit. B

3 [a] Quia refert plurimum ad diuinum seruitium, conuenientem haberi delectum eorum qui admittuntur, & [b] diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorum sint dotes & vocatio; qui talem admittendi facultatem habet, si per seipsum id ipse non præstet, habeat in ijs qui assidue apud se agunt, [c] aliquẽ, cuius opera vtatur ad cognoscendum eos, qui ingrediũtur, ad agendum cum illis, eosque examinandum; qui quidẽ prudentia præditus sit, & non ignoret agendi modum, qui cũ tam varijs generibus & conditionibus personarum est tenendus: vt maiori cum intelligentia, & [d] vtriusque partis satisfactione negotium ad Dei gloriã transigatur.

4 Tam ille penes quem est facultas admittendi, quàm is cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progressus ipsius; vt nulla ratione dimoueri ab eo possit, quod in Domino cõuenientius ad diuinum

num seruitium in hac Societate iudicauerit: quod vt consequatur† moderatus admodum sit oportet in admittendi desiderio, ' & [a] vt liberior sit ab omni minus ordinato affectu, vbi vitij huiusmodi occasio esse posset (vt cū consanguineis, & amicis) ille in quo aliquid periculi huiusmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.

C

5 Quicunque autem eo fungetur, † in scriptis habeat quæ ad tale officium pertinēt; quò melius & certius id possit præstare, quod in hac parte ad diuinum seruitium quæritur.

D

C ¶ Vt par est solicite cooperari motioni & vocationi diuinæ, curando vt augeatur in Societate numerus Operariorum vineæ Christi Domini Nostri; ita diligēter considerari oportet, ne quis admittatur nisi qui donis illis Dei præditus sit, quæ hoc Institutum ad ipsius gloriam exigit.

DE

D ¶ Vbicunque admittendi facultas fuerit, liber completus Examinis sit oportet, & quidem in ijs linguis, quæ fere solent esse necessariæ. Huiusmodi sunt vernacula loci illius vbi agitur, & latina. [b] Illud autem Examen ei proponi debet, qui admitti cupit, antequàm Domum ad communem cum alijs conuictum ingrediatur.

[c] Et quidem impedimenta quæ necessario excludunt, etiam antequàm ad primam Probationem admittantur, proponi debent.

Erit etiam scriptū alterū Examen, quod contineat

a Inf. c. 3. §. 16.

b Inf. c. 4. §. 5. & E. & Exa. c. 1. A. & c. 4. §. 41.

c Inf. c. 4. D. & Exa. c. 1. A.

ea, quæ sexto quoque mense per bienniũ Probationis proponi debent; & aliud item perbreue, quo illi vtentur, qui cũ ijs, qui ingredi volunt, colloquũtur; vt vtrinque id quod expedit intelligatur antequã ad primã Probationem quis admittatur. Iidem officium etiam Examinatoris scriptum habere debent, & quod in eo continetur, exequi curent.

DE ADMITTENDIS IN Societatem. Cap. II.

1 IN vniuersum loquendo de ijs, qui admittendi sunt, quo pluribus Dei donis naturalibus, & infusis præditi ad promouendum iuxta Societatis Institutum, diuinum seruitium; & quo certioribus experimentis perspecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur.

2 Vt [a] particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas ([b] qui plures esse non debent, quàm qui necessarij sint ad subleuandum Societatem in ijs rebus, in quibus † occupari alij nõ possunt sine detrimento maioris boni) esse eos oportet, quod ad animam spectat, bonæ cõscientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propensos ad A

[a] Exam. c. 6. §. 1 et 7.

[b] P. 3 c. 2. §. 7. et p. 4. c. 3. §. 2.

DECLARATIO. In Cap. II.

A [c] HViusmodi fere sũt magnis in Domib. Coqui, & Dispẽsatoris occupationes, Emptoris,

[c] P. 4. c. 10. H.

ptoris, Ianitoris, Infirmarij, Lotoris, Præfecti horti, eleemosynarum Curatoris (vbi ex eleemosynis viuitur) atque id genus aliæ esse possent. Quia tamen pro maiori, aut minori numero hominũ, qui in Domibus, vel Collegijs versãtur, pro maiori etiã, vel minori distractione in huiusmodi exercitijs, magis vel minus necesse esset huiusmodi Officiales ad hæc officia omnino deputari; eorũ prudẽtiæ, qui reliquis præsunt, id committitur: modo hanc curã sibi impositam sciant, vt finis meminerint, qui ad huiusmodi homines in Societatẽ admittendos mouet; is est necessitas,[a] vt alij, qui in vinea Christi Domini Nostri laborant, vel litteris dant operã, vt postmodum in ea laborent, subleuentur, quò se in rebus ad maius Dei ac Domini Nostri obsequium pertinentibus exerceant. a Exa.e. 6. §.4. et p. 4. c.6.B.

ad deuotionem, qui domesticis & externis ædificationi sint,
B † [b] qui forte Marthæ in Societate contenti,' & ad eius Institutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent. b Exam. c. 1.§.9. et c. 6. §. 7.
3 Quod ad externa attinet, honesta specie, sanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate se offerunt, suffe-

B ¶ *Qui sic dispositus cerneretur, vt videretur diu in externis ministerijs non esse conquieturus, eo quòd ad studia, vel ad Sacerdotiũ affectus cognosceretur, non esset in Coadiutorem tẽporalem admittendus; nisi aptus ad progressum in litteris faciendum, quantum opus esset, videretur.*

rendos

rendos præditi esse deberent; & qui habere, vel
certè habituri esse aliquando talentum aliquod
ad eam iuuandam viderentur.

a Inf. c. 3. §. 14. et p. 2. c. 2. §. 4.

a Admittere homines difficili admodum inge- 4
nio, vel inutiles Congregationi, licet ipsismet non
inutile foret admitti; considerantes tamen Insti-
tuti nostri finem, ac procedendi modum, persua-
demus nobis in Domino ad ipsius maius serui-
tium & laudem non expedire.

Qui ad hoc admitterentur, vt in rebus spi- 5
ritualibus Societatem iuuarent, considerando
quid huiusmodi ministerium requirat, vt animæ
proximorum iuuentur, sequentibus donis Dei
ornari deberent.

b Inf. c. 3. §. 13. et Exa. c. 5. §. 3.

Quod b ad intellectum attinet, doctrina sana, 6
vel aptitudine ad eam addiscendam, & in rebus
agendis discretione, vel certe indole boni iudicij
ad eam acquirendam.

c Exa. c. 5. §. 3.

Quod c ad memoriam, aptitudine ad percipien 7
dum, & fideliter percepta retinendum.

Quod ad voluntatem, vt vniuersæ virtutis & 8
perfectionis spiritualis studiosi sint, quieti, con-
stantes, strenui in ijs, quæ ad diuinum seruitium
aggrediuntur; quique zelum habeant salutis ani-

d Exa. c. 1. §. 2.

marũ, & ea de causa ad nostrum Institutũ (d quod
ad illas iuuandas & disponendas ad vltimi sui fi-
nis de manu Dei Creatoris nostri ac Domini,
consecutionem, recta tendit) sint affecti.

e P. 7. c. 2. F.

e In exterioribus exoptanda est sermonis gra- 9
tia, ad agendũm cum proximis pernecessaria.

Spe-

10 Species honesta, quæ ædificationi esse solet ijs, quibuscum agitur.

11 Bona [a] valetudo, ac vires, quibus ferre possint Instituti nostri labores. a Exa. c. 5. §. 4. & p. 2. c. 2. §. 4.

12 Ætas, quæ ad ea quæ dicta sunt, conueniat, quæ [b] quidem, vt admittantur ad Probationem, excedere debet decimumquartum annum; vt ad Professionem vero, vigesimumquintum. b Inf. c. 3. K.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, bonæ famæ, & similia, vt non satis sunt, si desint alia, ita cum alia suppetent, hæc non erunt necessaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos vt admittantur, qui sine ipsis alioqui essent idonei propter dotes alias prædictas, in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem

C aptus ad Domini Dei Nostri gloriam; † quo vero minus excelluerit, eo minus erit idoneus. Quæ tamen mensura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio sancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obsequium ac laudem vberiorem susceperunt.

DE

C § [c] *Quamuis aliquis vndecunque idoneus ad Societatem omnibus his praditus esse debeat; si tamen in aliquo quid eorũ desideraretur, verbi gratia, vires corporis, vel ætas ad Professionem, vel quid simile, & in Domino iudicaretur alijs Dei donis quod ea ex parte deest, compensari, omnibusque perpensis ad Dei obsequium fore, & ad Societati propositum finem* c Inf. c. 3. H. & I.

a Inf. c. 3. H. et K. *finem conuenire, vt admitteretur: a dispensare cum eo Præpositus Generalis poterit, vel etiã alij; quatenus eis communicata ab ipso facultas se extendet.*

DE IIS, QVAE IMPEDIVNT ne quis in Societatem admittatur. Cap. III.

QVamuis Charitas & zelus animarum, in quo se Societas hæc exercet, iuxta Instituti sui finem, omnia hominum genera complectatur, vt eorum seruiat spirituali vtilitati, ac ad beatitudinem consequendã in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipsius corpus admittat, amplecti non debet, vt dictum est, nisi quos iudicabit ad propositum Societati finem vtiles fore. 1

b Inf. G. et Ex. 1. c. 2. §. 6. et p. 2. c. 2. B. [b] Ex impedimentis ad admissionem, nonnulla eos qui vellent ingredi omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. Ea vero huiusmodi sunt. 2

c Ex. 2. c. 2. §. 1. et B. Aliquando c à gremio sanctæ Ecclesiæ abscessisse, Fidem abnegando inter infideles, vel incidendo in errores contra eam, in quibus † reprobatus fuerit per publicam sententiam; 3

DECLAratio. In Cap. III.

A *QVamuis per publicam sententiã quis cõdemnatus non fuerit; si tamen error eius publicus extitisset, ac vehemẽter suspe-* A

B tiam; 'vel se † more Schismaticorum ab Ecclesiæ vnitate sciunxisse.'

4 † Perpetrasse [a] homicidium,'
C vel † esse [b] propter enormia
D peccata infamem.'

5 † Assumpsuspectus esset, et quod in iudicio conueniri posset, timeretur, admitti non debet. Verum hoc iudiciū Præposito Generali relinquetur.

a Exa. c. 2. §. 2.
b Ibidem et C.

B ¶ Quod ad Schisma attinet, qui in terris Schismaticorum nasceretur, ita vt Schisma generale peccatum esset patriæ, & non solū particulare ipsius, nō esset hic talē ob causam inter eos numerandus, qui à Societate excluduntur; (& tantundem dictū sit de ijs, qui in terris hæreticorum nascerentur) sed ille potius excludi intelligatur, qui esset infamis excommunicatus, contempta auctoritate & prouidentia nostræ sāctæ matris Ecclesiæ, ita vt hæresis, vel Schisma peccatum sit particulare personæ, & non generale nationis, aut patriæ,

C ¶ Quod [c] ad homicidij impedimentum attinet, nulla (vt nec in alijs) declaratio adhibetur. Nū autem sit homicidium, necne, si dubitaretur, discernāt Præpositi Generales; nec se faciles in huiusmodi dubijs exhibeant. Qui cum deliberatione homicidium perpetrari iussisset, si effectus est consecutus, quamuis manu sua non occiderit, inter homicidas erit existimandus.

c Exam. c. 2. §. 2.

D ¶ [d] Infamia propter enormia peccata ibi impedimentum esse intelligitur, vbi qui sic peccauit, infamiam contraxisset. Si procul esset ab eo loco, tamque serio

d Exam. c. 2. C.

serio resipuisset, vt de eo nihil timendum videretur, posset in Domino admitti. Qualia vero sint, vel nõ sint huiusmodi enormia peccata, iudicet Præpositus Generalis.

a Exa.c. 2. §. 3. b Exa.c. 2. §.4.&c. 3. C.& p.2.c. 2.§.5. c Exa.c.2. §.5.

E ¶ Non solum si Professionem emisisset, sed si vel vnum diem habitũ Religionis gestasset, admitti propter rationes in Examine dictas non potest. Intelligendum est autem, quod habitũ eo animo vt sit religiosus, non propter aliam causam quæ posset accidere, induisset.

5 † Assumpsisse [a] Religionis habitum, vel eremitam cum vestitu monachali fuisse. E

6 † Matrimonij [b] vinculo, vel seruitutis legitimę ligatũ esset. F

7 † Capitis [c] infirmitatem pati, vnde accidat obscurari, & parum sanum esse iudicium; vel si notabilem habeat ad illud dispositionem, vt in Examine fusius tractatur. G

8 Cete-

F ¶ Quando hoc vinculum solutum esset, quod à Domino, vel à coniuge facultas concederetur, obseruatis alijs circunstantijs, quæ iuxta sanam doctrinam, & vsum sanctæ Ecclesiæ solent obseruari, impedimentum esse definet.

d Sup.§.2. &Exa. c.2. §. 6.& p.2. c.2.B.& p. 4.c.3.§.2. e Exa.c. 2. D.

G ¶ [d] In omnibus his impedimentis expedit vt nec Generalis Præpositus, nec Societas vniuersa dispensare possit: quandoquidẽ in vniuersum ita Societati conuenit, vt in huiusmodi non dispensetur. [e] Sed si cerneretur aliquod ex his impedimentis in homine, qui talibus Dei Donis ornatus esset, vt pro certo haberetur, Societatem ad Dei & Dñi Nostri obse-

obsequiũ eius opera admodum iuuari posse, si ille summo Pontifici, vel eius Nuncio, vel summo Pænitentiario supplicaret sibi concedi, vt in Societatem non obstantibus Cõstitutionib. admitti posset, Præposito eius Generali nõ repugnante; posset idem Præpositus consensum ad eum admittẽdũ præstare: dũ tamen ostiũ non multis, immo nulli, qui raris (vt dictũ est) dotibus nõ sit præditus, aperiatur. a Inf. S. 16.

8 Cætera impedimenta quã-

H uis singula † à Societate non excludant, reddunt tamen minus idoneum eum qui admitti exoptat; & posset tanti momenti esse defectus, vt è seruitio Dei non esset futurum, cũ eo quemquam admitti.

9 Impedimẽta autem hæc secundaria, de quibus modo est sermo, huiusmodi sunt. Quod ad interiora attinet, passiones vel affectus, qui domari non posse videantur; vel peccatorum habitus, de quibus non magna emendatio speretur.

10 Intentio minus recta, quàm par esset ad Religionis ingressum, vt quæ cum humano aliquo fine sit admixta.

11 Inconstantia, vel remissio animi notabilis, ex qua qui de ingressu agit, parum vtilis futurus credatur ad Societatis munera obeunda.

12 Indiscretæ deuotiones, quæ in

H ¶ Quoduis ex his secundarijs impedimentis ex se satis esse posset, ne quis admitteretur.

b Sed quia accidere posset, aliquem huiusmodi defectũ alijs præclaris Dei donis com- b Inf. I. & sup. c. 2. C.

compensari, ac in Domino tolerãdum esse iudicatur;[a] *id discernendum prudentiæ eius, qui admittẽdi facultatẽ habet relinquitur. Et eius erit in eiusmodi casibus dispẽsare, habita nihilominus ratione iudicij Superioris, ad quem referendum erit quidquid difficultatem ingereret, & quod statuerit, faciendũ est.*

a Supra c. 2. C.

b Sup. c. 2. §. 6. & 7. & p. 4 proœ. A.

c Sup. c. 2. §. 4. & p. 2. c. 2. §. 4.

d Exa. c. 3. §. 8.

in causa esse solent, vt aliquis in illusiones, & non exigui momenti errores incidat.

13 [b] Litterarum ignorantia, vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiscendas, vel linguæ ad explicandum defectus, in illis qui præseferunt intentionem, vel desiderium vlterius progrediẽdi, quàm solent Coadiutores temporales.

14 [c] Iudicij defectus, vel notabilis in proprio sensu obduratio quæ omnibus Congregationibus multum solet facessere negotij.

15 [d] In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel † notabilis deformitas. I

† Ætas

I ¶ Animaduertẽdum est eos, qui deformitates, vel defectus insignes habent, vt gibbos, vel alia quæpiã mõstruosa, siue sic nati fuerĩt, siue ex aliqua externa causa, vt percussione & similibus id acciderit, ad Societatem nostrã non esse idoneos; partim quod res huiusmodi ad Sacerdotiũ obstare solent partim quod ad proximorum ædificationẽ, quibuscũ ex Instituti nostri ratione versamur, minime iuuãt; nisi, vt superius[e] *dictũ est, alijs eximijs virtutibus ac donis Dei compensa-*

e Supra. H. & c. 2. C.

K † Ætas valde tenera, vel plus satis prouecta.'

L † Æs [a] alienum, vel ciuiles obligationes.'

16 Quo [b] huiusmodi defectibus quis magis est obnoxius, eo minus est idoneus, vt Deo Domino Nostro in hac Societate ad animarum auxilium seruiat [d]: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuersali noceat, quæ vt magis ad gloriã & honorem Christi Domini Nostri facit, ita semper præferri debet.

pensarentur, cũ quibus huiusmodi defectus corporis potius ad augmentum, quàm ad diminutionẽ ædificationis facturi videretur.

a Exa. c. 3. §. 6. & p. 2. c. 2. §. 5.
b Sup. §. 8.

K ¶ [c] Quod ad ætatẽ attinet 14. annis minorẽ, vt quis ad Probationem, aut 25. vt ad Professionem admittatur, si in quibusdã peculiaribus de causis anteuertendũ esse id tempus ad finẽ maioris diuini seruitij nobis præfixũ videretur, [c] penes Præpositũ Generalẽ facultas erit prudenter ac circunspecte dispensandi; & idem, cũ prouectior ætas fuerit, considerabit, an expediat, necne, ad vniuersale bonum huiusmodi defectum tolerari.

c Sup. c. 1. §. 12.
d Sup. c. 1. §. 4.
c Sup. c. 2. C. & p. 9. c. 3. §. 8.

L ¶ De ære alieno diligenter consideretur, ne inde offendiculi, vel perturbationis occasio oriatur, præsertim in obligationibus ciuilibus, de quibus iura disponunt; præter rationem quæ habendà est ædificationis.

DE MODO ADMITTENDI.

Cap. IIII.

QVia nobis in Domino ualde persuademus, ad hoc ut diuina & summa Maiestas ministerio huius minimæ Societatis uti dignetur, multum referre, ut qui ad eam admittuntur, non solum diu probentur antequam in eius corpus cooptentur, uerum etiam [a] ut ualde noti sint, antequam ad Probationem eam admittātur, quæ fit in communi conuictu cum domesticis; expedit † [b] habitationem aliquam nostrę communi coniunctam designari, ubi qui ad Probationem admittuntur, hospitum more duodecim dies, uel usque ad uiginti, & amplius, prout Superiori uidebitur, diuersentur; ut id temporis de ijs, quę pertinēt ad Societatem, [c] illi certiores reddantur, & Societas eosdē plenius in Domino nostro cognoscat. 1

2 In hanc Domum, quæ primæ Probationis dicitur, facilius admitti possunt, qui id optant; si clare ad Dei & Domini Nostri IESV Christi obsequium idonei in hac Societate esse uiderentur: & contra, qui clare non esse tales cernerentur,

a Inf. §. 3. et sup. c. 1. §. 3.

b Exa. c. 1. §. 13. & H.

c Exa. c. 1. §. 13.

DECLARATIO.

In Cap. IIII.

A § *Cum Domus primæ Probationis distincta & coniuncta nostræ habitationi esse non possit; curandū est, ut in nostris Domibus aliqua habitatio separata ad id designetur; ut qui admittuntur, minorē habeant occasionē conuersandi cū alijs, qui non fuerint à Superiore deputati.*

tur, [a] consilio (& si quid aliud charitas suggerit) adiuti, ut alibi Deo ac Dño Nostro seruire curent, statim dimitti poterũt.

3 Quod si res non esset Societati tam clara quam oporteret, postquàm qui admitti cupit, uoluntatem suam proposuerit, [b] & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & summam nostri Instituti, probationesq; ac difficultates, quæ in eo sunt, intellexerit, quamuis efficaciter desiderare uideatur in Societatem admitti, [c] ut B in ea uiuat & moriatur † (quod quidem si deesset, ut plurimum nemo ad primam Probationem admitti deberet) C † responsum tamen, ac sententia ultima aliquandiu differatur; ut eo tempore res melius considerari, & Deo commen-

B ¶ *Si aliquis ob causas rationi consonas in Domũ reciperetur, qui nondum obsequio diuino in hac Societate se dedicare omnino statuisset, perinde ut hospes, & nõ ad primã uel secundã Probationem admittetur: sed ea in re ultra triduũ, qui alijs præest, non facilem se exhibeat, nec sine facultate Præpositi Generalis, uel certe Prouincialis id faciet; & difficilius, ubi Nouitij fuerint, quàm ubi non fuerint, ea facultas concedi poterit.*

¶ C Vt responsum & deliberatio ultima aliquandiu differatur, & diligẽtia ad id, ut perspectior ille sit, adhibeatur, in vniuersum quidẽ obseruari debet. Aliquando tamen peculiares ob causas (vt si quis videretur raris dotibus ornatus, & in periculo

a Exa. c. 2. §. 7.

b Sup. c. 3. §. 3. vsque ad 7. & Ex. c. 2. §. 1. vsque ad 5.

c Exa. c. 3. c. 14. & p. 5. c. 1. A.

 versari

versari, ne per dilationem à proposito suo dimoueri vel certe valde sollicitari posset) compendio maiori qua conuenit, diligentia adhibita, in Domũ primæ Probationis esset admittendus, vel post examinationem ad alia Societatis loca transmittendus.

mendari posit, ac † diligentia D conueniens adhiberi, vt [a] magis cognoscatur, & vt de eius constantia periculum fiat. Quã tum autem differri oporteat, & quæ diligentia sit adhibenda, prudenti considerationi illius, qui admittendi facultatem habet, relinquendum est; qui semper maius Dei obsequium spectabit.

4 Postquam in Domino statuetur, quòd ad Probationem aliquem admitti conueniat: [c] solitis vestimentis indutus, aut pro cuiusque deuotione (nisi aliud

D ¶ Diligentia ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoscẽdos adhibenda hæc est, vt compẽdio quodã Examinis, an aliquo [b] ex primis impedimentis, vel etiam ex secundarijs, quæ tertio capite attingũtur (cuiusmodi est bonæ valetudinis, vel integritatis corporis defectus, obligationes ciuiles, vel æs alienum) teneantur, intelligatur.

[d] Conferet etiã, vt præter Examinatorem aliqui ex ijs, quos Superior designauerit, agãt ac versentur cum eo, qui recipiendus sit, & intellecto etiam eius nomine, & eorum, quibus cognitus est, extra domum inquiri poterit, cuiusmodi homo ille sit si Domi nulli fuerit satis notus.

a Sup. §. 1. & c. 1. §. 3.

b Sup. c. 1. D. & Exa. c. 1. A.

c Exa. c. 1. §. 13. & F. & p. 3. c. 2. C.

d Sup. c. 1. D.

Iuuabit

aliud Superiori videbitur) ingredi poterit, & in prædicta Probationis Domo, seu in loco ad id destinato vt hospes cõstituetur; ac postridie, quo modo eo in loco se gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, [a] ne verbo, aut scripto (nisi Superiori aliqua de causa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, vel domesticis agat, præterquàm cum ijs, qui ad id designati à Superiore fuerint. Quod fit, vt liberius secũ, & cum Deo perpendat vocationem suam, ac propositum diuinæ ac summæ Maiestati in hac Societate seruiendi.

5 Elapsis duobus aut tribus diebus post ingressum in Domum Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; [b] & relinquatur ei scriptũ Examen, vt solus id maturius consideret; [c] postea eidem † ostendantur Diplomata Apostolica, ac Constitutiones, & Regulæ in Societate ac Domo, quã ingreditur, obseruandæ; [c] & qui

Iuuabit etiam ad hoc ipsum, si frequenter ad cõfessionis Sacramentum in Ecclesia nostra aliquandiu accesserit, ante quàm Domũ ingrediatur. Et si adhuc de eo dubitaretur; non parum conferet, si in spiritualibus exercitijs constituatur; vt ea claritas de eo habeatur, qua ad gloriã Dei Domini Nostri reqritur.

E † *Iis qui litteras Apostolicas latinas non intelligerẽt, satis esset earũ summam (vt etiam Constitutionũ, et Regularũ) declarare:* [d] *Ex quibus ea pars* E 3 *osten-*

a Exa. c. 4. §. 6. & p. 3. c. 1. §. 2.

b Sup. c. 1. D. & Exa. c. 1. A.

c Exa. c. 1. §. 13. & G. & c. 4. §. 41.

d Exa. c. 1. G.

e Exa. c. 5. §. 6.

ostēdenda vnicuique intelligitur, quæ ei est obseruanda; ex qua Sūmariū haberi potest, quod simul cum Exa-
a Exa.c.4. §.36. *mine vnicuiq; relinquatur; vt per otium illud magis cōsideret.*

F ¶ Si scribere nesciūt, alius
b Exa.c.4. §.10.& 41. *coram eis eorum nomine scribet.*

c Exa.c.4. §.4. *¶ G Præter dilationē admittēdi ad primā Probationē (qua vti cum ijs, qui alijs in locis Societatis fuerint, non esset æquum) reliqua fere omnia in eisdem locum habent: licet quo*
d Exa.c.1. B. *magis noti sunt, & firmi, minus necesse sit eam diligētiam adhibere*

qui litteris operam dederunt, de singulis facultatibus, in quibus versati sunt, singulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentū in doctrina, & proponendi modo cognoscendū sunt cōstituti.

[a] Eodem hoc tempore primæ 6
Probationis cōscientiam suam Superiori, vel ei quem ipse delegauerit, aperiet (nisi id negotij cum Superioris consensu in aliud tempus differretur) [b] & generaliter confitebitur (si nondum id fecisset) & illi quidē Confessario, qui à Superiore fuerit ad id destinatus. [c] Et cū in libro ad id designato scriptū
fuerit, & † manu eius subscri- F
ptum, quidquid domū tulit, & quod contentus sit obseruare omnia ei proposita, postremo post reconciliationem accepto Sanctissimo Eucharistiæ Sacramēto, ingredietur in Domum communis habitationis; [d] vbi cum alijs versari, & in secunda Probatione diutius exerceri solent Nouitij.

† Quod dictum est de ijs, qui 7
tunc G

tunc primum ad Societatē admittuntur, bona ex parte cū illis obseruabitur, [a] qui à studijs, aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt; qui quidem non vt Professi, vel Coadiutores formati in corpus Societatis admissi sunt; vt quo maiori cum luce procedetur, eo quisque constantior in sua vocatione maneat; & ipsa etiam Societas melius discernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini Nostri illum apud se retinere.

bere quæ adhiberi solet ad cognoscendos, & stabiliendos eos qui admittuntur ad Probationem.

a Exa.c.7. §.8.

SECVNDA PARS.

QVAE AD EOS DIMITTENDOS pertinet, qui admissi parum apti in Probatione ad Societatem inuenirentur.

QVI DIMITTI POSSINT, ET *per quos. Cap. I.*

VT autem ad propositum huic Societati finem diuini obsequij, & auxilij animarum conuenit conseruari, & numero augeri operarios idoneos, ac vtiles ad hoc opus promouendum: [a] ita dimitti eos oportet, qui tales non fuerint inuenti, & successu temporis deprehendatur, vel quòd hæc non sit eorum vocatio, vel quòd ad commune bonum Societatis nō conueniat, vt in ea maneāt. Sed tamen vt non faciles esse ad admittendū, ita neque ad dimittendum immo minus oportet: sed mature omnino, & considerate in Domino procedendum est. Et quamuis causas ad dimissionē dignas eo grauiores esse oporet, quo quis arctius Societatis corpori coniunctus est; † quā- A tum- 1

a Par. 10. §.7.

DECLARATIONES in secūdam partem.

In Cap. I.

Qui dimitti possint, &c.

A[b] LICET omnes (vt in Constitutionibus

b Par. 10. §.7.

tumlibet [a] tamen quiſque ſit coniunctus, in quibuſdam caſibus ſeparari ab ea poſſet, ac deberet: vt ſequenti capite videbitur.

2 Dimittendi facultas in primis ad vniuerſam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret. [c] Eadem erit penes Præpoſitum Generalem in omnibus, præterquàm ſi quid ad ipſius perſonam pertineret. Penes reliquos ex Societate tantũ erit huius facultatis, quantum eis à ca-

tionibus dicitur) dimitti poſſint; alij tamen facilius, quàm alij, dimittẽtur. [b] *Qui in Domũ primæ Probationis admiſſi ſunt, antequàm cum alijs verſentur, ſi eo tempore appareret non eſſe ad Societatẽ idoneos facilius quã alij, poſſent dimitti.* [d] *In proximo gradu illi ſunt, qui in ſecunda Probatione in Domibus vel Collegijs, nullis adhuc votis ligati verſantur, ſi experimento cõperiretur, quod ad maius Dei obſequium non foret, ſi in Societate manerẽt.*

[e] *In tertio gradu illi ſunt, qui votis quidem ſponte ſua ſe Deo obligauerunt, verũ in Scholaſticos approbatos, vel Coadiutores Societatis formatos, exacto iã tempore Probationis ſolitæ, nõ ſunt admiſſi.*

[f] *In quarto, & qui grauiori conſideratione & cauſa indigeant, ſunt Scholaſtici approbati.*

[g] *In quinto gradu, vbi quidem maior erit difficultas, ſunt Coadiutores formati tã Spirituales, quàm temporales; ſi poſt vota ſua publica, licet nõ ſolemnia, neceſſario dimittendi viderentur.*

[a] *In*

a P.9.c.4. §.7

b Inf.C.& c.3. A.

c P.9.c.3. §.1. & B.

d Inf.C. & c.3.A.

e Inf.C. & c.3. A.

f Inf.C. & c.3.A.

g Inf.C. & c. 3. A. & p.5.c 4. B.

a Inf. C. & c. 3. A. & p. 9. c. 4. §. 7. — [a] *In quibusdam casibus etiã Professi cuiuscunq; gradus & dignitatis in Societate sint, dimitti possent; si retineri sine detrimento illius, ac diuini obsequij non posse iudicaretur.*

b Inf. C. — [b] *Præter ea quæ dicta sunt, quo magis alicui Societas deberet, quod de ipsa benemeritus esset, vel quo pluribus Dei donis ad eandem in diuino obsequio iuuãdam præditus esset, eo maiori cum difficultate esset dimittendus: vt contra cui minus deberet Societas, quique minus ad eandem iuuãdam in diuino obsequio esset idoneus, facilius posset dimitti.*

B § Quamuis Præpositus Generalis in patentibus litteris ad Præpositos particulares missis amplissimam eis facultatem impartiat, quò magis subditi eosdẽ venerẽtur, & humiliores ac submissiores se exhibeant; nibilominus tamen per secretas litteras hæc potestas contrahi (prout conuenire videbitur) & limitari poterit.

e P. 9. c. 6. §. 2. & p. 10. §. 8. — d P. 4. c. 10. §. 4. & p. 10. §. 8. — e P. 8. c. 1. §. 4. & p. 9. c. 6. §. 2. — f P. 8. c. 1. §. 6.

à capite collatũ fuerit: † Præpositis tamen [c] Prouincialibus amplam satis conferri expediet, ac † debita [d] proportione etiam Præpositis Localibus, & Rectoribus, quibus videbitur esse conferendã, vt [e] eo melius in toto Societatis corpore subordinatio sanctæ Obedientiæ seruetur, [f] quo clarius intelligent inferiores se à suis immediate B C

g Sup. A. & c. 3. A. — *C § [g] Quod ad eos attinet, qui in prima Probatione, & secunda sunt, nec dũ votis emissis, facultatẽ ad eos dimittẽdos habebit quicunq; ad eosdẽ admittendos*

diate Superioribus pendere, & quod sibi conueniat plurimū, immo necesse sit in omnibus eis subesse propter Christum Dominum Nostrum.

DE

tendos eā habuerit: si tamen circunstātiæ aliquæ non id impedirent; cuiusmodi esset, si in Domū aut Collegiū, vbi manent, à Generali, vel Prouinciali Præposito, vel ab aliquo, cuius habenda sit ratio, destinati fuissent; vel si de Societate ipsi tam benemeriti fuissent, vt eorum esset particularis ratio habenda. In his enim, & similibus casibus dimitti aliquis per quemuis Præpositum non deberet; nisi causæ admodum vrgentes & graues essent; ita vt minime dubitaretur, Superiorum mentem huiusmodi futuram esse.

[a] *Qui iam votis se obstrinxerunt in Domibus aut Collegijs, & Scholastici præterea biennio Probationis exacto approbati, si dimittēdi essent, Præpositus localis, nisi re cōmunicata cum Prouinciali, id facere non deberet. Prouincialis autem pro modo facultatis à Generali acceptæ, vel dimittere poterit, vel non poterit, quamuis Generalem non consuluerit.* a Sup. A. & Inf. c. 3. A.

[b] *Coadiutores formati siue Spirituales, siue Temporales, nisi consulto & approbante Generali, dimitti non debent; nisi in quibusdam remotissimis locis (vt in Indijs) huiusmodi facultatem Prouinciali communicari oporteret, vel Generalis extra ordinem alicui, cui tanquam sibi ipsi fideret, & propter causas magni momenti eam communicasset.* b Sup. A. & inf. c. 3. A. & p. 5. c. 4. B.

[c] *Erga Professos minus etiam huiusmodi facultas infe-* c Sup. A. & inf. c. 3. A. & p. 9. c. 4. S. 7.

inferioribus Præpositis est communicanda; nisi res ad Præpositū Generalem delata, & graui consideratione expensa foret, ita, vt cōuenire ad diuinum obsequium, & commune Societatis bonum huiusmodi hominem dimitti, videatur; vt si contumax [a] *uel incorrigibilis esset.*

a Inf. c. 2. §. 2.

DE CAVSIS, PROPTER QVAS *dimitti aliquem conueniat. Cap. II.*

Causas eas, quæ ad aliquem dimittendū sufficiant, ponderare coram Domino debebit prudens charitas Superioris, qui huiusmodi facultatem habuerit: sed generatim loquendo, quatuor earum genera fore videntur. 1

Primum, si in Domino iudicaretur, contra ipsius honorem & gloriam fore, quod is in hac Societate maneret, [b] qui videatur in quibusdam prauis affectibus aut vitijs, quæ diuinam offendunt Maiestatem, [c] corrigi non posse: † quæ eo minus tolerari deberent, quo grauiora essent, & plus culpæ haberent; licet alijs nullum offendiculum (quod manifesta non essent) præberent. 2 A

Alterum est, si existimaretur in Domino, aliquem retinere, contra Societatis bonum fore, quod [d] cum vniuersale sit, 3

b Par. 10. §. 7.

c Sup. c. 1. C.

d P. 1. c. 3. §. 16.

In Cap. II.

DE CAVSIS dimissionis.

A § Quatenus defectus aliqui, qui cōtra diuinum honorē, &

fit, haud dubie bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui syncere diuinum obsequium quærit. Tale quid esset, B † si in Probationum decursu aliqua impedimenta, uel insignes defectus, quos antea in Exa- *& Societatis bonũ esse dicũtur, debeant tolerari cum id ex multis circumstãtijs particularibus personarum, tẽporum, & locorum pendeat: discreto zelo eorum, quibus ea cura commissa est, relinqui est necessarium:* [a] *qui eo impensius rem Domino commendabunt, & diligẽtius cum alijs, qui ad cognoscendam Dei uoluntatẽ iuuare possint, communicabunt; quo eis difficilius negotium, magisque dubium uidebitur.* a Inf. c. 3. §. 2. & 3. & & A.

B ¶ *Si ille, qui ingreditur, ipso in initio morbum aliquem, uel dispositionem ad illum detexit, & ea conditione, ut periculũ fieret sanitatis eius, admissus est: cum cerneretur non conualescere, nec labores Societatis ferre posse in posterum; dimitti, ac extra Domum, prout uera charitas dictauerit, iuuari poterit.*

Si ingressus est sine ulla conditione, manifestata quidem infirma corporis habitudine, sed spe concepta, quod ad maiora aptus esset futurus, quàm esse experimento comperiatur; quamuis etiam dimitti possit; animaduertendo, quòd sanitate ad nostrũ Institutum necessaria careat, magis erit considerãdũ num dimitti debeat, necne, & multo magis, si cũ sanus ingressus fuerit, in obsequio Societatis in ægritudinẽ incidit. Tunc enim, si ipsemet contentus non esset

esset, iustū nō foret, hac sola causa a Societ. dimitti.

Si in ingressu quis ægritudinē aliquam celasset, cū ea detegeretur, constat, liberius et iustius eū dimitti posse. An autem re uera sit dimittendus, nec ne, propterea quod alijs dotibus magni momenti ad diuinum obsequium polleat, prudentiæ Superioris a Inf. §. 5. *relinquatur.* [a] *Tantundem sit dictum, si deprehēderetur quod in aliqua re alia, in Examine ueritatē* b Exa. c. 2. §. 6. & p. 1. c. 3. §. 2. & C. *suppressisset.* [b] *Quod si aliquod ex quinque impedimētis dissimulasset, tunc non est æquū ut in Societate maneat, iuxta id, quod in prima Parte dictū est.*

c Exa. c. 4. §. 18. vsque ad 24. d P. 4. c. 6. N. e Inf. §. 5.

C § [c] *Si bonū testimonium nō referret ex Probationibus, quæ extra Domum fiunt, uel etiā Domi, nec ea remedia, quæ charitas ante dimissionē solet adhiberi, sufficerent; conducibilius est, eū dimittere, quàm in corpus Societatis homines, qui ad eius Institutū nō uidentur conuenire, admittere.*

Examine tacuisset, detegerentur; uel si † experimento comperiretur, [d] ualde inutilem fore eum, & per quem præpedienda magis, quam adiuuanda esset Societas, propter eius indignem ad quæuis eius munera ineptitudinem: & multo magis dimitti oporteret, si damnū allaturus malo uitæ exemplo iudicaretur, ac prȩcipue si inquietū se ostēderet, & † uerbis aut actibus offendiculum alijs prȩberet. [e] hoc enim tolerare, charitatis nō esset, sed uitij cōtrarij C D

D § Alijs offendiculū præbere ille intelligitur, qui suo

trarij in eo quidem, qui tenetur conseruare quietē, & bonū statum Societatis sibi cōmissę.

4 Tertium, si iudicaretur id fore contra Societatis, ac simul ipsius dimittendę personę bonum; quod ex parte corporis posset accidere, [a] si tempore Probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiusmodi cerneretur, cum qua eum non posse progredi in laboribus, quos noster procedendi modus requirit ad Deo in eo seruiendum, uideretur: ex parte rerum animi, [c] quando, qui ad Probationem admissus fuit, se componere ad uitam sub obedientia, & iuxta modum procedendi Societatis ducendam non posset; quod nequeat, uel nolit proprium suum sensum aut iudicium infringere; uel propter alia impedimenta, quæ à na-

suo exemplo peccādi occasionem eis præbet; et quidem amplius, si verba adijceret suasoria, vt ad aliquid mali alliceret, præcipue ad instabilitatē in sua vocatione, [b] uel ad discordiā vel si quid cōtra Superiores, vel commune Societatis bonū molitetur. In quibus enim talia locū haberet, rationi consentaneū nō esset, vt ij in Societate manerēt.

Quando nō tā propter rationē vel magnitudinem peccati, quā ob remouendū offendiculum, quod aliis præbuit, dimitti aliquem necesse esset; si alioqui aptus esset, expendet prudentia Superioris, an expediat facultatem ei dare, vt ad locum alium Societatis ualde remotum eandem non egrediendo, proficiscatur.

a Sup. B.

b P. 8. c. 1. §. 5. & F.

c P. 1. c. 2. §. 4. & c. 3. §. 14.

IN

à natura, vel à consuetudine promanarent.

Quartum, si cerneretur id fore contra bonum aliorum, qui de Societate non sunt; [a] Vt si detegeretur vinculum matrimonij, vel seruitutis legitimę, vel [b] æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum [c] initio examinaretur, veritatem subticuisset. 5

a Exa. c. 2. §.4. & p. 1. c. 3. §.6.
b Exa. c. 3. §.6. & P. 1. c. 3. §. 15. & L.
c Sup. B.

Quæuis harum quatuor causarum satis esse videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeste dimitti eum, in quo locum habuerint, [d] quam imprudentem in eo retinendo charitatem exercere.

d Sup. §. 3.

DE MODO DIMITTENDI. Cap. III.

1 CVM ijs qui dimittendi erunt, † obseruari eũ modum conueniet, qui in conspectu Dei dimittenti, dimisso, & alijs domesticis, & externis magis satisfaciat. Quod attinet ad dimittentem ob causas superius dictas tria obseruentur. A

[e] Primum est, vt oret ipse Dominum, & Domi orari ea intentione curet (quamuis quis sit pro quo oratur, non intelligatur) vt docere Dñs Noster dignetur ea in re, de qua agitur suã sanctißimam voluntatem. Alte-

e Sup. c. 2. A.

In Cap. III.

DE MODO dimittendi.

A. ANimaduertendum est, quòd Constitutiones de eo modo dimittẽdi loquũtur, cum palam id, ac propter causas manifestas efficitur. Sed præter hos nonnulli occulte dimitti possunt; quan-

quando causæ (quæ plurimæ, & quidem ex illis aliquæ sine peccato esse possent) essent occultæ; &, si non dicerentur, in alijs aliquid perturbationis timeretur. Tunc enim conducibilius est aliquo prætextu (vt Probationum) extra Domum mitti, quàm si eorum dimissio publicaretur.

[a] *Ad hos hoc modo dimittendos, satis erit si Præpositus, qui ad id facultatē habuerit, re Domino cō mendata, & vnius aut plurium audita sententia (si iudicauerit in Domino cum eis rem esse coferendam) statuat quod facto opus sit, & exequatur.* a Sup. c. 2. A.

[b] *Notandum est etiam, ea quæ de modo dimittendi dicuntur, ijs magis conuenire, qui in Probationibus versantur; minus autē illis, qui in corpus Societatis cooptati sunt; vt Scholastici approbati, & Coadiutores formati; ac multo minus Professis, in quibus charitas et discretionis donū à Spiritu sācto datum docebit modum, qui in* b Sup. c. 1. A. & C.

3 [c] Alterum, vt id conferat cū aliquibus, seu aliquo ex domesticis, qui ad hoc negotiū aptiores ei videantur; & audiat quid illi sentiant. c Sup. c. 2. A.

4 Tertium, vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria prę oculis constituta, ac cōmunis boni, tum etiam (quoad eius fieri poterit) particularis ratione habita, expendat hinc inde causas, & statuat, an dimittere debeat, necne.

5 Quod ad dimissum attinet, tria itidem obseruentur: primū exterius; vt recedat ex Domo, quantum fieri possit, sine dedeco-

dedecore uel ignominia,ac † se B
cum omnia sua ferat.

Alterum interius, ut eum di 6
mittere Superior curet,conseruata,quantum fieri potest,charitate ac beneuolentia erga Dominũ, & quanta cum consolatione in Domino fieri poterit.

Tertium, ut circa statum ui- 7
tæ studeat eum dirigere,ut aliquam conuenientem uiam seruiendi Deo ineat, uel in Religione, uel extra eam;prout diuinæ uoluntati conuenientius fore uidebitur. Demum consilio & oratione,& si quid aliud charitas dederit, iuuare curet.

Vt satisfiat alijs domesticis, 8
& externis,tria etiam obseruentur.Primum est,ut quantũ fieri poterit curetur,nequid perturbationis in alicuius animo propter dimissionẽ maneat, † ra- C
tione

in eis dimittendis tenendus sit: si Deus permitteret,ut hoc facere esset necessarium

a Exa. c. 4. B.

B ¶ [a] Ea quæ ipsius esse constet, difficile non est statuere, ut secum ferat. Verum in iis, quæ vel expendisset, vel dedisset Societati, vel alioqui, si accidisset, ut ficto animo in Domo vel Collegio ipsius habitasset, prudentiæ Superioris dimittentis relinquetur, ut habita ratione tũ æquitatis, tum ædificationis, statuat, num illi aliquid amplius quã quod inuenitur de rebus ipsius, dari debeat, necne; & si amplius, quantum.

C ¶ Reddere rationem causarũ, propter quas aliquis dimittitur, vel nõ reddere in communi, vel in particulari, magis uel minus conueniet: prout is qui

dimit-

tione reddita, quantum satis erit, quibus reddi opus sit: abstinendo, quantum fieri poterit, à defectibus, qui publici non fuerint, declarandis; quãuis in eo, qui dimittitur, nonnulli deprehensi fuissent.

dimittitur, inmaiori vel minori existimatione et magis aut minus Domi & foris charus fuerit.

9 Alterum ne male affecti maneant erga dimissum, & quantum fieri possit, ne de eo male sentiant; sed potius eius uicem doleant; & in Christo eum diligant, ac diuinę Maiestati in suis oratio nibus, ut eum dirigere, & ei misericordiam impendere dignetur, commendent.

10 Tertium, ut detur opera, ut eius exemplo iuuẽtur, si qui minori cũ ædificatione, quam par esset, Domi uersantur; & timeant, ne sibi tantundem accidat, si nollent proficere: & externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quod Domi non toleretur id quod tolerari ad Dei gloriam non debet.

IN CAPVT IIII.

QVOMODO se habeat Societas cum ijs; qui sponte recedũt, vel ab ea dimittuntur.

A. § *Qvamuis in genere dicatur, eum qui sponte sua vel dimissus recessit, in aliam Domum admitti, nisi consulto prius Præposito in cuius Domo vel Collegio fuit, & eius expectato responso, non debere: nihilominus tamen prudentiæ Præpositi Domus adquã redijt, relinquetur, vt consideret,*

a Exa. c. 6. §. 8. & A. & c. 7. §. 1. & 2. & p. 5. c. 4. B.

QVOMODO SE GERAT Societas cum ijs, qui sua sponte recederent, vel quos ipsa dimitteret. Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniussi discedũt, si ad aliũ locum Societatis se conferant, † videntur nobis in Domino admittendi non esse; nisi prius qui dimisit, vel qui loco præest vnde discessit, vel Præpositus Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus suũ præstiterit assensum; ne defectus cognitionis rerum, aut personarum alicuius erroris in Dei offensam causa sit. A

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarum, quę ijs vt Societatis membris concessæ fuerant, simulatque mẽbra esse desierint, constat cessare.

3 [a] Declaretur ijs, qui dimittũtur, quòd absoluti maneant à votis simplicibus, si ea iuxta formulam Societati consuetã (quæ in quinta Parte videbitur)

tur) emiserint; quodque nulla alia dispensatione indigeant.

4 Ad eos reducendos, qui sine licentia recederent, si prius parum idonei ad Societatem habebantur, nulla diligentia opus erit; sed potius dirigantur ad aliud Institutum, vbi Deo seruire possint, relaxato illis voto, vt omnes scrupuli eis eximantur.

5 Si huiusmodi essent vt Deo gratum fore videretur eos non sic relinquere, præcipue si ex aliqua vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egressi videantur,

B † diligentia adhiberi ad eos reducendos poterit; & priuilegijs ad negotium huiusmodi concessis à Sede Apostolica, quantum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cum aliquis horũ sic redu-

C ctus esset, † relinquetur prudentiæ

ret, [a] an tanquã hospes sit admittendus, vel non; donec responsum accipiat à Superiore, cuius voluntatem exequi debet. [a] P.1.c.1. A.

B ¶ Qui à societate discedũt, quamuis ad eam idonei videãtur, si aliam Religionem ingressi, & eiusdem habitu induti fuissent, nec litigãdũ esse Societati, nec procurandũ videtur vt eos reducat. Si habitũ Religionis, nõ induissent, poterit ea diligentia adhiberi, quam ordinata, & prudẽs charitas dictauerit, ad eos reducendos ad illum locum, vbi in Domino iudicatur, quod Deo seruient.

C ¶ Quod ad satisfactionem attinet eorũ qui sponte sua redeunt, & admittuntur, vel qui reducti redeunt;

dentiæ eiusdem Superioris; vt videat, num satisfactione aliqua opus sit, & quanta, an melius censeat, omnino in spiritu mansuetudinis procedere; qua in re & eius qui reductus est, bonum, & ædificatio domesticorum spectanda est.

6 Si quis sponte sua ad Collegiũ, vel Domum, vnde sine facultate recesserat, rediret, & alioqui idoneus ad Deo seruiendum in ea iudicaretur; considerandum erit † an veram perseuerandi voluntatem afferat, & an sit paratus ad quamuis satisfactionem & probationem: quòd si secus esset, vt qui veræ pænitentiæ signa non ostendit, admitti non merebitur. D

7 Si qui fuit merito dimissus, ad eandem Domum, vnde dimissus est, rediret, ad quamuis

deunt; cum eius satisfactionis scopus sit aliorum ædificatio, et eiusdem qui rediit, profectus; ex circumstãtijs personarum, tẽporis, & locorum, num fieri debeat, necne; & si fieri debet, quanta ea futura sit, iudicabitur: et hæc omnia prudentiæ Superioris, in cuius Domum vel Collegium ingreditur, committi oportet.

D ¶ Cum de illorum, qui sponte sua redeunt, constantia dubitaretur; in aliquo Xenodochio, vel alijs Probationibus possent constitui, vbi pauperibus Christi ex ipsius amore aliquandiu inseruiẽdo, suæ stabilitatis, & constantiæ specimẽ præbeant; quod & ad expurgandam præteritæ leuitatis culpam pars quædam satisfactionis esset.

uis satisfactionem paratus; Si adhuc eædem rationes, propter quas fuit dimissus, manerent, perspicuum est, non esse admittendum: Si non manerent, & qui dimisit, iudicaret Deo gratum fore, vt denuo reciperetur in eandem, vel aliam Domum; admoneat Generalem, vel Prouincialem Præpositum; & quod ab eo præscriptum fuerit, exequatur.

8 Siue recesserit sponte sua, siue dimissus qui redit, si admittitur, denuo examinari debet, [a] & generalem confessionem facere ipso in ingressu, ab vltima quam fecit inchoando; & alijs Probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori habita semper ratione ædificationis vniuersalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur.

[a] Exa. c. 4. §. 41.

TERTIA PARS

DE IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in Probatione manent.

DE CONSERVATIONE in ijs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent.

Cap. I.

VT in ijs admittendis, quos ad noſtrum Inſtitutum vocat Deus talentum ad id conueniens concedendo, & in dimittendis illis, qui cum eo careāt, ſe à diuina ſapientia non eſſe vocatos oſtendūt, conſiderāda sūt quæ ſuperius attigimus; ita in eis cōſeruandis in ſua vocatione, qui retinentur, & probātur in Domibus & Collegijs, & in eiſdē iuuandis, vt ſic proficiant in via Dei, ſpiritu, & virtutibus; vt ſanitatis & viriū corporis, quæ ad laborandū in vinea Domini neceſſariæ ſunt, ratio habeatur; cōſideratione ac prouidentia debita opus eſt: & ita agētur, primo loco quidē de ijs quæ ad animam; ſecundo de ijs, quæ ad corpus pertinent. 1

Quod ad animam attinet, cum tanti referat, eos qui in Probationibus verſantur, ab omnibus imperfectionibus, & quibuſuis impedimētis maioris ſpiritualis profectus remouere; multum 2

ad id

A ad id [a] confert, † omnem communicationẽ per verba & scripta vt abijciant cum ijs, qui in proposito sibi Instituto intepescendi causa esse possent; & vt in via spirituali incedendo, B † cum ijs duntaxat personis, & ijs de rebus agant, quæ iuuent in diuino obsequio ad id consequendum, quod in ingressu Societatis sibi vt scopum præfigebant.

3 [b] Eadem de causa egredi Domo

DECLARATIONES IN TERTIAM PARTEM.

IN CAPVT I.

De cõseruatione in ijs, quæ ad animam pertinẽt.

a Exa. c. 4. §. 6. & p. 1. c. 4. §. 4.

A ¶ *SI in aliquo loco solicitatur, vel perturbatur aliquis ab hominibus, qui in via spiritus non bene procedunt; videat Superior, num eundem in alium locum transmitti expediat, vbi diuino obsequio commodius insistat. & tunc Superior ad quem mittitur, certior fieri debet de rebus ipsius, quantum sit satis ad eum magis iuuandum, & alios quibus præest.*

b Exa. c. 4. §. 25.

B ¶ *Si aliquando permittendum videretur, vt consanguineos vel amicos, quos, cum esset in seculo, habebat, alloqueretur, coram aliquo à Superiore designato id fiat, et breuiter; nisi particulares ob causas is qui supremam curam habet, aliud statueret. Sic etiã, si aliquis ex ijs qui Domi sũt, cuiquã scribert, non nisi obtenta facultate, litteris ei ostensis quem Superior destinauerit, id faciet. Si ad eundẽ littera mitterentur, ei primo reddentur, qui à Superiore fuerit*

fuerit constitutus; qui eas lectas reddet, aut non reddet illi, ad quem sunt destinatæ; prout in Domino expedire ad melius ipsius bonum, & Dei gloriam existimabit.

mo non debent, nisi † quando, C
& [a] cum quo socio Superiori visum fuerit. Nec Domi hi cũ illis pro suo arbitratu colloquantur, † sed cum ijs tantum, D
qui à Superiore præscripti fuerint;

[a] P.4. c.4. F.

C ¶ Considerabit Superior, nũ aliqui, quibus confidendum videatur, soli mitti possint; & si qua etiam quibusdam facultas generalis dari debeat, vel non; sed sigillatim eam peti, quandocunq; Domo egrediuntur, oporteat.

D ¶ Vt plurimum Nouitios inter se conuersari non cõuenit; sed silentiũ inuicem obseruare, nisi in rebus, in quibus loqui necesse sit. Agent vero potius cũ maturis, ac prudentibus, qui scilicet à Superiore cuique fuerint designati. Sic etiam, si duo in eodem cubiculo lectulos suos habeant, alter eorũ huiusmodi sit, vt minime dubitetur, quod alter eius Societate proficiat; & eandem ob causam inter cubicula, quæ seorsum vnicuique iuniorum assignantur, par est aliquos ex antiquioribus intermisceri.

Sine facultate autem à Superiore accepta ordinarie vnus cubiculũ alterius non ingredietur; &, si cũ ea facultate ingressus fuerit, ostiũ semper apertum maneat, quandiu cum alio ibidem fuerit; vt & Superior, & Officiales ad id destinati, quandocunque eis visum fuerit conuenire, ingredi possint.

E ¶ Simile

rint; quorum exemplo & ſpiritualibus colloquijs ædificationem acccipiant, non autem offenſionem, & proficiant in Domino.

4 Omnes diligentiſſime curent portas ſenſuum ſuorum (oculorum præcipue, aurium, & linguæ) ab omni inordinatione cuſtodire. ac ſe in pace, & vera humilitate interna conſeruare, & eam in ſilentio, cum id obſeruandum eſt, cum autem loquendum, in circũſpectione & ædificatione verborum, & modeſtia vultus, ac maturitate inceſſus, motuumque omnium; ſine vllo impatientiæ aut ſuperbiæ ſigno exhibere; in omnibus procurando atque optando potiores partes alijs deferre, omnes in animo ſuo tanquam ſibi ſuperiores ducendo, & exterius honorem ac reuerẽtiam quam exigit cuiuſque ſtatus, cum ſimplicitate & moderatione religioſa exhibendo: atque ita fiat, vt ſe mutuo conſiderantes, in deuotione creſcãt, Deumque Dominum Noſtrum laudent, quem quiſque in alio, vt in illius imagine, agnoſcere ſtudeat.

5 In refectione corporis curandum eſt, vt temperantia, modeſtia, & decentia interius, & exterius in omnibus obſeruetur. Præmittatur benedictio, & ſequatur actio gratiarum, quas omnes agere debent cum ea qua par eſt deuotione & reuerentia. Et dum corpus edendo reficitur, ſua etiam animæ refectio præbeatur, libro aliquo pio potius quàm difficili, quem capere, & à quo omnes iuuari poſſint, legendo: vel id temporis aliquis

a Inf.§.21. & S.

E ¶ Simile quid[a] *erit, litteras quæ ad ædificationẽ faciunt, legere; & si qua alia exercitatio aliquando cõueni- re videretur.*

F ¶ Possessione bonorum suorũ se abdicare, tam de proprijs bonis intelligendũ est, quæ habet penes se vel alios, quã de iure vel actione, quæ ei compe tit ad bona, quæ sperat; siue secularia illa, siue ecclesiastica sint. Quãdo hoc fieri debeat, Præpositi Generalis, vel eius, cui ille facul tatem communicauerit, arbitrio relinquetur.

b P.4 c.10 §.6.

c Exa.c.4. §. 4. & p. 6.c.2.§.11. & H.

d Inf §.25. & Exa. c. 4.§.2.3. & 5.& p.4. c. 4.E.& p.6. c.2, H.

G ¶ Ante ingressũ quiuis de bo-

[a] aliquis, cui à Superiore id iniũ getur concionabitur; vel † aliquid simile ad Dei gloriã fiet. E

6 Omnes quandiu corpore bene valent, in spiritualibus, vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et qui officiũ vel ministerium aliquod certũ habent, vt de auxilio prouidendum est eis, si sit necessarium, ita[b] cum vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoad eius fieri possit, Domi nostræ locum habeat.

7 Vt[c] experiri incipiant sanctæ Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quòd nulla re tanquã propria vti debeãt:[d] quãuis necesse non sit Probationis tempore † possessione bonorum suorum se abdicare; F nisi id Superior post elapsum primum annum iuberet, iudicans in huiusmodi bonis tentationum occasionẽ, & minus proficiendi in spiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat aliquo immoderato amore vel confidentia; & † tunc qui se G exuit

exuit bonis suis, sequatur Christi consilia: a pro sua tamen deuotione ad hoc potius quàm illud opus dispensare bona sua, vel eorum partem poterit: prout in Domino intellexerit ad diuinum beneplacitum magis conuenire: vt in examine dictũ est.

8 Intelligant etiam quod mutuo dare, vel accipere, vel dispensare quidquam de ijs, quæ Domi sunt, minime possunt, nisi Superior conscius consensum præstiterit.

9 Qui in ingressu ipso, vel post ingressum ad Obediẽtiam, motus sua deuotione, vellet bona sua, vel eorum partem in Societatis subsidium dispensare; H † haud dubie opus faceret maioris

bonis suis temporalibus pro suo arbitratu statuere potest. Sed postquamingressus est tã de ecclesiasticis, quã de secularibusdisponat oportet; ita vt decet virũ spiritualis vitæ sectatorem. a Exa. c. 4. §. 5.

[b] Ideoque cum existimaretin cõsanguineos ea esse dispensanda, committereid debet iudiciovnius vel duorum, vel triũ virorũ, qui & doctrina, & pietate commendentur, & eisdẽ acquiescere, & quod illi sentient, perfectius, & Deo ac Domino Nostro gratius esse, habita omniũ circũstãtiarũ ratione (vt in Examine pagina decimanona fusiusdicitur) exequi debet. b Exa. c. 4. §. 3. & 5. & A.

H ∫ Rectores vel Præpositi Locales, vel Prouinciales, vel quicunque alij, cũ quibus aget qui sic habet in animo sua bona dispẽsare, vt in ceteris rebus, ita & in hac quod perfectius est, quodq; maiorisme

riti

ioris perfectionis, alienationis, & abnegationis uniuersi amoris proprij, non descendendo tenero quodam affectu ad particularia loca, nec iuxta illũ sua bona huic potius, quam illi applicando; quin potius exoptando maius & uniuersalius bonum Societatis (quę tota ad maiorem Dei gloriam, ac uniuersale bonũ, & utilitatem animarũ instituta est) hoc iudiciũ ei relinquat, qui eius uniuersæ curã habet, num applicari huic loco potius quam illi in eadem Prouincia debeant: quandoquidem ille melius quam quisquam alius intelligere potest, quid conueniat, & quid maxime urgeat in omnibus eius locis, [a] ratione habita Regum, Principum, ac aliorum Potentatuum; ne eis causa ulla offensionis detur, sed ad maiorem ędificationem omnium, & spiritualem utilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

Doceantur quomodo ab illusionibus Dæmonis in suis spiritua- 10

riti in diuino cõspectu, ei repræsentare debent. Nihilominus, si in eo propensio animi ad locum unũ potius, quã ad alium (quãuisimperfectũ id sit) cerneretur; etiam si iudicio Superioris suũ submittere vellet, certiorem tamẽ reddere Præpositũ Generalem poterũt, vel eum, qui eius gerit vices, an sit aliquid huiusmodi imperfectionis tolerandum; sperãdo quod ea cessabit aliquando, supplebitque diuina bonitas quod ad suã maiorem gloriã, & maiorem ipsius perfectionem de esse cernitur.

a P. 10. §. 11. & B.

ritualibus exercitationibus caueant, & quomodo se contra omnes tentationes tueantur: simul rationes sciant quę adhiberi posśint ut eas, superent; a & ad ueras solidasque uirtutes consequendas insistant, siue plures adsint uisitationes spirituales, siue pauciores: curent uero semper in uia diuini seruitij progressum facere. a P.10.§.2.

11 b Vtantur quotidie conscientiæ suæ examinatione consueta, c & octauo quoque die saltem ad Confeśsionis & Communionis sacramenta accedant, nisi aliqua de causa aliud Superiori uideretur: & unus omnium sit Confessarius d ab eodem Superiore constitutus: † quod si fieri non poterit, quisque certe suũ stabilem habeat Confessarium, e cui ipsius conscientia prorsus aperta sit: qui quidem Confessarius non ignoret, quos casus sibi Superior reseruat. Illi autem reseruabuntur, quos ab eo cognosci necessarium uidebitur, aut ualde conueniens, f quo melius & remedium adhibere possit, & suæ curę commissos præseruare ab omnibus quæ nocitura sunt. b P.4. c. 4. §.3.& 4. c Inf. Q. & & Exa.c.4. §.25.p 4.c. 4.§.3. & B. & p.6. c.3. §. 2. d Inf. Q.& p.6.c.3.§. 2. e Inf.§.12. & Q. f P.4.c.10. §. 2.

I *§ Convenienter non posset fieri propter multitudinẽ, vel quod aliquis ab alio Confessario magis, quã ab ordinario iuuari posse videretur, propter causas quæ possent accidere; quas considerabit Superior, & quod in Domino iudicauerit conuenire, prouidebit.*

12 g Perutile erit, esse Domi aliquem † virum fidelem, & in rebus spiritualibus sufficienter versa- g P.4.c.10. §.7.

K *§ Hic erit Ma-*

Magister Nouitiorum, vel quē Superior adhoc munus vt aptiorem constituet.

L ¶ Vt uersatum, qui instruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exteritus sese habere debeāt, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter ad moneat; quem omnes qui in Probatione sunt diligant, ad quem in suis tentationibus confugiant, cui confidenter sua omnia detegant; & à quo consolationem & auxilium in omnibus sperent in Domino: & admoneantur quòd nullam debeant celare tentationem, quam huic, vel [a] Confessario, vel [b] Superiori non aperiant; immo vero totam animam suam illis integre manifestam esse pergratum habeant: nec solum defectus aperiant, sed etiam [c] pænitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura optantes ab illis dirigi, sicubi à rectitudine deflecterent, nolentes suo proprio sensu duci; nisi conueniat cum iudicio illorum, quos Christi Domini Nostri loco habent.

a Sup. §. 11. & inf. Q.
b Exa. c. 4. §. 34. &c. & p 4. c. 10. §. §. & p. 6. c. 1. §. 2.
c Inf. c. 2. §. §. & Exa. c. 1. §. 6. & p. 6. c. 3. §. 1.

Anteuertere oportet tentationes, adhibitis earum contrarijs: vt cum quis animaduertitur ad superbiam esse propensus, exerceri is debet in rebus abiectioribus, quæ ad humiliandum ipsum utiles futuræ videantur: & sic de alijs prauis animæ propensionibus. 13

L ¶ Vt fœminæ non ingrediātur Domos, nec Colle-

Præterea honestatis & decētiæ ratione conuenit † fœminas non ingredi Domos nostras, nec Collegia, sed tantum- 14 L

tum Ecclesias: & arma nulla, M nec † instrumenta rerum vanarum Domi haberi; sed tantum ea, quę faciunt ad finem illum diuini seruitij & laudis, quem sibi præfixit Societas.

15 † In [a] correctionibus & pœnitentijs iniungendis qui modus teneri debeat, prudenti charitati Superioris, & eorum quos sibi substituerit, relinquetur: qui in eis rationem habebunt dispositionis personarum, & ædificationis vniuersalis & particularis earum, ad gloriam Dei. [b] Pęnitentias vero huiusmodi prompta voluntate quisque admittere deberet, cum vero emendationis, & spiritualis profectus desiderio, etiam si propter defectum non culpabilem iniungerentur.

16 [c] Syndicus Domi constituatur:

Collegia Societatis, fere semper debet obseruari. Sed si illæ eximia charitate, vel auctoritate simul cũ charitate esset cõspicuæ, prudentia Superioris iustas ob causas, vt illæ (si id optarent) videndi gratia ingrederentur, posset dispensare.

M § Cuiusmodi essent instrumenta ad ludẽdum, vel ad rem musicã, libri etiã profani, & alia id genus.

N § In correctionibus (licet prudentia rebus particularibus adhibita hũc ordinẽ mutare possit) est aduertendum, [d] quod primo in charitate ac dulcedine, qui peccãt, sunt admonẽdi: secundo in charitate quidem, sed eo tamen modo, vt eis confusio & rubor inijciatur: tertio amori, ea, quæ timorẽ incutiant,

a P. 9. c. 2. §. 4. & c. 3. §. 11.

b Exa. c. 1. §. 6. & c. 4. §. 33. & 41.

c P. 4. c. 10. §. 7. & c. 17. §. 7.

d P. 8. c. 1. G.

G

tiant, adijcientur. De publicis autē defectibus publica debet esse pœnitentia; ijs tantum, quæ ad omnium ædificationem faciunt, declaratis.

tur: cuius erit officium, obseruare in omnibus quod ad honestatem & decentiā externā pertinet; Ecclesiam & Domū perlustrando, & si quid nō cōueniat, adnotādo, & Superiori referendo, vel eundem qui errat cōmonefaciēdo; si id facultatis ei, vt vtilius in Dño, suo fungatur officio, tribuet.

a Inf. c. 2. G. & Exa. c. 4. §. 32.

Curent[a] omnes ex morbis corporis fructum capere, non solum sibi, sed etiam ad aliorū ædificationem; non impatientes aut morosos se exhibendo, sed potius patientiam magnam habendo, & præseferēdo, ac Obedientiā Medico, & Infirmario præstādo, verbis pijs & ædificationem facientibus vtendo, quæ ostendant ægritudinem acceptari vt donum de manu Creatoris ac Domini Nostri; quandoquidem non minus donum est, quam sanitas. 17

b P. 4. c. 5. §. 4. & c. 14. §. 1. et p 8 c. 1. §. 8. et K. et p. 10. §. 9.

c P. 4. c. 6. O. & p. 7. c. 4. §. 11.

Idem[b] sapiamus, idē, quoad eius fieri possit, dicamus omnes, iuxta Apostolū. 18

O ¶ *Nouæ opiniones, admittēdæ non sunt; & si quis aliquid sētiret, quod discreparet ab eo, quod Ecclesia & eius Doctores commu-*

† Doctrinæ igitur differentes non admittantur, nec verbo in concionibus vel lectionibus publicis, nec scriptis libris ([c] qui quidem edi non poterunt in lucē, sine approbatione atque consensu Præpositi Generalis; qui eorum examinationem O

nationem saltem tribus committat, sana doctrina, & claro iudicio in ea facultate præditis). imo & iudiciorum de rebus agẽdis diuersitas, quæ mater esse solet discordiæ, & inimica vnionis voluntatum, quã tũ fieri potest, euitari debet. [b] vnio vero & cõformitas mutua diligentissime curanda est, P †nec, quæ ei aduersantur, permittenda: quo iuncti inuicem fraternæ charitatis vinculo, melius & efficacius possint se diuino obsequio, & auxilio proximorum impendere.

19 Quia ad progressum in virtutibus faciendum multũ confert antiquiorum exemplum, quo reliqui ad eorũ imitationẽ animentur; qui præest alijs (si aliter peculiares ob causas non iudicaretur conuenire) & omnes alij Sacerdotes, qui ei videbũtur, aliquãdo intra annum, officiũ, vel officia eorũ, qui inseruiunt Domi, ad tẽpus aliquod obibũt: quo alijs gratius reddatur huiusmodi ministerium, in quo ad maius Dei ser-

muniter sentiũt; suũ sensũ definitioni ipsius Societatis debet subÿcere:[a] vt in Examine declaratũ est. In opinionibus etiã, in quibus catholici Doctores variãt inter se, vel contrarÿ sunt, vt conformitas etiã in Societate sit, curandum est.

a Exa. c.3. §. 11.

b P.8.c.6. §. 8.

P ¶ Ferenda non est inter vllos domesticorũ perturbatio, vel ira mutua: & si aliquid huiusmodi accideret, curetur, vt statim cum satisfactione debita in gratiam inuicem redeant.

seruitium & gloriam sunt cōstituti.

20 [a] Explicetur aliquot diebus in singulis hebdomadibus Doctrina Christiana, ac † modus Q [c] bene & cum fructu confitendi,' communicandi, Missam audiendi, & in eadem ministrandi, orādi itidem, meditādi, & legendi pro captu vniuscuiusque tradatur: cureturque non solum vt addiscant quæ conueniunt, sed etiam vt memoria teneant, & exerceant quæ didicerint: omnesque suū tēpus rebus spiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mensura gratię Dei ipsis communicatæ insistant: ad quod † conferet [e] aliqua exercitia spiritualia R illis qui nondum se exercuerunt in eis,' vel omnia tradere, prout vnicuiq; conuenire in Domino iudicabitur.

Con-

a Exa. c. 4. §. 25.
b. Sup. §. 11.
c P. 4. c. 4. B. & C.
d Sup. §. 11. & p. 6. c. 3. §. 2.
e Exa. c. 4. §. 10.

Q ¶ Præter modum bene cōfitendi,[b] tempus etiā eis designetur; intra quod si ad cōfessionem non accederent, subtrabatur eis cibus corporis, donec cibum spiritus sumāt. Qui [d] autē alij, quam suo Confessario designato cōfiterentur, debet post modum (quantū recordari poterit) eidē suo Confessario totam suam cōscientiā aperire; vt nihil ignorando, quod ad eam pertineat, melius in Domino possit eundem iuuare.

R ¶ Cum ijs, qui ex se exercitiorum spiritualium intelligētiam habēt, & in ipsis facile progrediūtur ac methodum in eisdem bene procedēdi habent, vel qui alijs occupationibus distinētur, poterūt omnino,

no, vel certe ex parte, Superiores in communibus huiusmodi Regulis dispensare.

Quosdam, qui quamuis ad spiritualia exercitia apti sint, [a] *nondum tamen ea sunt experti, operæ pretium erit aliquando iuuare, ad particulares cõsiderationes descendendo, quæ ad timorem & amorem Dei, ac virtutum, & ad executionem earum, prout ratio conuenire docuerit, incitent.* a P.4.c.4. B.

Eis, qui ad huiusmodi exercitationes apti nõ esse viderentur, æqualis ex Coadiutoribus Tẽporalibus aliquis esse posset, proponi debent ea, quæ ipsorum captui conueniant, et quibus ad seruitium Dei ac Domini Nostri illi iuuentur. b Sup.§.5. & Exa.c.4. §.25. & p. 4.c.8.§.3. & p. 10.§.3.

21 [b] Conuenit omnes exerceri (si aliquem Superior non eximeret) † in concionibus domesticis : vt præterquàm quod vtiliter in hoc expendetur aliqua hora à prandio, animentur, & aliquem vsum comparent (quod ad vocem, & modum attinet, & ad reliqua) & vt specimen etiam eius talenti, quod in hoc genere Dominus eis communicat, præbeant; & vt suos bonos conceptus ad suam, & proximorum ædificationem exprimant, de ijs crebro tractantes, quæ ad sui abnegationem, & in virtutibus profectum, & omnimodam perfectionem

S S *Qui Domi concionãtur, reprehensionem alicuius ex fratribus domesticis, vel ipsius Societatis nõ attingant. Idẽ caueãt qui in Ecclesiis concionantur, nisi prius Superiorem ea de re consuluerint; quãuis possit vnusquis-*

ctionem attinent; ad ea se inuicem exhortando, & præcipue ad vnionem & charitatem fraternam.

22 Magnopere [a] conferet, deuote, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus magis exercetur humilitas & charitas. Et in vniuersum loquẽdo, quãto aliquis se † arctius Deo adstrinxerit, & liberaliorem erga summam Maiestatẽ se præstiterit; tanto eum in se liberaliorem etiam experietur; & ipse in dies magis idoneus erit ad gratias, & dona spiritualia vberiora recipienda. T

23 Expedit in primis ad profectum, & valde necessarium est, vt omnes perfectæ Obediẽtiæ se dedant, Superiorem (quicunque ille sit) [c] loco Christi Domini Nostri agnoscentes, & interna reuerẽtia & amore eũ prosequentes: [d] nec solũ in executio-

quisque & se, & fratres suos simul ad progressũ in maiori obsequio Dei (quod potius in domesticis, quàm in publicis in Ecclesia concionibus conuenit) excitare.

T ¶ Coniũgi magis cum Deo, ac liberalẽ se in eũ exhibere, [b] est se totum immobiliter diuino seruitio mãcipare: quod illorũ est, qui votis emissis Deo se dedicant. Quamuis autem id multum iuuet ad vberiorem gratiam accipiendam; nemini tamen præcipiendum est, vt id agat; nec primo biennio quisquam vllo modo ad id compellatur. [e] *Quod si sponte ex sua deuotione ad vota sua ante biennium exactum emittenda mouerentur, nec in manibus*

a Exa.c.4. §.28.

b Exa.c.4. §.1.

c P. 4. c. 10. §. 5. & p.6.c. 1. §. 1. & 2. & p.7.c. 2. §. 3.& A & I. & p.8.c. 1. D. & p. 9. c.3 §.20.

d P.6.c. 1. §.1.& C.

e Exa.c.1. E.& p.5.c. 4.§.6.

cutione externa eorum, quæ iniungit, integre, prompte, fortiter, & cum humilitate debita, sine excusationibus, & obmurmurationibus obediant, licet † difficilia, & secundum sēsualitatem repugnātia iubeat; verum etiam conētur interius resignationem, & [a] veram abnegationem propriæ voluntatis & iudicij habere; [b] voluntatem ac iudicium suum cum eo, quod Superior vult & sentit, in omnibus rebus ([c] vbi peccatum non cerneretur) omnino conformantes, proposita sibi voluntate, ac iudicio Superioris, pro regula suæ voluntatis & iudicij; quo exactius conformentur primæ ac summæ regulæ omnis bonæ voluntatis & iudicij, quæ est æterna bonitas & sapientia.

V

24 [d] Et vt magis in Obedientiæ virtute se exerceant, conuenit, atq; etiam valde necessarium est, vt non solum Superiori Societatis, vel Domus, sed etiā subordinatis Officialibus, qui ex illo auctoritatem acceperunt, in

manibus cuiusquam ea admitti, nec solemnitas adhiberi debet: sed quisque in secreto animi sui id offerat Deo ac Domino Nostro. At cum id sint facturi, conuenit vt formulam quæ consueuit in votis simplicibus obserua ri petant, & scriptū habeāt quod Deo promiserūt, ad suam memoriam confirmandam.

V § Conferet, vt Superiores aliquādo occasionem præbeāt ijs qui probantur, exercendi Obedientiæ, & paupertatis virtutem,

a Inf. §. 27. & Exa. c. 4. §. 46. & p. 5 c. 2. §. 1.
b P. 4. c. 10. §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1.
c P. 6. c. 1. §. 1. & B.

d Exa. c. 4. §. 29. 30. & 31. & E. & p. 4. c. 10. §. 8.

eosdem tentãdo ad maiorem ipsorum vtilitatẽ spiritualẽ, eo modo, quo Dominus Abraham tentauit; vt specimen virtutis suæ præbeant, & in eadẽ crescãt. In eo tamẽ, quoad eius fieri possit, mensura, & proportio iuxta vniuscuiusque vires, vt discretio dictabit, obseruetur.

in ijs omnibus, in quibus super ipsos potestatem habent, obediant; & assuescant non intueri, quis ille sit, cui obediunt, sed potius quis ille, propter quem, & cui in omnibus obediunt, qui est Christus Dominus.

25 Diligant [a] omnes Paupertatem, vt matrem; & iuxta mensuram sanctæ discretionis suis temporibus eius effectus aliquos experiantur; &, vt in Examine dictum est, [b] parati sint post primum annum exactum ad temporalia bona distribuenda, quandocumque à Superiore iniunctum id fuerit, & ea ratione seruata, quæ ipsis in [c] Examine proposita fuit.

26 Omnes rectam habere intentionem studeant non solum circa vitæ suæ statum, verumetiam circa res omnes particulares, id semper in eis syncere spectantes, vt seruiant, & placeant diuinæ bonitati propter seipsam, & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus præuenit nos; potius quàm ob timorem pœnarum, vel spem præmiorum (quamuis hinc etiam iuuari debeant) & crebro admoneantur vt in omnibus quærãt Deum, exuentes se, quantum fieri potest, amore omniũ cre-

a P.6.c.2. §. 1. & p. 10.§.5.

b Sup.§.7. & Exa.c.4. §.2.3. & 5.

c Exa.c.4. §.2.

creaturarum; vt affectum vniuersum in ipsarum Creatorem conferant, eum in omnibus creaturis amando, & omnes in eo, iuxta sanctissimam ac diuinam ipsius voluntatem.

27 [a] Studium in quod incumbent qui in Domibus Societatis probantur, id esse debet, quod eos magis ad superius dictam abnegationem sui, & in virtutibus ac deuotione profectum iuuabit. † Studia [b] vero litterarum, in vniuersum loquendo, in Domibus non erunt; nisi cum quibusdam, peculiaribus de causis, dispensatione opus esse videretur. [c] Collegia enim ad litteras addiscendas sunt; Domus vero ad eas, quas didicerint, exercendas; vel ad præparandum earum fundamẽtum, humilitatis scilicet, ac omnis virtutis in ijs, qui operam eis sunt daturi.

28 Sit qui singulis hebdomadibus, vel saltem decimoquinto quoque die hæc & similia omnibus in memoriam redigat; vel illi hæc legere teneantur: ne pro nostræ fragilis naturæ conditione obliti, ab eorum executione cessent. Et aliquoties singulis annis omnes à Superiore sibi

X *§ Quamuis, in genere loquendo, studia litterarum in Domibus Societatis nõ teneantur; quicunq; tamẽ prædicationi, & Confessionibus audiẽdis vacãt, studiũ adhibere possunt ad ea, quæ ipsis vsui futura sũt. Et si alicui particulariter conueniret alijs etiã rebus studere, prudentiæ Superioris relinquitur, vt id consideret, & in eo dispenset.*

a Sup. §. 23. & Exa. c.4.§. 46.

b Exa. c.7. §.1.

c Par. 4. proœ. & c. 8.§.1. & c. 11.§. 1. & p. 10.§.4.

ſibi pænitentias iniungi propter defectum obſeruationis Regularum petant; vt hæc cura indiciũ ſit illius, quam de ſuo profectu ſpirituali in via Dei quiſque habet.

DE CONSERVATIONE *Corporis.* *Cap. II.*

1 VT nimia ſolicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehẽſibilis eſt; ita [a] cura moderata tuendæ ad diuinum obſequium valetudinis, ac virium corporis laude digna, & ab omnibus adhibenda eſt: & ea de cauſa, cum animaduerterint aliquid ſibi nocere, vel quid aliud neceſſarium eſſe circa victum, veſtitum, habitationem, officium, aut exercitationem, & ſic de alijs rebus, admoneant omnes ea de re Superiorem, vel quem ad id Superior cõſtituerit; duo interim obſeruantes; Primum, vt antequam ad eum quid referant, ſe ad orandũ recipiant; & [b] poſt orationem, ſi ſenſerint rem deferendam ad Superiorẽ, id faciant: Alterũ, vt cum verbo, aut ſcripto breui (ne excidat memoria) Superiori rem expoſuerint, ei totam curam rei expoſitæ relinquant; & quidquid ille ſtatuerit, optimũ ducant; † nec contendere, aut A vrgere per ſe, vel alium (ſiue concedatur quod petitur, ſiue non) pergant: quandoquidem ſibi perſuadere debent, id magis

a Sup. c. 1. §. 1. & p. 4. c. 4. §. 1. & p. 6. c. 3. §. 1. & p. 10. §. 13. & C.

b Exa. c. 8. A.

In Cap. II.

A. LICET qui exponit quod neceſſarium

gis

gis expedire ad diuinum obsequium, ac suum maius bonũ, quod Superiori, re intellecta, in Domino visum fuerit.

2 Statuatur [a] tempus quoad eius fieri poterit, edendi, cubandi, surgendi, †quod communiter omnes obseruent.

B

3 [b] In ijs quæ ad victum, † vestitum, & habitationẽ, & alia corpori necessaria pertinent, curetur cum diuino auxilio, vt quamuis sit in quo probetur virtus & sui ipsius abnegatio; non desit tamen quo sustentetur natura, & ad diuinũ obsequium laudemque conseruetur; habita conuenienti ratione personarum in Domino

C

riũ sibi existimat non debeat ex se idem denuo petere, nec vrgere; si Superior tamen nõdum satis intellexisset, & declaratione vel let maiorem; ea quidẽ dãda erit. & si forte ex obliuione nõ prouideret, cum tamen significasset se velle id facere; nõ erit ab re, debita cum modestia ei in memoriã reducere, vel repræsẽtare.

a P.4.c.10 §.9.

b Exa.c.4. §.26. & p.6.c.2 §.15. & 16. & M.

*Vt

B ¶ *Quamuis ordinem temporis in refectione, & somno vt plurimũ omnes obseruare debeãt; si tamẽ peculiares ob causas alicui aliud conueniret, videat Superior, nũ dispensatione cũ eo sit vtendũ, necne.*

C ¶ *In vestitu habenda est ratio eius finis, qui est, ab iniuria frigoris, & ab indecoro defendi. Ceterũ conuenit, vt, [c] qui probantur, vestitus ratione, ad mortificationẽ et abnegationẽ sui, et ad mũdũ eiusque vanitatẽ sub pedibus cõculcandã iuuẽtur; et id qdẽ, quantũ, cõsiderata natura, consuetudo, officiũ,*

c Exa. c.1. §. 13. & F. & p.1. c.4. §.4.

&

& aliæ perſonarum circunſtantiæ patientur.

Cum Scholaſticis approbatis, & ijs qui ſtudijs uacant, videtur in ijs quæ ad veſtitum attinẽt, magis quã cum ijs qui probãtur, ratio haberi poſſe decentiæ exterioris, & commoditatis propter ſtudiorum laborem, & quia Collegia redditus habent: quãuis ſuperflua ſemper euitari oporteat. In particularibus vero, prout vnicuique conuenit, procedetur.

a P.4.c.4. §.1. b P.10.§.10. D ſ [a] *A prandio, præſertim in æſtate, per vnius vel duarum horarũ ſpatiũ permitti non debẽt, quoad eius fieri poterit, corporis aut mentis grauiora exercitia. Si quid vero neceſſitas poſtulabit, id quanta po-* c P.10.§.10. *terit charitate erit & metiendũ, & moderandũ. Id autem tempo-*

[b] Vt † non expedit tanto labore corporali quemquam onerari, ' vt ſpiritus obruatur, & corpus detrimentum patiatur; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ vtrumq; iuuet, omnibus communiter conuenit, etiã illis qui mentalibus exercitijs debent inſiſtere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec ſine menſura diſcretionis aſſumi. 4 D

Corporis [c] caſtigatio immoderata eſſe non debet, nec indiſcreta † in vigilijs, ' & abſtinentijs, 5

ris in alijs leuioribus exercitijs occupari poterit. Sed nec extra huiuſmodi horas labores nimiũ continuari ſine aliqua relaxatione, vel conuenienti recreatione debebunt.

d P.4.c.4. §.1.& p.6. c.2.§.16. E ſ [d] *Tempus ſomno tribuendum, in genere loquendo,*

quando, intra sextæ & septimæ horæ spatiũ debere esse videtur: (nec sine indusiis dormiendum est, nisi necessitatis alicuius excusationẽ Superior admitteret) sed quia in tanta varietate personarũ ac habitudinum certa regula præscribi nequit, vt detrahatur, vel addatur huic tẽpori, Præpositi prudẽtiæ relinquetur; qui curabit, vt quisq; quod necessitas naturalis exigit, retineat.

tijs, & alijs pœnitentijs externis, † ac laboribus; quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire solẽt.[a] Ideo suo Cõfessario detegi ab vnoquoque conuenit, quidquid in hac parte faciat; qui si iudicat excedi mẽsuram, aut certe dubitat de excessu, illum ad Superiorẽ remittat. Hæc autẽ omnia eo fiunt, vt clarius procedatur, & in animis corporibusq; nostris Deo Domino Nostro maior gloria deferatur.

F

6 Sit aliquis Domi, qui præsit in ijs, quæ ad corporis bonam valetudinem pertinent, tum conseruandam in sanis, & quidem in ijs præsertim, qui ex ætate, vel alijs de causis sunt debiliores; tum restituendam in

F ¶ Quamuis vnusquisque paratus esset debeat ad quoduis officium assumendũ quod ei fuerit impositum; animaduertendũ tamen erit, in illis quæ robustiores ac fortiores homines requirunt (qualia sunt officia Sacristæ, Ianitoris, atque Infirmarij) vt ij homines qui corporis habitudine iuxta officiorũ rationẽ præditi sũt, quãtum fieri potest, cõstituãtur.

a Sup. c. 1. §. 12. & Ex. c. 1. §. 6. & C. & p. 6. c. 3. §. 1.

G ¶ Cu-

G ¶ *Cura habeatur ægrotorũ magna; quorum ægritudo simulatque Infirmario indicata fuerit, si senserit ille rem esse alicuius momenti, Superiorem admoneat: & vocetur Medicus, qui vnus tantũ ordinarie esse debet; si in casibus quibusdam Superiori aliud nõ videretur.*[a] *Obseruetur autem tã in victus ratione, quàm in medicinis quod Medicus præscripserit, quantum fieri poterit; nec infirmus in his quidquam curet;*[b] *sed illud potius studeat, vt patientiam & Obedientiam exerceat, relicta cura reliquorum omnium Superiori, ac eius ministris, per quos a diuina prouidentia regitur.*

in ægrotantibus † cui debeant G omnes, si male se habere extraordinarie senserint, id referre; vt de remedio, prout charitas exigit, conuenienti prouideatur.

In ijs quæ pertinent ad rerum temporalium cõseruationem, præter curam illam, quã omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demãdari hoc munus; vt

c *Et quamuis nostræ vocationis sit diuersa loca peragrare, & vitam agere in quauis mũdi plaga, vbi maius Dei obsequium, & animarum auxiliũ speratur; nihilominus tamen si experimento cõperiretur aliquis ferre nõ posse alicuius regionis cœlũ, & male habere cõtinẽter cerneretur; Superiori cõsiderandũ relinquitur, num ille migrare aliò debeat, vbi melius habens corpore, impensius diuino seruitio vacare possit. Nõ erit tamen ipsius infir-*

mi

a P. 6. c. 2. §. 16.

b Sup. c. 1. §. 17. & Exa. c. 4. §. 32.

c Exa. c. 4. §. 35. & p. 4. proœ. A. & p. 7. c. 1. §. 1. & c. 2. H.

vt tanquam bona Domini Nostri IESV Christi propria ea curet. Ad alias etiam functiones necessarias, & eas præcipue, † quæ honestius Domi, quã foris fiunt, curandum est, vt [a] Officialiũ necessarius numerus constituatur; & expedit vt huiusmodi officia Coadiutores Temporales, si ea ignorent, addiscant: omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini Nostri semper dirigẽdo.

H

[a] P. 1. c. 2. §. 2. & A. & p. 4. c. 3. §. 2. & c. 10. §. 6.

mi, huiusmodi mutationem postulare, nec animi propensionem ad eam ostendere; sed Superioris curæ id relinquetur.

H ¶ Officiales in ijs quæ Domi honestius quàm foris fiunt, intelliguntur, Lotor pannorum lineorum, Tonsor, & huiusmodi; quos esse Domi, si fieri posset, expediret.

QVAR-

QVARTA PARS

DE IIS, QVI IN SOCIETATE retinentur, instruendis in litteris, & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

a Inf. c. 5. §. 1. & c. 6. §. 1. & c. 12. §. 1. & Exa. c. 1. §. 2. & p. 1. c. 2. §. 8. & p. 3. c. 1. §. 9. & p. 7. c. 1. §. 1. & p. 10. §. 2.

CVM [a] scopus, ad quē Societas recta tēdit, sit suas ac proximorum animas ad finem vltimum consequendum, ad quē creatę fuerunt, iuuare; cumq; ad id præter vitæ exēplū, doctrina & mod⁹ eā proponēdi sint necessaria; postquā in ijs, qui admissi sunt ad Probationē, iactū esse videbitur abnegationis propriæ, & profectus in virtutibus necessarij conueniens fundamentū: de litterarum ædificio, & modo eis vtendi agendū erit; quo iuuare possint ad magis cognoscēdū, magisque seruiēdū Deo Creatori ac Domino Nostro. † Ad hoc [b] Collegia, & aliquando etiam Vniuersitates, vel Studia generalia Societas amplectitur; [c] in quibus qui bonum sui specimē in Domibus dum probarētur, præbuerunt 1 A

DECLARATIO in Prooemium quartæ partis.

b Inf. c. 3. §. 1. et c. 11. §. 1. & p. 3. c. 1. §. 27. & p. 10. §. 4.

c Exa. c. 4. §. 35. & p. 3. c. 2. G. & p. 7 c. 1. §. 1. & A. & c. 2. H.

A § CVm scopus ac finis, ad quē tendit hæc Societas, sit, [c] varias mundi partes ex Obedientia

runt, nec tamen doctrina ad nostrum Institutum necessaria satis instructi aecesserunt; in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, instruãtur. Prius ergo de ijs quæ ad Collegia; deinde de ijs qnæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudemque suam nobis dare dignabitur.

dictia summi Vicarij Christi Domini Nostri, uel Superioris eiusdẽ Societatis peragrando, uerbum Dei prædicare, Confessiones audire, et reliquis quibuscũque poterit medijs uti, diuina gratia aspirãte,

DE

ad animas iuuãdas: necessarium esse, uel in primis rationi consentaneum uisum est, [a] *ut qui in eam sũt ingressuri, uiri sint uitæ probitate, & litterarũ eruditione ad id officiũ idonei. Et qa boni simul & eruditi pauci inueniũtur, si cũ alijs cõparentur, & ex paucis maior pars iã à susceptis laboribus uellet conquiescere: perdifficile fore deprehẽdimus, huiusmodi hominibus, qui boni simul ac litterati essent, hãc Societatẽ augeri posse, tũ propter magnos labores, quos eius Institutũ exigit, tum propter magnã sui ipsorum abnegationẽ. Ideo nobis omnibus, qui conseruationẽ & incrementum eius ad maiorem laudem & obsequiũ Dei ac Domini Nostri cupiebamus, alia uia tenenda esse uisa est; admittẽdi nimirũ iuuenes, qui bonorũ morũ &* [b] *ingeniorum indole spem facerẽt, quòd in probos simul ac doctos uiros, ad colendam Christi Domini Nostri uineam*

a P. 1. c. 1. § 3. & p. 8. c. 1. §. 2. & B. & p. 10. §. 7.

b Inf. c. 3. §. 2. & p. 1 c. 3. §. 13. & p. 5. c. 2. §. 5.

a Inf.c. 2. §. 1. et c. 11. §. 1. et 2. et p. 9. c. 3. §. 17.

essent euasuri; a admittendi etiam Collegia, cum ijs conditionibus, quæ in litteris Apostolicis continētur siue in Vniuersitatibus, siue extra illas fuerint; & quidē si in Vniuersitatibus, siue illæ Societatis curæ commissæ sint, siue non. Hac enim ratione nobis in Domino persuademus, ad maius diuinæ Maiestatis obsequium fore, si & numero augeātur, & in litteris ac virtutibus progressum faciant ij, qui eidē obsequio se totos impendunt. Primo ergo de ijs, quæ ad Collegia pertinēt; deinde de ijs, quæ ad Vniuersitates, agetur. Et quod ad Collegia, Primo loco de ijs quæ ad Fundatores; Secundo de ijs, quæ ad Collegia iā fundata, quoad materialia vel temporalia bona eorum pertinēt; Tertio de Scholasticis, qui in eisdē studijs vacant, admittendis, conseruandis, litteris & alijs medijs ad proximum iuuandum promouendis, & à studijs educendis; Quarto de ijs, quæ ad gubernationem eorum pertinent.

DE MEMORIA HABENDA Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum. Cap. I.

QVoniam valde æquum est, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficentiæ correspondeamus, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorū vtitur administris; Primum in quouis nostræ Societatis Collegio perpetuo singulis hebdomadibus Missa semel pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur. 1

2 Initio

2 Initio item cuiusque mensis omnes Sacerdotes qui in Collegio fuerint, pro eisdem semel offerre idem Sacrificium perpetuo debeant. Singulis insuper annis, eo die quo Collegij cuiusque possessio Societati tra-
A dita est, † cum [a] solemnitate Missa pro Fundatore & benefactoribus celebretur: ' & id temporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint; eodem sua referent Sacrificia.
3 Eodem die candela cerea
B Fundatori offeratur, † aut vni ex suis, qui ipsi sit cognatione proxime coniunctus, ' aut illi demum quem ipse Fundator designauerit: in qua candela armorum Fundatoris, aut deuo-
C tionis insignia extent. † Illa vero testabitur Societas, quā Fundatori in Domino debet, gratitudinem.'
4 Cū primum Societas in Collegij alicuius possessionē vene- [illegible] rit;

IN CAPVT Primū Quartæ Partis. De memoria habenda Fundatorū.

A ¶ *Solemnitas eo modo intelligatur, qui Societati sit vsitatus, & in eo loco, vbi Missa celebratur.* a P.6.c.3. B.

B ¶ *Si in loco vbi huiusmodi Collegiū Institutū est, tēporis successu nō esset aliqs de posteritate Fūdatoris; mitti cādela poterit alio, vbi ex eius progenie aliquis inueniretur; vel in altari constitui poterit, vbi diuinū Sacrificiū celebratur, nomine & loco Fundatoris huiusmodi.*

C ¶ *Per huiusmodi candelā, significatio fit gratitudinis erga Fūdatores tenēdæ; nō iuris patronatus, vel*

actionis vllius, quæ illis, aut eorum successoribus, ad Collegiũ vel eius bona tẽporalia competat. nihil enim tale erit.

D ¶ In Communitatibus, vel Rebus publicis, quæ non moriuntur, dicentur huiusmodi Missæ pro earũ defunctis; & pro illis præsertim, qui de nobis melius meriti sunt in Domino.

E ¶ Quod dictum est, obseruari omnino cõueniet erga eos, qui cõpleta Collegia facient. Cũ ijs autem, qui aliquod duntaxat principiũ dederint, ea pars eorum,

rit; Præpositus Generalis curet indici per vniuersam Societatẽ, vt quilibet Sacerdos ter Sacrum faciat pro superstite Fundatore ipsius Collegij, ac benefactoribus: vt illos sua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & suis donis semper augeat. Rursus, † cum ex hac vita illi excesserint, curabit idem Præpositus Generalis, vbi primum resciuerit, vt per totam Societatem singuli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. Quoties autem dictum est, Missas esse à Sacerdotibus celebrandas; ceteri omnes, qui in Collegijs degunt, ac Sacerdotes non sunt, ad eandem illam intentionem orare debent: quandoquidem eiusdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino. D

Fundatores præterea, ac benefactores Collegiorum, participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operũ, quæ tum in ipsis Collegijs, tũ in reliqua Societate Dei gratia fiũt. 5

† In

8 † In vniuersum autem tum Fundatoribus, tum etiam ipsorum necessarijs, & quoad viuunt, & postquam obierint, peculiariter sese deuinctã esse Societas ex charitate cognoscat: vt omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari iuxta minimam hanc nostram professionem, ad diuinam gloriam possit.

E *rum, quæ diximus, præstabitur, quam Præpositus Generalis præstandam in Domino iudicauerit.*

DE IIS QVAE AD RES temporales Collegiorum pertinent. Cap. II.

1 AD [a] Collegia quæ libere Societati offeruntur, vt iuxta suas Constitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpositus Generalis, nomine totius Societatis, plenam potestatem habebit.

2 Si Fundator [b] aliquas conditiones exigeret, ordini ac modo procedendi Societati consueto non omnino consentaneas; eidem Præposito Generali (auditis sententijs aliorum, [c] quos ipse de huiusmodi rebus melius iudicare censebit) considerandum relinquatur, an omnibus perpensis vtile sit futurum Societati ad finem diuini seruitij, quem sibi præfixit, huiusmodi Collegium admittere, nec ne. [d] Sed si temporis decursu se grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipsa in Congregatione generali id proponere, & statuere vt relinquatur Collegium huiusmodi; vel

a Supra proœ. A. & p. 9. c. 3. §. 17.

b Inf. c. 11. §. 2. & A. & p. 9. c. 3. §. 17.

c Inf. c. 11. §. 2.

d P. 9. c. 3. §. 17.

IN CAPVT I.

De ijs, quæ ad Collegiorum res tēporales pertinent.

a Ibf. c. 10. §. 2. & c. 11. §. 2. & p. 8. c. 2. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 5. 17. & 18.

A ¶ Præpositus Generalis simul cū Societate, num admissa iā Collegia vel Domus relinqui debeāt, an retineri, statuat. Id tamē in Cōgregatione generali fieri posset; & etiam sine illa, missis nimirū suffragijs ab ijs, qui ius habent suffragij. Et tūc nō potest Societas, nec eius Generalis quod sic relinquitur, vel eius partē vllis extra Societatē hominibus donare. Sed si ipsa curam quam habebat reliquerit, poterunt qui alias hanc auctoritatē sibi in fundatione reseruauerint, pro sua deuotione ad aliud opus applicare id quod sic relictum fuerit. Si vero huiusmodi non intercesserit reseruatio, poterit procedere Societas iuxta suum Institutū, prout ad Dei gloriam magis conuenire iudicabit.

prospicere, vt onus temperetur, vel certe, vt ad onus id ferendū vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum sit, si ante Congregationem huiusmodi Præpositus Generalis huic incōmodo, prout in Domino conuenit, nō occurrerit.

3 [a] Ad relinquenda, vel alienāda Collegia, aut Domos iā admissas † Præpositus Generalis simul cū ipsa Societate potestatem habebit. A

Cum enim id sit perinde, ac si membrum ab eius corpore præscinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti sit; cum ea vniuersa cōmunicari melius est.

B ¶ De non

4 In, Collegijs Societatis † nec curæ animarũ, nec obligationes ad Missas celebrãdas, neq; aliæ huiusmodi admittantur; quæ à studijs distrahere admodũ, & ea quæ in illis ad diuinũ obsequiũ quærũtur, impedire solent: quemadmodũ neq; in Domibus alijs, vel Ecclesijs Societatis Professæ, q̃ quoad eius fieri pōt, expedita ad Sedis Apostolicæ missiones obeundas, aliaq; opera ad Dei obsequium & animarũ auxiliũ esse debet. a P.6.c.3. §.5. & 6. & C.

C †[b] Professionem Collegiorũ cum

B ¶ De non admittendis obligationibus, & cet. sic intelligitur, quòd Missarum obligationes, vel huiusmodi, quæ assignato redditui commẽsuratæ videantur, assumi nequeunt. Non tamen perinde inconueniẽs existimatur, aliquam facilem et exiguam obligationem (quæ tamẽ non sit animarũ cura) admittere; si causa sufficiẽs ad id moueret; præsertim si res huiusmodi esset, quæ distractionis & occupationis perexigua aut nullius futura esset. In Domibus autem Professorum, quãdo nec illæ redditus vllos habent, nec ipsi ita stabilem habitationem, huiusmodi obligationes non tolerantur. De alijs obligationibus Lectionum vel Lectorum non hic agitur: veruntamen [c] & hæ ipsæ in Collegijs, & Vniuersitatibus non sine magna cõsideratione, nec vltra limitem, quem Præpositus Generalis conuenire ad commune bonum, & ipsius Societatis ad Dei & Domini nostri gloriam iudicauerit, assumentur. b Inf.c.10. §.1. & 2. & p.9.c.3. §.3. c Sup. §.2. & inf. c. 11.§.2. & A.

C ¶ *Societas in vsum Scholasticorum suorũ iuxta lit-*

a Inf. c. 10. §. 3. & 5. & p. 9. c. 3. §. 3. & 14.

b Inf. c. 10. §. 3. & p. 9. c. 3. §. 4. & 15. & C.

ta litteras Apostolicas redditũ administratione exercebit per Præpositum Generalem, vel Prouincialẽ, vel aliũ, cui Generalis id commiserit ad defendẽdas et cõseruãdas possessiones & reddit⁹ Collegiorũ, etiam in iudicio, cũ id conueniẽs, vel necessarium fuerit. Ac eiusdẽ Præpositi erit, vel eorum quibus ille facultatem dederit, admittere quidquid præterea Collegijs ad sustentationem & incremẽtum eorum in rebus temporalibus donaretur.

cum rebus temporalibus quæ ad ipsa spectant, capiet Societas;[a] & Rectores qui ad id munus conueniens habeãt talentum, constituet; qui curam suscipiant conseruandi, atq; administrandi res ipsorum temporales, ac prouideant necessitatibus tam materialis ædificij, quã Scholarium qui in ipsis Collegijs degunt, † eorumque, qui disponuntur vt ad illa admittantur,[c] atque † eorum etiam, qui extra Collegia gerunt illorum negotia.[d] [b] Totius vero administrationis ratio Rectoribus constet: vt eam reddere, quãdo, & cui per Præpositi- D E

c Exa. c. 1. B.

D ¶ [c] Qui disponuntur vt ad Collegia mittantur, illi sunt, qui in Domibus Probationum versantur; & qui ex Domibus Societatis Professæ, vel Domibus Probationum ad studia mittuntur.

d P. 9. c. 3. §. 16. & c. 6. §. 12. & H.

E ¶ [d] Qui negotia Collegiorum extra ea gerunt, in primis intelligũtur Procuratores, qui in summi Pontificis, vel aliorũ Principum curia negotia Societatis gerunt. Verũ quid ad hos, & alios sumptus neces-

necessarios contribui debeat, Præpositus Generalis, seruata pportione debita, per se, vel aliū id statuet.

positum Generalem cōstituetur, possint. F At † Generalis [a] cū nec in suum, nec in vllorum cōsanguineorum suorū, nec in Professæ Societatis vsū bona temporalia Collegiorum possit conuertere; eo purius sese in eorum superintendentia ad maiorē gloriam & seruitium Dei gerere poterit.

6 In ijs Collegijs quæ duodecim Scholasticos (præter Præceptores) ex proprijs redditibus

F ¶ Cum dicitur, non posse Societatem Professā, vel eius Præpositum Generalē iuuari redditibus Collegiorū, intelligēdum est iuxta litteras Apostolicas, quod nō possint in pprios ipsorum vsus redditus conuerti. [b] Possunt nihilominus expēdi in vsum illorū, qui Collegijs vtiles fuerint: cuiusmodi sunt Administratores, Concionatores, Lectores, Confessarij, Visitatores, & alij Professi, vel similes personæ, quæ spirituali vel temporali Collegiorum huiusmodi vtilitati uacāt. [c] Sine tali etiā causa posset expendi aliquid, quod exiguum sit, cū quouis homine de Societate, mensa per diem aliquē eum excipiendo, uel modicum quid uiatici, cū per Collegia in hanc uel illam partem trāsit, uel quid simile donando. Quod enim tam est exiguum, ut nihilum ducitur; & scrupuli eximuntur, hinc quidem inhumaniter se habendi, inde uero contra Sedis Apostolicæ intentionem agendi.

a Inf. c. 10. §. 1. & Exa. c. 1. §. 4. & p. 6. c. 2. §. 3. & p. 9. c. 3. §. 18. & c. 4. §. 7. & D. & p. 10. §. 4.

b Inf. c. 10. A. & p. 6. c. 2. §. 3. & 4. & C.

c P. 6. c. 2. C. & D.

G ¶ Quamuis

bus alere possunt, ob maiorem populi ædificationem † nec pe- G
tantur eleemosynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur.' Si redditus minores fuerint, quam huic numero alendo sufficiant; admitti quidem, nō autem peti aliquæ eleemosynæ possent; nisi tanta paupertate Collegium premeretur, vt etiā petere, saltē à quibusdam, esset necessariū. Tunc enim (maius diuinum obsequiū & vniuersale bonū præ oculis semper habendo) peti eleemosynæ, [a] immo & ostiatim ad tempus, quandocunque necessitas id exigeret, emendicari poterunt.

G ¶ *Quamuis hoc ita se habeat, si tamen benefactores essent, qui possessionem aliquam vel redditum dare vellēt, admitti illa possent; vt tāto maior numer⁹ Scholasticorū, ac præceptorū ad maius diuinū possent obsequium sustentari.*

a Exa. c. 4. §. 12. & 27. & p. 6. c. 2, §. 10.

DE SCHOLASTICIS QVI in Collegijs constituuntur.
Cap. III.

QVod ad Scholasticos attinet, ad quorū institutionē [b] Collegia assumuntur, in primis 1
[c] quales esse debeant, vt ad ea vel mittātur, vel admittātur, cōsiderare in Domino oportebit.
[d] Primū omniū cū aliquo ex quinq; illis impe- 2
dimentis in prima Parte dictis † nullus in Colle- A
gio aliquo Societatis inter Scholasticos collocari poterit.' Et præter Coadiutores ad ministeria vel auxi-

b Supra prooe. et inf. c. 11. §. 1. & p. 3. c. 1. §. 27. et p. 10. §. 4.

c Exa. c. 1. §. 10. et p. 5. c. 2. §. 5. et p. 10. §. 4.

d Exa. c. 2. §. 6. et p. 1. c. 3. §. 2. et G.

auxiliũ Collegij [a] necessarios, reliqui huiusmodi esse debẽt, [b] vt secundum rationẽ sperari possit, idoneos ad vineã Christi Domini Nostri exemplo ac doctrina excolẽdam esse euasuros. Hi autem quo magis ingeniosi, bonisq; moribus ornati, & sani corpore ad ferendos studiorũ labores fuerint, eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eisdem admitti possunt.

3 Ad hæc, [c] illi solũ in Scholasticos approbatos admittũtur, qui in Domibus vel Collegijs ipsis probati fuerint, & [d] biennio in varijs experimentis & Probationibus exacto, [e] ac votis cum promissione de Societatis ingressu iam emissis, ad vitam in ipsa perpetuo ducendam ad gloriam Dei admittuntur.

4 Præter hos, studia quibusdã conceduntur, qui ante bienniũ & Probationes huiusmodi ad Collegia ex Domibus destinantur (quòd sic in Domino expedire videatur) aut in eisdem admittuntur, non tamẽ approbati Scholastici censentur, donec bien-
B nio exacto † & votis ac promissione illa emissis, in approbatorum numerum referantur.

DE

IN CAPVT III.

DE SCHOLASTICIS, qui in Collegijs cõstituuntur.

A ¶ *Quando aliquis factus esset idoneus à Christi Vicario, vt in aliqua Domo Societatis manere possit; etiam idone⁹ esse intelligatur, vt in Collegijs habitet.*

B ¶ *Si in Collegijs Societatis, Scholasticorum non suppeteret iu-*

a Inf. c. 10. §. 6. & p. 1. c. 2. §. 2. & A. & p. 3 c. 2. §. 7.

b Supra proœ. A.

c Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1. & p. 5. c. 2. §. 5.

d Inf. c. 4. §. 5. & Exa. c. 1. §. 12. & c. 4. §. 41. & p. 5. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 3.

e Inf. c. 4. E. & Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1, & p. 5. c. 1. A. & c. 4. §. 4.

iustus numerus, qui per promissionẽ, vel propositũ
a Inf. c. 9. A. *Deo in ea seruiendi se dedicauerint;* a *nõ repugnabit Instituto nostro, ex licentia Præpositi Generalis, & ad tempus quod ei videbitur, alios pauperes Scholasticos, qui tale propositum non habeant, admittere: dum tamen in eis impedimenta illa quæ in prima Parte dicuntur, non inueniantur; & huiusmodi indolem præseferant, vt sperari possit, quòd boni operarij vineæ Christi Domini Nostri sint futuri, propter ingenium, vel aliquam institutionem in litteris, bonos mores, conuenientem ætatem, & alia Dei dona, quæ in eis cernerentur ad diuinum obsequium; quod solum in ijs qui de Societate, & extra illam sunt, expetitur. Huiusmodi autem Scholastici in Confessionibus frequentandis, in studijs, ac in forma viuendi Scholasticis Societatis conformes esse debent; quamuis & ratio vestitus diuersa, & habitatio in eodem Collegio separata sit, ita vt qui Institutũ Societatis sequuntur, seorsum, & non commixti alijs externis maneant; cum eis tamen versentur, quatenus ad maiorem ædificationem, ac maius Dei ac Domini Nostri obsequium Superior expedire iudicauerit.*

Quamuis autẽ nostrorũ copia suppeteret; tamen non repugnabit nostro Instituto, si aliquis qui propositũ Societatem ingrediendi non habeat, in Collegia admittatur; si pacta cum Fundatoribus inita id exigent: si quidem ad finem quem sibi præfigit Societas, cũ huiusmodi cõditionibus Collegiũ admittere vtile censebitur; vel ob causas alias raras, & non leuis momẽti. Verum seorsum habitare hi, nec

con-

conuerſari ſine facultate Superioris, niſi cum certis quibuſdam perſonis Societatis ad id deſignatis, deberent.

Paupertas autem Scholaſticorum, qui de Societate nō ſunt, per Præpoſitum Generalem, vel eum cui ſuam ille poteſtatem cōmunicauerit, expendetur. Et aliquando honeſtas ob cauſas, quamuis illi diuitum aut nobilium hominum filij ſint, modo ſuis viuant ſumptibus, nihil eſſe videtur, cur admitti non poſſint.

Aetas conueniens fore à decimoquarto ad vigeſimum tertium annum videtur, ſi in litteris progreſſum aliquem non feciſſent. Et in vniuerſum loquendo, quo pluribus donis ex ijs, quæ in Societate expetuntur, præditi eſſent, eo magis erūt idonei, vt admittantur. Nihilominus animaduertatur, vt eum huiuſmodi reſtrictiores, quàm laxiores ſimus: habeaturque diligenter delectus eorum, qui ſunt admittendi, examine aliquo particulari cum eiſdem antequam recipiantur, vtendo.

Aliqui licet rariores, poſſent inter noſtros, particulares ob cauſas, & Superioris iudicio efficaces, admitti.

DE SCHOLASTICIS ADMISSIS conſeruandis. Cap. IIII.

1 AD conſeruationem eorum qui in Collegijs ſunt, in ijs quæ ad corpus, & res externas attinent, quod in Tertia Parte dictum eſt, ſufficiet.

a P.3.c.2. §.1. & D. & E. & p. 6.c.2.§.16.
b P.10.§.10.

ficiet.[a] Id tamen peculiari cura animaduertendum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholastici non studeant, vt somno quantũ temporis satis sit, tribuant; & in laboribus mentis modũ seruent. Sic enim fiet,[b] vt diutius in illis perseuerare tã in litteris addiscẽdis, quàm in eisdem exercendis ad Dei gloriam possint.

Quod attinet ad spiritualia, eadem erit ratio eorum qui in Collegijs, & qui in Domibus admittuntur, quandiu in Probationibus versantur.[c] Post Probationem, cum studijs vacant, vt est cauendum, ne feruore studiorum intepescat solidarum virtutũ, ac religiosæ vitæ amor, ita † mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tẽpore non adeo multum loci tribuetur.[d] Quandoquidem litteris dare operam, quæ syncera cum intentione diuini seruitij addiscuntur, & quodammodo totum hominẽ requirunt, nõ minus, quam in illis versari tempore studiorũ, immo magis Deo ac Domino Nostro gratum erit. 2 A

Itaque præter Sacramenta Confessionis † ac Communionis (ad quæ[e] octauo quoque die 3 B

c Inf. c. 6. §.3. & A.
d Inf. c. 6. §.2.
e Exa. c. 4. §.25. et p. 3.c.1.§.11. & Q et p. 6.c.3.§.2.

IN CAPVT IIII.

De Scholasticis admissis conseruandis.

A ¶ *SI in aliquo particulari Rector conuenire iudicaret plus esse in his rebus concedendum propter peculiares aliquas rationes; sẽper discretioni locus erit.*

B ¶ *Frequentius, quã octauo quoque die, communicare, non nisi*

die accedendum erit)& præter Missam, quã quotidie audient, horam vnam impendent recitãdo Beatissimæ Virginis officio, [a] ac examinandis bis quotidie suis conscientijs, cum alijs orationibus pro cuiusque deuotione vsque ad prædictam horam explendam, si expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium Maiorum suorũ [b] quibus Obedientiam Christi loco præstare debent, facient.

4 Aliqui (cuiusmodi esse possẽt Coadiutores illi, qui legere non didice-

nisi peculiares ob causas, & potius necessitatis, quã deuotionis, habita ratione permittatur. Protrahere vltra octo dies non sine ratione etiam speciali licebit; propter quam possit etiam aliquando Missa intermitti; & in quibusdam augeri, & minui præscriptũ orationis tempus. Et hæc omnia Superioris prudentiæ relinquẽtur: quãuis unius horæ plus minus tempus ad Beatissimæ Virg. preces recitandas assumendum sit. In Scholasticis tamen, qui ad dicendũ officium diuinũ non tenẽtur, facilius suis temporibus hæc ratio cõmutari poterit, ut loco precum Beatæ Virg. meditationes, & alia spiritualia exercitia succedãt; (dũ tamen hora in illis compleatur) idque præcipue cũ quibusdam, qui cum uno modo in spiritu non proficiãt, alio cum gratia Dei magis iuuabuntur, fiet; cum facultate tamen uel ordinatione Maiorum, quorum semper erit uidere, num in quibusdã propter particulares causas aliud magis conueniet, ut id

a Inf. §. 4. et p. 3. c. 1. §. 11.

b P. 3. c. 1. §. 23.

ut id fiat. Habenda aũt erit ratio ueræ deuotionis ipsorum, uel Fundatoris, & circunstãtiarum, quæ ad personas, tẽpora, & loca pertinent. [a] *Iis uero, qui inexperti sunt adhuc rerum spiritualium, & in illis iuuari desiderãt, aliqua ad meditationẽ & orationẽ capita proponi possent, prout eis magis conueniret. Dũ Missa dicitur, quãdiu Sacerdos submisse loquitur, ut populus nõ audiat quæ is dicit, num Scholastici possint, necne, recitare partem precum suarum, ad quas horã habẽt designatam; Maiorũ, uel Superiorũ arbitrio id relinquetur; qui hominũ, locorũ, ingeniorũ, & tẽporum habita ratione, quod ad maiorem Dei gloriam uidebitur, prouidebunt.*

a P.3.c.1. §.20. & R.

C ¶ [b] *Quod ad Coronã uel Rosariũ attinet, doceantur quomodo cogitare uel meditari mysteria, quæ in eo cõtinẽtur, possint; quo maiori cum attẽtione & deuotione se in eo exercere ualeãt. Et quãdo qui legere didicerunt, fructũ uberiorem in eo, quàm in precibus horarijs recitandis inuenirent; iam* [e] *diximus, quod in id, quod magis cõferet,*

b P.3.c.1. §.20.

didicerunt) præter Missam, horam etiam vnam † recitando Rosario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis [c] cum duplici examine quotidiano, vel alijs orationibus pro cuiusque deuotione, vt de Scholasticis dictum est, impendent. C

c Sup.§.3. & p.3.c.1. §.11.

5 [d] Ad deuotionis augmentũ, & ad excitandam qua Deo obstricti sunt obligationis memoriam, & ad maiorem studentiũ in sua vocatione confirmationem

d P.5.c.4. H.

e Sup. B.

D nem bis annis singulis,† in festis videlicet Resurrectionis, E ac Natiuitatis,† simplicia Vota, quæ iuxta formulã in Quinta Parte, capite quarto dicendã emiserũt, cõgruũ erit renouare. Et qui ea nõ emisisset,[a] exacto biennio Probationis, vt in Examine proponitur, emitret.

6 Cũ ad publicas Scholas eundum erit (nam alia loca sine facultate Superiorum non pe-F tent) eant & redeant† inuicem asso-

ferret, illæ poterũt commutari.

D ¶ Si videretur Rectori cum Superioris facultate commodius fore alijs in festis solemnibus hanc Renouationẽ aliquando particulari aliqua ratione fieri, posset etiam fieri. Cum etiã de festis Resurrectionis, & Natiuitatis loquimur; simul intra eius octauas, vel totidẽ dies ante festa intelligatur.

E ¶ Quod autẽ promittit Scholasticus in Societate, est, in eius corpus ingredi, vt statim obseruet Castitatẽ, Paupertatẽ, & Obedientiam actu, iuxta Societatis cõsuetudinem; siue admissus sit, vt post absoluta studia sit Professus, siue Coadiutor formatus: & sic consequenter potest illum statim Superior admittere in Scholasticũ, ac simul in Probationem ad hoc tantum, vt ad Professorũ gradũ, vel Coadiutorũ suo tempore admittatur. [b] *Hæc consuetudo facit, vt quamuis Paupertatis votum sit emissum, bona tamen temporalia haberi possint ad certum vsque tempus, quod Superiori intra Probationis spatium videbitur.*

F ¶ Rectoris erit, [c] *designare cuique socium; qui*

I *huius-*

[a] Sup. c. 3. §. 3. & Exa. c. 1. §. 12. & c. 4. §. 41. & p. 5. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 3.

[b] Exa. c. 4. §. 2. & 5. & p. 3. §. 1. §. 7. & F. & p. 6. c. 2. H.

[c] P. 3. c. 1. §. 3.

huiusmodi esse debebit, vt vterque alterius opera magis proficere possit.

associati cum ea modestia interiori ac exteriori, quæ ad sui & aliorum ædificationem conueniat:[a] & eorum colloquia cum Scholasticis externis sint solū de rebus ad litteras vel profectum spiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

a P.7.c.4. §.3.

DE DOCTRINA, CVI Scholastici Societatis studere debent.

Cap. V.

CVm[b] doctrinæ quæ in hac Societate addisci- 1
tur, hic scopus sit, suis & proximorum animis Dei fauore aspirante prodesse; hæc erit in vniuersum, & in particularibus personis mensura, ex qua quibus facultatibus addiscendis nostri incūbere, & quousque in eis progredi debeāt, statuatur.[c] Et quia generatim lo A
quēdo,† Litteræ Humaniores diuersarum linguarum, Logica itidem, naturalis ac moralis Philosophia, Metaphysica, & Theologia tā quæ Scholastica, quàm† quæ[e] Positiua dicitur, B
&

b Supra prooe. & inf. c. 6. §. 1. & c. 12. §. 1.

c Inf. c.6. §.5. & c.12. §. 2. & 3. & C.

d Inf.c. 12. A.

e Inf.c. 12. §.1. & c. 14. §.1. & C.

IN CAPVT V.

De profectu in litteris.

A ¶ *SVb[d] Litteris Humanioribus Rhetorica etiā præter Grammaticā intelligenda est.*

B ¶ *Si in Collegijs tempus non suppeteret ad Concilia, Decreta, Doctores sāctos, & res alias morales legendas; postquàm ex eis egressi fuerint, vnusquisq; priua-*

& sacra Scriptura ad id iuuant;
C † harum facultatum studijs operam dabunt qui ad Collegia mittuntur;' & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quæ ad finem prædictũ, habita ratione temporis, loci, & personarũ, &c. [a] supremus Moderator studiorũ magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares personas descendendo, D † quid hi, [b] vel illi addiscere debeãt, Superiorum prudentiæ relinquetur :' [c] qui tamẽ indole ingenij præditus esset, quo in dictis facultatibus solidius fundamẽtum iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

3 De [d] tempore alicui ex his scientijs impendendo, & quãdo ad vlteriores sit progrediendum, Rector adhibita examinatione conuenienti considerabit, & statuet.

4 [e] Sequantur in quauis facultate securiorẽ & magis approbatam

priuato studio cũ appbatione suorum Superiorũ id posset efficere; præsertim si in doctrina Scholastica solida iecerit fundamenta.

C ¶ Iuxta modum ætatis, ingenij, propensionis animi et institutionis in litteris vniuscuiusque, vel cõmunis boni quod speraretur, posset in his omnibus facultatibus, vel aliqua, aut pluribus earum quis exerceri: qui enim in omnibus non posset, curare deberet vt in aliqua earum excelleret.

D ¶ Aliqui ad Collegia mitti possent, non quòd speretur doctos eos esse euasuros, iuxta eum modũ de quo dictum est; sed potius, vt alios subleuẽt; cuius-

a Inf.c.17. §.2.

b Inf.c.13. §.4. & Exa. c.7. §.3.

c Inf.c.13. §.4.

d Inf.c.13. §.4. et c.15. §.1. & Exa. c.7. §.3.

e Inf.c.14. §.1. & p.3. c.1. O. & p.8. c.1. K.

a Inf. c. 6. C. *modi esset aliquis [a] Sacerdos ad audiẽdas Confessiones, & cæt. Et hi, ac alij, in quibus [b] propter ætatem*
b Inf. c. 13. E. *prouectiorem, vel alias causas sperari non potest, quòd in omnibus his facultatibus magnũ facturi sint progressum; cõueniet vt iuxta Superioris præscriptum in ijs studijs quibus vacare poterunt, oc-*
c Inf. c. 8. §. 4. & D. *cupentur; & in linguarum peritia, & in ijs [c] quæ ad doctrinam Confessionibus vtilem pertinent; & demum in ijs quæ ad commune animarum bonum commodiora sunt futura, proficere curent.*

E ¶ In libris
d Inf. c. 14. *ethnicis litterarũ humaniorũ nihil*
e Inf. c. 14. § 3. *quod honestati repugnet prælegatur. Reliquis vt spolijs Aegypti Societas vti poterit. Christianorum opera quamuis bona essent, si tamen malus fuerit auctor, legenda nõ sunt; ne ad auctorem aliqui afficiantur. Et conuenit, ad particularia descendendo, qui libri sint prælegendi tam in humanioribus, quàm in alijs disciplinis, qui vero prælegi non possint, constituere.*

batã doctrinam; † & eos [d] auctores, qui eam docent: cuius rei penes Rectorẽ (qui, [e] quod statuetur in vniuersa Societate' ad maiorem Dei gloriam, sequuturus est) cura sit. E

QVOMODO IVVENTVR Scholastici ad has facultates bene addiscendas. Cap. VI.

VT autem Scholastici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ puritatem 1

ritatem custodire, ac rectàm studiorum intentionem habere conentur; nihil aliud in litteris, quam diuinam gloriam & [a] animarum fructum quærentes; & in suis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

a Supra prooe. & c. 5. §. 1. & Inf. c. 12. §. 1. & c. 16. §. 4.

2 Præterea [b] serio & constanter animum studijs applicare deliberent; sibique persuadeant, nihil gratius se Deo facturos in Collegijs, quàm si cum ea intentione, de qua dictum est, studijs se diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea quæ didicerint, perueniant; illum tamen studendi laborem ex Obedientia & charitate (vt par est) susceptum, opus esse magni meriti in conspectu diuinæ ac summae Maiestatis, apud se statuant.

b Sup. c. 4. §. 2.

3 Impedimenta etiam remoueãtur, quae à studiis animum

A auocant, † tam [c] deuotionum ac mortificationum, ' quae vel nimiae vel sine ordine debito suscipiuntur, quam curarum

B † & exteriorum occupationũ, quae Domi in officiis domesticis, '

c Sup. c. 4. §. 2. & A.

IN CAPVT VI.

Quomodo iuuentur Scholastici ad has disciplinas bene addiscendas.

A ¶ *HOc in genere dictũ sit. Ceterum si alicui necessarium esse, vt deuotioni & mortificationi incumberet, videretur; relinquetur Superioris prudentiæ, vt statuat quantum in ijs progredi oporteat.*

B ¶ [d] *Adiuuare eos, quibus huiusmodi officia operosa*

d Inf. c. 10. H.

rosa commissa sunt, aliqua hora, nihil prohibet. [a] *Verũ onus ipsorum officiorum sumere, potius Coadiutorũ est, qui ad Scholasticos subleuãdos in Collegijs constituentur.*

a In. C. & Exa. c. 6. §. 3. & p. 1. c. 2. §. 2. & A.

b Inf. c. 8. §. 1. & c. 10. §. 10.

C ¶ *Ea de causa, in ijs qui ad Sacros Ordines promoti non sũt, cõgruũ erit si promotio differatur, ne impedimentũ ipsis præstet, donec ad finem studiorũ accedant: necessitatis tamẽ sæpe occurrentis ratione dispẽsari aliquando opus est.*

cis, & foris in colloquijs, † Cõfessionibus, atq; alijs erga proximos functionibus assumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Est enim consultum, quo alijs postea vtiliores cũ doctrina quam didicerint, se præbeant, huiusmodi exercitia (licet pia) donec [b] studia sint absoluta, differri: quandoquidem non deerũt alij, qui ea interim exerceãt. Et hæc quidem omnia maiori cum desiderio obsequij & gloriæ diuinæ fiant. C

4 In disciplinis ordo seruandus est; vt prius in Latina Lingua solidum iaciant fundamẽtum, quàm Artium liberaliũ, & in ijs, antequam Theologiæ Scholasticæ, & quidem in hac, antequàm Positiuæ studijs se dedant. Sacræ Scripturæ vel eodem tempore, vel postea addisci poterunt.

† Lin-

Huiusmodi erga proximos functiones aliqui q̃ studia sua iã absoluerint, [c] *vel ad idipsũ mittũtur ad Collegia, explere poterũt: sicut etiam ad domestica officia Collegij obeunda, quæ maiorem occupationẽ*

c Sup. c. 5. D.

secum

D † [a] Linguæ vero illæ in qui-
5 bus scriptæ vel versæ fuerunt, prius aut posterius, vt Superiori pro varietate causarum occurrentium, ac diuersitate personarum videbitur, disci poterunt. Itaque hoc eius prudentiæ relinquetur. Sed si linguarum studio nostri vacant, inter cetera ad quæ discentium intentio feratur, illud sit, vt versionem ab Ecclesia approbatam defendant.

E † Scholastici omnes lectio-
6 nes publicorum Professorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium

secum afferunt, esse aliquos oportet, qui primaria intẽtione studijs non vacent: [b] *cuiusmodi sũt Coadiutores Tẽporales,* [c] *vel aliqui qui Probationis, & nõ studij gratia in Collegijs agunt.*

a Sup. c.5. §. 1. & inf. c. 12. §. 2. & B. & c. 13. §. 4.
b Sup. B.
c Exa. c.4. §.13.

D ¶ *Conuenit in Theologiæ facultate esse ad gradum aliquẽ promotos, vel in ea mediocriter eruditos, & qui Doctorum sanctorum, & Ecclesiæ Decisiones intelligant; vt illis linguarum studium vtile sit, & nihil noceat. Verum si aliqui tam humiles & in fide firmi cernerentur, vt à studio linguarum nihil incommodi eis timeretur, dispensare Superior poterit, vt ei studio quando ad commune vel particulare bonum conueniet, se dedant.*

E ¶ *Si in aliquo aliud conueniret, Superior sua prudentia id considerabit, & dispensare poterit. Et quod de publicis lectionibus dicitur, priuatas, cum necessariæ vel vtiles Domi vel extra Collegia fuerint, non excludit.*

trium audiant:' † qui quidem F
Professores [a] siue de Societate illi sint, 'siue externi, [b] optandum est, vt docti, diligentes, & assidui, & profectus studentiũ tam in lectionibus, quàm in aliis litterariis exercitationibus studiosi sint.

Bibliotheca communis, si fieri potest, in Collegiis habeatur; cuius clauis illis qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præterea G † quisq; libros qui necessarii ei fuerint, habebit.' 7

Scholastici in audiendis lectionibus sint asſidui, & in eis præuidendis diligẽtes, & † postquàm eas audierint repetẽdis. iis quæ non intellexerint interrogan- 8 H

a Inf.c.13. B.
b Inf.c.12. §.1.2.& 3. & c.13. §. 3.
c In.§.18. & c.9.§.2.

F ¶ *Nullus de Societate sine approbatione & facultate Præpositi Prouincialis (præterquàm in classibus inferioribus, vel ad tẽpus necessitatis gratia) publicè legat. Qui [c] tamen talentum ad id sortiti, ac præsertim, qui iam studijs perfũcti sũt, in prælegendo (si res maioris momenti aliud non exigerent) possent exerceri.*

G ¶ *Quamuis hoc ita se habeat, scribere tamen in eis non debent. Constet vero eorum ratio ei, qui Bibliothecæ Præfectus est.*

d Inf.c.13. §.3.& D.
e Inf.c.13. §.3.& A.

H ¶ *Quod [d] ad repetitiones attinet, curet Rector, vt certis quibusdã horis in scholis vel Domi fiant, uno quidem repetente, & alijs audientibus; & quæ difficilia occurrerint mutuo proponẽtibus: et si quid erit, de quo constituere inter se non possint, Magistrum adeant. [e] Curabit etiam, ut disputationes & reli-*

rogādis, ' † aliis [a] vero quæ oportuerit adnotandis; ' quò in posterum memoriæ defectui consulatur.

9 Rector autem Collegij id curæ habeat, vt videat, nū Magistri, & discipuli suum in Domino officium faciant, nec ne.

10 Cum perutilis sit (præsertim Artiū, ac Theologiæ Scholasticæ studiosis) disputādi vsus; intersint Scholastici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet nō sint sub cura Societatis) disputationibus; & singulare sui specimē in doctrina præbere, modeste tamen, curent. Conuenit etiam singulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in Collegio nostro aliquem ex quauis Classe Artium & Theologiæ studiosorū à Rectore designatum à prandio (si aliqua ex causa peculiari impedimentum nō accideret) aliquas positiones tuendas suscipere; quæ pridie eius diei sub vesperum valuis Scholarū (quo ad disputandum vel audiendū, qui vellent, conuenirent) essent affi-

reliquæ exercitationes Scholasticæ, quæ iuxta modum disciplinarum, quæ tractantur, cōueniře iudicabūtur, non omittantur.

I ¶ Videāt Superiores, nū conueniat Scholasticos classium inferiorum libros papyraceos habere ut scribāt in eis lectiones, & inter lineas & ad marginem, quod oportebit, annotent. Prouectiores in humanioribus litteris & alijs facultatibus chartam secū ferant ad ea quæ audierint, vel eis occurrerint notatu digna annotanda; ac postea maiori cum

a Inf. s. 16. & M. & O.

cũ ordine digesta transferet in libros papyraceos, quæ in posterum conseruata velint.

a Inf.c.13 §.3.

affigendæ; quibus breuiter ab eo qui responsurus est, confirmatis, argumentari ex externis vel domesticis liceat cuicumq; libuerit[a]: aliquis tamen præsit oportet, qui argumentantes dirigat; & ex ea concertatione eliciat declaretque ad audientium vtilitatem doctrinã, quæ tenenda sit; qui signum etiã det finiendi ijs qui disputant, ac tempus sic distribuat, vt omnibus, quoad eius fieri poterit, disputandi locus detur.

Præter hæc duo disputationum prædictarum genera, quotidie aliquod tempus designandum, quo in Collegijs[b] præsidente aliquo, vt diximus, disputetur; vt ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei gloriam elucidentur. 11

b Inf.c.13. §.3.

Qui Litteris Humanioribus vacant, sua etiam stata tempora ad conferendum & disputandum de ijs quæ pertinent ad studia illa[c], coram aliquo, qui eosdem dirigere possit habebunt: & Dominicis, vel alijs cõstitutis diebus, alternatim vel suæ facultatis positiones à prandio tuebuntur, vel se in componenda soluta oratione, aut carmine exercebunt; siue id ex tempore, proposito ibidem themate, ad explorandam promptitudinem fiat; siue Domi composita, de re prius proposita illic publice legantur. 12

c Inf.c.13. §.3.

† Omnes,

13 † Omnes [a] quidem, ſed præci-
K puè Humaniorum Litterarum ſtudioſi latine loquãtur communiter, ' & memoriæ quod à ſuis Magiſtris præſcriptum fue-
L rit, commendent, † ac [b] ſtylum in compoſitionibus diligenter exerceant;' nec deſit qui eiſdem corrigendis operam ſuam impendat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitrium [c] præter eos auctores qui præleguntur, quoſdam etiam alios priuato ſtudio legere: [d] & ſingulis hebdomadis die aliquo deſignato vnus ex prouectioribus à prandio orationem latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domeſticorum & externorum pertinente, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Præterea Artium & Theologiæ ſtudioſi potiſſimum, ſed & reli-

K ¶ De repetitionum, & diſputationũ, & latine loquẽdi exercitationibus, ſi quid propter circunſtãtias locorum, temporum, & perſonarum mutari debeat; hoc iudicandum prudẽtiæ Rectoris (facultate à ſuo Superiore ſaltẽ in genere accepta) relinquet̃.

L ¶ Vt Scholaſtici magis in ſtudijs ꝓmoueãtur, bonum eſſet aliquos eruditione pares deſignare, qui ſancta æmulatione ſe inuicem prouocent. Iuuerit etiam interdum mittere ad Præpoſitũ Prouincialem, vel Generalem aliquod ſuorum ſtudiorum ſpecimẽ, nunc huius, nũc illius, vt compoſitionum, ſi Litterarum Humaniorum, vel concluſionum, ſi Philoſophiæ vel Theologiæ ſtudioſi fuerint.

a Inf. c. 13. §. 3.

b Inf. c. 13. §. 3. & c. 16. §. 3.

c Inf. §. 16.

d Inf. c. 16. §. 3.

Con-

& reliqui † suum habeant priuatum studium & quietū: quo melius & exactius ea quæ tractata sunt, intelligant. M

Vt reprimi oportet quorundam cursum plus æquo concitatum in studijs; ita mouendi, incitandi, & animandi ad studia sunt alij, quibus id necessarium est: quod vt melius præstare possit Rector, intelligat oportet per se, & per aliquem alium cui [b] Syndici, vel Visitatoris Scholasticorum curā ipse dederit, quomodo Scholastici suum officium faciant. 15

† Quòd [c] si animaduerteret aliquem in studijs tempus inutiliter terere, quod nolit aut certe non possit progressum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco aliū, qui ad scopum diuini seruitij in Collegijs præfixum magis proficiat, constituere. N

[e] Absoluto studio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere cōueniet, auctorē vnum aliquē, vel plures, [f] quam prius, iuxta Rectoris arbitrium legē-do. 16

Conferet etiam in memoriā eis reducere, quòd, cum ad Domos venerint, studijs absolutis, in omnibus facultatibus quibus operā dederint, sūt examinandi.

a Inf. §. 16. *M ¶ [a] In hoc priuato studio possent (si Rectori* b Inf. c. 17. §. 7. *videretur) commentarium aliquē videre. Quā diu aūt audiūt,* c Exa. c. 7. §. 2. *fere vnus, & is quidē selectus esse deberet.* [d] *Possent etiam scribere quod profuturū magis censeretur.* d Sup. §. 8. & inf. §. 16. & O.

N ¶ Si aliquis non aptus ad studia, sed ad alia ministeria idoneus videretur; posset intra Collegia e Inf. c. 15. §. 2. & 3. f Sup. §. 13. & M.

do. Poterit autẽ ex ijs quæ ad eam facultatẽ pertinent, si eidẽ O Rectori visum fuerit, † in scripta breuius, distinctius, & accuratius redigere ea, [a] quæ prius in lectionum decursu scripserat, cum minori doctrina præditus erat, quã peracto studiorum curriculo.

17 Suis [c] constitutis temporibus se ad publicos act⁹ examinationum ac responsionũ præparent; & ad gradus consuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. [e] Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis specie atque ab alijs affectibus parum temperatis recedant, quamuis ea in Vniuersitate vbi gradum accipiunt dari soleant, non accipiant; sed simul omnes extra numerum se constituant; nec sumptus, qui pauperes non deceãt, in gradibus huiusmodi faciãt; ad quos sine humilitatis detrimento, non ob aliud, quàm vt possint proximis ad Dei gloriam esse vtiliores, promoueri debẽt.

[a] Num

legia vel Domos Societatis in ijs occupari, quæ cõuenire viderentur: si ad vtrumque [b] inutilis esset, & in Scholasticum fuisset admissus, dimitti à Societate posset: nihilominus [d] æquum erit, vt Rector re bene considerata, ad Prouincialẽ vel Generalẽ id referat; et quod sibi præscriptũ fuerit, exequatur.

O ¶ Huiusmodi scripta fieri nõ debẽt nisi ab ijs qui maiori doctrina & clariori ingenio & iudicio pollent: & reliqui horũ labore frui poterunt. Cõueniret etiã à Magistro ea

a Sup. §. 8. & I.
b P. 2. c. 2. §. 3.
c Inf. c. 15. §. 2. & 3.
d P. 2. c. 1. C.
e Inf. c. 15. §. 4. & p. 10 §. 6.

a Sup. F. & inf. c. 9. §. 2.

b Sup. §. 8. & M.

c P. 3. c. 1. §. 18. & p. 7. c. 4. §. 11.

ea approbari. Alij annotationibus Praeceptoris iuuari posset,[b] *et suis etiã notatu dignioribus. Cõferet autem ad vsum, vt suas notas in margine, & indicem praeterea habeant rerum de quibus in huiusmodi scriptis agitur; vt facilius inueniri possit quod quaeritur. Et quamuis huiusmodi libelli rerum excerptarum, vel propriorum conceptuum, vel alia scripta qualibet fiant;*[c] *intelligi tamẽ oportet, à nemine librum vllum sine examinatione & approbatione speciali Praepositi Generalis, vt dictum est, publicari debere.*

a Num autem his qui iam 18
studiorum suorum cursum peregerunt, praelegere priuatim vel publice ad suam vel aliorũ vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, statuet.

DE SCHOLIS COLLEGIORVM Societatis. Cap. VII.

d Supra prooe. & c. 3. §. 1. & c. 11. §. 1. & p. 3. c. 1. §. 27. & p. 10. §. 4.

IN CAPVT VII.

De Scholis Collegiorum Societatis.

A§ Praepositi Generalis

Habita[d] ratione nõ solum 1
profectus in litteris Scholasticorum nostrorum, sed etiã profectus in litteris & moribus externorũ, quos in nostris Collegijs instituendos suscepimus, †Scholae publicae, vbi cõ- A
mode id fieri poterit, aperiantur, 'saltem in disciplinis humanio-

B manioribus. † In grauioribus autem disciplinis pro locorum in quibus Collegia fuerint ratione, semper quid Deo gratius sit ante oculos habendo, aperiri poterunt.

2 [a] Teneatur in huiusmodi Scholis is modus, quo externi Scholastici in ijs q̃ ad doctrinã Christianã pertinẽt, bene instituantur; [b] cureturq; quoad ei⁹ fieri poterit, vt singulis mensibus ad Sacramentũ Confessionis accedant, & verbũ Dei frequenter audiant; & demum [c] cum litteris mores etiã Christianis dignos hauriãt. Et quia in particularibus multum varietatis esse oportebit, pro varietate locorum, & personarũ singula persequi non est huius loci. Id tamen dictum sit, † in

C quouis Collegio [d] Regulas, quæ

ralis erit, vbi huiusmodi Scholæ habẽdæ sint, statuere.

B ¶ Et etiã iuxta quòd commode id poterit Societas. Nostra tamen mens hæc esset, vt in Collegijs communiter Litteræ Humaniores ac linguarũ, & doctrina Christiana, & si opus esset, lectio aliqua de casibus conscientiæ prælegeretur: si vero sit, qui commode concionetur, aut Confessiones audiat, id etiam vt fiat; & de scientijs superioribus non agatur; sed ad eas addiscendas ab his Collegijs, ij qui in Humanioribus Litteris profecerint, ad Vniuersitates Societatis mittantur.

C ¶ Ex Regulis Collegij Romani, alijs quod cuique conueniet accomodari poterit.

a Inf. c. 16. §. 2.

b Inf. c. 16. §. 1. & A.

c Inf. c. 8. A.

d Inf. c. 13. A. & c. 17. §. 3. & D. & E. & prooe. declar.

D ¶ Ad

quę ad omnia necessaria descē dant, cōstitui debere. Hoc tamen commendatum hoc loco volumus, † ne [a] externis Scholasticis correctio, quoad illis opus erit, desit; quæ tamē per aliquem de ipsa Societate exercenda non erit. D

3 Cū [b] tam proprium sit nostræ Professionis, nullum temporale præmium accipere pro spiritualibus ministerijs, in quibus iuxta nostrum Institutum in proximorum auxilium occupamur; non conuenit vllā Collegij dotationem admittere, per quam ad dandum Concionatorem, aut Confessarium, † aut Lectorē aliquē Theologiæ, Societas obligetur. Quāuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad seruiendum cum maiori diligētia in dictis ministerijs, quæ nostri Instituti sunt propria, moueat, in Collegijs quæ maiori cum liberalitate & deuotione fundata sūt; nō tamē sunt recipiendæ obligationes vel conditiones, quæ synceritatem impediant nostri in procedendo modi, qui est, dare gratis E

D ¶ Ad hoc vbi Corrector haberi poterit, habeatur: vbi non poterit, excogitetur modus, quo castigentur, vel per aliquem ex ipsis Scholasticis, vel alia conuenienti ratione.

E ¶ Vbi Præpositus Generalis vel Societas curā susciperet alicuius Vniuersitatis, non repugnaret huius Cōstitutionis intentioni, vt sese ex consequenti obligaret ad lectiones illius ordinarias, quamuis inter illas aliquæ Theologicæ essent.

a Inf. c. 16. §. 5.

b Inf. c. 15. §. 4. & c. 17. §. 3. & F. & Exa. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 27. & p. 6 c. 2. §. 7. & G. & p. 7. c. 4. §. 4. & B. & p. 10. §. 5.

gratis, quæ gratis accepimus: quamuis pro eorum sustentatione, qui communi bono Collegiorum seruiunt, vel propter illud student, dotatio quam Fundatorum charitas assignare ad gloriam diuinam solet, admittatur.

DE SCHOLASTICIS instituendis in ijs quæ ad proximos suos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCopum illum intuendo ad quem studia Societatis diriguntur, [a] sub ipsorum finem congruum erit vt ad arma spiritualia in proximorũ auxilium tractanda assuescere incipiant. [b] Quamuis enim id proprie magis & diutius in Domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primum illi qui iuxta Superioris iudicium ad sacros Ordines erunt promouendi, in ratione Missæ dicendæ, vt præter intelligentiam & deuotionem internam, decentem etiam habeant exteriorem modum ad audientium ædificationem, instituantur; [c] & cerimonijs eisdem omnis Societas, quantum fieri potest, vtatur: in quibus vsum Romanum vt magis vniuersalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes Apostolica amplexa est, quantum patietur regionum varietas, sequetur.

3 In [d] cōcionibus etiā, & † sacris lectio-

a Sup. c. 6. §. 3. & C. & inf. cap. 10. §. 10.

b P. 3. c. 1. §. 20. & p. 7. c. 4. §. 10.

c Exa. c. 5. §. 7. & p. 8. c. 1. §. 8.

d Inf. c. 10. §. 10. & Exa. c. 4. §. 25. & p. 3. c. 1. §. 21. & p. 10. §. 3.

IN CAPVT VIII.

De Scholasticis instituendis in ijs quæ ad proximos suos iuuandos pertinent.

A § INter legen-

a P.7. c.4. §.6.

b Sup. c. 7. §.2.

c Inf. c.16. §.4.

gendum, præter interpretationẽ, aduertẽdũ est vt aliqua quæ,[b] ad mores & vitam Christianam iuuent, attingantur.[c] Et hoc fiet etiã in classibus Collegij; multo vero impensius, cum populo prælegitur.

lectionibus eo modo proponẽdis,[a] qui ædificationi populi conueniat (qui à Scholastico diuersus est) se etiam exerceãt; studeantque ad id munus obeundum linguam populo vernaculam bene addiscere. † Res B etiam alias vidisse oportet, & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiliores futuræ sunt; ac demum vt melius & cum maiori fructu animarum id munus obeant, † omnibus C medijs vtantur quibus commode iuuari possint.

B ¶ Conferet vidisse Euãgelia toto anno occurrentia, peculiari studio adhibito, quod ad concionãdi rationẽ destinetur; & aliquid ex sacra scriptura, vt populo prælegatur: præuidisse etiã quod ad vitia pertinet, & in eorũ detestationẽ inducit, & remedia eisdẽ applicanda; sicut e contrario quæ ad præcepta, ad virtutes, ad bona opera pertinẽt; tũ ea quæ mouere possint ad illa amãda, et media etiã ad eadẽ cõsequẽda: & hæc in cõpẽdiũ, si fieri potest, redacta vtiliora esse solẽt; ne tã multis libris opus sit.

C ¶ Huiusmodi media sunt, vidisse præceptiones quas de modo concionandi illi tradũt qui bene hoc munus obierunt; & bonos audire concionatores, & se in cõcionibus Domi aut in monasterijs exercere, bonum habere correctorẽ, qui de erroribus admoneat

† In

4 In[a] ministerio etiã Sacramẽ-
D torũ † Cõfessionis,' & Cõmunionis se exerceant; & non solum quod ad ipsorum, sed etiã quod ad pænitẽtium, & communicantium officiũ pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriã ea percipiãt, & frequẽtẽt, perspectũ habere, ac exequi curẽt.

5 † Ad[b] exercitia spiritualia
E alijs tradẽda, postquam quisq; in se ea fuerit expertus, assuescant, *neat tũ in rebus quæ dicuntur, tũ in voce, tonis, gestibus, & motibus. Reflectat & ipse considerationem ad ea quæ dixit; quo magis vndecunque iuuetur.*

D ¶ In Confessionibus præter studium Scholasticum, & Casuum conscientiæ, præsertim Restitutionis, conueniet compendium aliquod Casuum, & Censurarum, quæ reseruantur, habere (vt videat quo pertingat ipsius iurisdictio) & simul formulas quæ minus vsitatæ sunt quarundam absolutionum quæ occurrunt; ac breuem interrogandi methodum de peccatis, & eorum remedijs; & instructionem ad bene ac prudenter in Domino sine damno suo, & cum proximorũ vtilitate hoc officiũ exercendum: & aliqua Confessione audita, præsertim in principijs, Confessarius apud se consideret, num in re aliqua defecerit, vt in posterũ caueat.

E ¶ Posśẽt ad exercitia alijs tradẽda assuescere, nõnullis ea tradẽdo, in q̃bus minor iactura esse possit, siq̃d erretur; & cõferre cũ aliquo magis exercitato suũ p̃cedẽdi modũ, bene annotando quod magis vel minus cõuenire deprehẽderint. Cũ vero exer-

K a *citiorum*

a Sup. c. 5. D. & inf. c. 10. § 10. & p. 7. c. 4. § 5. & C.

b Inf. c. 10. § 10. & p. 7. c. 4. § 8. & F.

citiorū ratio redditur, non solum id agatur, vt alijs satisfiat, sed etiam vt in illis desiderium excitetur vt eisdem iuuari velint. In vniuersum autē loquendo, quæ ad primam hebdomadam pertinent, tātum tradantur. Quando vero omnia traduntur, raris hominibus, vel qui de vitæ suæ statu deliberare velint, tradi oportebit.

F ¶ *Iuuerit etiā in compendium redactam habere explicationē rerum ad fidem et vitā Christianam necessariarum.*

G ¶ *Aliud etiā com-*

scant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationē, & in hoc armorum spiritualiū genere tractādo (quod Dei gratia ad ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint.

6 † Studium[a] etiam congruū in modo tradendæ doctrinæ F Christianæ, qui sit captui puerorum ac rudium accommotus, adhibeatur.

7 Vt in superius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur, ita curandū est, vt ea † quæ G ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimum æternæ felicitatis cōsequendum, vel ab ea excidendū, teneri debeat, intelligatur.

8 [b] In vniuersum loquēdo, edoceri eos conuenit, quem modū tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumque tā diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incommoda quæ possunt accidere;

a Sup. c.7. §.2. et inf. c.10. §.10.

b P.10.§.3.

dere: & emolumenta, quę ad maius Dei seruitium conferunt, captando; omnibus rationibus adhibitis, quę possunt adhiberi. Et quamuis hoc sola vnctio sācti Spiritus, & ea prudentia quam communicare solet Dominus illis qui in diuina sua Maiestate confidunt, docere possit; via saltem aliquo modo quibusdam documentis quę iuuent, & ad effectum diuinę gratię disponant, aperiri potest.

compendium de modo iuuādi ad bene moriēdum vtile erit; vt memoria renouetur quādo sanctum hoc officium exercendum erit.

DE SCHOLASTICIS à studio litterarum educendis. Cap. IX.

1 A † EX Collegijs nonnulli propter causas in secunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; ' vt alij qui ad diuinum seruitium magis proficiant, eisdem succedāt. Eadē siquidē in hac parte Domorū, & Collegiorū est ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectum

IN CAPVT IX.

De Scholasticis à studio litterarum educendis.

A ¶ A [a] Lÿ educūtur post septem annos, ÿs videlicet qui ad Collegia admissi sunt ad id tēpus, absq; eo quòd constituerint ingredi Societatē, quemadmodum dictum est, sed tamen dispensari in tempore septem annorum, idque prorogari posset; cum

[a] Sup. c. 3.B.

 huiusmo-

huiuſmodi Scho laſtici exemplo vitæ ſuæ, magnæ ædificationis eſſent; ita vt vel magnū Dei obſequiū ab eis expectaretur, vel vtiles eſſe Collegio viderentur.

a Sup. c. 6. §. 18. et F.

ctum alio transferri, vel quòd ad vniuerſale bonum Societatis conueniat; [a] vt accideret, ſi, qui Artium curriculum in aliquo Collegio emenſus eſſet, vt eaſdem alibi prælegeret, ante Theologiæ ſtudiū educeretur. Et idem dictum ſit, ſi qua in re alia ad maius Dei obſequium & gloriam eſſent occupandi.

Communis autem modus educendi Scholaſticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ ſcientiæ traduntur, tunc erit; [b] cum quiſque ſtudia ſua iam abſoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ ſtudio impenſis. Et ſub huius temporis finē [c] ſuarum eſſe partium Rector intelligat, Præpoſitum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac poſtmodum quod ei præſcriptum fuerit ad Dei gloriam exequetur. 3

b Inf. c. 15. §. 2. & 3. et B. et p. 5. c. 2. §. 2. et B.

c Inf. c. 10. §. 5.

d Sup. c. 2. §. 5. et C. et p. 10. §. 4.

e Sup. c. 2 §. 5. et C. et Exa. c. 1. §. 4. et p. 6. c. 2. §. 3. et p. 9. c. 3. §. 18. et c. 4 §. 7. et p. 10. §. 4.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

S[d]Vpremam curam vel ſuperintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apoſtolicæ Litteras Profeſſa Societas habebit. Cum enim [e] quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in ſuum vſum conuertere non poſſit; eſt valde probabile 1

babile quòd maiori cum puritate ac spiritu constantius ac diuturnus procedet in ijs quæ ad bonum regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini Nostri obsequium prouideri conuenit.

2 Præter [a] id autem quod ad Constitutiones, & dissolutionem, vel alienationem huiusmodi Collegiorum pertinet, vniuersa potestas & administratio, &, vt in genere dicatur, huius superintendentiæ executio penes [b] Præpositum Generalem erit; qui finem illum ad quē Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens, melius, quid eisdem conueniat, intelliget.

3 Per [c] se ergo, vel per alium cui suam facultatem communicauerit in hac parte, Præpositus Generalis Rectorem † vt
A præsit cuicunque Collegio aliquem ex Coadiutoribus Societatis constituet; qui [e] Præposito Prouinciali, vel cui Generalis præscripserit, rationem sibi assignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpositum Rectorem amouere, taliquecura, prout ei conuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum [f] est autem vt ille cui Rectoris officium imponitur,

IN CAPVT X.

De gubernatione Collegiorum.

A ¶ H[d]OC non prohibet, quin Professus aliquis ad visitādas vel reformādas alicuius Collegij res missus, manere in eo posset, vel omnib. alijs ad tē pus præesse, vel aliter; vt magis con-

K 4

a Sup. c. 2. §. 3. & inf. c. 11. §. 2. & p. 8. c. 2. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 5. & 18.
b Sup. c. 2. §. 5. & C. & p. 9. c. 3. §. 1. & 3.
c Sup. c. 2. §. 5. & inf. c. 17. §. 1. & p. 9. c. 3. §. 3. & 14. & 15.
d Sup. c. 2. F. & p. 6. c. 2. §. 3.
e Sup. c. 2. §. 5. & p. 9. c. 3. §. 4. & 15. & C.
f Inf. §. 8. et p. 8. c. 1. §. 3.

cõuenire ad Collegij, vel ad vniuersale bonum videretur.

nitur, magni sit exempli, magnę ędificationis, magnę etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia pręcipue, ac humilitate probatus; qui donum etiam discretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis versatus, in spiritualibus exercitatus sit; qui seueritatem suo tempore & loco cum benignitate miscere nouerit; qui solicitus, qui patiens laborum, qui etiam in litteris eruditus sit; & demum eiusmodi, cui confidere, cuique suam potestatem tuto communicare Prępositi Superiores possint: [a] quandoquidem quo hęc potestas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriã poterunt.

a P. 2. c. 1. §. 2. & B. & p. 9. c. 6. §. 2. & p. 10. §. 8.

b P. 9. c. 3. D.

c P. 6. c. 1. §. 1. & c. 5. et p. 9. c. 3. §. 8. et c. 6. A. et p. 10. §. 13.

d P. 3. c. 1. §. 11.

5 Rectoris officium erit, in primis oratione & sanctis desiderijs totum Collegium velut humeris suis sustinere: Deinde curare † vt [c] Constitutiones obseruẽtur; omnibus Collegialibus cum omni solicitudine inuigilare, [d] eosdemque ab ijs quę nocere possint Domi & foris, defendere; tum pręueniendo, tum etiam, siquid mali accideret, remedium adhibendo, vt ad singulorum & vniuersale bonum conuenit; vtque

B ¶ [b] *Sicut curare, vt obseruentur omnino Constitutiones, ita et in eisdem dispensare (quãdo eam fuisse mentem illius qui eas condidit, in re aliqua particulari iudicaret iuxta euẽtus rerum, & necessitates, maius commune bonũ intuen-*

vtque in virtutibus & litteris proficiant, curando; [a] sanitatē C eorum, † & bona etiam Collegij tam stabilia, quàm mobilia conseruando; eos qui officia gerant domestica, prudenter constituendo; & quomodo suis fungantur officijs, considerando; & prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eisdē ministerijs detinendo, vel ab ijsdem remouēdo. Et generatim loquendo, curet vt quę in superioribus capitibus dicta sunt, quę quidem ad Collegia spectant, obseruentur. [c] Memor sit etiam subordinationis integrè obseruandę in Obedientia, non solum ad Generalem, sed ad Prouincialē quoque; certiorem eum de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo quę maioris erunt momenti; & quę ab ipso iniuncta fuerint (quandoquidem ipsum Superiorem habet) exequēdo; vt ęquum est ad se referri, sibique Obedientiam prę stari ab ijs qui in Collegio degunt: qui quidem Rectorem suum magnopere revereri ac venerari, [d] vt qui Christi Domini Nostri vices gerit, debebunt; [e] liberam sui ipsorum rerumq; suarum dispositionem cum vera Obedientia D ipsi relinquendo: † nihil [f] ei clausum, nę conscientiam quidem

intuendo) ad Rectorem, accepta à suis Maioribus potestate, pertinebit.

C ¶ *Ad ea quæ dicta sunt, reducitur cura cōueniens amicos cōseruandi,* [b] *& ex aduersarijs beneuolos reddendi.*

D ¶ *Res clausa intelligitur ianua, vel arca, &c.*

E ¶ *Ido-*

a Sup. c. 4. §. 5.

b P. 10. B.

c P. 8. c. 1. §. 4. et p. 10. §. 9.

d p. 3. c. 1. §. 23. et p. 6. c. 1. §. 1. 2. et 3. et p. 7. c. 2. §. 1. et A. et I. et p. 8. c. 1. D. et p. 9. c. 3. §. 20.

e P. 3. c. 1. §. 1. et p. 7. c. 2. §. 1. et I.

f Exa. c. 4. §. 34. et cet. et p. 3. c. 1. §. 12. et p. 6. c. 1. §. 2.

quę ad omnia necessaria descẽdant, cõstitui debere. 'Hoc tamen commendatum hoc loco volumus, † ne [a] externis Scholasticis correctio, quoad illis opus erit, desit;' quæ tamẽ per aliquem de ipsa Societate exercenda non erit. D

3 Cũ [b] tam proprium sit nostræ Professionis, nullum temporale præmium accipere pro spiritualibus ministerijs, in quibus iuxta nostrum Institutum in proximorum auxilium occupamur; non conuenit vllã Collegij dotationem admittere, per quam ad dandum Concionatorem, aut Confessarium, † aut Lectorẽ aliquẽ Theologiæ, Societas obligetur. ' Quãuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad seruiendum cum maiori diligẽtia in dictis ministerijs, quæ nostri Instituti sunt propria, moueat, in Collegijs quæ maiori cum liberalitate & deuotione fundata sũt; nõ tamẽ sunt recipiendæ obligationes vel conditiones, quæ synceritatem impediant nostri in procedendo modi, qui est, dare gratis E

D ¶ Ad hoc vbi Corrector haberi poterit, habeatur: vbi non poterit, excogitetur modus, quo castigentur, vel per aliquem ex ipsis Scholasticis, vel alia conuenienti ratione.

E ¶ Vbi Præpositus Generalis vel Societas curã susciperet alicuius Vniuersitatis, non repugnaret huius Cõstitutionis intentioni, vt sese ex consequenti obligaret ad lectiones illius ordinarias, quamuis inter illas aliquæ Theologicæ essent.

a Inf. c. 16. §. 5.

b Inf. c. 15. §. 4. & c. 17. §. 3. & F. & Exa. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 27. & p. 6 c. 2. §. 7. & G. & p. 7. c. 4. §. 4. & B. & p. 10. §. 5.

gratis,quæ gratis accepimus:quamuis pro eorum sustentatione,qui communi bono Collegiorum seruiunt,vel propter illud student,dotatio quam Fundatorum charitas assignare ad gloriam diuinam solet,admittatur.

DE SCHOLASTICIS instituendis in ijs quæ ad proximos suos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCopum illum intuendo ad quem studia Societatis diriguntur,[a] sub ipsorum finem congruum erit vt ad arma spiritualia in proximorũ auxilium tractanda assuescere incipiant.[b] Quamuis enim id proprie magis & diutius in Domibus fiat,poterit tamen in Collegijs inchoari.

a Sup.c. 6. §. 3. & C. & inf. cap. 10.§.10.

b P. 3. c. 1. §. 20. & p. 7.c.4.§.10.

2 Primum illi qui iuxta Superioris iudicium ad sacros Ordines erunt promouendi, in ratione Missæ dicendæ, vt præter intelligentiam & deuotionem internam, decentem etiam habeant exteriorem modum ad audientium ædificationem, instituantur;[c] & cerimonijs eisdem omnis Societas, quantum fieri potest, vtatur: in quibus vsum Romanum vt magis vniuersalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes Apostolica amplexa est, quantum patietur regionum varietas, sequetur.

c Exa. c. 5. §. 7. & p. 8. c. 1. §. 8.

3 In[d] cõcionibus etiã, & † sacris lectio-

d Inf. c. 10. §. 10. & Exa. c. 4. §. 25. & p. 3. c. 1. §. 21. & p. 10. §. 3.

IN CAPVT VIII.

De Scholasticis instituendis in ijs quæ ad proximos suos iuuandos pertinent.

A § *INter le-gen-*

A K

a P.7. c.4. §.6.
b Sup. c. 7. §.2.
c Inf. c.16. §.4.

gendum, præter interpretationẽ, aduertẽdũ est vt aliqua quæ[b] ad mores & vitam Christianam iuuent, attingantur. [c] Et hoc fiet etiã in classibus Collegij; multo vero impensius, cum populo prælegitur.

lectionibus eo modo proponẽdis,[a] qui ædificationi populi conueniat'(qui à Scholastico diuersus est) se etiam exerceãt; studeantque ad id munus obeundum linguam populo vernaculam bene addiscere.† Res etiam alias vidisse oportet,' & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiliores futuræ sunt; ac demum vt melius & cum maiori fructu animarum id munus obeant, † omnibus medijs vtantur quibus commode iuuari possint.' B C

B ¶ *Conferet vidisse Euãgelia toto anno occurrentia, peculiari studio adhibito, quod ad concionãdi rationẽ destinetur; & aliquid ex sacra scriptura, vt populo prælegatur: præuidisse etiã quod ad vitia pertinet, & in eorũ detestationẽ inducit, & remedia eisdẽ applicanda; sicut e contrario quæ ad præcepta, ad virtutes, ad bona opera pertinẽt; tũ ea quæ mouere possint ad illa amãda, et media etiã ad eadẽ cõsequẽda: & hæc in cõpẽdiũ, si fieri potest, redacta vtiliora esse solẽt; ne tã multis libris opus sit.*

† In

C ¶ *Huiusmodi media sunt, vidisse præceptiones quas de modo concionandi illi tradũt qui bene hoc munus obierunt; & bonos audire concionatores, & se in cõcionibus Domi aut in monasterijs exercere, bonum habere correctorẽ, qui de erroribus admoneat*

4 D In[a] ministerio etiã Sacramẽtorũ † Cõfessionis,' & Cõmunionis se exerceant; & non solum quod ad ipsorum, sed etiã quod ad pænitẽtium, & communicantium officiũ pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriã ea percipiãt, & frequẽtẽt, perspectũ habere, ac exequi curẽt.

5 E † Ad[b] exercitia spiritualia alijs tradẽda, postquam quisq; in se ea fuerit expertus, assuescant,

neat tũ in rebus quæ dicuntur, tũ in voce, tonis, gestibus, & motibus. Reflectat & ipse considerationem ad ea quæ dixit; quo magis vndecunque iuuetur.

D § In Confessionibus præter studium Scholasticum, & Casuum conscientiæ, præsertim Restitutionis, conueniet compendium aliquod Casuum, & Censurarum, quæ reseruantur, habere (vt videat quo pertingat ipsius iurisdictio) & simul formulas quæ minus vsitatæ sunt quarundam absolutionum quæ occurrunt; ac breuem interrogandi methodum de peccatis, & eorum remedijs; & instructionem ad bene ac prudenter in Domino sine damno suo, & cum proximorũ vtilitate hoc officiũ exercendum: & aliqua Confessione audita, præsertim in principijs, Confessarius apud se consideret, num in re aliqua defecerit, vt in posterũ caueat.

E § Possẽt ad exercitia alijs tradẽda assuescere, nõnullis ea tradẽdo, in qbus minor iactura esse possit, siqd erretur; & cõferre cũ aliquo magis exercitato suũ pcedẽdi modũ, bene annotando quod magis vel minus cõuenire deprehẽderint. Cũ vero exer-

[a] Sup. c.5. D. & inf. c.10. § 10. & p.7. c.4. §. 5. & C.

[b] Inf. c. 10. §. 10. & p. 7. c. 4. §. 8. & F.

citiorũ ratio redditur, non solum id agatur, vt alijs satisfiat, sed etiam vt in illis desiderium excitetur vt eisdem iuuari velint. In vniuersum autẽ [a] *loquendo, quæ ad primam hebdomadam pertinent, tãtum tradantur. Quando vero omnia tradentur, raris hominibus, vel qui de vita sua statu deliberare velint, tradi oportebit.*

a Sup. c. 7. §. 2. et inf. c. 10. §. 10.

F ¶ Iuuerit etiã in compendium redactam habere explicationẽ rerum ad fidem et vitã Christianam necessariarum.

b P. 10. §. 3.

G ¶ Aliud etiã com-

scant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationẽ, & in hoc armorum spiritualiũ genere tractãdo (quod Dei gratia ad ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint.

6 † Studium[a] etiam congruũ in modo tradendæ doctrinæ Christianæ, qui sit captui puerorum ac rudium accommotus, adhibeatur. F

7 Vt in superius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur, ita curandũ est, vt ea † quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimum æternæ felicitatis cõsequendum, vel ab ea excidendũ, teneri debeat, intelligatur. G

8 [b] In vniuersum loquẽdo, edoceri eos conuenit, quem modũ tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumque tã diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incommoda quæ possunt accidere:

dere: & emolumenta, quę ad maius Dei seruitium conferunt, captando; omnibus rationibus adhibitis, quę possunt adhiberi. Et quamuis hoc sola vnctio sācti Spiritus, & ea prudentia quam communicare solet Dominus illis qui in diuina sua Maiestate confidunt, docere possit; via saltem aliquo modo quibusdam documentis quę iuuent, & ad effectum diuinę gratię disponant, aperiri potest.

compendium de modo iuuādi ad bene moriēdum vtile erit; vt memoria renouetur quādo sanctum hoc officium exercendum erit.

DE SCHOLASTICIS à studio litterarum educendis. Cap. IX.

1 A † EX Collegijs nonnulli propter causas in secunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; ' vt alij qui ad diuinum seruitium magis proficiant, eisdem succedāt. Eadē siquidē in hac parte Domorū, & Collegiorū est ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectum

IN CAPVT IX.

De Scholasticis à studio litterarum educendis.

A ¶ A [a] Lij educūtur post septem annos, ijs videlicet qui ad Collegia admissi sunt ad id tēpus, absq; eo quòd constituerint ingredi Societatē, quemadmodum dictum est, sed tamen dispensari in tempore septem annorum, idque prorogari posset; cum [a] Sup. c. 3. B.

 huiusmo-

huiusmodi Scholastici exemplo vitæ suæ, magnæ ædificationis essent; ita vt vel magnū Dei obsequiū ab eis expectaretur, vel vtiles esse Collegio viderentur.

a Sup. c. 6. §. 18. et F.

ctum alio transferri, vel quòd ad vniuersale bonum Societatis conueniat; [a] vt accideret, si, qui Artium curriculum in aliquo Collegio emensus esset, vt easdem alibi prælegeret, ante Theologiæ studiū educeretur. Et idem dictum sit, si qua in re alia ad maius Dei obsequium & gloriam essent occupandi.

Communis autem modus educendi Scholasticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ scientiæ traduntur, tunc erit; [b] cum quisque studia sua iam absoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ studio impensis. Et sub huius temporis finē [c] suarum esse partium Rector intelligat, Præpositum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi prof.cerint, referre; ac postmodum quod ei præscriptum fuerit ad Dei gloriam exequetur. 3

b Inf. c. 15. §. 2. & 3. et B. et p. 5. c. 2. §. 2. et B.

c Inf. c. 10. §. 5.

d Sup. c. 2. §. 5. et C. et p. 10. §. 4.

e Sup. c. 2 §. 5. et C. et Exa. c. 1. §. 4. et p. 6. c. 2. §. 3. et p. 9. c. 3. §. 18. et c. 4 §. 7. et p. 10. §. 4.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

S[d]Vpremam curam vel superintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apostolicæ Litteras Professa Societas habebit. Cum enim [e] quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in suum vsum conuertere non possit; est valde probabile 1

babile quòd maiori cum puritate ac spiritu constantius ac diuturnus procedet in ijs quæ ad bonum regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini Nostri obsequium prouideri conuenit.

2 Præter [a] id autem quod ad Constitutiones, & dissolutionem, vel alienationem huiusmodi Collegiorum pertinet, vniuersa potestas & administratio, &, vt in genere dicatur, huius superintendentiæ executio penes [b] Præpositum Generalem erit; qui finem illum ad quē Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens, melius, quid eisdem conueniat, intelliget.

3 Per [c] se ergo, vel per alium cui suam facultatem communicauerit in hac parte, Præpositus Generalis Rectorem † vt A præsit cuicunque Collegio aliquem ex Coadiutoribus Societatis constituet; qui [e] Præposito Prouinciali, vel cui Generalis præscripserit, rationem sibi assignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpositum Rectorem amouere, taliquecura, prout ei conuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum [f] est autem vt ille cui Rectoris officium imponitur,

IN CAPVT X.

De gubernatione Collegiorum.

A ¶ HOC [d] *non prohibet, quin Professus aliquis ad visitādas vel reformādas alicuius Collegij res missus, manere in eo posset, vel omnib. alijs ad tēpus praeesse, vel aliter; vt magis con-*

a Sup. c. 2. §. 3. & inf. c. 11. §. 2. & p. 8. c. 2. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 5. & 18.

b Sup. c. 2. §. 5. & C. & p. 9. c. 3. §. 1. & 3.

c Sup. c. 2. §. 5. & inf. c. 17. §. 1. & p. 9. c. 3. §. 3. & 14. & 15.

d Sup. c. 2. F. & p. 6. c. 2. §. 3.

e Sup. c. 2. §. 5. & p. 9. c. 3. §. 4. & 15. & C.

f Inf. §. 8. et p. 8. c. 1. §. 3.

cõuenire ad Collegij, vel ad vniuersale bonum videretur.

nitur, magni ſit exempli, magnę ędificationis, magnę etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia pręcipue, ac humilitate probatus; qui donum etiam diſcretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis verſatus, in ſpiritualibus exercitatus ſit; qui ſeueritatem ſuo tempore & loco cum benignitate miſcere nouerit; qui ſolicitus, qui patiens laborum, qui etiam in litteris eruditus ſit; & demum eiuſmodi, cui confidere, cuique ſuam poteſtatem tuto communicare Prępoſiti Superiores poſſint:

a P.2.c.1. §.2. & B. & p.9.c.6. §.2. & p.10.§.8.

[a] quandoquidem quo hęc poteſtas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriã poterunt.

b P.9.c.3. D.

c P.6.c.1. §.1. & c.5. et p.9.c.3. §.8. et c.6. A. et p.10. §.13.

d P.3.c.1. §.11.

B ¶ [b] *Sicut curare, vt obſeruentur omnino Conſtitutiones, ita et in eiſdem diſpenſare (quãdo eam fuiſſe mentem illius qui eas condidit, in re aliqua particulari iudicaret iuxta euẽtus rerum, & neceſſitates, maius commune bonũ intuen-*

5 Rectoris officium erit, in primis oratione & ſanctis deſiderijs totum Collegium velut humeris ſuis ſuſtinere: Deinde curare † vt [c] Conſtitutiones obſeruẽtur; omnibus Collegialibus cum omni ſolicitudine inuigilare, [d] eoſdemque ab ijs quę nocere poſſint Domi & foris, defendere; tum pręueniendo, tum etiam, ſiquid mali accideret, remedium adhibendo, vt ad ſingulorum & vniuerſale bonum conuenit; B

vtque

vtque in virtutibus & litteris proficiant, curando; [a] sanitatẽ C eorum, † & bona etiam Collegij tam stabilia, quàm mobilia conseruando; eos qui officia gerant domestica, prudenter constituendo; & quomodo suis fungantur officijs, considerando; & prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eisdẽ ministerijs detinendo, vel ab ijsdem remouẽdo. Et generatim loquendo, curet vt quę in superioribus capitibus dicta sunt, quę quidem ad Collegia spectant, obseruentur. [c] Memor sit etiam subordinationis integrè obseruandę in Obedientia, non solum ad Generalem, sed ad Prouincialẽ quoque; certiorem eum de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo quę maioris erunt momenti; & quę ab ipso iniuncta fuerint (quandoquidem ipsum Superiorem habet) exequẽdo; vt ęquum est ad se referri, sibique Obedientiam pręstari ab ijs qui in Collegio degunt: qui quidem Rectorem suum magnopere revereri ac venerari, [d] vt qui Christi Domini Nostri vices gerit, debebunt; [e] liberam sui ipsorum rerumq; suarum dispositionem cum vera Obedientia D ipsi relinquendo: † nihil [f] ei clausum, ne conscientiam quidem

intuendo) ad Rectorem, accepta à suis Maioribus potestate, pertinebit.

C ¶ *Ad ea quæ dicta sunt, reducitur cura cõueniens amicos cõseruandi,*[b] *& ex aduersarijs beneuolos reddendi.*

D ¶ *Res clausa intelligitur ianua, vel arca, &c.*

E ¶ *Ido-*

a Sup. c. 4. §. 5.

b P. 10. B.

c P. 8. c. 1. §. 4. et p. 10. §. 9.

d p. 3. c. 1. §. 23. et p. 6. c. 1. §. 1. 2. et 3. et p. 7. c. 2. §. 1. et A. et I. et p. 8. c. 1. D. et p. 9. c. 3. §. 20.

e P. 3. c. 2. §. 1. et p. 7. c. 2. §. 1. et I.

f Exa. c. 4. §. 34. et cet. et p. 3. c. 1. §. 12. et p. 6. c. 1. §. 2.

dem propriam, tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum est) suis constitutis temporibus, & sæpius, si causa aliqua id posceret, oportebit;
a P.3.c.1. §.23. & p. 6.c.1.§.1. [a] non repugnãdo, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipsius iudicio contrarium demonstrando: vt per vnionem eiusdem sententiæ & voluntatis, atque per debitam submissionem, melius in diuino obsequio conseruentur, & progrediantur.

Ad bonam Domus gubernationem nõ solum 6
b Inf. §. 7. & H. & Sup.c.3.§. 2.& p.1.c. 2.§.2. & A.& p.3.c. 2.§.7.& H. [b] numerum necessarium officialium Rector prouideat; sed † vt idonei sint, quoad eius fieri poterit, ad suas functiones, E curet: † cuiq; [c] suas Regulas, F vbi, quæ ad singulorum officia pertinent, contineãtur, tradat:
c Prœ.de cla. & p.7. c.4.§.12. & ne se hic in illius officium ingerat, videat. Præterea, vt eis prospicere de subsidio, si necessarium id fuerit, debebit: ita
d P.3.c.1. §.6. [d] cum tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud impendant diuino seruitio, curet.

Inter officiales Rectori necessarios, in primis Minister idoneus, qui Vicerector vel Magister Domus sit, & omnibus quæ ad bonum vniuersale pertinent, prouideat, est deligẽdus. 7

E ¶ Idonei sũt intelligendi habita ratione tũ sufficiẽtiæ personarum, tum occupationum. Quæ enim officia multum occupationis secum ferũt, valde occupatis in alijs rebus minime cõuenirẽt: & quia quibusdam experiẽtia vt bene fiant necessaria est; non facile mutari deberent.

F § Ex Regulis cuique

dus [a] Syndico etiam ad exteriora obseruanda, † & aliquo [b] qui rebus spiritualibus superintendat, & [c] duobus alijs, vel pluribus, ' quorum prudentię & probitati multum confidat, opus est: vt cum eis de ijs quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre possit. † [d] Sūt & alij ad particularia officia necessarij. '

G

H

8 Curet Rector, [e] vt in suo officio cuique integram Obediētiam Collegiales prętent, & alij officiales Ministro, & sibi etiam ipsi, prout idem pręscripserit. Illud in vniuersum admonuisse conuenit, [f] eos qui curam aliorum suę Obedientię subditorum habent, pręire eisdem exemplo Obedientię, quā suis Superioribus Christi loco ipsimet prętent, oportere.

9 Ad [i] omnia conferet temporis ordo in studijs, orationibus, Missis, lectionibus, cibo, somno, & in reliquis seruatus:

I & signum constitutis horis detur, 'quo audito omnes statim vel

cuique videndæ essent singulis hebdomadis illa, quæ ad ipsum pertinent.

G ¶ *Si tanta non esset copia hominum, vnus plura officia sustinere posset. Sic Minister, & Superintendens dictus curam habere possent eorum quæ ad Rectorem vel Nouitios pertinent, & cæt.*

H ¶ [g] *Sic esse posset qui scriberet, Ianitor, Sacrista, Cocus, Lotor,* [h] *Alia officia minus operosa possent inter Scholasticos diui di, si alij non essent qui ea possent exercere.*

I ¶ *Signum dabitur*

a Inf.c.17. §.7.et p. 3. c.1.§. 16.
b P.3.c. 1. §.12.
c Inf.c.17. §.1.& p.9. c.6.§. 14.
d Sup.§.6.
e Exa c.4. §.31. & p. 3.c.1.§. 24. & p. 10. §.9.
f Sup.§. 4.
g P.1.c. 2. A. & p. 3. c.2.H.
h Sup.c.6. B.
i P. 3.c. 2. §.2.& B.

a P.6.c. 1. §. 1.

bitur per campanam, quæ pulsabitur, vt se recipiant ad somnū, & ad mensam, &c.

K ¶ *Si conuenire nō videbitur ad ædificationē, vel ob aliquam aliā causam sufficientem, vt Rector ipse legat; re cum Prouinciali cōmunicata, si eiusdem ille sententiæ fuerit, per alium id munus obire poterit.*

b Sup. c. 8. §. 3. 4. 5. & 6.

c Sup. c. 6. §. 3. & C. & c. 8. §. 1.

L ¶ *Constitutiones quæ ad Collegia pertinent, seorsum teneri, & publice bis aut ter singulis annis legi possent.*

DECLA-

vel [a] imperfecta littera relicta, ad id ad quod vocantur se conferant. Erit autem penes Rectorem, vel eum qui primas tenebit, id curę; vt videat, quando hę horę pro temporum, vel aliarū causarum occurrentium ratione mutandę sint: & quod ipse statuerit, obseruetur.

† Rector ipse legere, aut docere Christianam doctrinam K 10
quadraginta dies debet. [b] Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vsque limitem Domi & foris in colloquijs, spiritualibus exercitijs tradendis, Confessionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Christiana tradenda, partim ad ipsorum exercitationem ([c] pręcipue sub finem studiorū) partim ob aliorum domesticorum, vel externorum fructum alijs se communicare debeant: † & L in omnibus quod senserit diuinę ac summę bonitati gratius, & ad ipsius obsequium ac gloriam maiorem, omnibus perpensis, prouideat.

DE-

DE VNIVERSITATIBVS *in Societate admittendis.* Cap. XI.

1 EAdem [a] charitatis ratio qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholæ in eis, non tantū ad nostrorum, sed magis etiam ad externorum ædificationem in doctrina & moribus, tenentur; extendi poterit ad Vniuersitatum curam suscipiendam; vt in eis hic fructus extendatur, latiusque pateat tā in scientijs quæ traduntur, quàm in hominibus qui ad eas conueniunt, & gradibus ad quos promouentur; vt alijs in locis eum auctoritate docere possint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

[a] Supra prooe. & c.3. §. 1. & c.7. §. 1. & p.3. c. 1. §. 27. & p. 10. §. 4.

2 Quibus [b] tamen conditionibus † & obligationibus, quibusque in locis huiusmodi Vniuersitates admitti debeant ei qui supremam curam Societatis habet, iudicandum relinquitur; qui Assistentium sibi auditis sententijs, & aliorum [c] quos in consilium adhiberi volet, per se ipsum deliberare poterit an sint admittendæ.

[b] Supra prooe. A. & c.2. §. 2. & p.9. c.3. §. 17.

[c] Sup. c.2. §.2.

DECLARAtiones. Constitutionū circa Vniuersitates.

IN CAPVT XI.

A † *CVm Fūdator à Societate assignari certū Lectorum numerum, vel alias obligationes suscipi vellet; animaduertendum est quòd si admittātur, iudicando vtile etiā tunc esse Societati ad finē pro-*

a Sup. c. 2. §. 3. & c. 10. §. 2. & p. 8. c. 2. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 5. & 18

propositum diuini seruitij id oneris subire, omnino in eis implendis deesse non oportet; sicut nec facile aliquid in hac parte præter id ad quod obligantur (præsertim si id interpretari quis possit quasi noua induceretur obligatio) præstandum est sine Generalis cõsensu.[b] *Ille autem non se facilẽ ad id concedendum reddet: quin potius, re in consultationem cũ suis Assistentibus adducta, videat ne Societatem grauet: & siqua in re indulgeatur, constet obligationem nullam induci; sed id quod additur, omnino voluntarium esse.*

b Sup. c. 2. B.

tendæ.[a] Non tamẽ, postquàm admissæ fuerint, sine Congregatione generali per eum dissolui poterunt.

3 Quia tamen religiosa quies, & spirituales occupationes nec animi distractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium sequi solent, Societati permittunt; iurisdictio huiusmodi quã per se vel per alios à se dependẽtes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea † quæ ad bonum statum Vniuersitatis proprie pertinent, conueniat Iustitiæ ordinariæ, siue secularis siue ecclesiasticæ, ministros circa punitionem Scholasticorũ, voluntatem Rectoris Vniuersitatis sibi significatã exequi, B

c Inf. c. 16. §. 5. & D.

B ¶[c] *Ad bonũ Vniuersitatis statum proprie pertineret, si Scholasticus aliquis rebellis, vel sic offendiculi causa alijs esset, vt non solũ Scholis eum, sed etiam*

C qui, † & generatim res studiorum fauore suo, præsertim cũ à Rectore fuerint commendatæ, promouere.

etiã ciuitate expelli, vel in carcerẽ conÿci conueniret; vt certiores facti iustitiæ ordinariæ administratores, id statim exequerentur. Et ad hoc & similia à Principe vel à suprema potestate, huiusmodi facultatis scriptum habere testimonium oportebit. Vt commendatio etiam Rectoris in alicuius Scholastici fauorem momentum apud eosdem iustitiæ ministros haberet, ne Scholastici opprimerentur, oporteret.

C ¶ Quoniã exẽptio ab ordinarÿs Iudicibus, Scholasticorũ numerũ allicere nõ potest; alÿs prærogatiuis & priuilegÿs vt id cõpensetur, curandũ est.

DE SCIENTIIS QVAE tradendæ sunt in Vniuersitatibus Societatis. Cap. XII.

a Supra prooe. &c. 5. §. 1. et c. 6. §. 1. et Exa. c. 1. §. 2. et p. 7. c. 1. §. 1. et p. 10. §. 1.

b Sup. c. 6. §. 6. et inf. c. 13. §. 3.

c Sup. c. 5 §. 1. et B. et inf. c. 14. §. 1. et C.

1 CVm [a] Societatis atq; studiorum scopus sit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & salutem suarũ animarũ iuuare; cumq; ad eum finẽ, mediũ magis proprium sit facultas Theologiæ; in hanc potissimum Societatis Vniuersitates incumbent; [b] ac diligenter per idoneos admodũ Præceptores, quæ ad Scholasticam doctrinam, & sacras Scripturas pertinent; [c] ac etiam ex Positiua, quæ ad hunc finẽ nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum,

num, quæ foro contentioso inseruit) pertractabunt.

Et quia tam doctrina Theologiæ, quàm eius vsus exigit (his præsertim temporibus) † [b] litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ Linguæ cognitionem; harũ etiam [c] idonei Professores, & quidem iusto numero, constituentur. A † Aliarum præterea B linguarũ, qualis est Chaldaica, Arabica, & Indica, vbi necessariæ vel vtiles ad dictum finem viderentur, habita regionum diuersarum, & causarum quæ ad eas docendum mouent, ratione, possent Præceptores cõstitui.

[d] Sic etiã quoniam † Artes, C vel Scientiæ naturales ingenia disponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vsum illius inseruiũt, & per se ipsas ad eundem finem iuuãt; qua diligentia par est, & [e] per eruditos Præceptores, in omnibus syncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur.

Medi-

IN CAPVT XII.

A § Sub Literis Humaniorib9 præter Grãmaticã intelligatur quod ad Rhetoricam, Poesim, et Historiam pertinet.

B § Cũ in aliquo Collegio, vel Vniuersitate eo spectaretur, vt homines ad Saracenos vel Turcas iuuãdos præpararentur; Arabica lingua vel Chaldaica cõueniret; cũ ad Indos, Indica; et sic de alijs dicendũ, quæ esse possent alijs in regionibus ob similes causas, vtiliores.

C § Tractabitur Logica, Physica,

a Sup. c.5. A.
b Sup. c.5. §.1. & c.6. §.5. & inf. c.13. §.4. & B.
c Sup. c.6. §.6 & inf. c.13. §.3.
d Sup. c.5. §.1.
e Sup. c.6. §.6. & inf. c.13. §.3.

4 Medicinæ, & Legum ſtudiũ vt à noſtro Inſtituto magis remotũ, in Vniuerſitatibus Societatis vel non tractabitur, vel ſaltem ipſa Societas per ſe id oneris non ſuſcipiet.

ſica, Metaphyſica, Moralis ſciẽtia, & etiam Mathematicæ, quatenus tamen ad finẽ nobis propoſitum cõueniũt.

DE

In legendo & ſcribẽdo alios inſtituere, opus etiam charitatis eſſet; ſi is perſonarũ numerus Societati ſuppeteret, vt omnibus vacare poſſet: propter earũ tamẽ penuriã hoc ordinarie docere nõ cõſueuimus.

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi. *Capi XIII.*

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum, quam Theologiæ ſtudia, diſpoſitiõ & ordo conueniens tã mane, quàm veſperi ſeruandus eſt.

2 Et quamuis † pro regionum,
A & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuendis, poſſit varietas accidere; omnes tamen in eo conueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum exiſtimabitur.

3 Nec ſolum lectiones ſint, quæ

IN CAPVT XIII.

A De ſtatutis lectionum horis, ordine, ac modo, & de exercitationibus tã compoſitionũ (quas à Magiſtris emẽdari a Sup. c. 6. H.

L

a Sup. c. 6. §. 6. & c. 12. §. 1. 2. & 3.

b Sup. c. 7. §. 2.

dari oportet) quã disputationũ[a] *in omnibus facultatibus, & pronũciãdi publice orationes & carmina, speciatim*[b] *in quodam tractatu per Generalem Præpositum approbato agetur seorsum, ad quem hæc Constitutio nos remittit; id duntaxat monendo, illa locis, tẽporibus, & personis accommodari oportere; quamuis ad illum ordinem accedere, quoad fieri potest, conueniat.*

quæ publice prælegantur; sed † Magistri etiam diuersi B pro captu & numero audientium constituantur: † qui quidem C

c Sup. c. 12. §. 2.

d Sup. c. 6. §. 6.

B ¶ *Tres ordinarie erũt præceptores in tribus diuersis Grãmaticæ classibus; quartus Humaniores Litteras, quintus Rhetoricã prælegat:*[c] *& in horũ duorum classibus Græca lingua, & Hebraica, & si qua alia disceretur, est prælegẽda; ita ut sẽper sint quinque classes. Quod si tantũ negotij aliqua ipsarum exhiberẽt, ut unus Magister eis solus non satisfaceret, adiutor aliquis ei adiũgetur. Si uero auditorũ numerꝰ ferre nõ poterit, ut unus præceptor solus omnibus det operã, quamuis alios auxiliares habeat, geminari posset classis ea, quæ sic numero abundaret; ita ut duæ (uerbi gratia) quintæ classes, duæ quartæ essẽt;*[d] *& omnes præceptores, si fieri potest, ex Societate sint: quãuis, si necessitas urgeret, externi esse possent. Si exiguus numerus, uel auditorũ dispositio nec tot classes, nec tot præceptores exigeret, in omnib. prudẽtia ad moderãdũ numerũ, et eos dũtaxat qui satis sint, designãdos locũ habebit.*

C ¶ *An præter præceptores ordinarios, qui speciatim*

dem [a] profectum vniuscuiusq; ex suis Scholasticis speciatim procurent, & lectionum rationem exigant; † vtque eæ [b] repetantur, & studiosi Litterarū Humaniorum [d] familiarem sermonem, latine communiter loquendo, [d] & stylum, scribendo, ac pronunciationem, composita bene pronūciando expoliāt, curent; & his, ac multo magis facultatum superiorum studiosis crebras [e] disputationes imponāt; quibus dies & horæ certæ constituantur; vbi non solū cum condiscipulis, verum paulo inferiores cū aliquanto prouectioribus disputēt in ijs quæ ipsi capiunt: quod etiā vice versa prouectiores cū minus prouectis, ad ea quæ illi tractant descendendo, & Præceptores alij cum alijs præstabunt, semper qua decet modestia obseruata; & [f] aliquo præsidente, qui contentionem dirimat, & quid doctrinæ elici oporteat ex disputatis declaret.

D

tim auditorū rationem habeant, esse vnum oporteat, vel plures, qui more publicorum Professorum legant Philosophiam, Mathematicas scientias, uel quāuis aliā disciplinā, maiori cum apparatu, quā Lectores ordinarij; prudentia id cōstituet, iuxta locorum, & personarum cum quibus agitur, rationem; præ oculis maiorē ædificationē, & Dei seruitium habendo.

D Non solum [g] repetiones ultimæ

4 Erit itidē Rectoris, per se, vel per [h] Cancellariū semper obseruare, vt qui noui accedūt, examinētur; & in ijs classibus, cumque ijs Præceptoribus,

a Sup. c. 6. §. 6.

b Sup. c. 6. H.

c Sup. c. 6. §. 13.

d Ibidem §. 13. & inf. c. 16. §. 3.

e Sup. c. 9. H.

f Sup. c. 6. §. 10. 11. & 12.

g Sup. c. 6. §. 8. & H.

h Inf. c. 17. §. 2.

mæ lectionis fieri oportebit, verum & hebdomadæ, & longioris temporis, prout expedire iudicabitur.

E ℨ Posset aliquis ea ætate uel ingenio esse, vt sola latina lingua ei sufficiat, & ex alijs facultatibus quãtum ad Confessiones audiẽdas, & agẽdum cum proximis opus est; cuiusmodi sunt aliqui qui curam animarũ gerũt, nec magnæ eruditionis sunt capaces. Alij rursum erũt, qui ad superiores scientias progredi entur. Has autẽ capessere, & illas relinquere quatenus conueniat, Superioris erit iudicare; quod cum Scholasticis externis significauerit, si uolẽt illi nihilominus

qui ipsis conueniunt collocentur: [a] & eius discretioni (audita sententia eorum, qui ad id munus designati sunt) relinquetur, num diutius in eadem classe manere, an ad aliam vlterius progredi debeant. † Eius- E
dem [b] erit iudicium de studio linguarum, præter Latinam, num Artibus, & Theologiæ anteponi, an postponi, & quam diu in eis quemq; hærere oporteat. Sic etiam in alijs scientijs superioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatẽ, aliaque consideratione digna, ad [d] eundem pertinebit expendere, quantum quisque eas discere, & quandiu in eisdem versari debeat: quamuis ij [e] qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius sit, vt in omnibus proficere, & conspicui esse ad Dei gloriam enitantur.

Vt assiduitas in litterario 5
exercitio, sic & aliqua remissione-

a Sup. c. 5. §. 2. & 3. & D. & inf. c. 15. §. 1. & A

b Sup. c. 6. §. 5. & D. & c. 12. §. 2. & Exa. c. 7. §. 3

c Sup. c. 5. D.

d Sup. c. 5 §. 2. & C. & D. & Exa. c. 7. §. 3.

e Sup. c. 5. §. 2.

F ne necessaria est.† Quanta hæc esse debeat, & quibus temporibus, ' prudenti considerationi Rectoris, expensis circunstantijs personarum & locorum, relinquetur.

minus aliam rationem sequi, cogendi non erũt.

F ¶ Saltem singulis hebdomadis dies unus à prādio quieti destinatus sit: in reliquis conferatur cum Prouinciali, qui ordo in uacationibus, uel intermissionibus studiorum ordinarijs sit tenendus.

DE LIBRIS QVI prælegendi sunt. Cap. XIIII.

1 [a]Eneratim (vt dictum est, cum de Collegijs ageretur) illi prælegētur libri, qui in quauis facultate solidioris ac securioris doctrinæ habebuntur.

A † Nec illi sunt attingendi, quorum doctrina, vel auctores suspecti sint. ' Hi tamen particulatim in quauis Vniuersitate nominentur.

In Theologia legetur vetus & nouum

IN CAPVT XIIII.

A ¶ *Quamuis liber suspitione mala do ctrinæ uacet, cũ tamen suspectus est auctor, legi eum non conuenit. Solet enim opus in causa esse, ut qui legit, ad auctorem afficiatur: & auctoritas quam apud ipsum habet in ijs quæ bene dicit, posset postmodũ aliquid persuadere ex ijs quæ male dicit. Rarum est etiã aliquid ueneni nõ admisce*

a Sup. c. 5. 5.4. & p. 3. c. 1. O. & p. 8. c. 1. K

nouũ Testamentũ, † & doctri- B
na Scholastica Diui Thomæ;'
† & in ea, [a] quam Positiuam C
vocant, eligentur ij auctores,'
qui ad scopum nostrum magis
conuenire videbuntur.

[b] Quod attinet ad libros Hu- 2
maniorum Litterarũ Latinos,
vel Græcos, abstineatur in Vniuersitatibus quoque, quemadmodũ in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; † nisi prius à re- D
bus, & verbis inhonestis purgati sint.'

a Sup. c. 5. §. 1. & c. 12. §. 1.

b Sup. c. 5. E

ri in ijs quæ à pectore veneni pleno egrediuntur.

B ¶ *Prælegetur etiam Magister sententiarũ. sed si videretur temporis decursu alius auctor studentibus vtilior futurus, vt si aliqua summa vel liber Theologiæ Scholasticæ conficeretur, qui his nostris temporibus accommodatior videretur;* In *graui cum consilio & rebus diligenter expẽsis per viros qui in vniuersa Societate aptissimi existimẽtur, cumque Præpositi Generalis approbatione, prælegi poterit. In alijs etiam scientijs & Litteris Humanioribus, si libri aliqui admittentur in Societate compositi, vt vtiliores quàm alij qui communiter in manibus habentur; magna cum consideratione id fiet, præ oculis habendo scopum nostrum maioris boni vniuersalis.*

C ¶ *Vt ex aliqua parte Iuris Canonici, & Conciliorum, &c.*

D ¶ *Si aliqui omnino purgari non poterunt, quẽadmo-*

3 In Logica, & Philosophia Naturali, & Morali, & Metaphysica, doctrina Aristotelis sequēda est; & in alijs Artibus liberalibus, & in commentarijs tam huiusmodi auctorum, quā Humaniorum Litterarum, habito eorū delectu, nominentur ij, quos videre discipuli, quosque ipsi Præceptores præ alis in doctrina quam tradunt, sequi debeant. [a] Rector autem in omnibus quæ statuerit, procedet iuxta id, quod in vniuersali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

admodum Tertius; potius non legantur: ne rerum qualitas animorum puritatē offendat.

a Sup. c. 5. §. 4. & E.

DE CVRSIBVS, ET gradibus. Cap. XV.

1 IN Litteris Humanioribus, A & linguis † cursus tēporis limitatus ad earum studiū absoluendū esse nequit, propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multasque alias causas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quam quæ vnicuiq; conuenire [b] iuxta prudentis Rectoris, uel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.

2 In Artium studio cursus erūt ordi-

IN CAPVT XV.

A § BONO ingenio præditis, qui studia incohant, uideatur an medius annus in quauis quatuor classium inferiorum sufficiat, & duo in suprema; quod tēpus Rhetoricæ, & linguarum studijs impen-

b Sup. c. 5. §. 3. & c. 13. §. 4. & inf. c. 17. §. 5. 2.

ordinandi, in quibus Scientiæ Naturales † (ad quas minus B quam trium annorum spatium satis non erit)' prælegantur; [a] præter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus Scholasticos celebrãdos, & gradum Magisterij suscipiẽdum ijs qui eum suscepturi sunt, relinquetur. Cursus ergo integer trium erit annorum cũ dimidio, vsque ad promotionẽ ad Magisterium.† Singulis au- C tem annis vnus huiusmodi cur sus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio absoluetur.'

3 Theologiæ curriculum sex annis emetietur. [b] In primis quatuor, ea omnia quæ legi oportebit, prælegentur; in duobus reliquis, [c] præter repetitionem, [d] actus soliti ad gradum Doctoratus ab ijs qui promouẽdi sunt, absoluentur.† Quar- D to quo-

pendatur: certa tamẽ regula præscribi non potest.

B ¶ Si aliquis alibi audiuisset aliquid ex artibus liberalibus, posset eius temporis ratio haberi: ut plurimũ tamen, ut quis ad gradũ Magisterij promoueatur, tres annos, ut dicitur studuerit oportet: & tantundẽ de quatuor Theologiæ annis, ut ad actus admittantur, & in eadẽ gradũ Doctoratus accipiant, dictum sit.

C ¶ Si Opportunum non fuerit id ita oĩno præstare, uel quod desint homines, uel alias ob causas; præstabitur cũ præpositi Generalis, uel certe Prouincialis assensu, quod poterit.

D ¶ Si talis esset rerũ status in aliquo Collegio uel Vniuersitate Societatis, ut secundo quoq; anno incohare

a Sup. c. 6. §. 16. & 17.

b Sup. c. 9. §. 3. & p. 5. c. 2. §. 2.

c Sup. c. 6. §. 16.

d Ibid. §. 17.

to quoque anno ordinarie cursus inchoabitur, sic libris prælegendis distributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis studiosus inchoare possit; & quod reliquum est incœpti quadriennij, & eius quod sequitur quadriennij, vsque ad illum terminum, vnde incœperat, audiẽdo, quatuor annis peragere omnino cursum Theologiæ possit.

4 [a] In gradibus tam Magisterij Artiũ, quàm Doctoratus Theologiæ tria obseruentur; Primũ, E nequis nisi diligenter † & publice examinatus, per personas designatas, quæ bene suum officium faciant, & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur; siue ille de Societate sit, siue extra eam: Alterum, [b] vt præcludatur ostium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouentur, assignatis; quin potius honore se inuicem præuenire, nulla locorum differentia obseruata, curẽt: [c] Tertium, vt quemadmodum gratis docet, ita & ad gradus F Societas gratis promoueat: † & non nisi admodum

inchoare melius videretur, vel aliquãto post quartum; de consensu Generalis, vel Prouincialis, fieri poterit quod magis conuenire comperietur.

E § *Si iustas ob causas aliquis publice non examinãdus videretur; habita a Generali, vel Prouinciali facultate, fieri poterit quod Rector ad maiorẽ Dei gloriam fore iudicauerit.*

F § *Et sic non permittentur cõuiuia, nec alij ludi, qui cum sumptibus non mediocribus fiũt, et ad*

a Sup. c. 6. §. 17.

b Sup. c. 6. §. 17. & p. 10. §. 6.

c Sup. c. 7. §. 3. & inf. c. 17. §. 3. & F. & Exa. c. 1. §. 3 & c. 4 §. 27. & p. 6 c. 2. §. 7. & G & p. 7. c. 4. §. 4. & B. & p. 10. §. 5

ad finē nobis propositum inutiles sunt: nec pilei, aut chirothecæ, uel quid aliud detur.

dum exigui sumptus (licet voluntarij sint) externis permittantur: ' ne consuetudo vim legis tandem obtineat, & in ea parte temporis decursu excessius fiat. Videat etiam Rector, ne Magistris, vel vllis alijs de Societate, sibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipsorum vtilitatem facta accipere permittat; [a] quandoquidem præmium nostrum solus Christus Dominus iuxta nostrum Institutum futurus est; qui est merces nostra magna nimis.

a Exa.c.4. §. 27.

IN CAPVT XVI.

DE IIS, QVAE PERtinent ad bonos mores. Cap. XVI.

A ¶ QVi facile cōpelli possunt, compellātur ad id quod de confessione, Missa, Cōcione, doctrina Christiana, & declamatione dicitur. alijs amāter q̄dem persuadere conuenit; sed ad id

1 DIligenter curetur, vt qui litteras discendi gratia ad Vniuersitates Societatis se conferunt, simul cum illis bonos ac Christianis dignos mores addiscant; ad quod multum iuuerit, † si [b] omnes singulis saltem mensibus semel ad con- A fessionis sacramentum accedent, si Missam quotidie, Concionem singulis diebus festis (cum ea fiet) audient. 'Ex præcepto-

b Sup.c.7. §.2.

ceptoribus autem quisque hoc à suis discipulis præstari curabit.

2 [a] Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuscunque hebdomadæ, Christiana doctrina; & vt pueri eam ediscant, & recitent, omnesque etiam adultiores, si fieri potest, eandem sciant, curabitur.

3 [b] Habebitur etiam singulis hebdomadis (vt de Collegijs

B est dictum)† ab aliquo ex Scholasticis declamatio de rebus quæ audientibus ædificationi sint, eosque ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent; [c] vt non solum stylus exerceatur, sed mores meliores reddantur. omnes autem eos qui latine sciunt, huiusmodi declamationi interesse oportebit.

4 In Scholis nec iuraměta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhonestum aut dissolutū quid in externis ad Scholas accedentibus permittatur. [d] Feratur autem Præceptorum peculiaris intentio, tam in lectionibus,

id ne cogantur, nec si id nō præstiterint, à Scholis expellantur; dū tamē nec dissoluti, nec alijs offendiculo esse uideantur.

B ¶ Quamuis ut plurimum ex prima classe sit futurus, qui hāc declamationē dicet, siue ex Scholasticis Societatis, siue ex exter nis sit; possit tamen aliquando aliquis alius, qui Rectori uideretur, eam conficere, uel quod alius confecerit, pronunciare. quia tamen res erit publica, huiusmodi esse debebit, ut à quo cunque pronuncietur,

a Sup. c. 7. §. 2.

b Sup c. 6. §. 13.

c Sup. c. 6. § 13. & c. 13. §. 3.

d Sup c. 8. A.

ad finẽ nobis propositum inutiles sunt: nec pilei, aut chirothecæ, uel quid aliud detur.

dum exigui sumptus (licet voluntarij sint) externis permittantur: ' ne consuetudo vim legis tandem obtineat, & in ea parte temporis decursu excessius fiat. Videat etiam Rector, ne Magistris, vel vllis alijs de Societate, sibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipsorum vtilitatem facta accipere permittat; [a] quandoquidem præmium nostrum solus Christus Dominus iuxta nostrum Institutum futurus est; qui est merces nostra magna nimis.

a Exa.c.4. §.27.

IN CAPVT XVI.

DE IIS, QVAE PERtinent ad bonos mores. Cap. XVI.

A ¶ Qvi facile cõpelli possunt, compellãtur ad id quod de confessione, Missa, Cõcione, doctrina Christiana, & declamatione dicitur. alijs amãter quidem persuadere conuenit; sed ad id

b Sup.c.7. §.2.

1 DIligenter curetur, vt qui litteras discendi gratia ad Vniuersitates Societatis se conferunt, simul cum illis bonos ac Christianis dignos mores addiscant; ad quod multum iuuerit, † si [b] omnes singulis saltem mensibus semel ad confessionis sacramentum accedent, si Missam quotidie, Concionem singulis diebus festis (cum ea fiet) audient.' Ex præcepto- A

ceptoribus autem quiſque hoc à ſuis diſcipulis præſtari curabit.

2 [a] Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuſcunque hebdomadæ, Chriſtiana doctrina; & vt pueri eam ediſcant, & recitent, omneſque etiam adultiores, ſi fieri poteſt, eandem ſciant, curabitur.

3 [b] Habebitur etiam ſingulis hebdomadis (vt de Collegijs

B eſt dictum)† ab aliquo ex Scholaſticis declamatio de rebus quæ audientibus ædificationi ſint, eoſque ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent; [c] vt non ſolum ſtylus exerceatur, ſed mores meliores reddantur. omnes autem eos qui latine ſciunt, huiuſmodi declamationi intereſſe oportebit.

4 In Scholis nec iuramēta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhoneſtum aut diſſolutū quid in externis ad Scholas accedentibus permittatur. [d] Feratur autem Præceptorum peculiaris intentio, tam in lectionibus,

id ne cogantur, nec ſi id nō præſtiterint, à Scholis expellantur; dū tamē nec diſſoluti, nec alijs offendiculo eſſe uideantur.

B ¶ Quamuis ut plurimum ex prima claſſe ſit futurus, qui hāc declamationē dicet, ſiue ex Scholaſticis Societatis, ſiue ex externis ſit; poſſet tamen aliquando aliquis alius, qui Rectori uideretur, eam conficere, uel quod alius confecerit, pronunciare. quia tamen res erit publica, huiuſmodi eſſe debebit, ut à quocunque pronuncietur,

a Sup. c. 7. §. 2.

b Sup. c. 6. §. 13.

c Sup. c. 6. § 13. & c. 13. §. 3.

d Sup c. 8. A.

cietur, eo loco nõ indigna esse iudicetur.

C ſ *Oratio vel eo modo dicenda est, ut deuotionẽ & ædificationem addat, uel non est dicenda; sed Præceptor signo Crucis se muniat aperto capite, & incipiat.*

D ſ *Si casus aliquis accideret, ubi in remedium offendiculi præstiti, satis nõ esset à Scholis expellere; uideat Rector quid præterea conueniat prouidere: quãuis, [c] quoad eius fieri poterit, in spiritulenitatis, pace et charitate cum omnibus conseruata, sit agendum.*

a Sup. c. 6. §. 1.

b Sup. c. 7. §. 2. & D. & inf. c. 17. G.

c P. 10. §. 11

d Sup. c. 11.

nibus, cum se occasio obtulerit, quàm extra eas ad eosdem ad obsequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos; & vt [a] omnia sua studia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriã eis reducatur, † ante lectionis C initium dicat aliquis breuem orationem ad id institutam, quam Præceptor, & Discipuli omnes aperto capite attente audient.

5 Propter eos qui tam in diligentia suis studijs adhibenda, quàm in ijs quæ ad bonos mores pertinent, peccauerint; & cum quibus sola verba bona, & exhortationes non sufficiunt, [b] Corrector (qui de Societate non sit) constituatur; qui pueros in timore contineat, & eos, quibus id opus erit, quiq; castigationis huiusmodi erunt capaces, castiget. Cum autem nec verba, nec Correctoris officium satis esset, & in aliquo emendatio nõ speraretur, alijsq; esse offendiculo videretur; † præstat [d] à D scho-

B IN

Scholis eum remouere, ' quàm, vbi parum ipse proficit, & alijs nocet, retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuersitatis, vt omnia ad gloriam & seruitium Dei, vt par est procedãt, relinquetur.

DE OFFICIALIBVS VEL Ministris Vniuersitatis. Cap. XVII.

1 † A CVra vniuersalis, vel superintendentia & gubernatio Vniuersitatis, penes Rectorem erit; ' qui idem esse poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præest, & ijs præditus Dei donis, [a] de quibus dictum est; vt possit commisso sibi officio, dirigendi in litteris & moribus totam Vniuersitatem, satisfacere. [b] Eius electio ad præpositum Generalem, vel alium, cui ille id commiserit (cuiusmodi esset Prouincialis, vel Visitator) spectabit: confirmatio vero semper

B erit Generalis. † Habebit [c] autẽ Rector quatuor Consiliarios, vel Assistentes, ' qui in rebus ad ipsius officium pertinentibus vt plurimum possint eum iuua-

IN CAPVT XVII.

A ¶ *QVamuis hoc ita se habeat, tamẽ nec Lectores primarios, nec officiales (qualis est Cãcellarius) inconsulto Prouinciali, vel Generali, si vicinior est, mutabit; si ille non eidem id commisisset; cui vt res omnes perspectæ sint, curare debet.*

[d] *B ¶ Ex his Cõsiliarijs vnus posset*

a Sup. c. 10. §. 4.

b Sup. c. 2. §. 5. & c. 10. §. 3. & p. 9. c. 3. §. 3. 14. & 15.

c Sup. c. 10. §. 7. & inf. §. 6. & p. 9. c. 6 §. 14. & I.

d P. 8. c. 1. §. 3.

set Collateralis esse, si Præposito Generali id necessariũ videretur: et si tã multi esse commode nõ possent, fiet, vt optime poterit.

a Sup. c. 5. §. 1.

b Sup. c. 13. §. 4. et c. 15. §. 1.

C ¶ *Si satis esset Rector, vt præter suũ, Cancellarij etiã munus obire posset, in eandem personam hæc duo officia possent conuenire.*

D ¶ *Quãdo vltra vnam hebdomadam assidue Scholas frequentant, inuitandi sunt ad nomina sua danda, quæ in librum matriculæ referãtur: & legentur eisdem non omnes Constitutiones, sed quæ vnicuique sunt obseruãdæ; & promissio ab eis, non aũt iusiurandum, de Obedientia & obseruatione propositarũ Cõstitutionũ exigetur. Si nollet aliqui promissione obligari, vel nomina in matriculã referenda dare, non ideo à Scholis excludendi sunt; dum*

iuuare, & cum quibus ipse, quæ sunt maioris momenti, conferat.

† Erit [a] & Cancellarius, vir in litteris egregie versatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea quę sunt ei committenda, polleat: [b] cuius sit munus generale Rectoris instrumentum esse ad studia bene ordinanda, & disputationes in actibus publicis dirigendas, & ad discernendum an sufficiens doctrina sit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipsemet dabit) sunt admittendi. 2 C

Sit Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, † vbi omniũ Scholasticorum, qui Scholas assidue frequentãt, nomina scribantur: quique eorum promissionem de Obedientia 3 D

dientia Rectori præstanda, & [a] Cõstitutionibus obseruandis
E (†quas ipsemet proponet)' admittat; & sigillũ Rectoris, & Vniuersitatis habeat: [b] quæ tamen omnia sine vllis expensis Scholasticorum fient.
4 † Erit & Notarius,'vt fidem
F publicã faciat de susceptis gradibus, & alijs quæ occurrent.
G † Sint & duo, vel tres Bidelli,' vnus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones destinatus.
5 In has tres facultates Vniuersitas diuidetur; & in quauis earum sit Decanus, & duo alij Defi-

dũmodo pacifice & sine offendiculo in eis uersẽtur: & sic eis significari poterit; addendo nihilominus, quòd cura magis peculiaris Scholasticorũ, quorum nomina scripta in libro Vniuersitatis sunt, haberi solet.

a Sup. c. 7. §. 2.

b Sup. c. 15. §. 4.

E ¶ Quamuis postea quæ ab omnibus sunt obseruãdæ, eo in loco, ubi publice legi possint; quæ uero in quauis classe, in ea ipsa sunt affigendæ.

F ¶ Hic poterit aliquid utilitatis ab externis qui testimonium suorum graduum requirent, percipere; sit tamen quid moderatum, [c] nihilque in Societatis utilitatem redundet. Ad testimonium autem nostris reddendum, litteræ patentes Rectorum satis erunt.

c Sup. c. 15. §. 4.

G ¶ Hi ex Societate non erunt: quia tamen non parum laboris sunt habituri, commodũ stipẽdium accipient; [d] & unus eorum Corrector esse poterit.

d Sup. c. 16. §. 5.

H ¶ Quam-

H ¶ Quamuis decisio rerum ex suffragijs horum non pendeat; ipsos tamen vocari & audiri conuenit. Sententiæ autem eorum, qui res melius intelligunt, eam quam par est, ratione Rector habebit. Si tamen omnes alij aliter quam ipse sentirent; contra omniũ sententiã ne agat; nisi prius rem cum Prouinciali contulerit.

I ¶ Hoc Syndici officium posset cõiungi cũ Collateralis, vel Consiliarij officio, si sic videretur cõuenire; quod alius in Vniuersitate magis ad id idoneus, quàm ali-

a Sup. §. 1.

b Sup. c. 6. §. 15. & c. 10. §. 7. & p. 3. c. 1. §. 16.

Designati ex ijs qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore vocati, possint dicere quid sentiant ad suæ facultatis bonum conuenire: & siquid tale in mentem venerit, dũ inter se de huiusmodi rebus agunt, ad Rectorem, quamuis non vocentur, referent.

In rebus quæ ad solam vnã 6
facultatem pertinent, † voca- H
bit Rector, præter Cancellariũ & suos [a] Assistentes, Decanum etiam & Designatos illius facultatis: in ijs quæ ad omnes pertinent, Decani, & Designati omnium vocentur. Et si Rectori visũ fuerit, & alios de Societate, vel extra eam, ad Congregationem vocare, facere id poterit; vt cum omnium sententias audierit, melius, quod conuenit, constituat.

† Erit [b] Syndicus vnus gene 7
ralis, qui tã de personis, quàm I
de rebus, de quibus videbitur, Rectorem & Præpositum Prouincialem, & Generalem admoneat: qui quidem Syndicus vir magnæ fidelitatis & iudicij esse

esse debebit. Præter hunc, suos habebit Syndicos particulares
K Rector; † vt quæ quauis in classe acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipsum referant.* Et vt ipse de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Cõsiliarij de ipso,
L & de alijs † [a] scribent semel singulis annis Præposito Generali, & bis Prouinciali, qui Generalem (si quid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cũ circunspectione & cura præstandi quod quisque debet, procedatur.
8 De aliquibus insignijs, nũ eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores & Magistri, vt in Vniuersitate cognoscantur, vel saltem in actibus publicis vti debeant, necne, & si vtantur, qua-

quis eorum, non esset.

K ¶ Et quamuis Syndici nihil habeant, quod alicuius momenti sit; singulis tamẽ diebus Sabbati saltem, se nihil habere Superiori referant. [a] P. 8. c. 1. §. 9.

L ¶ Mittantur huiusmodi litteræ eo modo obsignatæ, vt nullus sciat quid alius scripserit. Et cũ vellet Præposit⁹ Generalis vel Prouincialis pleniorẽ rerum notitiam; non tantum Collateralis, Syndicus, & Consultores de Rectore, deq; omnibus alijs scribẽt; verum etiam quisq; Magistrorum, & Scholasticorum approbatorum, & Coadiutorum quoque formatorum scribet, quid de omnibus, ac etiam de Rectore sentiat. Et ne id nouũ videatur, tertio quoq. anno saltem, hæc referri quasi ordinarie sic debeãt.

M ¶ Quam-

qualia esse debeant, † considerationi Generalis M tunc existentis, cum aliqua Vniuersitas admittitur, relinquetur; Ille autem per se, vel per alium, expensis circunstantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obsequium, & bonũ vniuersale fore (qui vnicus scopus in hac, & in omnibus rebus nobis est) constituet.

M ¶ Quamuis hoc ita se habeat; id tamen, quod in quouis loco conuenire ex insignijs huiusmodi videbitur, distincte in cuiusque Vniuersitatis Regulis constituetur.

QVIN-

DECLA-

QVINTA PARS

DE IIS, QVAE AD ADMITTENdum in corpus Societatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS, & quando debeat admittere.

Cap. I.

1 QVi in Societate, quantum satis est, probati fuerunt, & tandiu, vt vtrinq; intelligi iã possit, num in eadem manere ad mai⁹ Dei obsequiũ & gloriã conueniat; A †admitti debent; non vt prius, ad Probationem, sed modo magis interno, vt membra vnius ac eiusdẽ corporis Societatis. Huiusmodi autem sunt præcipue, qui ad Professionem, vel in Coadiutores formatos admittuntur. Sed quia Scholastici approbati, etiam modo quodam interiori, quàm admissi ad Probationem, in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admissione in hac

DECLARAtiones.

In quintam Partem. De ijs, quæ ad admittendũ in corpus Societatis pertinẽt.

IN CAPVT I.

A § S[a] *Ocietas, vt eius nomen latissime accipitur, omnes eos, qui sub Obedientia Præpositi Generalis viuunt,* etiam

a Exa. c. 1. §. 7.

hac quinta Parte dicetur, quid in Domino obseruandum videatur.

2 [b] Primo quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos qui admittendi erunt, penes eius caput erit; vt ratio postulat. Sed quia Præpositus Generalis tam varijs locis interes-se

etiam Nouitios; & quicunq; [a] cũ propositum viuẽdi & moriendi in Societate habeant, in Probationibus versantur, vt in eam ad aliquem ex alijs gradibus, de quibus dicetur, admittantur, complectitur.

a Exa. c. 3. §. 14. & p. 1 c. 4. §. 3.

b Inf. c. 2. §. 1. 4. & 5. & B. & C. & p. 9. c. 3. §. 1. & A.

Secũdo modo, qui minus late patet, Societas cũ Professis & Coadiutoribus formatis, etiã Scholasticos approbatos continet. Ex his enim tribus partibus, seu membris, Societatis corpus constat.

Tertio modo, & magis proprio Professos, & Coadiutores formatos duntaxat continet: [c] & sic accipiendus est in Societatem ingressus, quem Scholastici promittunt; scilicet, vt inter Professos, vel Coadiutores formatos illius numerentur.

c Inf. c. 4. E. & Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1.

Quarta huius nominis Societatis acceptio & maxime propria Professos duntaxat continet: nõ quod eius corpus alia mẽbra non habeat, sed quod hi sint in Societate præcipui, [d] & ex quibus aliqui, vt inferius dicetur, suffragium actiuum & passiuum habent in electione Præpositi Generalis, &c.

d P. 8. c. 3. A. & c. 6. B.

Quocunq; ex his quatuor modis aliquis in Societate sit, capax est cõmunicationis gratiarum spiritualium, [e] quas in ea Præpositus Generalis, secũdũ concessionem sedis Apostolicæ, ad maiorem Dei gloriam

e P. 8. c. 1. §. 6. & p. 9. c. 3. §. 10.

B se non potest; † alijs [a] de Societate eam partem huius facultatis,quæ ad totius corporis huius bonũ facere videbitur¦, poterit communicare.'

3 [b] Tempus ad admitendum modo superius dicto,in vniuersum loquendo,† vltra bienniũ C esse oportebit.' Sed qui antequam ad studia mitteretur,vel in eisdẽ, diu probatus fuisset; post illa ab soluta,si ad Professionem est admitendus, [c] integrum adhuc Probationis annum habebit; vt adhuc magis per

riam potest concedere. Ceterum de primo admittendi modo, cum idem sit, atq; ad Probationem admittere, in prima Parte dictũ est: & de admissione in tribus alijs modis in hac quinta Parte agetur.

B ¶ Alij, quibus ordinarie magis, et absolute cõmunicabitur, Præpositi Prouinciales erunt. Quibusdam tamen Præpositis Localibus, vel Rectoribus, & alijs Visitatoribus, aut personis insignibus, poterit Præpositus Generalis hanc auctoritatem communicare; immo & alicui qui de Societate non esset, aliquo in casu, vt Episcopo alicui, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ; cum nullus ex Professis eiusdẽ Societatis eo in loco, vbi aliquis ita est admittendus, inueniretur.

C ¶ Quamuis hoc ita se habeat, tamen vt prorogari, ita & contrahi hoc spatium quibusdam in casibus, ex causis tamen non leuis momenti, iudicio Præpositi Generalis (cuius erit dispensandi ius) licebit: raro tamen id fiet.

a Inf. c. 2. §. 4. & 5. & A B. & C. & p. 9. c. 3. A.

b Inf. c. 4. §. 3. & 6. & Exa. c. 1. §. 12 & c. 4. §. 16 & 41. & c. 6. §. 8. & p. 4 c. 3. §. 3. & c. 4. §. 5.

c Exa. c. 1. §. 12. & c. 4. §. 16. & c. 6 §. 8.

a Exa.c.1. §.12.& c.4. §.43.

perspectus sit, antequam eam emittat. [a] & prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictum est) cum Societas, vel qui ab ea hanc in Domino curam habet, plenius sibi satisfieri desideraret.

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi sunt. Cap. II.

b Sup c. 1. §.2.& B. & p.9.c.3.A

c Exa. c. 1. §.8.&p.8.c. 1.§.2. & B. & p.10.§.7

d Sup. c. 1. §.2.& inf.§. 4.& 5.& B. & C.& p.9. c.3.§.1.&A

e Exa. c. 4. §.16.

f P.9.c.3.A

IN CAP. II.

A¶ Q [b] Vamuis in remotissimis regionib⁹ (cuiusmodi sūt Indiæ) possit Præpositus Generalis, iudicio Prouincialis relinquere, non expectata hinc approbatione (quæ non nisi per multos annos eo perueniret) num aliquis ad Professionē admitti debeat, nec ne: in locis tamen, ex quibus maior po test

2 CVm nullo ex his modis admitti debeat, nisi qui idoneus in Domino fuerit existimatus. Illi ad Professionem idonei habebuntur, [c] quorum vita diuturnis ac diligentibus Probationibus, † à Præposito A [d] Generali (ad quem referent particulares Præpositi, vel alij, quorum testimonium Generalis requiret) perspecta valde, & approbata fuerit. Ad hoc autē conferet illis qui ad studia missi fuerunt, absolutaiam, ea cura & diligentia, quæ ad excolendum intellectum adhibita fuerit, vltimæ Probationis tempore in schola affectus diligentius se exercere, [e] & in rebus spiritualibus, & corporalibus, quæ ad profectum in humilitate & ab-

[a] abnegatione vniuersi amoris sensualis, voluntatis & iudicij proprij, & ad maiorē cognitionem & amorē Dei conferunt, insistere; vt cum in seipsis profecerint, melius ad profectum spiritus alios ad gloriam Dei & Domini Nostri iuuent. a Inf. §. 2. & p. 3. c. 1. §. 23.

2 [b] Doctrina etiam in huiusmodi, sufficiens esse debebit, præter Humaniores Litteras, et Artes liberales, in Theologia Scholastica & Sacris Litteris. Et quãuis aliqui breuiori tēpore non minorem progressum, quàm alij longiori, facere possent; nihilominus, vt communis aliqua mensura sumatur, spatium aliquod temporis præ- b Exa. c. 1. §. 8. & 10.

B scribetur; & hoc erit, † [c] quadriennium integrum post Artium liberalium & Philosophiæ studia, in Theologia expleuisse.' Vt ergo ad Professionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus se exercuisse, & quidem, ad gloriam Dei, satis in ea profecisse conuenit; & in profectus huiusmodi testimonium quisque ante Professio- c P. 4. c. 9. §. 3. & c. 15. §. 3.

test haberi communicatio, nō facile vlli Prouinciali facultatē ad mittēdi ad Professionē committet; nisi prius ipse certior factus ad eos qui ei videbuntur in Domino ad professionem admittēdos, particulariter consensum præstiterit-

B ¶ *Quamuis vt plurimū hæc mensura studij quatuor annorū in sacra Theologia (præter Litterarū Humaniorum & Artium studia, & examinationem dictam, vt, quem progressū in ea doctrina fecerit, videri possit) sit obseruanda:*

M 4 ni-

nihilominus tamen qui in Iure Canonico doctrinam sufficientē, vel alia egregia Dei dona haberet, ex quibus, a Par. 10. §.7. *quod studio Theologiæ deest, compensari posset; sine eo, ad Professionem trium, et* b Sup. §.1. *aliqui viri insignes etiā ad quatuor votorū (quāuis hoc extendi non debeat) ad-* c Inf.c.3. §.5.&6.&Exa.c.1.D. *mitti possēt.* [d] *Horum donorū iudicium Præposito* d Sup.c.1. §.2. *Generali tantum, vel si cui, peculiari præscripto, id ille committeret, vt quod foret ad maiorē Dei gloriam, fa-* e Exa.c.6. §.1. *ceret, relinquetur.*

C ¶ Qui ad professio-

fessionē Assertiones Logices, Philosophiæ, & Theologiæ Scholasticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina, an sit quāta oportet, prout iuxta veritatem syncere senserint, deligantur. [a] Quod si doctrina ea præditi esse, quæ satis sit, non inuenientur; conducibilius erit, vt donec eam consequantur, expectent; vt illos etiam expectare oportebit, qui in [b] abnegatione sui ipsorum, & virtutibus Religioso dignis testimonium, quod par esset, nondum omnino haberent.

Præter hos, † [c] nonnulli ad 3
triū Votorum solemniū tantū C
Professionem admitti possēt: raro tamen, & non sine causis peculiaribus alicuius momenti: & hos, septē annos in Societate notos fuisse, & nō mediocrem sui talenti ac virtutum satisfactionem, ad gloriam Dei, præbuisse in ea, oportebit.

[e] Vt quis etiam in Coadiuto 4
rem formatū admittatur, oportet Societati esse satisfactum de

de eius vita, deque bono exemplo ac talento ad se iuuandam, vel cum litteris, in rebus spiritualibus, vel sine illis, in exterioribus; prout cuique diuina bonitas dona sua communicauerit. Hoc ipsum autem [a] metiatur oportet Præpositi Generalis prudentia; nisi alicui ex particularibus, cui multum in Domino cõfideret, id committendum videretur.

5 [b] Vt aliqui admitantur in Scholasticos approbatos, quadam proportione seruata, eadem requirũtur: & id peculiari quadam ratione; vt ex eorũ ingenio speretur, eos in litteris profecturos, [d] Præpositi Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille commiserit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipsi donatæ.

DE

fessionem trium Votorum solemnium admittuntur, ordinarie sufficientiam in litteris, quæ saltem ad Confessarij munus bene obeundum satis sit, habeant, oportet; vel certe dona Dei aliqua rara, quæ id compẽsare videantur: ita, vt [c] Præpositus Generalis, vel alius, cui suas vices ad hoc ille speciali commissione concederet, ad maius Dei obsequium, & Societatis bonũ, sic conuenire iudicaret. Et hi vt plurimum homines erunt, qui, propterea quòd bene meriti sint, & valde deuoti, quãuis minori doctrina, ac concionãdi aptitudine præditi, quam nostrum Institutum in Professis requirat, admittendi esse in Domino videbuntur.

a Sup. §. 1.

b Exa. c. 1. §. 10. & p. 4. proœ. A. & c. 3. §. 1. 2. & 3.

c Sup. c. 1. §. 2.

d Sup. §. 1.

IN

DE MODO ADMITTENDI ad Professionem. *Cap. III.*

a Exa.c.1. §.8.

QVando [a] aliqui, peracto Probationis tempore, & experimentis, ac alijs, quæ in Examine continentur, confectis, ad Professionem admittendi fuerint; cum Societati, vel eius Præposito Generali plene sit in Domino satisfactum, Professio hoc modo, qui sequitur, emittetur. 1

In primis Præpositus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad Professionem admittet, † postquam publice Missæ Sacrificium obtulerit in Ecclesia coram domesticis, & alijs externis, qui interfuerint, cum sanctissimo Sacramento Eucharistiæ ad eum qui Professionem est emissurus, se conuertat: Ille autem absoluta generali Confessione, & verbis quæ ante Communionem dici solent, voce alta Votum suum scriptum [b] (quod aliquot ante dies considerauerit oportet) leget; cuius formula hæc est. 2 A

b Exa. c.4. §.41.

EGO. N. Professionem facio, & promitto Omnipotenti Deo 3

IN CAPVT III.

A § PArticularia quæ hic, & inferius attinguntur, decet quidē, & cum fieri potest, obseruanda sunt; non tamen, vt necessaria. Fieri enim posset, vt Sacerdos non esset, vel Missam celebrare non posset, qui ex ordinatione

ti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circunstantibus, & tibi Patri Reuerendo Præposito Generali Societatis I E S V, locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpositi Generalis Societatis I E S V, & successorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam [a] Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam; &

B secundum eam, † peculiarem [b] curam circa puerorum eruditionem; iuxta formam viuendi, in litteris Apostolicis Societatis I E S V, & in eius Constitutionibus contentam.

† Insu-

tione Præpositi Generalis Professionem admittit. Illud autem essentiale est, vt publice Votũ legatur coram ijs de Societate, & externis, qui adfuerint, atque vt tanquam solemne & emittatur, & admittatur.

B ¶ Promissio docendorũ puerorũ ac rudium hominũ, iuxta litteras Apostolicas, & Cõstitutiones non inducit aliã obligationem, quam reliqua spiritualia exercitia, quæ ad auxilium proximorũ adhibentur; cuiusmodi sunt Confessiones, & Prædicationes, &c. in quibus quisq; se debet occupare, iuxta rationẽ Obedientiæ suorũ Superiorũ. Quod autẽ de pueris docendis in Voto fit mẽtio; ea de causa fit, vt sancta hæc exercitatio, peculiari modo sit commendata, et deuotius curetur, propter singulare obsequium quod Deo per eam in animarum auxilio exhibetur; & quia facilius obliuioni tradi poterat, & in desuetudinem abire, quam alia magis specio-

a Inf. §. 6. & Exa. c. 1. §. 3 & p. 6. c. 1. & 2. fere per totum.

b Inf. §. 6. & c. 4. §. 2.

a Exa. c. 1. §. 5. & p. 6. c. 5. & p. 7. c. 1. §. 1. & B.

speciosa, cuiusmodi est prædicatio, & cet.

C ¶ *Tota intentio quarti huius Voti obediẽdi summo Põtifici, fuit, & est circa missiones; & sic intelligi oportet litteras Apostolicas, vbi de hac Obediẽtia loquũtur; in omnibus quæ iusserit summus Pontifex, et quocunque miserit, & cet.*

b Inf. c. 4. G.

† Insuper promittto specialem Obedientiam summo Põtifici, circa missiones; prout in eisdem litteris Apostolicis, & Constitutionibus continetur. Romæ, vel alibi, tali die, mẽse, & anno, & in tali Ecclesia. C

4 Post hæc, sumet sanctissimũ Eucharistię Sacramẽtum. Quibus peractis, [b] in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui Professionem emisit, & illius, in cuius manibus emisit, adnotato die, mense, & anno, scribetur; & eius Vota scripta asseruabuntur: vt omnia semper constare possint, ad Dei gloriam.

IN

c Sup. c. 2. §. 3. & C. & Exa. c. 1. D.

5 Aliqui, [c] qui ad Professionem trium Votorum solemnium dũtaxat admittentur, in Ecclesia, ac coram domesticis & externis qui aderunt, antequam sanctissimum Christi Corpus accipiant, ex scripto suum Votum iuxta formulam sequentem legent.

6 EGO. N. Professionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circunstantibus, & tibi Reuerendo Patri Præposito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, ac successoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vi-

ce Præ-

cæ Præpositi Generalis Societatis IESV,& successorum eius,locum Dei tenenti,[a] perpetuam paupertatem,Castitatem,&Obedientiam,& secundum eam,[b] peculiarem curam circa puerorũ eruditionem;iuxta formã viuendi in litteris Apostolicis Societatis IESV, & in eius Constitutionibus contentam. Romæ, vel alibi, tali die, mense,& anno, & in tali Ecclesia. Deinde sequetur Communio,& reliqua superius dicta.

a Sup.§.3.

b Sup. §.3.

DE ADMITTENDIS COADIVtoribus formatis,& Scholasticis. Cap. IIII.

1 QVI[c] in Coadiutores formatos spirituales cum simplicibus Votis, & non solemnibus admittuntur, in Ecclesia, vel sacello Domus, aut alio decenti loco coram domesticis & externis, A qui aderunt,† in manibus eius, qui admissurus sit, Votum suũ emittent in hac formula,' quæ sequitur,id legentes.

c Exa. c. 1. §.9. & c.6. §.8.

2 EGO.N. promitto Omnipotenti Deo, coram eius Virgine Matre,& tota cœlesti curia, & tibi R. Patri Præposito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel tibi R. Patri vice Præpositi

IN CAPVT IIII.

A § IN manibus fieri Vota dicuntur, quando emittũtur corã aliquo, qui, cũ ad id habeat potestatẽ, ea admittit. Et quãuis multi ad es-

essent, cum huius modi Vota fiũt; non ideo tamen mutant naturã simplicium; quãdoquidem intentio emittentis, & admittentis, iuxta traditã à Sede Apostolica facultatem, hæc est, vt nec emittantur, nec admittantur vt solemnia. Ad prudentiam autem admittentis positi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenẽnti; [a] perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam; & secundum eam, [b] peculiarem curam circa puerorum eruditionem; † iuxta modum in litteris Apostolicis, & Constitutionibus dictæ Societatis expressum. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, mense, & anno, &cet. Demum sumat sanctissimum Christi Corpus: & fient, quæ de Professis dicta sunt.

a Exa. c. 1. §. 9. & p. 6. c. 1. & 2.

b Sup. c. 3. §. 3. & B.

† Formula *pertinebit, consecutura ædificationis rationem habere; & sic curabit, vt plures, vel pauciores intersint. Ceterum eadem erit formula, qua Coadiutores Temporales, & Spirituales vtentur; & vtraque in exterioribus persimilis erit ei, qua Professi vtuntur.*

B ¶ *Quod dicitur, iuxta Bullas, & Constitutiones; intelligendum est, quòd Coadiutores emittunt huiusmodi simplicia Vota, cum tacita quadã, quod ad perpetuitatem attinet, conditione, quæ hæc est; Si Societas eos tenere volet.* [c] *Quamuis enim illi, quod in ipsis est, se obligent in perpetuum, suæ deuotionis et stabilitatis gratia; liberum tamen erit Societati eos dimittere;* [d] *vt in secunda Parte dicitur: quod si acci-*

c Exa. c. 6. §. 8. & A.

d P. 2. c. 1. §. 1. & A.

3 † Formula ad Coadiutores in C rebus temporalibus admittendos eadem erit; [a] clausula illa de puerorum institutione solum remota.

Qui peracta sua priori Probatione & experimentis [b] per biennium, in Scholasticos approbatos admittuntur, coram D aliquibus domesticis, † quamuis non in manibus cuiusquã, Vota sua emittent [c] adhunc modum.

4 Omnipotẽs Sẽpiterne Deus, EGO. N. licet vndecunque diuino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen pietate ac misericordia tua infinita, & impulsus tibi seruiendi desiderio, [c] voueo coram sacratissima Virgine Maria, & curia tua cœlesti vniuersa, diuinæ Maiestati tuæ Paupertatẽ, Castitatem, & Obedientiam perpetuam

cideret; [a] tunc illi liberi ab omnium Votorum obligatione manent.

C ¶ *Si homines essent, qui latinam linguã non intelligerẽt, quales aliqui Coadiutores Temporales erunt; Votum in vernaculam linguam vertetur; & legant ipsi, vel præeat alius legẽdo verba, quæ mox ipsimet, eũ insequendo, pronunciabunt.*

D ¶ *Vt hoc Votum soli Deo offertur, & nõ homini; ita nemo id admittit. propterea in nullius manibus fieri dicitur. & conditio illa tacita, quæ inesse dicta est in Voto Coadiutorum, [d] quod ad perpetuitatem attinet, etiam in hoc est intelligenda; scilicet, Si Societas eos tenere volet.*

a Exa. c. 6. §. 8. & c. 7. §. 1 & 2. & p. 2. c. 4. §. 3.

b Sup. c. 1. §. 3. & Exa. c. 1. §. 12. & c. 4. §. 41. & p. 4. c. 3. §. 3 & c. 4. §. 5.

c Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1. & p. 4. c. 3. §. 3.

d Exa. c. 7. §. 1. & 2.

E ¶ Pro-

petuam in Societate IESV; † & promitto eandem Societatem me ingressurum, 'vt vitam in ea perpetuo degam, omnia intelligendo iuxta ipsius Societatis Constitutiones. A tua ergo immensa bonitate & clementia per IESV Christi sanguinem peto suppliciter, vt hoc holocaustum in odorem suauitatis admittere digneris: & vt largitus es ad hoc desiderandum & offerendum, sic etiam ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romæ, vel alibi, tali loco, die, mense, & anno. Post hæc perinde, vt alij, sanctissimum Christi corpus sument; & reliqua quæ superius dicta sunt peragentur. E

5 [c] Postquàm aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in aliquo gradu, † ad alium progredi curare non debet: sed in suo perfici, '& obsequio Dei & gloriæ sese impendere, ac Superiori, qui scilicet Christi Domini nostri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere. F

6 Qui in Domibus versantur, [e] post biennium Vota

E ¶ Promissio ingrediendi Societatem, vt declaratum est initio [a] huius Partis, est de Votis Professorum solennibus, vel Coadiutorum formatorum, prout Præposito ad maius Dei obsequium fore videbitur, emittendis.

F ¶ [b] Proponere quæ in animo versantur, quæque occurrunt, licitum est: nihilominus, vt in Examine dicitur, omnino paratum esse oportebit, [d] vt id melius esse existimet, quod Superiori suo melius videbitur.

G ¶ Etiam

a Sup. c. 1. A. & Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1.

b Exa. c. 8. A. & p. 7. c. 2. I.

c Exa. c. 6. §. 5. & 6.

d P. 3. c. 2. §. 1. & p. 6. c. 1. §. 3.

e Sup. c. 1. §. 3.

Vota eadē emittere, quæ Scholaſtici, & Chriſto Domino Noſtro ſe obſtringere debēt; & id, quāuis ſtudiis applicandi non videantur, nec expedire, vt tā cito in Coadiutores formatos, vel Profeſſos admittātur, exiſtimetur. [c] Quòd ſi quis propria impulſus deuotione, ante id tēpus biēnii vellet Votis ſe Deo offerre; eādē formulā ſequi poterit; & † vno Voti ſui ſcripti exēplo tradito Superiori, alterū penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino Noſtro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipſum, ſimulq. ad deuotionē augendā conferet, † ſtatutis quibuſdam temporibus, quæ congrua videbuntur, Vota ſua renouare. Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere, ſed eius, qua obſtricti ſunt in Domino, recordari, atque eandem confirmare.

SEX-

G ¶ [a] *Etiam in libro aliquo horū memoria (ſicut & aliorū) honeſtas ob cauſas debet aſſeruari.*

H § *Quod* [b] *ad Scholaſticos attinet, iam in quarta Parte dictum eſt, quibus tēporib⁹ ſua Vota renouare debeāt. Eadē erit ratio eorū qui in Domib⁹ habitāt, & Vota emiſerunt: in duob⁹ enim feſtis ſolēnibus ſingulis annis ea renouare debēt, et in aliquo alio, ſi Superiori videretur expedire: non in cuiuſquā manibus, ſed vno quoq; ſuū Votum legente coram ſanctiſſimo Sacramento, reliquis vel nonnullis de Societate præſentibus; vt magis ad deuotionem obſeruandi quod Deo ac Domino Noſtro promiſerunt, magiſq; præ oculis habendum id quod ex obligatione debent eidem Domino, excitentur.*

a Sup. c. 3. §. 4.

b P. 4. c. 4. §. 5. & D.

c Exa. c. 1 B & p. 3. c. 1. T

SEXTA PARS

DE IIS QVI ADMISSI, & in corpus Societatis cooptati sunt: quod ad ipsorum personas attinet.

DE IIS QVAE AD OBEDIENtiam pertinent. Cap. I.

VT illi qui iam ad Professionem, vel in Coadiutores formatos admissi sunt, vberiori cum fructu, iuxta nostrum Institutum, diuino seruitio, & proximorum auxilijs se impendant; aliqua in seipsis obseruare debent; quorum præcipua, licet ad ea Vota, [a] quæ Deo & Creatori Nostro iuxta litteras Apostolicas obtulerunt, reducantur; de illis tamen, ut magis & declarentur, & cõmendentur, in hac sexta Parte dicetur. Et quoniam quæ ad Votum Castitatis pertinẽt, interpretatione non indigent, cum constet, quàm sit perfecte obseruanda, nempe enitendo Angelicam puritatem imitari, & corporis, & mentis nostræ munditia: his suppositis, de sancta Obedientia dicetur; quam quidem omnes plurimum obseruare, & in ea excellere studeant; nec solum in rebus obligatorijs, sed etiam in alijs; licet nihil aliud, quàm signũ volũtatis Superioris sine vllo expresso præcepto,

a P.5.c.3.§.3. et c.4.§.2

cepto, videretur. [a] Versari autē debet ob oculos Deus Creator ac Dominus Noster, propter quem homini Obedientia præstatur: &, vt in spiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curandum est: ita [b] vt omnes constanti animo incumbamus, vt nihil perfectionis, quod diuina gra-
A tia consequi possimus † in absoluta omnium Constitutionū obseruatione, nostrique Instituti peculiari ratione adimplenda, prætermittamus: & exactissime omnes neruos virium nostrarum ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibendam, intenda-
B mus: ita † vt omnibus in rebus, ad quas potest cum charitate se Obedientia extendere, [d] ad eius vocem, perinde ac si à Christo Domino egrederetur (quandoquidem ipsius loco, ac pro ipsius amore & reuerētia Obedientiam præstamus) quam promptissimi simus; relictaquauis, [e] atque adeo littera à

DECLARATIONES.
In Sextam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ HAE *primæ Declarationes, quæ simul cum Cōstitutionibus promulgātur,* [c] *eandem, quam illæ, auctoritatem habent. & ita in vtrarumque obseruatione, eandem curam adhiberi oportet.*

B ¶ *Huiusmodi sunt illæ omnes, in quibus nullum manifestum est peccatum.*

C ¶ Obe- nobis inchoata nec

a Inf. §. 2. & 3. & p. 3. c. 1. §. 23. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 7. c. 2. §. 1. & A. & I. & p. 8. c. 1 D. & p. 9. c. 3. §. 20.

b Inf. c. 5. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 9 c. 3 §. 8. & c. 6. A. & p. 10. §. 13.

c Proœ. declar.

d Inf. hoc §. 1. & p. 3. c. 1. §. 23.

e P. 4. c. 10. §. 9.

C ¶ *Obedientia quod ad executionem attinet, tunc præstatur, cũ res iussa completur: quod ad volũtatem, cum ille qui obedit, id ipsũ vult, quod qui iubet: quod ad intellectum, cùm id ipsum sẽtit, quod ille; & quod iubetur bene iuberi existimat. & est imperfecta ea Obediẽtia, ĩ qua præter executionem, nõ est hæc eiusdem voluntatis & sẽtentiæ inter eũ qui iubet, & qui obedit, consensio.*

a P. 3. c. 1. §. 23. & p. 4. c. 10. §. 5.

b Declar. B.

IN nec dum perfecta relicta; ad eũ scopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo, † vt sancta [a] Obedientia tũ C in executione, tum in voluntate, tum in intellectu sit in nobis semper omni ex parte perfecta; cum magna celeritate, spirituali gaudio, & perseuerãtia, quidquid nobis iniunctum fuerit, obeundo; omnia iusta esse, nobis persuadendo; omnẽ sententiam ac iudicium nostrũ cõtrarium, cœca quadam Obedientia abnegando: & id quidem in omnibus, quæ à Superiore disponuntur, vbi definiri non possit ([b] quemadmodum dictum est) aliquod peccati genus intercedere. Et sibi quisque persuadeat, quòd qui sub Obedientia viuunt, se ferri ac regi à diuina prouidentia per Superiores suos, sinere debent, perinde ac si cadauer essent, quod quoquo versùs ferri, & quacunque ratione tractari se sinit: vel similiter, atque senis baculus, qui, vbicunque, & quacunque in re velit eo vti qui eum manu tenet, ei inseruit. Sic enim obediens rem quamcunque, cui eum Superior ad

auxilium

auxilium totius corporis Religionis velit impendere, cum animi hilaritate debet exequi; pro certo habens, quod ea ratione potius, quam re alia quauis, quam præstare possit, propriam voluntatem ac iudicium diuersum sectando, diuinæ voluntati respondebit.

2 Omnibus itidem maxime commendatum sit, vt multum reuerentiæ (& præcipue in interiori homine) suis Superioribus exhibeant; [a] IESVM Christum in eisdem considerent, ac reuereãtur; eosdem ex animo vt patres in eodem diligant; ac sic in spiritu charitatis in omnibus procedant, vt [b] nihil ex externis vel internis eos celent; quin potius, vt omnia prorsus intelligant; quo melius in via salutis & perfectionis se dirigant, optare debent. Et ea de causa omnes tam Professi, quã formati [c] Coadiutores semel singulis annis (& quoties præterea Superiori visum fuerit) ad suas cõscientias in Confessione, vel secreto, vel alia ratione eisdem aperiẽdas, propter magnam eius rei vtilitatem (vt in Examine dictum est) parati esse debebũt: tum etiam ad Confessionem generalẽ, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quem Superior sibi substituerit, faciendam.

a Sup. §. 1.

b Exa. c. 4. §. 34. & cet. & p. 3. c. 1. §. 12. & p. 4. c. 10. §. 5.

c Exa. c. 4. §. 40.

3 Deferant omnes ad Superiorem suũ res, quæ eis expetendæ occurrerint: nec priuatus quispiã, directe vel indirecte sine eius facultate, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem, gratiam vllam in suum priuatum, vel alterius vsum petat, aut petendam curet: sibique

a P.3.c.2.§. 1.& p.5. c. 4.F. [a] persuadeat, si per Superiorem suum, vel cũ eius consensu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum seruitium sibi conuenire: &, si
b Sup.§.1. conuenit, cum Superioris consensu, vt qui [b] Christi Domini Nostri locum erga ipsum tenet, id se consecuturum.

DE IIS QVAE AD PAVPERTATEM, quæq; eam consequuntur, pertinent. *Cap. II.*

c P.3.c.1.§. 25.& p.10. §.5. 1 PAupertas, [c] vt murus Religionis firmus, diligenda, & in sua puritate conseruanda est, quantum diuina gratia aspirante fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hostis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus Noster Religionibus inspirauit contra illum, aliosq; Religiosæ perfectionis aduersarios) eniti solet, ea quæ à primis Fũdatoribus bene ordinata fuerant, immutare, per declarationes, vel innouationes, primo illorũ spiritui minime consentaneas: vt quod in nobis situm fuerit, hac parte Societati prospiciamus; quicunque in ea Professionem emiserint, † se ad innouationem Constitutionum in iis quæ ad Paupertatem pertinent, nihil facturos promittant: nisi aliquo modo pro rerum occurrentium ratione, eam in Domino magis restrin- A

IN CAPVT II.

A§ INnouari quod ad Paupertatem attinet, est relaxari ad redditus, vel possessionem vl-

ſtringendam iudicarent.

a In Domibus, vel Eccleſiis, quæ à Societate ad auxilium animarum admittentur, † redditus nulli, ne Sacriſtiæ quidē, aut fabricæ applicati, haberi poſſint: ſed neque vlla alia ratione, ita vt penes Societatem eorum ſit vlla diſpenſatio: ſed in ſolo Deo, cui per ipſius gratiam ea inſeruit, fiducia conſtituatur, ſine redditibus vllis ipſum nobis proſpecturum de rebus omnibus conuenientibus ad ipſius maiorem laudem & gloriam.

†Profeſ- *vllā in propriū vſum, vel ad Sacriſtiam, vel ad fabricam, vel ad aliquem aliū finem* [b] *præter id, quod ad Collegia, & Domos Probationum attinet, admittendū. Et ne in re, quæ tantum habet momēti, Conſtitutiones mutētur; poſt emiſſam Profeſſionem vnuſquiſque promittat coram Præpoſito Generali, & ijs qui apud eū erunt, offeratque in conſpectu Creatoris & Domini Noſtri, quod numquā aſſentietur ad immutādum quod ad Paupertatē in Conſtitutionibus pertinet; nec in cōuentu totius Societatis congregatæ, nec per ſeipſum vlla ratione id curando.*

a Inf. §. 5. & 6. & Exa. c. 1. §. 3. & 4. & p. 10. §. 5.

b Exa. c. 1. §. 4.

B ¶ *Si aliquis ex Fūdatoribus Domorum vel Eccleſiarum vellet redditus aliquos ad fabricæ uſum relinquere; dummodo nec diſpoſitio eorū ad Societatē pertineat, nec ſit vnde ei cōpetat actio in illos (quamuis id illi curæ eſſet, vt is cui tale munus cōmiſſum eſt, ſuū officiū faceret) & ſic in rebus ſimilibus; non eſſet id à Paupertate Societatis alienū.*

C ¶ *In Collegijs Professos non habitare, intelligitur, diu in eis manendo:*[b] *quãuis dum alio iter faciunt, diem aliquem, vel temp⁹ cõgruum in eis manere possint: habitare autem*[d] *diu etiam possent, cum necessarium aut conueniens ad ipsius Collegij, vel Vniuersitatis bonum id esset; vt si ad gubernationem studiorum essent necessarij; vel si legerent, aut in spiritualibus exercitijs Confessionum & Concionum, ad Scholasticos, qui id præstare deberent, subleuandos; vel ad id demum quod ipsi nõ possunt, præstandum, occuparentur; vel si ad visitanda & dirigenda huiusmodi Collegia, vel Vniuersitates mitterẽtur: quando etiã necessarium aut conueniens ad vniuersale bonũ id videretur; vt si aliquis cũ expressa facultate Præpositi Generalis scribendi gratia per tẽpus aliquod, se eo reciperet.*

†Professi viuãt ex eleemosynis in Domibus, cũ aliquo non mittũtur:[a] nec officiũ Rectorũ ordinariũ in Collegiis, vel Vniuersitatibus Societatis habeant (nisi ipsarũ necessitas, vel magna vtilitas id exigeret)' †nec[c] redditib⁹ eorum in Domibus vtantur.' 3 C D

a P.4 c.10. A.

b P.4.c.2.F

c Exa.c.1.§.4.& p.4 c.2.§.5.& c.10.§.1.&p.9 c.3.§.18.&c.4.§.7.& p.10.§.4.

d P.4.c.2.F

e P.4.c.2.F

D ¶ *Res*[e] *minimæ ducuntur pro nihilo; & ita ad scrupulos eximẽdos declaratur, vbi Rector eũ qui iter per ipsius Collegiũ haberet, ac uiatico egeret, uiatico aliquo, ac eleemosyna prosequeretur, recipi eam posse. Quòd autem Collegia suppleant aliquos sũptus, quos si ipsa non facerent, factura essent Domus, si possent, ut uestitum et uiaticum eis qui ad Collegia ex Domibus mittuntur, prouidere: quãuis id*

4 Coadiutores, quamdiu in Domibus erunt, quæ ex eleemosynis viuunt, & ipsi eodem modo viuent. In Collegiis, si Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus necessariis, vel valde conuenientibus eisdem Collegiis vtiles fuerint, viuent sicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cum autem desierint vtiles esse Collegiis, desinent in eis habitare; & in Domibus Societatis, vt de Professis est dictum, habitabunt.

5 a Non solum redditus, † sed
E nec possessiones vllas habeant in

id sit, aut esse uideatur Domum iuuare; nõ tamẽ est contra intentionẽ huius Constitutionis, quæ cauet, ne Collegiorum redditibus ad uictũ, & uestitũ, & alias expẽsas proprias Domus iuuetur. Sic etiam intelligitur contra Cõstitutionem non esse, quòd in aliquo horto Collegij aliquid recreationis infirmi, uel sani, qui sunt in Domibus, sumant; dum tamen expensis Collegij, quamdiu sũt in Domibus, non alantur: & tantumdem de rebus similibus potest iudicari.

a Sup. §. 1.

E ¶ Quia, ut in litteris Apostolicis dicitur, non est habitura Societas ius ciuile ad rem ullam stabilẽ, nisi ad ipsius habitationem & usum esset opportuna; quidquid stabile illi datum fuerit, teneatur eo, quàm primũ poterit, se exuere, ac uendere; ut pauperibus Societatis, uel externis, sua in penuria subueniatur.

Quamuis hoc ita se habeat; tẽporis tamẽ opportunitas

in particulari, nec in communi Domus vel Ecclesiæ Societatis, præterquã quod ad habitationem, vel vsum necessariũ eis, aut valde conueniens fuerit; cuiusmodi duceretur, si in vsum conualescentium, vel eorum, qui vt rebus spiritualibus vacent, se ab hominum frequentia recipiunt; locus aliquis a communi habitatione separatus, qui aëre salubriori, & aliis commodis polleret, admitteretur: & tunc huiusmodi ille sit, vt nec aliis locetur, † nec fructus, qui reddituum loco esse possint, habeat. F

Quamuis ad bona & sancta opera, & maxime perpetuo duratura incitare laudabile sit; ob maio- 6

...nitas ad venden dum non est excludẽda. Et hoc intelligatur, cũ res illa stabilis, necessaria nõ est ad Domus vsũ, vt aliqua ex superius memoratis. Aliarum rerum mobilium, vt pecuniarum, vel librorũ, vel earum, quæ ad victum & vestitum pertineant, potest in cõmuni Societas proprietatem ad vsum suũ habere.

F ¶ Huiusmodi esset, si vini, uel olei, uel tritici prouentũ dictæ possessiones ferrent; vel si fructus, & olera ex hortis venderẽtur; quorum nihil licebit. Quamuis fructibus, aut parte ipsorum ad cõmodum Domus suæ vti possint; si tamen Societas colonum aliquem, vel secularem hominem haberet, qui hortis vel agris, quos dictæ Domus habent, præesset; non esset etiã ei pro bibendum, ne ad priuatam suam vtilitatẽ, quod videretur conuenire, ex dictis, faceret: dummodo tũc nec

maiorem tamen ædificationẽ, nullus de Societate debet, nec poteſt quemquam ad eleemoſynas perpetuas Domibus vel Eccleſiis eiuſdem Societatis relinquendas, incitare: & ſi aliqui ſponte ſua eas relinquerẽt; nullum ius ciuile ad eas petendas in iudicio adquiratur. ſed cum ad id charitas propter Deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

nec ad Domos, nec ad particulares perſonas Societatis vtilitas interim vlla perueniret.

G ¶ *Quamuis quicunq; voluerint, Domũ vel Eccleſiam eleemoſynis iuuare poſſint (ſiue in ſpũalibus ipſi ab ea iuuẽtur, ſiue non) tamen non debet quidquam accipi tanquam ſtipendium, uel eleemoſyna, pro ijs quæ ob ſolum Chriſti Domini Noſtri obſequium eis communicantur; ita ut hoc detur, aut accipiatur pro illo.*

H ¶*In-*

7 ᵃ Omnes, qui ſub Obedien-G tia ſunt Societatis, † meminerint ſe gratis dare debere, quæ gratis acceperunt; nec poſtulando, nec admittendo ſtipendium, vel eleemoſynas vllas, quibus Miſſæ, vel Cõfeſſiones, vel Prædicationes, vel Lectiones, vel viſitationes, vel quoduis aliud officium ex ijs quæ Societas iuxta noſtrum Inſtitutum exercere poteſt, compenſari videatur: vt ſic maiori cum libertate poſſit, & proximorum ædificatione, in diuino ſeruitio procedere.

ᵃ Exa. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 27. & p. 4. c. 7. §. 3. & c. 15. §. 4. & c. 17. F. & p. 7. c. 4. §. 4. & B. & p. 10. §. 5.

8 Vt omnis auaritiæ ſpecies euitetur, præcipue in piis miniſteriis, quibus ad animarum auxilium

So-

Societas vtitur; nulla sit in Ecclesia arca, in quam eleemosynæ ab ijs qui ad Conciones, Missas, vel Cōfessiones, & reliqua spiritualia ad eam conueniunt, conijci solent.

Eadem de causa munuscula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipsis obtinendas offerri solent, ne offerantur: nec huiusmodi primarios viros inuisere Nostri consuescant; nisi sancto studio piorum operum ducerentur; uel quando intima beneuolentia in Domino tā essent coniuncti, ut huiusmodi officium aliquoties eis deberi uideretur. 9

a Inf. I. & Exa. c. 4. §. 27. & p. 4. c. 2. §. 6.

a Parati sint ad mendicandum ostiatim, quando uel Obdientia, uel necessitas id exiget. Et sit unus, uel plures ad eleemosynas petendas, quibus personæ Societatis sustententur, destinati: quas eleemosynas simpliciter amore Domini Nostri petent. 10

† Vt nihil b proprium Domi teneri, ita nec foris apud alios potest. Et quisque ijs, quæ de cōmuni data fuerint ad usum suum necessarium aut conueniētem, resecatis superfluis, sit contentus. 11 H

b P. 3. c. 1. §. 7.

H ¶ intelligendum est hoc absolute de Professis, & Coadiutoribus formatis. Ceterū in Scholasticis, & alijs qui tempus Probationis nōdum expleuerunt, hoc intelligi debet de re-

Quo melius Paupertatis puritas, & quies illa quam secum affert, conseruetur, non solum particulares Professi, uel Coadiutores formati hæreditariæ suc- 12

succeſſionis non erunt capaces, verum nec Domus, nec Eccleſiæ, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus, & controuerſiis præciſis, charitas cum omnibus ad Dei gloriã melius conſeruabitur.

13 [b] Quando Summus Pontifex, vel Superior, huiuſmodi Profeſſos, vel Coadiutores ad laborandum in vineam Domini mittet, [c] nullum viaticũ petere poſſint; ſed ſe liberali-

I ter repræſentent, † vt mittantur, prout illis ad maiorem Dei gloriam fore videbitur.

14 Vt in hac etiam parte modo cõſentaneo debitæ Paupertati

K procedatur, † nullum in Domibus Societatis iumentum ad equitandum, ad vſum alicuius

rebus iis,[a] quæ in præſentia ſubſint eorũ diſpoſitioni. nihil enim horũ habere debent, niſi conſcio & approbãte Superiore. Neque vero ſermo eſt de bonis, quæ forte procul inde illi habẽt; de domibus ſcilicet, vel rebus aliis; [d] ſed quod ad hæc attinet, parati etiã eſſe debebunt, vt illis ſe abdicent, quandocunq; Superiori videretur, vt in Examine dictũ eſt.

a Ex. c. 4. §. 4.

b P. 7. c. 1. §. 1.

c Exa. c. 1. §. 5. & p. 7. c. 1. §. 3. & E. & c. 2. G.

d Exa. c. 4. §. 2. & 5. & p. 3. c. 1. §. 7 & F. & p. 4. c. 4. E.

I ¶ *Id eſt pedites, vel equites cum pecuniis, vel ſine illis. &* [e] *omnino parati eſſe debebunt ad id faciendum, quod is qui mittit, magis conuenire, & ad maiorem ædificationem vniuerſalem fore iudicauerit.*

e Sup. §. 10. & p. 7. c. 1. E. & c. 2. G.

K ¶ *Niſi id fieret propter aduerſam valetudinẽ continuam, vel neceſſitatem vrgentem propter publica negotia, præcipue in amplis populis. Tunc enim*

cuius de ipsa Societate (siue Præpositus, siue subditus ille sit) ordinarie habebitur.'

15 [a] In vestitus itidem ratione tria obseruentur; Primum, vt honestus ille sit; Alterum, † vt ad vsum loci in quo viuitur, accommodatus; ' Tertiũ, vt Professioni Paupertatis non repugnet. † videretur autem repugnare, si sericis, vel preciosis pannis vteremur; ' à quibus abstinendum est: vt in omnibus [b] humilitatis & submissionis, debita ad maiorem Dei gloriã ratio habeatur. L M

16 In iis quæ ad rationem victus, [c] somni, ac vsus reliquarum rerum vitæ necessariarũ, vel conuenientium spectant, † quam-

enim potius uniuersalis boni, & sanitatis Nostrorum, quam temporis definiti, aut perpetui, quamque suis, uel alienis pedibus incedẽdi, ratio est habenda; intuẽdo semper quod necessariũ & honestum sit, & nulla ratione quod ad pompã ullam pertineat.

L ¶ Vel saltem quòd omnino nõ recedat.

M ¶ Hoc intelligendum est in ijs, quibus Domus nouas uestes prouidet: [d] non tamen repugnat, quòd qui Societatem ingrediũtur, si panno preciosiore, aut re simili induti uenerũt, eo uti possint: nec etiã, si in occurrenti aliqua occasione, uel necessitate quis uestibus melioribus, honestis tamen, indueretur: sed ad ordinariũ uestiendi modum eis uti non debent. Est nihilominus considerãdum quòd non omnes eisdem uiribus naturalibus, nec sanitate corporis, nec ætate ad eam conueniẽti pol-

a Exa c. 4. S. 26. et p. 3. c. 2. S. 3. et C.

b Sequẽti S.

c P. 3. c. 2. E. et p. 4. c. 4. S. 1.

d Exa. c. 1. F

N † quamuis[a] communis illa sit, minimeq; diuersa ab eo[b] quod Medicus illius loci, in quo viuitur, iudicabit:[c] ita vt quod quisque sibi inde subtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione subtrahat.[c] habenda tamen semper erit ratio humilitatis, Paupertatis, ac spiritualis ædificationis, [d] quæ semper nobis in Domino ob oculos versari debet.

pollent: atq; ita iuxta maius particulare bonum huiusmodi personarum, et vniuersale aliarũ multarum, id considerandum est; et quoad eius fieri poterit, ad maiorem Dei gloriam prouidendum.

a Exa. c. 1. §. 6.
b P. 3. c. 2. G.
c Sup. §. 15. et Exa. c. 4. §. 26.
d P. 7. c. 4. §. 2.

N ¶ *In particularibus, si magis vel minus necessariũ erit, iuxta circunstantias personarũ; relinquetur discretioni eorum qui ipsis præsunt; vt quemadmodũ eis conueniet, prouideant.*

DE IIS REBVS, IN QVIBVS occupari, & à quibus abstinere debent qui in Societate sunt. *Cap. III.*

1 QVoniam habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad Professionẽ, vel in Coadiutores formatos in Societate admittantur, tanquam certũ ducitur, eos viros spirituales futuros; & qui sic in via Christi Domini Nostri profecerint, vt per eã currere possint, quantum corporis valetudo,

&ex-

& externæ occupationes charitatis atque Obedientiæ permittent: non videtur in iis[a] quæ ad orationem, meditationem, & studium pertinent, vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarum, aut aliarum rerum ad austeritatem vel corporis castigationem spectantium, † vlla regula eis præscribenda; nisi quam discreta charitas vnicuique dictauerit: [b] dum tamen semper Confessarius consulatur, & vbi dubiũ acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuersum, esse quidem animaduertendum, [c] ne nimius huiusmodi rerum vsus tantopere vires corporis debilitet, tantumque temporis eos distineat, vt deinde spirituali proximorum auxilio, iuxta nostri Instituti rationem non sufficiant: nec contra tanta in illis sit relaxatio, vt feruore spiritus refrigescente, humani ac inferiores affectus incalescant. A

a P. 3. c. 1. R.

b Exa. c. 1. §. 6. & C. & p. 3. c. 1. §. 12. & c. 2. §. 5.

c P. 3. c. 2. §. 1.

2 Sacramentorum frequentatio valde commendetur. [d] Differri autem non debet Communio, aut Missæ celebratio sine causis

d Exa. c. 4. §. 25. & p. 3 c. 1. §. 11. & p. 4. c. 4. §. 3. & B.

IN CAPVT III.

A ¶ SI quibusdam conuenire iudicabitur certum tempus præscribi, ne excedant, vel deficiant in spiritualibus exercitijs; Superior id facere poterit. Sic etiam in vsu aliorum mediorum, si ipse omnino iudicaret aliquo vtendum esse, non id relinquendo arbitrio cuiusquã particularis personæ, procedet, vt in Domino conuenire

causis iudicio Superioris legitimis, vltra octo dies: [a] omnesque assignato sibi Confessario, vel alioqui iuxta ordinem, quem quisque præscriptum habet à Superiore confiteantur.

3 Ex Regulis particularibus, quæ in Domibus, vbi ipsi fuerint, obseruantur, debent operam dare, vt eam partem obseruent, quæ conueniens est, ac iudicio Superioris ipsis imponetur; siue ad profectum vel ædificationem suam id sit, siue etiam aliorum, inter quos versantur.

4 Quoniam occupationes, quæ ad animarum auxilium assumuntur, magni momenti[b] sunt, ac nostri Instituti propriæ, & valde frequentes; cumque alioqui nostra habitatio tam sit in hoc uel in illo loco incerta;
B † non vtentur Nostri choro, ad Horas Canonicas, uel Missas, & alia officia decantāda: [c] quandoqui-

nire iudicabit. Subditi aūt erit, cum omni deuotione, quod sibi præscriptum fuerit, amplecti.

B. ¶ Si in quibusdā Domibus uel Collegijs sic cōuenire iudicaretur; eo tempore, quo uesperi prædicandū, uel legendum est, ad populum detinē dum ante huiusmodi Lectiones uel Cōciones, posset uespertinum officium tantum dici. Sic etiam ordinarie Dominicis & festis diebus, sine cātu figurato uel firmo, ut uocāt, sed tono quodam de uoto, suaui, & simplici: & id in hūc finē; & quatenus iudicaretur, quod populus ad magis frequētandas Confessiones,

a P. 3. c. 1. §. 11. & I. & Q

b Exa. c. 1. §. 2. & p. 4. proœ.

Conciones, et Lectiones moueretur, et nõ aliter. Eodem tono officiũ, quod tenebrarum dici solet, cum suis ceri-
a P.4. c. 2. §.4. & B. *monijs in hebdomada sancta fieri posset.*

b P.4. c.1. A. [b] *In Missis maioribus, quæ dicẽtur (licet submissa voce) habita deuotionis et decẽtiæ ratione, licebit duos vestitos superpellicijs, vel vnum assistere; prout in Domino fieri poterit.*

c P.4. c. 2. §.4. & B. *G ¶ Quod ad Collegia attinet, in quarta Parte attingitur quid horum possit tolerari: Domibus quidem omnino conuenit, tale onus non suscipere.*

doquidem illis, quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde suppetet, vbi sibi ipsis satisfaciãt. Per Nostros autẽ ea tractari conuenit, quæ nostræ vocationis ad Dei gloriam magis sunt propria.

Cum [a] homines itidem huius Societatis semper parati esse debeant ad discurrendum per quasuis mundi partes, quo fuerint à Summo Põtifice, vel à suis Superioribus missi; non debent curam animarum, neque item mulierum Religiosarum, vel aliarum quarumcunque suscipere, vt ordinarie illarum Confessiones audiant, vel ipsas regant: quamuis nihil repugnet semel vnius Monasterij Confessiones, ob speciales causas audire. 5

[c] † Obligari [c] etiam ad Missas perpetuas in suis Ecclesijs dicendas, vel ad curam similem, quam libertas nostro procedẽdi modo in Domino necessaria non patitur, minime cõuenit. 6 C

Vt

D ¶ Hoc

7 Vt[a] plenius possit Societas rebus spiritualibus iuxta suum D Institutum vacare,†quoad eius fieri poterit, à negotiis secularibus abstineat(qualia sunt Testamentariorum, vel Executorum,vel Procuratorum rerum ciuilium, aut id genus officia)' nec ea vllis precibus adducti, obeunda suscipiant, vel in illis se occupari sinant. Quod si Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, suum habeant Procuratorē, per quem ea tractent, & iura sua tueantur. Si vero ad Domos Societatis, vel ad totum eius corpus pertinent; quo pacem suam melius conseruare possit Societas,idē Procurator, vel alius ex Coadiutoribus, vel demum aliquis extra Societatem, aut Familia quæpiam, quæ Domus patrocinium susciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam posset defendere.

a P.9.c.6. §.4.& B.

D ¶ Hoc obseruetur, quoad ei⁹ fieri poterit: Superiori tamē ad casum aliquem necessitatis, vel maioris momenti, ad finē diuini seruitij præfixū, facultas dispensandi ad tempus relinquetur. Hic autem Superior, Præpositus Generalis erit, vel qui ab eo facultatem ad hoc acceperit.

E ¶ Si

8 Eadem de causa,vtque inquietudinis, à nostra Professione alienæ,occasiones euitentur,[b] & melius pax ac beneuolentia cum omnibus ad maiorem Dei gloriam conseruetur; nemo ex Professis, vel Coadiutoribus, vel etiam Scholasticis Societatis in causis ciuilibus, nedum crimina-

b P. 10. §. 11.& B.

E ¶ Si Superior alicui facultatẽ daret, vt in causa ciuili examinarẽt, in gratiã alicuius, cui id denegari non posse videretur; limitatio tũc necessaria erit, quæ probibeat, si quis articulus criminalis vel infamatorius occurrerit, in eo examinari: ad hoc enim nullus Superior facultatem dare debet.

libus, † se examinari (nisi, qui E ad peccatum obligare potest, compelleret) sine licentia Superioris permittat. Superior autem eam minime dabit, nisi in causis quæ ad Religionem Catholicam pertinent, vel alioqui in pijs, quæ sic cedunt in huius fauorem, vt in alterius detrimẽtum non cedant: quandoquidẽ Instituti nostri est, sine cuiusquam offensione, quantum fieri potest, omnium in Domino commodis inseruire.

DE AVXILIO, QVOD MORIENtibus in Societate præstatur: & de suffragijs post mortem. Cap. IIII.

VT in vita vniuersa, ita, & multo magis, in morte vnusquisque de Societate eniti, & curare debet, vt in ipso Deus ac Dominus Noster IESVS Christus glorificetur, ipsiusque beneplacitum impleatur; & [a] proximi ædificentur, saltem exemplo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide viua, ac spe, & amore bonorum illorũ æternorum, 1

a Exa. c. 4. §. 32.

norum, quæ nobis Christus Dominus Noster tã incomparabilibus vitæ suæ temporalis laboribus, & morte promeruit & acquisiuit. Cum tamen persæpe huiusmodi sit morbi ratio, vt vsum virium animæ magna ex parte impediat; cumq; huiusmodi sit ille a temporali vita transitus, vt propter graues impugnationes Dæmonis (à quo summopere refert non superari) requirat subsidium fraternæ charitatis; solicite aduertat Superior, vt qui iuxta medici sententiam de vita periclitatur, antequam vsu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis sanctis acceptis, tamquam armis à diuina liberalitate Christi Domini Nostri nobis concessis, ad transitum à temporali vita ad æternam, se muniat.

2 Iuuari etiam debet orationibus omnium domesticorum valde peculiaribus, donec animã suo Creatori reddat. Et præter alios qui ingredi possunt A plures † aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui delecti sint oportet peculiarius, ut infirmum morti proximum inuisant, & ei assistant, & animosiorem reddant; eaque suggerant, eisque auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient. & cum iam alijs rebus iuuari non poterit, eum Domino cõmen-

IN CAPVT IIII.

A *SI aliqui ex infirmis quod in phrenesim inciderint, vsu rationis priuati sint (quo in statu quidquid dixerint, nibil habet vel culpæ vel meriti) vel si contingeret esse aliquos, qui minus ædifi-*

mendent, donec eius animam à corpore discedentem dignetur ad se recipere, qui eam tam caro pretio sanguinis & uitæ suæ redemit.

Posteaquam quis expirauerit, usque ad sepulturam eius 3
corpus decenter, † quandiu B
conueniet, teneatur. Postmodum † absoluto officio, coram C
domesticis pro more sepeliatur: & mane proximo post eius mortem, omnes Sacerdotes domestici, pro eius anima Missæ Sacrificium offerant: reliqui uero peculiari oratione pro eodem diuinam implorẽt clementiam; atque in eo perseuerent ulterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiusuis priuatam deuotionem, & obligationes quæ in Domino intercedunt.

Reddantur etiam certiores 4
alij de Societate, in locis illis quæ Superior conuenire iudicauerit, ut simile officium præstent: ita ut charitas erga eos qui.

ædificationis in sua ægritudine, quam par esset, præberent; vtrisque paucos assistere ex ijs, quibus magis consideretur, oporteret.

B ¶ *In aliquo possẽt aliquot horæ deesse ad diẽ naturalem, quã do mali odoris ratione (præsertim cum viget æstꝰ) iudicio Superioris, anteuerti id tempus posse videretur: ordinariũ tamẽ spatiũ id erit, quod dictum est.*

C ¶ *Vsus habet, vt officium dicatur tono mediocriter alto, sine cantu; præsenti bus in Ecclesia domesticis cum suis candelis accensis, &cet.*

DE-

qui uita perfuncti sunt, non minus quàm erga uiuentes, in Domino demonstretur.

QVOD CONSTITVTIONES *peccati obligationem non inducunt. Cap. V.*

CVM [a] exoptet Societas vniuersas suas Constitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinem, omnino iuxta nostrum Institutum, nihil vlla in re declinando, obseruari; optet etiam nihilominus suos omnes securos esse, vel certe adiuuari, ne in laqueũ vllius peccati, quod ex vi Constitutionum huiusmodi, aut ordinationum proueniat, incidant; visum est nobis in Domino, [b] excepto expresso Voto, quo Societas Summo Pontifici, pro tẽpore existenti, tenetur, ac tribus alijs essentialibus, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, nullas Constitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi, posse obligationem ad peccatum mortale vel ueniale inducere; nisi Superior ea In Nomine Domini Nostri IESV Christi, vel [c] In virtute Obedientiæ iuberet; quod in rebus, vel personis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particulare uniuscuiusque, uel ad uniuersale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offensæ, succedat amor & desiderium omnis perfectionis; & ut maior gloria & laus Christi Creatoris, ac Domini Nostri consequatur.

a Sup. c. 1. §. 1. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 9. c. 3. §. 8. & c. 6. A. & p. 10. §. 13.

b P. 5. c. 3. §. 3.

c P. 9. c. 3. §. 20.

SEPTIMA PARS.

DE IIS, QVAE PERTINENT ad admissos in corpus Societatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini distribuendos.

DE MISSIONIBVS SVMMI Pontificis Cap. I.

1 VT in sexta Parte de iis dictũ est, quæ obseruãda sunt cuiq; de Societate erga seipsũ, ita in hac septima de iis dicẽdũ est, quæ erga proximos ([a]qui finis nostri Instituti valde proprius est) dũ diuidũtur per Christi vineã, vt in ea illius parte, atque opere, quod ipsis commissum fuerit, se exerceant, obseruari debent; † siue à Summo [b]Christi Domini Nostri Vicario, siue à Superioribus Societatis, qui etiam diuinæ Maiestatis loco ipsis præsunt, per diuersa loca mittãtur; siue ipsimet sibi eligãt vbi, A

&

DECLARATIONES.
In septimam Partem.

IN CAPVT I.

A¶ HI *sunt quatuor modi vniuersaliores, nostros diuidendi per Christi Domini Nostri uineam; de quibus totidẽ capitibus septimæ huius Partis agitur.*

B¶Inten-

a Ex2.c.1.§.2.&p.1.c.2 §.8.&c.3. §.1.& p.3. c.1.§.9.& p.4.prooe. & c.12.§.1. & p.6.c.3. §.4.&p.10 §.2.

b P.6.c.2. §.13.

& qua in re occupētur;[a] si ipsorum iudicio relictum fuerit, vt discurrant quacunque maius Dei & Domini Nostri obsequium, & animarum profectū assequi se posse arbitrētur: siue labor sit impendendus, non loca peragrādo diuersa, sed in stabili ac cōtinua habitatione, in aliquibus locis, vbi magnus diuinæ gloriæ & obsequij prouentus speratur. Et vt primo loco de Missione Summi Pontificis, vt inter ceteras præcipua, tractetur; animaduertēdum est

B quòd † eo fertur [b] intentio Voti illius, quo se Obedientiæ Sūmi Christi Vicarij, sine vlla excusatione Societas obstrinxit, vt quocumque gentium ad maiorem Dei gloriam, & animarum auxiliū inter fideles, [b] vel infideles, nos mittendos censuerit, nos conferamus.' Nec intellexit Societas particularē aliquem locum; sed vt per [c] orbem in diuersas regiones, & loca spargeretur; cum optaret, quod factu optimum esset, eligere; idque speraret futurum, si

A ¶ Intētio quarti Voti ad Summū Pontificem, non tendebat ad locū aliquē particularem: sed vt per varias mundi partes, qui vouebant, spargerētur. Cum enim qui primi conuenerūt in hāc Societatem, ex diuersis prouincijs & regnis essent, nec eis constaret, inter quas regiones fideliū [c] vel infideliū versari deberent; ne in via Domini errarent, promissionem illam, vel Votū emiserūt, vt Summus Pontifex eos ad maiorem Dei gloriam, & iuxta ipsorum intētionē, per orbem discurrendi,

a Inf. §. 7. & c. 3. §. 1.

b Exa. c. 1. §. 5. & p. 5. c. 3. §. 3. & C.

c Inf. c. 2. C & p. 9. c. 3. F

d Inf. c. 2. C & p. 9. c. 3. F

e Inf. c. 2. H & Exa. c. 4. §. 35. & p. 3 c. 2. G. & p. 4. proœ. A.

rendi, distribueret; & sicubi optatum spiritualẽ fructum non inueniret, vt inde in alium atque alium locũ, maiorem Dei gloriã & animarum auxiliũ inuestigando, se conferrẽt.

C ¶ Cum aliquis ex inferioribus ad locum aliquẽ vel opus designaretur, ad quod mittendus nõ fore, rebus à Summo Christi Vicario bene perspectis, iudicaretur; Præpositus Generalis pleniorem notitiã eius Sanctitati dare, omnibus tandem ipsius arbitrio relictis, poterit.

si hanc ipsius distributionem Summus Pontifex faceret.

Et in hac parte, cum omnẽ 2
proprium sensum ac voluntatem Christo Domino Nostro, & eius Vicario Societas subiecerit, † nec Superior pro seipso, C
nec quisquam alius ex inferioribus pro se, vel pro alio curare nec tentare mediate, vel immediate cum Summo Pontifice, vel eius ministris poterit, vt residere, vel mitti potius in hanc partem, quam in illam debeat: sed [a] inferiores hanc curam vniuersam Sũmo Christi Vicario, ac Superiori suo; Superior vero, quod ad suam personam attinet, † Summo D
Pontifici, & ipsi Societati in Domino relinquat.

a Inf.c.2.C & I. & c.3. §.1.

[b] Præterea, qui à Summo 3
Pontifice designatus fuerit, vt aliquo se conferat; se ipsum liberaliter, re temporali nulla pro viatico per se, vel per aliũ po-

b Exa.c.1.§.5.&p.6.c.2 §.13. & I.

D ¶ Societas esse intelligerentur, qui ex eadem in loco ubi agit Præpositus Generalis, inuenirentur; qui

postulant, offerat: quin potius sic à Summo Pontifice mitta
E tur, † ut eius Sanctitas ad maius Dei, & sedis Apostolicæ obsequiũ fore, nulla rei alterius in eo habita ratione, iudicauerit.

4 Si Summus Pontifex personam non designaret, sed aliquem uel plures ad hunc uel illum locum proficisci iuberet, Superioris arbitrio relinquendo, qui sint ad huiusmodi Missionem aptiores; Superior iuxta eius præceptum, eos qui magis conuenire, & aptiores ad id fore uidebuntur, designabit. Qua in re maius bonum uniuersale intuebitur, & ut quàm minimum detrimentum alia opera ad Dei obsequium susceptа, patiantur.

5 [a] Ei qui sic missus fuerit, plene declarari conuenit plurimum Missionem suam, & scopum,

qui possent quod res habet, bene Summo Pontifici referre, si aliorum relatu diuerso adduci videretur, vt Præpositum Generalem, quo non conuenit ad commune bonum Societatis, & maius Dei obsequium, mittere cogitaret.

E ¶ Hoc sane repræsentari poterit, immo debebit, per Prælatũ aut quemuis alium, per quem Summus Pontifex iubet aliquo proficisci, quæ sit ipsius mens, [b] de modo itineris conficiendi, & ibidẽ quo mittitur, manendi; nũ ex eleemosynis propter Christi amorem emendicatis, an alio modo viuendo: quod enim Sũmo Pontifici melius videbitur, deuoti⁹ & securius in Domino fiet.

a Inf. c. 2. §. 2. & L.

b Inf. c. 2. G & p. 6. c. 2. §. 13. & I.

E ¶ Si

F ¶ Si id non obtinebitur, curā dū certe erit, vt uerbo tenus mēs Summi Pontificis intelligatur: siue ipsemet eam immediate, siue per Superiorem, vel Prælatum, vel quemuis aliū ei qui mittitur, declaret.

a Inf. c. 2. H & p. 9. c. 3. G.

G ¶ Superior etiam aliquibus documētis adhibitis, non solum in suis, sed etiam Summi Pōtificis Missionibus iuuare poterit: vt melius quod ad Christi Domini Nostri obsequiū quæritur, consequatur.

pum, quo fertur Summi Ponti ficis intentio, & effectum, cuius gratia mittitur: † & hoc, si F
fieri potest, in scriptis; quo exactius, quod ei iniunctum fuerit, explere possit. † Eundem G
etiam Superior iuuare consilijs ac instructione, quoad eius fieri poterit, curabit; vt in omnibus ad Dei, & sedis Apostolicæ obsequium, vtilius suum impendat ministerium.

6 [a] Si ad particularia loca, tempore minime limitato, per Summum Pontificem mittetur; ad tres menses ibidem manendum ei esse intelligatur: & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris spiritualis fructus, qui inde percipi videbitur, vel alibi sperabitur; vel demum vt ad bonum aliquod vniuersale magis expedire iudicabitur. Quæ omnia, iuxta Superioris arbitrium, qui sanctam intentionem Pontificis, in Christi Domini Nostri obsequium considerabit, transigentur.

b Sup. §. 1. & inf. c. 3. §. 1.

7 Cum [b] in locis designatis diutius erit residendum, si fieri poterit sine detrimento principalis Missio-

Missionis, atque intentionis Summi Pontificis, excursiones aliquas, si poterit, & cum fructu diuini seruitii eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniens: vt in locis vicinis, animarum auxilio seruiens, postmodum ad suæ residentiæ locum redeat: in quo quidem, præter id quod est ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuã etiam conferet curam, nec propter alias occasiones, licet bonas, diuini obsequij posthabebit) potest, & debet considerare, quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum salutem cõferant, suam operam sine detrimento suæ Missionis (vt dictum est) possit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non sinet.

8 Ad finem nostræ Professionis ac promissionis melius consequendum, Præpositus Generalis cum nouus Christi Vicarius in Apostolica sede fuerit constitutus, per se, vel per alium, intra annum ab eius creatione & coronatione, teneatur eius Sanctitati declarare Professionem, [a] ac promissionem expressam Obediẽtiæ, qua ipsi Societas peculiari Voto circa Missiones ad Dei gloriam se obstrinxit.

[a] Sup. §. 1.

DE

IN CAP. II. DE MISSIONIBVS Superioris Societatis.

Cap. II.

Vo † ſpirituali animarum neceſſitati ſubueniri multis in locis maiori cum facilitate ac ſecuritate eorum, qui ad id fuerint deſtinati, poſſit; '† [a] Præpoſiti Societatis, iuxta facultatem eis à Summo Pontifice conceſſam, mittere quoſuis de Societate poterunt, '† quocunque magis expe- 1 A B C

a P.9.c.3.S.9.& F.& G

A ¶ Facilius & expeditius pluribꝰ locis (præſertim ſi remoti ſint à ſede Apoſtolica) per Superiorem Societatis prouideri poteſt, quã ſi ſemper eis qui hominibus Societatis indigent, eſſet Sũmus Pontifex adeũdus. Particularibus etiam ſecurius eſt, ſi cum ſuorum Superiorũ Obedientia, quam ſi pro arbitratu ſuo (etiã ſi id poſſent) & nõ ab ijs miſſi proficiſcerẽtur, [b] à quibus Chriſti Domini Noſtri loco, vt ab interpretibus diuinæ voluntatis, ſunt regẽdi.

b Inf.hoc S.1.

B ¶ Vt poteſt Præpoſitus Generalis reliqua munera per ſe ipſum, & per inferiores; ita & hoc mittendi ſuos, reſeruatis Miſſionibus, quas duxerit reſeruandas, obire poterit.

c Sup.c.1.S.1.& B.& p.9.c.3.F.

C ¶ [c] Mittere quocunq; eis videbitur, inter fideles, etiã in Indias, & inter infideles, præſertim vbi aliqua eſſet habitatio fideliũ, vt in Græciam, & cet. intelligendũ eſt. Vbi eſſent omnino infideles, conſiderare admodum Superiorẽ oportebit in conſpectu Domini, nũ mittere, nec ne, & quo, & quos debeat. [d] Semper autem erit ſubditi, Miſſionem ſuã, vt de manu

d Sup.c.1. S.2.

expedire iudicabunt; qui tamē vbicunque fuerint, ad Obediētiam sedis Apostolicæ parati erunt. Et quia complures sūt, qui aliquos ex Nostris sibi concedi petāt, potius propriæ obligationis spiritualis erga suum gregem, vel aliorum commodorum, à fine nostro magis distātium, ratione habita, quàm communium et vniuersalium; Præpositus Generalis, vel qui ab eo hanc habuerit facultatē, diligenter in huiusmodi Mis-
D sionibus curet, † vt in suis ad hanc

manu Domini, hilari animo suscipere.

D ¶ Vt in mittendo ad hūc vel ad illum locum, rectius procedatur, præ [a] oculis habēdo maius diuinū obsequiū, et vniuersale bonum, vt regulā ad quam exigi Missiones oportet; eligēda videtur, in tā ampla Christi Domini Nostri vinea (paribus ceteris, quod in omnibus quæ sequūtur debet intelligi) eius pars illa, quæ magis indiget; tam ob penuriā aliorum operariorum, quam ob miserum statum, & infirmitatem proximorum in ea, & damnationis extremæ periculum.

Considerandum est etiā, vnde verisimile sit fructum vberiorem, ex medijs proximi iuuādi quibus vtitur Societas, prouenturū; inde scilicet, vbi ostiū apertius, & maior dispositio, & facilitas in hominibus, ut iuuari possent, videretur: quod quidem positum est in eorū maiori deuotione, ac desiderio (quod ex instantia qua Nostros petunt, ex parte intelligi potest) vel in conditione & qualitate personarū, quæ

a Inf. hoc §. 1. & E.

quæ magis sint idoneæ, ut iuuari, & fructum quē cepcrint, ad Dei gloriam conseruare possint.

Vbi magis debemus, ut in locis illis, in quibus Domus uel Collegia Societatis sunt, uel aliqui ex ea, qui student, & beneficētia populi iuuātur (si paria essent cetera quæ ad spiritualem profectū attinēt) magis conueniret aliquos nostros operarios uersari, & huiusmodi loca talem ob causam, iuxta ordinem perfectæ charitatis, alijs præferri.

a Inf. E. *Quia bonū, quo [a] uniuersalius, eo diuinius est; illi homines, & loca, quæ cū profecerint, in causa erūt ut bonum ad multos alios qui eorum auctoritatem sequuntur, uel per eos reguntur, perueniat; debent præferri. Sic spūale auxilium, quod hominibus magnis & publicis (siue seculares, ut Principes, Domini, Magistratus, uel Iustitiæ ministri; siue ecclesiastici illi sint, ut Prælati) quodq; uiris doctrina & auctoritate eminentioribus confertur, maioris momenti esse propter rationem eandem boni uniuersalioris existimandum est: propter quam etiam, auxilium impensum magnis gētibus, ut Indis, uel populis primarijs, uel Vniuersitatibus, quo solent multi confluere, qui si iuuentur, ipsi operarij esse ad alios iuuandos poterunt, debeat præferri.*

Vbi itidē intelligeretur inimicus Christi Domini Nostri seminasse zizania, ac præcipue effecisse, ut male sentiāt, uel male affecti sint in Societatē, quo impediatur fructus, qui ex ea posset prouenire; tunc impensius esset incumbēdum; præsertim si alicuius momenti, & cuius habenda sit ratio, is locus est:

hanc potius, quam ad illã partem mittendis, ' & † ad hoc opus potius, quam ad illud.' & vt *est: eoque mittendi esset homines, si fieri posset, qui vitæ exemplo, & doctrina, conceptam ex falsis narrationibus malã opinionem remouerent.*

E

E ¶ Ad meliorem ac certiorem operum electionẽ, ad quæ Superior suos mittit,[a] eadem regula ob oculos versetur; scilicet diuinus bonor maior, maiusq; bonũ vniuersale. Hæc enim consideratio iustissime ad mittendum in hunc locum potius, quam in illũ mouere potest. Et vt aliqua quæ ad alterutrã partem possunt momentum habere, attingantur; in primis, cum possint, qui de Societate sunt, operam suã collocare, vbi bona spiritualia quæruntur, & etiam vbi corporalia, in quibus etiam misericordia & charitas exercetur; cum itidem aliqui possint in rebus maioris suæ perfectionis, & minoris, & demum in rebus ex se melioribus, & minus bonis iuuari; [b] si vtraque simul præstari non possunt, priora (ceteris paribus) secundis semper essent præferenda.

a Sup. D. & inf. hoc §. 1.

b Inf. c. 4. §. 9.

Cum etiam res aliquæ in diuino seruitio magis vrgeant, aliæ minus, quòd remedij dilationem melius ferant; quamuis alioqui æqualis essent momenti, priores posterioribus sunt anteponendæ.

Cum etiam quædam peculiari quodam modo ad Societatem pertineant, vel cernatur alios non esse, qui eisdẽ vacent; rursus aliæ, quarum curã, & modum eisdem prospiciendi, alij habẽt; priores in Missionibus

sionibus priorem locum habere aequum est.

Sic etiam inter pia opera, quae aequalis essent momenti ac necessitatis, & quae aequaliter vrgerent, si aliqua securiora tractanti, alia vero periculosiora essent; & rursus, aliqua quae facilius & expeditius, alia quae maiori cum difficultate & longiori tempore absoluuntur; priora etiam debent praeferri. I

a Sup. D.& inf.c.3.§.2. [a] *Ceteris quae dicta sunt, paribus, cum etiam sint aliquae occupationes vniuersalioris boni, & quae se ad plurium auxilium extēdunt, vt concionari, vel legere; aliae magis particulares, vt Cōfessiones audire, vel exercitia spiritualia tradere; si vtrisq; vacari nō potest, priores praeferantur: nisi aliquae circunstātiae mouerēt, vt secundae magis conuenire viderentur. Cum etiam quaedam pia opera diuturniora, & sēper profutura sint, ut fundationes aliquae piae, quae ad proximorum auxiliū instituūtur; alia minus diuturna, quae raro, & ad tempus exiguū iuuāt; cōstat priora secūdis esse praeferēda. Et sic Praepositus Societatis poti⁹ ad haec, quā ad illa, suorū operā conferre debet. Fiūt vero haec omnia propterea quòd ad mai⁹ Dei obsequiū, maiusq; proximorū bonū ita cōueniat.*

b Prooem. Consti.&p. 1.c.2.§.13. & p. 4.c.8. §.8. F ¶ [b] *Quamuis summa prouidētia, & Sancti Spiritus directio, ea sit, quae efficaeiter meliora cum in alijs omnibus eligere faciat, tū in mittēdis ad quēuis locū illis, qui magis cōueniēt, & quadrabūt personis, & rebus, propter quas mittuntur; illud tamē*

& † vt hanc personam potius, quàm illam mittat, F

†hoc

in

in vniuersum dici potest; primum, quod ad res grauiores, & in quibus plus refert non errare (quoad situm in eo fuerit cũ diuina gratia, qui prouidere debet) mitti viros magis delectos, quibusq; magis confidatur, oportet.

In rebus quæ corporis labores maiores exigunt, qui robustiores & saniores.

Vbi pericula spiritualia plura sunt, qui in virtute magis probati & securiores.

Vt agant cum viris prudentibus, qui spiritualẽ gubernationem vel temporalẽ habent, ij conuenire magis videntur,[a] qui discretionis & cõuersandi cũ hominibus gratiam habent; cũ exteriori specie (modo, quæ interiora sunt, non desint) quæ ad auctoritatem conferat. posset enim magni momenti esse eorum consilium. a P. 1. c. 2. S. 9. & 10.

Ingeniosis & subtilibus ac litteratis, ij magis quadrant, qui in ingenio itidẽ & litteris peculiare donum habẽt. Hi enim in lectionibus, & colloquijs magis iuuare poterunt.

Ad populũ, vt plurimũ, aptiores erunt, qui talento Prædicationis et audiẽdarũ Confessionũ pollent.

Quod ad numerum attinet huiusmodi operariorum, qui mittendi sunt, & combinationem eorum, consideratio erit etiam adhibenda: & primo quidẽ, cum fieri posset, conueniret vnum solum non mitti; sed saltem duos: tũ vt mutuo ipsi in rebus spiritualibus & corporalibus iuuentur, tum vt possint esse magis vtiles ijs ad quos missi sunt; labores inter se diuidẽdo, quos in seruitiũ proximorum suscipiunt.

Et si duo mittentur, cum vno Concionatore vel Lectore cōmode coniungeretur alius, qui messem in Confessionibus, & spiritualibus exercitijs, quā ille prepararet, colligeret; iuuaretq; eundem in colloquijs, & alijs medijs, quæ ad proximos iuuandos adhiberi solent.

Sic etiam, si quis in modo procedendi Societatis, & cum proximis agendi parum exercitatus mitteretur; alteri in his magis exercitato adiungi deberet; quem imitari, cum quo conferre, quemque de rebus dubijs, quæ occurrent, consulere possit.

Alicui valde feruēti & animoso, alius magis circūspectus & cautus bene adiungeretur: [a] *& sic de alijs mixtionib[9] huic similibus; ita ut diuersitas uinculo charitatis vnita, sic utrumq; iuuet, ut contradictionē uel discordiam inter eos, aut alios proximos generare nō possit. Plures, quā duos, cū opus ad quod mittuntur, maioris esset momēti in diuino obsequio, ac maiorem multitudinem exigeret, & alioqui Societas plures operarios sine detrimento rerum aliarum ad maiorē Dei gloriam & uniuersale bonum spectantium, posset prouidere, Superior mittere poterit; prout sancti Spiritus unctio eum docuerit, uel in diuinæ Maiestatis conspectu melius conuenientiusque ipse senserit.*

a P. 8. c. 1. §. 3. & C.

G §[b] Quod ad modū attinet eos mittendi (præter conuenientem instructionem) num pauperum more, ut sine iumento ac pecunia, an maiori cum cōmoditate mitti

† hoc, vel illo modo, ' G ad

b Sup. c. 1. E & p. 6. c. 2. §. 13. & I.

te mitti oporteat; [a] *cũ litteris item, an ſine illis, quo tendunt, deſtinatis (ſiue ad priuatos aliquos homines, ſiue ad ciuitatẽ, vel eius caput ſcribentur, quæ ad auctoritatem aut beneuolentiã conferant) Superior vndecunque maiorem proximorũ ædificationem, & diuinum obſequium intuendo, quod conueniet, conſtituet.* a Inf. M.

H † ad prolixius, vel breuius tempus; id [c] ſemper, quod ad maius

H ¶ [b] Tempus quod Miſſionib⁹ dandum eſt, ſiue ad hanc, ſiue ad illam partem mittantur, quando à Summo Pontifice præſcriptũ nõ eſt, metietur, hinc quidem, qualitas negotiorum ſpiritualiũ, quæ tractantur, & momentũ ipſorũ maius aut minus, habita neceſſitatis, & fruct⁹ qui percipitur, vel ſperatur, ratione; inde vero, conſideratio eorum, quæ alijs in locis ſe offerunt, & obligatio eis vacandi, & vires Societatis, quas habet, vt his atq; illis operibus poſſit ſatisfacere. Quædam etiam accidere ſolent, quæ expẽdenda ſunt, vt Miſſionis tẽpus, vel breuius ſit, vel prolixius. [d] *Demum habita primi noſtri Inſtituti ratione, cum hoc ſit per varias mundi partes diſcurrere, ac magis vel minus in illis hærere, pro fructus, qui cernitur, modo; videndum erit, num cõueniat plus aut minus temporis in his, aut illis Miſſionibus impendi.* [e] *Et vt hoc intelligatur, conueniet crebris litteris certiorem reddi Superiorem percepti fructus ab his, qui miſſi ſunt.*

b Sup. c. 1. §. 6. & p. 9. c. 3. G.

c Sup. D. & E.

d Sup. c. 1. §. 1. & Exa. c. 4. §. 35. & p. 3. c. 2. G. & p. 4. proœm. A

e Inf. §. 2. & p. 8. c. 1. §. 9. & L.

[f] *Cum mutari aliquem oportebit, animaduertat Superior, quod ad eum reuocandum, quoad fieri poterit,* f P. 10. §. 11 & B.

terit, ijs medijs vtatur; vt hi, à quibus aliquis euocatur, potius beneuoli omnino maneant, quam offensi vel male affecti; & quod in omnibus honor & gloria diuina, & bonum vniuersale quæritur, sibi persuadeant.

a Exa. c. 8. A. & p. 5. c. 4. F.

b Sup. c. 1. §. 2. & inf. c. 3 §. 1. & p. 4. c. 10. §. 5.

c Sup. A. & p. 3. c. 1. §. 23. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 6 c. 1. §. 1 2. & 3. & p. 8. c. 1. D. & p. 9. c. 3. §. 20.

I ¶ [a] *His non repugnat proponere motus animi, aut cogitationes, quæ in contrarium occurrunt; subijciendo suum sentire & velle, ei, quod ipsius Superior, Christi Domini Nostri loco, sentiret, ac vellet.*

K ¶ *Hinc planū sit,*

ius Dei obsequium, & bonum vniuersale facit, statuatur. Cū hac ergo rectissima ac syncerissima intentione, in Dei ac Domini Nostri conspectu habita, & si ei videbitur, propter deliberationis difficultatē vel momentum, re diuinæ Maiestati, suis & domesticorum orationibus ac Sacrificiis, commendata, & cum aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos qui adfuerint, communicata, statuet per seipsum, num mittere debeat, nec ne: & sic de reliquis circunstantiis; vt ad Dei maiorem gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione se ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc loco potius, quam in illo, † [b] plenam ac omnino liberam sui dispositionem Superiori, [c] qui eum Christi loco dirigit, ad ipsius maius obsequium & laudem relinquere. Sic etiam, vt alii maneant alicubi, vel alio se conferant, † nemo quoquo modo I K

do

do sine consensu Superioris sui, per quem ille in Domino gubernãdus est, curare debet.' *sit, prohiberi, ne quis principem, vel Communitatem, aut hominẽ quemuis magnæ auctoritatis, ad scribendũ Superiori, vel verbo tenus petendum aliquem de Societate, moueat; nisi prius, cum Superiore communicata re, hãc esse ipsius voluntatem intellexerit.*

b Sup. c. 1. §. 5. & F. & G.

2 [b] Quocunque Superior mittet L aliquem, † eum plene instruere (& ordinarie in scriptis) debebit, 'tam de modo procedendi, quam de medijs, quibus eũ vti velit ad finem, quem in animo habet. Per [c] crebram etiã litterarũ cõmunicationẽ, quãtum fieri potest, totius successus certior redditus ex eo loco, vbi ipse residet (vt personæ, & negotia exegerint) consilio, M † & alijs auxilijs, quæcunque adhiberi possint, prouidebit;' vt maius seruitium 3 Deo fiat, magisque commune bonum per personas Societatis iuuetur; quod tanto maiori

c Sup. H. & p. 8. c. 1. §. 9 & L.

L ¶ Dicitur, ordinarie; propterea quod aliquãdo is, qui mittitur, tam instructus est, tantaque dexteritate pollet, vt instructio non sit necessaria. Sed demum hoc fiet, quandocunque opus erit.

M ¶ Cuiusmodi essent orationes & Missæ, quæ initio præsertim suscipiendorum operum, vel quando maior subsidij necessitas cernitur, quod res magni momenti sint, vel difficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc ergo si-

a Sup.G. *go, sicut & in alijs auxilijs[a] suarum patentium, aut sedis Apostolicæ litterarum, & alijs rebus, quæ possent esse necessariæ; prouidebit Superior, prout ratio, & charitas monebit.* iori curā præstari debebit, quāto negotij qualitas (quòd vel magni momenti sit, vel difficile)† & personarum, quæ missæ N sunt (quod consilio, & instructione indigeant)' id magis exigit.

N ¶ Hoc consilium & instructio, non tantum negotijs, sed etiam personis, prout vnusquisque vel animari, vel reprimi opus habet, perutile esse poterit: & sic de alijs intelligatur.

DE LIBERA AD HANC vel illam partem profectione.
Cap. III.

bSup.c.1.§.2.& c.2.§.1 & I. QVamuis[b] eorum sit, qui sub Obedientia Societatis viuunt, se non ingerere directe vel indirecte ad sui Missionem, siue à Summo Pontifice, siue à suo Superiore, In nomine Domini Nostri IESV Christi, mittantur; qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiusmodi c Sup. c. 1. §. 1.& 7. esset India, vel aliæ Prouinciæ) missus esset, [c] si pars eius aliqua, peculiari limitatione ei assignata non fuerit, potest magis, & minus in hoc vel in illo loco immorari, aut discurrere quacūque, omnibus perpensis (in se, quod ad voluntatem suam attinet, indifferentiam sentiendo) & oratione fa-

cta,iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primæ & summæ Obedientiæ Summi Pontificis non repugnando) multo magis in huiusmodi Missionibus, Superiori ad hanc partem potius, quam ad illam, prout in Domino senserit cõuenire, eosdem dirigere licebit.

2 Vbicunque quis maneat, si non est ei iniunctum, vt medio aliquo limitato vtatur, quale esset, legere, vel prædicare; in eo se exercebit, ex ijs quibus vtitur Societas, in quarta Parte, capite octauo dictis, & proxi-
A mo capite dicendis, † [a] quod magis conuenire iudicabit: atque etiam quod [b] in sexta Parte deuitandum dicitur, ad maius Dei obsequium etiam deuitabit.

IN CAPVT III.

A ¶ QVamuis hoc ita se habeat; tamen cõferre media, quibus vti debet cũ [c] eo Superiore, qui ei propior fuerit, semper erit securius.

a Sup. c. 2. D.& E.

b P.6.c.3.§.4.& sequentibus.

c P.8. c.1. §.4.

QVIBVS IN REBVS DOMVS ET Collegia Societatis proximum adiuuent. Cap. IIII.

1 QVia non solũ enititur Societas, discurrendo per varia loca, sed etiam in quibusdã continenter residendo (vt in Domibus, & Collegijs) proximos iuuare; operæ pretium est intellexisse, quibus modis possint animæ in huiusmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit,

poterit, ad gloriam Dei exerceatur.

Et primo quidem conferet bonum exemplũ 2
a P. 10. §. 12. totius honestatis ac uirtutis Christianæ; [a] vt non minus bonis operibus, immo magis, quàm
b P. 6. c. 2. §. 16. verbis eis [b] ædificationi esse, quibus cum agitur, curent.

Iuuatur etiã proximus sanctis desiderijs, & orationibus in Dei conspectu pro vniuersa Ecclesia, ac † pro ijs præsertim A 3
qui maioris sunt momenti, ad eius vniuersale bonum effusis; ac pro amicis etiam, & [c] bene de nobis meritis viuentibus, & vita functis; siue postulent ipsi, siue non postulent; ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipsi, & reliqui de Societate in varijs locis inter fideles, & infideles incumbunt: vt Deus omnes ad gratiam suam excipiendam, per debilia huius minimæ Societatis instrumenta disponere dignetur.

Missarum etiam Sacrificijs 4
iuuare possunt, & alijs diuinis
e Exa. c. 1. §. 3. & p. 6. c. 2. §. 7. & p. 10. §. 5. officijs; † nulla [e] pro eis eleemosyna accepta; B
siue aliqui particulares ea petierint, siue pro sua deuotione quisque ea Deo obtulerit. Et quod attinet

IN CAPVT IIII.

A ¶ Cuiusmodi
c P. 4. c. 1. *sunt Principes ecclesiastici, & seculares, & alij, qui multum prodesse, vel obesse bono animarum, & diuino obsequio possent.*

d P. 6. c. 2. §. 7. *B ¶ Vt [d] in sexta Parte explicatum est.*

C ¶ Præ-

tinet ad Missas, præter [a] eas quæ pro Fundatoribus dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero Sacerdotũ, & pro ut conuenerit) singulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, aut defunctis offerentur; Deum ac Dominum Nostrum rogando, vt pro illis hoc sanctũ Sacrificium admittere, & pro infinita ac summa liberalitate sua, eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem nostram ex diuino amore ac reuerentia vsi sunt, æternis præmiis dignetur.

5 Poterit [b] iuuari etiam proximus Sacramentorum administratione: præcipue in audiẽ-
C dis Confessionibus († ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, sunt designandi') & in sancto Eucharistiæ
D Sacramento, † extra Paschæ tamen festum, ' sua in Ecclesia

C ¶ Præter eos qui Confessarij ordinarij constituti sunt, Superioris erit, in spiritualibus necessitatibus quæ occurrunt, videre, num alij horum Sacramentorũ administrationi vacare debeant; & quod conuenit, statuere. [a P.4.c.1.]

D ¶ Pascha, intelliguntur octo dies ante, & totidem post ipsum festum: quamquam eo tempore, qui facultatẽ haberent, vel peregrini, & reliqui quos ius excipit, possunt ad Cõmunionem admitti: & illi etiam, qui cum iam suis Parochijs satisfecerint, vellent hisce quindecim diebus semel aut sæpius in nostris Ecclesiis Sanctissimum Christi Corpus accipere. [b P.4.c.8. §.4.]

E ¶ Quia

E ¶ *Quia quibusdam in locis fieri posset, vt aliquando his medijs, vel eorum parte vti nõ conueniret; Cõstitutio non obligat, nisi cum Superiori eis vtendũ esse videretur: sed eam intentionẽ ostendit, quam habet Societas in locis, in quibus residet; quæ ea est, vt hæc tria media, vel duo ex illis, vel quod eorum magis cõuenire videbitur exerceatur.*

a P.4.c.8. §.3.

b Ex2. c. 6. §.4. & p.4. c.4.§.6.

F ¶ *Exercitia spiritualia plene non nisi paucis, ijsque huiusmodi, vt ex eorum profectu, nõ vulgaris ad Dei gloriam fructus spere-*

c P.4.c.8. §.5.& F.

d Sup.c.2.E

sia administrando.

6 Proponatur verbum Dei populo assidue in Ecclesia, in Cõcionibus, Lectionibus, & in Christiana Doctrina, per eos quos Superior probauerit, & ad tale munus destinauerit: † & quidem iis temporibus, & E modo, [a] qui eidem ad maiorem Dei gloriam & animarum ædificationem expedire videbitur.'

7 Potest & hoc ipsum, quod dictum est, extra Ecclesiam Societatis, aliis in Ecclesiis, vel plateis, vel aliis locis præstari; quando ei, qui ceteris præest, ad maiorem Dei gloriam conferre videbitur.

8 [b] Curabunt etiam priuatim proximum piis colloquiis ad meliora promouere; tum consilio, & exhortatione ad bona opera, † tum [c] etiam F tradendis spiritualibus exercitiis.'

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, [d] quantum spiritualia, quæ maioris sunt momenti, permittent, quantumque vi-

res

res patiētur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipue in Xenodochijs, eos inuisendo, & aliquos, qui eis inseruiant, mittendo; & diffidentes ad concordiam reuocando; sic etiã pauperes, ac in custodijs publicis detentos, quoad eius fieri po-
G terit, per se subleuando, † & vt alij subleuent, curando. Metiatur autem oportet Præpositi prudentia (qui maius Dei obsequium ac bonum vniuersale semper ob oculos sibi proponet) quantum in huiusmodi rebus operæ sit ponendum.

10 [a] In Collegijs, & eorum Ecclesijs fiet, ex ijs quæ de Domibus dicta sunt, quod fieri poterit; prout opportunũ fuerit, iuxta Superioris (ut dictũ est) arbitrium. a P.4.c.8. S.1.

11 [b] Qui talento præditus ad scribendos libros communi bono vtiles, eos conscriberet; [c] in lucem edere non debet aliqua scripta nisi prius Præposi- b P.6.c.2. C. c P.3. c.1. S.18.&p.4. c.6.O

retur tradenda sunt. Prima vero hebdomadæ exercitia ad multos; et aliqua conscientiæ examina & modi orandi (præsertim primus trium illorum, qui in exercitijs proponuntur) ad multo plures etiam extendi possent. quiuis enim bona præditus volũtate ad hæc idoneus erit.

G ¶ *Nihilominus non cõuenit, Societatem, vel eius Domos, aut Collegia, cum aliqua Congregatione misceri: nec in ea vlli conuentus agantur; nisi qui ad earũdem Domorum vel Collegiorum finem, in diuino obsequio fient.*

DECLA-

positus Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; vt, si ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.

De iis quæ ad officia domestica, & res alias magis particulares pertinent, [a] in Regulis Domorum dicetur: nec vlterius progrediemur circa Missiones, vel diuisionem eorũ, qui de Societate sunt, per vineam Domini Nostri IESV Christi. 12

a Prooe. decla. & p. 4. c. 10. §. 6.

OCTA-

OCTAVA PARS

DE IIS, QVAE CONFERVNT AD eorum, qui dispersi sunt, cum suo capite, & inter se mutuam vnionem.

DE IIS QVAE IVVANT ad vnionem animorum.

Cap. I.

1 QVo difficilius est, mēbra huius Cōgregationis cum suo capite, & inter se inuicē vniri, †quòd tādiffusa in diuersis mūdi partibus inter fideles & infideles sint; ' eo impēsius, quæ iuuant ad vnionē, quærenda sunt: quandoquidem nec conseruari, nec regi, atq; adeo nec finem, ad quem tendit Societas ad maiorē Dei gloriam, consequi potest, si inter se & cū capite suo membra eius vnita non fuerint. Dicetur ergo de iis, quæ conferūt ad animorum vnionē: Deinde de iis quæ ad vnionem personalē in-

A

Con-

DECLARATIONES In Octauam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ SVnt & aliæ rationes, qualis est, quòd vt plurimum litterati erunt, & gratia apud Principes, & primarios viros, ac populos non parum valebunt.

B ¶ Hoc

Congregationibus vel conuentibus pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte subditorũ, quædam ex parte Superiorũ, quædam ex vtrorumque parte iuuabunt.

2 Ex parte subditorum, iuuerit,† magnam [a] turbam hominum ad Professionem non admitti; nec quoscunque, sed selectos homines, etiã inter Coadiutores formatos, aut Scholasticos, retineri: multitudo enim magna eorum, qui vitia sua non bene domuerunt, vt ordinem nõ fert, ita nec vnionem, quæ in Christo Domino nostro tam necessaria est, vt bonus status, ac procedendi modus huius Societatis conseruetur. B

3 Et quia huiusmodi vnio magna ex parte per Obedientiæ vinculum conficitur; [b] hæc semper in suo vigore conseruanda est: & qui foras ad laborandum in agro dominico ex Domibus mittuntur, † quoad eius fieri potest, in eadem sint exer- C

B ¶ *Hoc autem non excludit numerum (licet magnum) eorũ, qui erunt idonei, vt in Professos, vel Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittantur: sed hoc eo spectat, vt commendatũ habeatur, ne, qui tales non erũt idonei (præcipue ad Professionem) facile cẽseantur: & cum bene obseruabitur quod in prima, & in quinta Parte dictũ est, satis erit. qui enim huiusmodi essent, turba existimari non deberẽt; sed potius gẽs electa; tametsi magna ea esset.*

C ¶ *Cum experimento*

a Par. 4. Prooe. A. & p. 5. c. 2. S. 1. & 2. & p. 10 S. 7.

b P. 3. c. 1. S. 23. & p. 6. c. 1

exercitati:[*] [a] & hac in virtute, qui primas in Societate tenēt, bono sui exemplo alijs præluceant; vniti omnino cum suo Superiore; & prompte, humiliter, & deuote ei obediendo, persistant. [b] Qui autem tam egregium sui specimen in Obedientia non dedisset, certe ei adiungi deberet socius, qui in ea magis esset conspicuus. Nam vt plurimū socius qui in Obedientia magis profecit, eū qui minus in ea profecisset, cum diuino fauore, in eadem iuuabit. Et alioqui, quamuis ad hunc scopū non tenderetur, ei qui cū aliquo munere gubernādi mittetur, † [c] Collateralis socius (si Superiori videbitur quod sic melius commisso muneri satisfaciet) adiūgi poterit: qui sic se geret cum eo qui alijs præest, & ille inuicem cum hoc, vt Obedientia ac reuerentia subditorum, debilior erga Superiorem non reddatur: sed ille potius verum ac fidelem adiutorem, & subleuatorem erga suam personam, & alio-

D (margin)

rimēto cōpertū esset, aliquos ex ijs qui missi sunt, non recta incedere, quod ad Obedientiā attinet; vel reuocari debent, vel socij qui in ea profecerint, eis adiungi; quamuis initio missi non fuissent.

D § *Quamuis Collateralis, Obedientiæ Præpositi, vel personæ illius cui datur, nō subdatur; debet tamen ei interi⁹ & exterius reuerentiam exhibere; ac in ea reliquis, qui ei⁹ Obedientiæ subduntur, exemplum præbere. Debet itidem, qua poterit, diligētia eū, qui alijs præest, iuuare*

a P.4.c.10. §.4.& 8.

b P.7.c.2.F

c P.4.c.17. B.

Q

iuuare in rebus omnibus ad ipsius officiũ pertinētibus, in quibus eius operam ille requiret.

a Inf.§.6.& p.4.c.10.§. 5.&p.10.§. 9.

Quamuis etiã nulla de re interrogaretur; cum tñ animaduertet, quod ei aliquid dici conueniat, quod ad personam, aut res quæ sunt ipsius officij, pertineat; debet fideliter ea quæ oportet, ei referre; & cum libertate & modestia Christiana, quod sentiat, explicare: propositis tamen suis rationibus, & ijs quæ ipsum mouent, si Præpositus in sua contraria sententia persisteret, Collateralis propriũ iudicium submittere, & ei conformem se reddere debet; nisi tamẽ clarissime intelligeret

b P. 7. c. 3. A.

c P.9.c.6. §.2.

aliorum, qui suæ fidei commissi sunt, sibi datum esse in Collaterali experiatur.

[a] Ad eandem Obedientiæ virtutem ordo bene obseruatus inter ipsos Superiores, quorum alij alijs subduntur, & inferiorum erga illos, pertinet: ita vt singuli, qui in aliqua Domo vel Collegio versantur, ad suum Præpositũ Localem, seu Rectorem recurrant, & per eum in omnibus regi se sinant. Eis autem qui per prouinciam aliquam varijs in locis disiuncti manent, ad Prouincialem Præpositum, [b] vel alium Localem viciniorem erit recurrendum, prout eis iniunctum fuerit. [c] Omnes vero Præpositi Locales, vel Rectores crebra communicatione cum Prouinciali vtantur; & iuxta eius arbitriũ in omnibus se gerant. Eodem modo Præpositi Prouinciales cum Generali se habebunt. 4

† Sic

geret

geret illum errare: quod si accidet, ad Superiorem referre debet.

Curet etiam Collateralis unionē, quoad eius fieri poterit, subditorum inter se, & cum suo Præposito immediato; & inter eos uelut Angelus pacis incedat: & studium adhibeat, ut de Superiore suo sic sentiant, illumq; ita ament, ut oportet,[a] quem Christi Domini Nostri loco habent.

[b] Debet etiam certiorem reddere Superiorem suum Generalem, uel Prouincialem ijs de rebus, quas uel ipse, uel is, cui Collateralis adiunctus est, commendaret: & sponte sua etiā eius loco id faciat, cum per aduersam corporis ualetudinem, uel occupationes, uel aliquam aliam causam, ille in hac parte officio suo deesset.

Contra, Præpositus cum suo Collaterali nōnulla obseruare debet: ac primum, considerando quòd nō ut subditus, sed ut auxilium & subleuamen ei datus est, peculiarem erga eum dilectionem, & honorem præ se ferre debet: agatq; cum eo familiariter, ut sit animosior ad ei dicendum, quod sentit; commodiusq; id faciat, ac uideat, qua in re eum iuuare possit. Curet etiam, ut auctoritatem habeat, & diligatur ab inferioribus: eo enim utilius, eius ministerio erga illos utetur.

Si qua occurrerint, quæ difficiliora esse uideantur; cum eo tractari oporteret, eius sententiā rogādo, & ad dicendū quod sentit (etiā cū non interrogaretur) reducendūq; sibi in memoriā quod ad suā personā & officium conuenire uideatur, exhortando. Et

[a] P.3.c.1.§.23.&p.4.c.10.§.5.&p.6.c.1.§.1.2.&3.&p.7.c.2.§.1.&A.&p.9.c.3.§.20.

[b] Inf.§.9.&p.4.c.17.§.7.

do. Et auditis, quæ à Collaterali dicuntur, melius per seipsum, quod facto opus est, constituet.

Quod attinet ad executionem sui officij, ad subditorum gubernationem, vtatur Collaterali, vt fideli ministro in rebus maioris momenti; siue vniuersales sint, ad Domos, siue particulares, ad quęuis ex fratribus spectantes.

In ijs quæ ad Præpositum Generalem pertinēt, eiq; debentur, vtatur etiam eius opera: & in omnibus eo habeat loco, eoque modo ipsi confidat, quo alteri sibi (dempta potestate) in spiritus vnione in Christo Domino nostro.

Et animaduertendū est, duabus ex causis præcipue Collateralem adiungi debere: Prima est, quādo in eo, qui cū præcipuo munere mittitur, maius auxiliū desideraretur; propterea quod non sit magnopere versatus & exercitatus in hmōi gubernatione; vel propter alias causas: quāuis eius desideria, & vita ad maiorem Dei gloriam sint valde approbata. Secunda, quando aliquis ex eis, quos secū est habiturus, huiusmodi esset, vt existimaretur minus profecturus, si sub eius qui præest, Obedientia constituatur, quam si vt Socius adiungeretur: dūmodo talentum ad eundem iuuandum haberet.

a P. 2. c. 1. §. 2. E ¶ *Cū particularib⁹ ex causis, Præposito Prouinciali magis cō uenire ad diuinū obsequiū videretur*

† Sic enim, [a] subordinatione conseruata, vnio, quæ in ea quam maxime consistit, aspirāte gratia Dei, conseruabitur. E

b P. 2. c. 2. D. [b] Si quis diuisionis, vel dissensio- 5

sensionis eorum qui vna viuũt, inter se, vel cum suo capite auctor esse cerneretur; diligentissime ab ea Congregatione, velut pestis quæ eam potest summopere inficere, si præsens remedium non adhibeatur, † separandus est.

6 Ex parte Præpositi Generalis, quæ ad hanc vnionem animorum conferent, † sunt eæ dotes, quibus (vt[a] in nona Parte dicetur) eum exornari oportet: quibus cum præditus fuerit,

retur, vt aliquis ex ijs, qui in Domibus vel Collegijs versantur, si bi immediate sub sit; potest ab Obedientia Rectoris, vel Præpositi Localis eum eximere. Et sic Generalis quosdã ex priuatis, & Præpositis Localibus, vel Rectoribus, suæ Obedientiæ proxime reseruare posset. Vt plurimum tamen prædicta Obedientiæ subordinatio eo melior erit, quo perfectius obseruabitur.

F ¶ *Separare intelligendum est, vel omnino à Societate dimittendo; vel in alium locum transferendo, si hoc sufficere videretur: & ad diuinum obsequium, ac commune bonum, iudicio illius qui curã eius habet, magis conueniret.*

G ¶ *Iuuabit[b] etiam in primis, inter alia Dei dona, bona existimatio, & auctoritas erga subditos; & habere, ac præ se ferre dilectionem, & curam illorum: ita vt subditi sibi persuadeant, suũ Superiorẽ scire, velle, & posse bene ipsos in Domino gubernare. Ad quod, sicut ad alia multa, conferet secum viros, qui consilio polleãt, habere; (vt[c] in nona Parte dicetur)*

a P. 9. c. 2.

b P. 9. c. 2. §. 2. & 9. & c. 6. A.

c P. 9 c. 5. §. 2. & c. 6. §. 10. & 11.

cetur) quorum opera in ijs quæ statuĕda sunt ad bonum Societatis progressum, in his atque illis locis ad Dei gloriam vti possit. fuerit, erga omnia membra Societatis suo fungetur officio: capitis videlicet, a quo in illam influxus, ad præfixum ipsi finem necessarius, descendat.[a] & sic à Generali Præposito, vt à capite, vniuersa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autē ad singulares personas descendat. sic etiam ab eodem capite (vel saltem eo suam facultatem cōmunicāte, & rem approbante) Missiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem sit dictū:[b] quo enim magis inferiores à suis Superioribus pendebunt, eo melius amor, Obedientia, atque vnio inter eos retinebitur.

a Sup. §. 4. & p. 5. c. 1. A. & p. 9. c. 3. §. 1. & 10

Conferet etiā, circunspecte & ordinate præcipere, eo modo curando subditos in Obedientiæ officio continere, vt Superior omni beneuolentia, & modestia, & [c] charitate in Domino, quod in ipso est, vtatur: ita vt subditi se potius ad dilectionem maiorem, quam ad timorem suorum Superiorū possint componere; quamuis aliquando utrumq; sit utile: eorū etiam arbitrio aliquid relinquendo, cum probabile uidebitur, quod eos id iuuabit: aliquando etiam eis ex parte aliquid indulgendo, & compatiendo, cum uideretur id posse magis conuenire.

b P. 2. c. 1. §. 2.

c P. 3. c. 1. N.

7 Et vt locus magis conueniat ad communicationem capitis cum suis membris, conferre plu-

H ¶ Pote-

H re plurimum poteſt, vt † Præpoſitus Generalis magna ex parte[a] Romæ reſideat:' vbi cũ alijs omnibus locis Societatis faciliori vtetur commercio.
I † Prouinciales itidem in ijs locis diutius verſabuntur, vnde cum inferioribus, & cum Superiori Præpoſito commoda fuerit communicatio;' quantũ in Domino id effici poterit.
8 [b] Præcipuum vtriusque partis vinculũ, ad membrorum inter ſe, & cum capite ſuo vnionem, amor eſt Dei ac Domini Noſtri IESV Chriſti: cũ cuius diuina ac sũma bonitate, ſi Superior et inferiores valde vniti fuerint, perfacile inter ſeipſos vnientur: idque per eundẽ illum amorem fiet, qui à Deo deſcẽdẽs, ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget.[c] Charitas itaque, & vt in vniuerſum dicatur, omnis probitas ac virtus, qua iuxta ſpiritum procedatur, ad vnionem ex vtraque parte iuuabit; &(quod inde ſequitur) omnis rerum tempora-

H ¶ Poterit nihilominus ſubditos alijs in locis, prout occaſio & neceſſitas occurrerit, uiſitare; & prope Romã aliquando habitare; prout ad maiorẽ Dei gloriam fore iudicauerit.

I ¶ De uiſitatione Præpoſiti Prouincialis eadem erit ratio, atque Generalis: poterit enim id facere, cum videbitur ad Dei maius obſequiũ fore: eſt que id ualde proprium eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius eſt ei reſidendum, ſi fieri poteſt, lo-

a Inf. c. 5. §. 1.

b P. 10. § 9.

c P. 10. §. 2. & 9.

a Proœ.decl.& p. 3.c. 1.§.18.&p. 10.§.9.

b P.4. c. 5. §.4.& c.14 §.1.

c Exa.c.5.§. 7.& p.4.c.8 §.2.

d Sup. D.& inf.c.2.B.& p.4.c. 17.§. 7.& L.& p. 7. c. 2. §.2. &H.&p.10 §.9.

cũ eligat, ex quo, cum subditis, & cũ Generali crebra communicatione litterarũ, vti possit.

K ¶ Cum ijs qui adhuc litteris operam non dederint, curandum est, vt omnes (vt plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa vt melior & conuenientior Nostris, sequantur. Qui autem studiorum cursum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuersitas coniunctioni charitatis noceat: & quoad eius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori se accommodet.

L ¶ Præpositi Locales, vel Rectores, qui sunt in aliqua Prouincia, quique missi sunt ad fructum in agro Domini curãdum, Præposito suo Prouinciali singulis hebdomadis, si fieri potest, scribere debẽt: e *& Prouinciales, & alij, Generali singulis hebdomadis, si vicinus fuerit: si autem in regno diuerso resident, vbi desit ea commoditas, tã priuati ad fructificandũ missi (vt dictum est) & Præpositi Locales, & Rectores, quàm Prouinciales, singulis mensibus se-*

e P.9.c.6.A

ralium contemptus, in quibus sui ipsius amor, grauissimus huius vnionis ac boni vniuersalis hostis, errare solet.[a] Multum etiam conferet consensio, tum in interioribus, † vt est doctri- K
na,[b] iudicia, ac voluntates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus, vt est vestitus, cærimoniæ[c] Missæ, & reliqua; quantum personarum, & locorum, & ceterorum varietas permittet.

[d] Magnopere etiam iuue- 9
rit, † litterarum vltro citroque L
mis-

missarum inter inferiores & Superiores, frequens commercium; & crebro alios de aliis M certiores fieri; † ac audire quæ ex variis locis ad ædificatio-

semel Generali scribent: qui curabit, vt eisdem, saltem Prouincialibus, semel singulis mẽsibus scribatur. Ipsi vero Prouinciales, Præpositis Localibus, & Rectoribus, & priuatis personis, quibus opus erit, semel etiam singulis mensibus scribi curabunt: & vtrinque crebrius; iuxta occasionum in Domino occurrentium rationes.

M ¶ Vt autem res Societatis ad ædificationem pertinentes, cõmunicari omnibus possint; hanc formulã sequi oportebit: Qui sub vno Prouinciali sũt, ex diuersis Domib⁹ vel Collegijs scribãt, quarti cuiusque mensis initijs, litteras, quæ solũ ea quæ ad ædificationẽ faciunt, cõtineant: & alterũ earum exemplũ, lingua vernacula illius prouinciæ; alterum, latina scriptum sit: & mittant vtrumq; duplex Prouinciali; vt mittat alterũ exemplum vtraque lingua, Generali, cũ alijs suis litteris; vbi referat quod notatu dignũ, vel ad ædificationem fuerit, si particulares id omiserunt. Ex altero vero exemplo, tot alia exscribi curet, vt ad certiores reddendos alios de sua Prouincia, satis sint. Si multũ temporis consumeretur mittẽdis huiusmodi litteris Prouinciali; Præpositi Locales, & Rectores possunt litteras suas latina & vernacula lingua scriptas, recta ad Generalem, & earum exẽplum Prouinciali destinare. Poterit etiã Prouincialis, cũ ei visum fuerit, quibus-

busdam ex Localibus iniũgere, vt certiores reddãt alios eiusdẽ Prouinciæ; transmißis ad eos earũdẽ litterarũ, quæ ad Prouincialẽ mittuntur, exẽplis.

Vt tamen, quæ in una Prouincia gerũtur, in alia sciantur; curabit Præpositus Generalis, ex litteris quæ à Prouincijs mittuntur, tot exẽpla exscribenda, quot satis sint, ut omnes alij Prouinciales certiores reddantur. Illorum vero quisque, exscribi in suæ Prouinciæ usum, curabit.

Cum magnũ inter duas Prouincias commerciũ esset, ut inter Lusitaniam & Castellam, Siciliã & Neapolim; Prouincialis unius posset Prouinciali alterius exemplum litterarum Præposito Generali missarum transmittere.

N ¶ Ad clariorem omnium cognitionem, quartò quoque mense mittatur Præposito Prouinciali ex singulis Domibus uel Collegijs breuis catalogus, isq; duplex, omniũ qui in ea Domo sunt; quiq; etiã post vltimum catalogum missum usque ad id tempus quo scribitur, desint; uel quòd mortui fuerint, uel alia quauis causa: breuiter perstringẽdo dotes vniuscuiusque. [a] Et Prouincialis eodem modo singulis quadrimestrib⁹ exemplum catalogorum cuiusuis

ficationem, † & eorum quæ geruntur, cognitionẽ, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipue Generali, & Prouincialibus cura erit; eo constituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam consolationẽ & ædificationem in Domino faciunt ex aliis sciri posint. N

[a] P. 9. c. 6. §. 3.

QVI-

uis Domus & Collegij, Generali transmittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad personas attinent; meliusque totum Societatis corpus ad Dei gloriam regi poterit.

QVIBVS IN CASIBVS CONGREgatio generalis fieri debeat. Cap. II.

1 AD vnionem personalem vt veniamus, quæ in Congregationibus Societatis fit; cõsiderandum est, quibus in casibus, qui, & per quem; ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeant congregari; & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in casibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat; illud in primis suppositum sit, quòd non videtur in Domino in præsen-
A tiarum expedire, † vt certis tẽporibus, [a] aut [b] crebro fiat: quo-
B niã Præpositus Generalis † adiutus cõmunicatione, quã cũ vniuersa

IN CAPVT II.

A § CViusmodi esset, tertio aut sexto quoq; anno, plus, minus.

B § [a] Hmõi cõmunicatio fit per transmissas litteras, & personas, quæ ex Prouincijs uenire debẽt; saltem unus ex singulis earum, tertio quoq; anno, & ex Indijs, quarto; electus Professorum & Rectorũ illius Prouin-

a Sup. c. 1. §. 9. & L. & p. 9. c. 6. A

b Inf. c. 4. §. 2. & p. 9. c 1 & C.

uinciæ suffragijs; ad certiorē multis de rebus faciē dū Præpositum Generalem. Possunt etiam per huiusmodi communicationem, cū opus fuerit, intelligi sententiæ eorū, quos Præpositus Generalis in vniuersa Societate melius sensuros iudicabit. Et sic, adhibitis eis, quos apud se habet consilij gratia, multa constituere sine Congregatione totius Societatis poterit: quandoquidem magna ex parte Congregatio ideo ad bene constituēdum iuuare solet, quòd vel rerum maior cognitio habetur, vel quòd conueniunt aliqui eminentiores viri, qui dicunt quod sentiunt. Id autē multis in casibus sine Congregatione generali, ut dictum est, trāsigi potest.

a P.9.c.2.S. 10.& c.6.S. 7.&cet.

b P.9.c.4.S. 7.& c.5.S.4

C ¶ Non res perpetuæ quæuis satis sunt, vt generalis Conuentus indici debeat; nisi maioris momēti sint. Aliqua ta-

c P.4.c.2.S. 3.& c.10.S. 2.& c.11.S. 2.&p.9.c.3 S. 5. 17. & 18.

versa Societate habet, & [a] eorum opera qui cum ipso degent, hoc laboris & distractionis vniuersæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit necessarium: vt ad electionē Præpositi Generalis; siue eligendus sit, qui in demortui locum succedat, siue aliquā ob causam ex iis propter quas Generalis à suo officio absolui potest: vt [b] postea dicetur.

2 Altera causa est, cum deliberari oportebit † de rebus perpetuis ac magni momenti: qualia essent (verbi gratia) [c] Collegia vel Domos dissoluere, aut alio transferre; vel res admodum difficiles ad vniuersam Societatem spectantes; vel ratio- C

rationem procedendi in illa, pertractare, ad maius diuinum obsequium.

tamē magni momenti, licet non perpetua, satis essent. [a] *Hoc autē discernere, & statuere, Præpositi Generalis erit. Cū tamen aliqua acciderēt, quæ urgerēt, magniq; momenti uiderentur, ut qui assistunt Generali, & Prouinciales, ac Præpositi Locales pluribus inter se suffragijs iudicarent, quod cogi debeat Congregatio generalis,* [b] *ut nona in Parte dicitur; cogetur: idq; Præposito Generali gratum esse oportet; & ut Congregatio huiusmodi magna cum diligētia fiat, idem Generalis statuere debet.*

a Inf. c. 4. S. 2 & p. 9. c. 3 S. 12.

b P. 9. c. 4. S. 6. & c. 5. S. 6.

QVI DEBEANT CONGREGARI. Cap. III.

1 NOn omnes, qui sub Obedientia Societatis viuūt,
A nec Scholastici approbati; † verum Professi duntaxat, & præterea Coadiutores aliqui, si ita expedire in Domino videretur, sunt ad Congregationem generalem conuocandi: & quidem ex his, non [c] nisi qui commode venire queant. Non itaque infirmi ac valetudinarii, nec qui in regionibus remotissimis agunt, vt in Indiis; sed nec

IN CAPVT III.

A ¶ *CVm uocat Congregationem qui supremā in Societate curam habet, eius erit iudicium, nū aliqui* [d] *qui Professionem trium Votorum solemniū emi-*

c Inf. c. 5. S. 3.

d Inf. c. 6. B

emiserũt, vel Coadiutores nõnulli, ad conferendũ cum eis de rebus quæ in Cõgregatione tractandæ sunt, venire debeant. Hoc.n. aliquando conueniens fore videtur, præsertim si Rectores Collegiorum, & eorũ Procuratores, aliiq; Officiales, quibus optime perspecta erunt quæ ad ipsorum officia pertinent, vocentur. Posset etiã hmõi Officiales, suffragium actiuũ & passiuũ ad reliqua habere; præter quam vt Professis quatuor Votorũ præesse possint.

nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momẽti, quæ absque graui incommodo deseri non possunt, conuenient. Pendebit autẽ hoc ex iudicio Præpositi Generalis, si is ad Cõgregationem conuocauerit; vel eorum, qui congregati in singulis Prouinciis fuerint, vt venturos ad generalẽ Congregationem eligant. Verũ vt certa aliqua ratio præscribatur; cũ Conuentus celebrabitur ad eligendũm Generalẽ, aut ad deliberãdum de iis quæ ad Generalem ipsum spectant, terni ex singulis Prouinciis veniant; † Prouincialis videlicet Præpositus, cum duobus aliis, qui fuerint ad B 1

a Inf.c.6.B &p.5.c.1.A *a Si Congregatio ad electionẽ Generalis indicitur, nullus qui quatuor Vota solẽnia in Professione nõ emiserit, suffragiũ actiuũ aut passiuũ ad hmõi electionem habere poterit,*

B ¶ Prouinciali veniendum esse intelligatur, si posit: sin minus, pro se alium mittet; qui magis idoneus ei videbitur ex tribus, quos Congregatio Prouincialis elegerit.

C¶ Quam-

ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in singulis Prouincijs, ante generalem, ad hũc finẽ cogetur. Conuenient [a] autem, & suffragij ius habebunt in ea, Professi omnes Prouinciæ, qui interesse poterunt; Præpositi Domorum, atque Collegiorũ Rectores, ac Procuratores; vel ij quos tanquam vicarios illi suo nomine miserint. Cum Conuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine Congregatione prouinciæ, duos ex ea eligere poterit, pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit, pro occurrentiũ causarũ ratione, constituere, num Conuentus prouincialis huiusmodi ad duorum illorum electionem sit cogendus; an Prouincialis sine Conuentu eos debeat eligere; prout ei videbitur in Domino expedire.

[a] Inf. c. 5. §. 3.

C † His tribus, & generali Congregationi, quicunque in prouincia remanent, suas vices delegabunt. Quod si præter duos electos, quosdam alios Præpositus Generalis designaret, vel Præpositus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed si Prouincialis præter tres, aliquos eligeret, plures, quàm duos, adijcere non poterit: ita vt ad summum quinque ex vna

C ¶ *Quamuis qui remanent in prouincijs, suum suffragiũ in scriptis mittere non possint; tamen si res fuerit eis cõmunicata, suã sententiã in scriptis transmittẽt: & qui veniunt, dicent in Cõgregatione generali, quid & alij sentiant.*

IN

vna Prouincia ueniant.

Ex Professis qui Congregationi intererunt, 2
vnusquisque suffragium unicum;solus Generalis duo habebit, sed si numerus par esset,Prouincialis reliquis præferetur: & si inter ipsos Prouinciales esset paritas, pars illa, in quam Præpositus Generalis,vel(si is è viuis excessisset)ipsius Vicarius inclinabit,esset præferenda. Vt enim illis magis est necessarium diuinæ gratiæ auxilium, propter munus quod gerunt;ita sperandum est,Deū ac Dominum Nostrū uberius id illis, vt sentiāt &dicant quæ ad ipsius gloriā faciant, largiturū.

AD QVEM SPECTET CONGREgationem generalem indicere. *Cap. IIII.*

CVM ad eligendum nouum Præpositū, priore vita functo,conuentura est Societas; † vnus ex Professis, quē A suum in hac parte Vicarium, ante mortem Præpositus nominauerit, alios certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius(vt plurimum) vnus ex ijs erit,qui adesse Præposito, & ipsum iuuare soliti sunt; vel certe ex ijs qui proxime degunt. Huius officium erit, Societatē ad 1

IN CAPVT IIII.

A ¶ SI nullus ex Professis apud Generalem esset,et aliquem ipse ex uicinis nominaret; eadē erit ratio. si tamen morte praeoccupatus, uel morbo, qui ad

ad electionem Præpositi faciẽdam, præscripto tempore, & loco, quo conuenire oporteat, conuocare.

2 Quando non ad electionẽ Generalis congregatur Societas; [a] in aliis euentibus Præpositus Generalis eam conuocabit; præterquã in illis, qui in nona Parte exprimentur: [b] & non cõgregabit frequenter Societatem, vt dictum est; nisi rerum agendarum necessitas vrgeret. Sed cũ generalis Congregatio ad electionem Præpositi conuocata, eũ iam elegerit; deinde de rebus aliis grauioribus, quam vt à Generali, & iis qui cum ipso agũt, decidi debeant, tractari poterit.

ad hunc effectũ perinde ac mors censeatur, Vicarium non nominauit; qui apud eũ fuerint Professi (quãuis non in eodem loco, sed in uicinis fuerint) pluribus suffragijs Vicarium eligent. Et siue Præpositus Generalis aliquẽ uicinũ absentẽ, siue nullum nominauerit; qui praeest Domui, in qua mortem obijt Generalis, uel qui uicinior esset, si in nulla Domo Societatis moreretur, curabit statim mitti, qui certiores faciat Professos uicinos, ut ad Vicarium constituendum (ut dictum est) qui gerat uices Generalis, donec ille electus fuerit, congregentur; uel ad eum agnoscendum, quem constabit electum esse.

a Sup. c. 2. C. & p. 9. c. 3. §. 12.

b Sup. c. 2. §. 1. & C. & p. 9. c. 1. C.

DE

DE LOCO, TEMPORE, ET MODO congregandi. Cap. V.

Locus quo conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinarie Curia Summi Pontificis esse debere,[a] vbi plurimum erit ipsius Generalis residentia: nisi Societas, ex composito, conueniendum esse in alium locum, qui commodior omnibus futurus esset, statueret: vt si quis in confinio diuersarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, esset cõstitutus; vel alius, qui magis accommodus videretur.[b] Si Præpositus Generalis est, qui Societatem ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac designare locum, quem in Domino aptiorem iudicauerit. 1

a Sup. c. 1. §. 7.

b P. 9. c. 3. §. 12.

Spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur, vbi de electione Generalis agendũ est, quinque aut sex mensium erit, à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, scriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit, cum necessitas postulauerit.[c] Cum vero alias ob causas fuerit congregãda; Generalis Præpositus pro suo arbitratu tempus designabit. 2

c P. 9. c. 3. §. 12.

Modus in congreganda Societate seruandus hic erit; vt ille, cuius hoc est munus, confestim variis viis Prouinciales, & si qui ex Professis sigillatim conuocandi essent, adscripta (quantum sat esse ipsi videbitur) causa, loco, & tempore Conuentus habendi, certiores faciat: admonens quoque,[d] vt vbique Missæ celebrentur, & orationes fiant 3

d Inf. §. 4. & c. 7. §. 1.

fiant pro fœlici Præpositi electione. Vnusquisq; autē Prouincialium (si ipsi soli eligendi potestatem non habuerint) [a] Professos qui in ipsius Prouincia uersātur, Rectores quoque, & Locales Præpositos, qui venire possint, conuocabit. Vbi vero ad Congregationem prouincialem conuenerint qui commode potuerint, eligent pluribus suffragijs (Prouincialis sententia pro duobus suffragijs numerata) eos, qui ad generalem Congregationem venient: qui esse ij debebunt, quos magis expediat Congregationi interesse, & [b] quorū absentia minus detrimenti Prouinciæ sit allatura. Ipsi vero, quàm primum poterunt, ad constitutum locum, relictis in suis Prouincijs Vicarijs, & rebus omnibus bene compositis, proficiscentur.

a Sup. c. 3. §. 1.

b Sup. c. 3. §. 1.

4 [c] Curabunt præterea Superiores, vt omnes, qui sub Obedientia Societatis viuūt, quotidie in orationibus, & in Missarum Sacrificijs plurimū Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem se conferunt; & simul, vt quidquid in ea transigetur, ad maius obsequium, & laudē, & gloriam diuini nominis cedat.

c Sup. §. 3.

DE MODO DELIBERATIONIS, *cum de electione Generalis agitur.* Cap. VI.

1 SI Conuentus indictus est ad noui Præpositi, qui in demortui locum succedat, electionem;

nem; simul atque conuenerint, Vicarius Generalis, quatuor dies ante Præpositi futuri electionē; de eadem omnes alloquatur: horteturque ad eã, prout ad maius Dei obsequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendã. Et præter hunc diē, tres sequentes habebunt, vt se Deo commendent, meliusque considerent, quisnam ex vniuersa Societate ad huiusmodi curam maxime idoneus sit futurus; informationem capientes ab eis qui eam bene dare poterunt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eum includantur, non definiant apud se, quē sint electuri.

2 Hoc medio tempore, vnusquisque, sub pœna Excommunicationis latæ sententiæ, teneatur Vicario manifestare, vel alicui ex antiquioribus Professis (qui cum Vicario conferet) si sciret aliquem hoc munus affectasse, uel etiam tunc affectare, directe, aut indirecte id procurando, vel signo aliquo id declarando. † Qui autem de A ambitione huiusmodi conuictus esset, actiuo, & passiuo suffragio priuetur, vt inhabilis ad eligendum alium, &

IN CAP. VI.

A ¶ VT suffragio priuari quis possit vt inhabilis, quod de ambitione huiusmodi notatus esset; oporteret clare testimonijs conuictũ esse, vel alioqui, quantũ satis est, de veritate eorum, quæ obiecta sunt, constare; quacunq; ratione id constare posset. Sed cum probationes suspitionē tantum valde probabilē,

sed ut

sed non fidem certam facerent; is non erit ad electionem idoneus;& quæsita aliqua occasione, remouendus quidem ab ea Congregatione; sed suffragij iure tanquã inhabilis priuandus non erit. Nec suspitio euulganda erit;& multo minus, si suspitio probabilis nõ esse deprehenderetur: tunc enim nulla ratione id nocere debebit ei, qui non iuste notatus fuerit; nec desinet Congregationi interesse, & suffragij ius, sicut alij, habere. Ad quem pertinet hoc iudicare, Vicarius est, tribus alijs ex antiquioribus Professis vocatis: & condemnatio ut minimum tribus suffragijs fieri debet. Qui autem aliter, atque in animo sentiret, sententiã diceret, ipso facto Excommunicationem incurret.

Si ipsemet Vicarius, vel aliquis ex antiquioribus notaretur; semper quatuor ex ijs, qui prius Professionẽ emiserũt, iudicabũt; excluso eo, qui notatus est: & eorum quisque, ad cui⁹ aures huiusmodi infamia perueniret, reliquos uocet; ut de ea cognoscatur. a P.10.S.6.

[a] vt ipse eligatur: nec in eam Cõgregationem, nec in aliam vnquam admitti possit.

3 Ipso die electionis, qui hos tres dies consequetur, celebret aliquis Missam de Spiritu sancto, quam omnes audiant, ac in eadem Sanctissimum Christi Corpus sumant.

4 Postmodum ad campanæ B pulsum, † qui suffragium habent, ad locum Congregationis vocentur: ' & vnus eorum concionem habeat; qua in genere

B ¶ [a] Qui suffragiũ habent, Professi a Sup. c. 3. A.& p.5.c. 1.A.

fessi quatuor Votorũ duntaxat erunt, vt [a] *dictũ est, si quidẽ de electione Generalis agitur: quã uis curet, vt et alij conueniant, ad maiorem rerum cognitionẽ habendã, si opus fuerit; & ad agẽdũ, post electionem Generalis, alijs de rebus, in quibus* [b] *Rectores, & Præpositi Locales (si Professionẽ triũ Votorum emiserunt, vel Coadiutores formati sunt (qui vocandi erunt) suffragium (vt superius diximus) habebunt.*

a Sup. c. 3. A

b Sup. c. 3. A

nere (nullo dato signo, quo particularis aliqua persona significetur) ad electionẽ eius Præpositi, qui ad maius Dei obsequium conueniat, exhortetur. & post quam hymnum illum simul dixerint, Veni creator Spiritus &cet. in prædictum locũ Congregationis, ab aliquo ex Præpositis, uel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in Domo Cõgregationis cõmissum fuerit, includantur: ita vt nec inde egredi, nec eis aliquid ad victũ, præter panem & aquam, dari possit; donec Præpositum Generalem elegerint.

Quod si omnes communi inspiratione, non expectato ordine suffragiorum, quempiam eligerent; ille sit Præpositus Generalis. Omnem enim ordinem, & eligẽdi formulam, Spiritus Sanctus, qui ad huiusmodi electionem eos mouit, facile supplet. 5

C Ser

Quando eo modo non peragetur electio; formula quæ sequitur, erit obseruanda. In primis, quisque seorsum orabit Deũ; 6

† &

C † & cũ nullo alio loquendo, ' in Creatoris sui ac Domini cõspectu, ex iis quæ prius intellexit, apud se statuet, quẽ sit electur⁹: & in charta scribet nomen personæ, quã eligit in Præpositum Generalem, & suũ subscribet; & ad hoc, spatiũ vnius horæ ad summũ præfigatur: deinde ad sedes suas omnes conueniant: D & Vicarius † cum Secretario ad hoc ipsum inter Professos electo, & alio tertio qui eis assistat, ' exurgẽs à sede, protestetur nolle se admittere quẽquã', nec excludere, quem non debeat. E † Det autem omnibus absolutionem generalem ab omnibus

C ¶ Seruabunt omnes silentium in loco inclusionis; ita vt vnus cum alio nõ colloquatur in ijs quæ ad electionẽ pertinent (nisi quid esset, quod necessarium videretur; & id quidẽ coram omnibus dicendum esset) donec Generalis sit electus.

D ¶ Antequam ingrediantur in locum electioni destinatũ, in spatio quatuor illorum dierum congregati omnes qui in loco Congregationis Professi inuenientur, [a] *Secretarium, & Assistentem eligent: ac quilibet quem nominet, scriptum dabit: & publice Vicarius, cum duobus ex Professis antiquioribus, videbit quis plura habeat suffragia; & vbi paritas esset, tres ipsi suffragia sua ferent: & qui duo habuerint ex eis, Secretarius, & assistens erunt.* a Inf F. & G & p. 9. c. 5. §. 4.

E ¶ Absoluit ab omnibus censuris, quas non incurrissent propter defectus ad hanc electionem pertinentes.

bus cēsuris, ad hunc canonicæ electionis effectum. Postmodum inuocata Spiritus Sancti gratia, accedat cum suis sociis ad mensam in medio positam: & ipsimet tres prædicti, mutuo suffragia sua alius ab alio petant: & † iuret vnusquisque, F prius quam det, quòd eum nominat, quem sentit in Domino ad hoc munus magis idoneū: G & suffragia in manibus Secretarii simul seruentur: deinde à quolibet eorum, qui in Congregatione sunt, seorsum, sed tamen coram aliis, proprium suffragium scripto contentum postulent; quod, præuio eodem iuramento, eisdem dabit vnusquisque. Deinde in medio omnium Secretarius suffragia, electum solummodo nominando, promulgabit: ac demum vno suffragiorum numero cum alio collato, qui plus quàm mediam partem suffragiorum omnium habuerit, sit Præpositus Generalis: & ita qui prius eum nominauit, vel Vicarius percōtetur alios, an suum consensum ei

F ¶ Formula iuramēti hæc esse poterit; Testē inuoco, cum omni reuerentia, IESVM Christum, qui sapientia est æterna, quod ego. N. illum eligo, & nomino in Præpositū Generalē Societatis IESV, quem sentio ad hoc onus ferendum aptissimū. Itaque duo iurat; unum, quod suum nomen ponit, ut personæ eligentis; alterū, quod ponit nomē illius, quem magis idoneū iudicat, ut personæ electæ: & tunc suffragium suū scriptum dabit. Et hanc iuramēti formulā quisque

ei præstent, quem maior pars elegit: & vtcunq; respondeant, formabit Decretũ electionis, dicendo; In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; EGO. N. nomine meo, & omnium idem sentientium, eligo. N. in Præpositum Generalem Societatis IESV. Quo peracto,

G † statim omnes ad reuerentiam ei exhibendam accedant; & flexo vtroque genu, manum eius osculentur. Qui vero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitam reuerentiam (memor cuius nomine eam admittere debet) recusare poterit. Deinde simul omnes dicant, Te Deum laudamus.

7 Si non fuerit qui amplius quam mediam partem suffragiorum habeat; alia ratio, scilicet compromissionis, ineatur;

H † electis inter omnes tribus, aut quinque electoribus (qui nimi-

que scriptam habeat exterius in eadem charta sui suffragij, & eam legat alta uoce, cum suffragium dat tribus designatis. Locus autem, ubi quisque seorsum, & corã omnibus suũ dat suffragium, mensa erit in medio constituta, ubi Vicarius est cum [a] *suis Assistentibus.* a Sup. D.

G ❡ *Incipiente Vicario* [b] *cum Assistẽtibus; uel (si aliquis eorũ fuerit electus) duob⁹ reliquis; et sequentur ceteri.* b Sup. D.

H ❡ *Modus eligendi hos electores erit, ut scribat unusquisque quos sentiat eligendos; et qui plura habuerint suffragia, sint electores: & cum quisque scripserit huiusmodi electorũ nomina, iurabunt omnes in hanc formã; Testem inuo*

co IESVM Christum, qui sapientia est æterna, quòd ego. N. illum eligo, & nomino in Præpositum Generalem Societatis IESV, quem electores ad id cõstituti elegerint, & nominauerint.

a Sup. s. 6.

1 *Poterit Vicarius cũ pluriũ assensu, vel qui electus fuerit in Præpositũ Generalẽ, decernere censuras, quæ cõuenire in Domino videbuntur.*

b P. 3. c. 1. s. 18.

nimirum ad id munus plura habuerint suffragia) & quo maior horum trium vel quinque pars inclinauerit; ille sit Præpositus Generalis, & promulgetur, eique reuerentia exhibeatur, & Deo Nostro gratiæ agantur; vt superius [a] dictum est.

8 Post promulgationem, nulli integrum erit, suffragiũ suum mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obseruet quæ dicta sunt, qui schismaticus ac ruinæ Societatis auctor haberi nolit, & in pœnam Excommunicationis latæ sententiæ incidere; † aliasque graues censu- I ras subire, pro arbitrio Societatis; cui [b] vnio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit.

DE MODO IN DELIBERATIONIBVS tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpositi, sed aliis de rebus agitur. Cap. VII.

CVm in Cõgregatione, non de electione Præ- 1 positi, sed aliis de rebus grauibus, & ad statum

tum Societatis pertinentibus agitur; inclusio necessaria non erit: licet sit curandum, vt quam expeditissime fieri poterit, quæ tractanda sunt, absoluantur. Sed quia ex prima & summa Sapientia descendat oportet lux ea, qua diiudicari possit quid statuere conueniat; in[a] primis Missarum Sacrificia offerentur; fietque oratio in loco Congregationis, & aliis partibus Societatis, per totum illud tempus quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriā constituantur. a Sup.c.5. §.3.& 4.

2 Deinde semel, aut sæpius A omnibus congregatis, †Præpositus Generalis, deinde Prouinciales, Rectores, aliiq; ad Congregationē vocati, quæ eis tractanda videbuntur, rationesque eorum quæ sentiunt (postquam diligēter omnia considerauerint, ac Deo & Domino Nostro commendauerint) coram omnibus breuiter proponēt. Et postquā proposuerint, sum-

IN CAPVT VII.

A

QVi veniunt Prouincialium loco, eis absentibus eodem ordine loquentur. Hoc tamen obseruabitur, vt antiquissim' ex Professis cuiusuis Prouinciæ, qui Prouincialis sit, vel loco Prouincialis veniat, dicat primus; & eum sequentur reliqui omnes eiusdē Prouinciæ, iuxta antiquitatem Professionis, vel Votorum, quæ Coadiutores Spirituales emittunt. Postea inter reliquos Prouinciales

uinciales, qui fuerit antiquior, & cũ eo reliqui ex eadem Prouincia. Post huiusmodi sequentur, si alij fuerint, qui sub nullo Prouinciali sint, uel extra ordinem sint vocati; qui etiam ordine antiquitatis dicent.

B ¶ Suum scriptum super mẽsa, quæ in medio erit, ponendo. Curabit autem Secretarius, ut, si opus fuerit, plura exempla exscribantur, vel quisque secumferat; quibus rationes, quæ ipsos mouent, contineantur; ut uideri possint ab ys, qui sẽtẽtiã de rebus eisdem dicturi sũt.

C ¶ Pro-

summam † scriptam in medio relinquent; vt si qui velint, eam legant; & quod ea de re sentiunt, in sequenti Congregatione dicant. B

3 Rebus agitatis hinc inde in vna vel pluribus Congregationibus, si nihil manifeste in alteram partem constitui videretur; communi omnium, vel fere omnium assensu, quatuor qui definiant, ex iis qui intersunt Conuentui, & in eo ius habent suffragii, plurium sententiis (quibus alii se stare velle compromittant) eligantur: qui quoties opus fuerit, cum Præposito Generali congregati, omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod si omnes eiusdem sententiæ nõ fuerint; quo verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione, vt de manu Domini, admittendum erit.

4 Si Præpositus Generalis ea corporis valetudine non esset, vt posset rebus omnibus tractandis interesse; posset alium suo loco substituere; & sic sigil-

la-

latim, omnibus rebus constitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretum est, scribetur; & in plena Congregatione legetur: &, si etiam tunc alicui visum fuerit, quid ea in re sentiat, dicere ei licebit: sed omnia tandem arbitrio Præpositi cū Definitoribus relinquentur.

5 Consideratis denuo illis, quæ discussa sunt, & modo iam dicto rursum constitutis, Secretarius in libro ad id destinato C † ea postmodum promulganda' scribet.

NONA

C ¶ Promulgatio fiet coram tota Domo, ac postea per Domos, & Collegia reliqua; quod de ordinationibus & statutis dictū intelligatur, quæ, vt vbique obseruentur, constituta sunt. Quod enim ad Collegium, uel Domū, uel personam unam tantū pertineret, non est quod alijs in locis promulgetur; qüamuis res secreta non essent: sed si essent secreta, multo magis euulgatio, sub grauibus censuris arbitrio Præpositi Generalis, est prohibenda.

Ordinationes in Congregatione constituta, in suo vigore permaneant (si in alia Congregatione generali non reuocarentur) quamuis Præpositus Generalis, sub quo facta sunt, è viuis excessisset.

DE-

NONA PARS.

DE IIS QVÆ AD CAPVT Societatis, & gubernationem ab eo descendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM Generalem, & quidem perpetuum, dum vixerit, esse oporteat. Cap. I.

VT in omnibus Rebuspub. vel Cõgregationibus bene constitutis, præter eos qui ad fines particulares in eis tendunt, necesse est esse aliquem, vel etiam plures, qui boni uniuersalis curã habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus Domibus, Collegijs & Prouincijs etiam, in quibus huiusmodi sunt Domus, vel Collegia, præsunt, necesse est a esse aliquẽ, qui vniuersæ Societatis curam habeat; qui hunc sibi finem constituat, vt bene gubernetur, conseruetur, & augeatur totũ Societatis corpus: & hic est Præpositus Generalis; qui cum duobus modis eligi posset; scilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu viuet, Societati

a Inf. c.6. §.1.

cietati

A cietati præsit:†propterea quòd experientia, & in gubernando exercitatio,& hominum parti-
B culariũ notitia' † & erga eosdẽ auctoritas'confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitam, & non ad tempus aliquod præscriptum, erit eligendus. [a] Accedat autem ad cetera hoc cõmodi ex eo, vt Societas in rebus magni momẽti, ad Dei gloriam, satis fere sẽper oc cu-

DECLARAtiones.

In nonam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ P*Ræter rationes quæ in hac Constitutione attinguntur, vt Generalis ad vitã constituatur; sũt et aliæ.*[b] *Vna est, quòd longius recedet omnis cogitatio & occasio ambitionis, quæ huiusmodi officiorũ pestis est, quàm si certis temporibus esset eligendus.* a P. 8. c. 2. §. 1. & c. 4. §. 2. b P. 10. §. 6.

Altera, quòd facilius est vnum idoneum, quàm plures, ad hoc munus inueniri.

Tertia est, exemplum quod sumitur ex communi ratione gubernationum magni momẽti, quæ ad vitã esse solent, tam in ecclesiasticis, Summi Pontificis, & Episcoporũ; quàm in secularibus, Principũ ac Dominorum. De remedio autem, quo euitentur aliqua incõmoda, quæ sequi possent ex hmõi officio, si ad vitã teneatur; inferius, capite quarto agetur.

B ¶ *Maior erit Præpositi auctoritas, si mutari non poterit, quã si ad vnũ vel plures annos eligeretur; cũ externis, quia magis omnibus notus erit; & cũ ijs, qui de Societate sunt, propter rationem eandẽ. Et cõtra, scire, quod eo officio aliquando sit perfuncturus,*

cupata, † vniuersalibus his Cō- C
uentibus, minus laboris & distractionis patiatur.

ctūrus, & aequalis, vel inferior alijs futurus; esse etiam in eo parū exercitatum, auctoritatem potest imminuere.

C ¶ Constat, rarius congregandam vniuersam Societatem, si Praepositus ad vitam eligetur: quandoquidem quae fiunt Cōgregationes, maiori ex parte, ad eius electionē, & raro in alijs occasionibus fiūt.

QVALIS ESSE DEBEAT Praepositus Generalis. *Cap. II.*

† INter dotes varias, quibus ornari Praepositum Generalem optandum est, omnium prima haec erit: [a] vt cum Deo ac Domino Nostro quàm maxime coniunctus, & familiaris, tam in oratione, quam in omnibus suis actionibus sit: vt eo vberius ab ipso, vt boni totius fonte, vniuerso corpori Societatis abūdantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multum valoris, & efficaciae omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium vtetur, impetret. 1 A

2 Secun-

IN CAPVT II.

a Inf. c. 6. A & p. 10. §. 2.

A ¶ AD has sex partes, ut primarias, reliqua reducuntur: quandoquidem in eis Praepositi perfectio consistit erga Deum; quodque eius affectū, intellectum, & executionē perficit; quodque ex bo-

2 Secunda, [a] vt vir sit, cuius in omni virtutũ genere exemplum, reliquos de Societate iuuet; ac præcipue in eo splendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem, ac veræ humilitatis, quæ Deo & hominibus amabilem eum reddant, sit conspicuus.

bonis corporis, & externis iuuare poterit. et iuxta ordinem positum, momentũ earum æstimandum est.

B ¶ *Et*

a Inf. c. 6. A & p. 8. c. 1. G.

3 Liber etiam ab omnibus inordinatis affectionibus, per gratiam Dei edomitis & mortificatis, sit oportet; ne interius iudicium rationis perturbent: & vt exterius tam sit compositus, & in loquendo præsertim tam circunspectus, vt in eo nihil, ne verbum quidem, notari possit, quod non ad ædificationem, siue eorum qui de Societate sunt (quibus speculi, & exemplaris loco esse debet) siue externorum faciat.

4 Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem ac seueritatem necessariam, cum benignitate & mansuetudine miscere, vt nec se flecti sinat ab eo, quod Deo ac Domino Nostro gratius fore iudicauerit; & tamen filijs suis, vt conuenit, compati nouerit: eo modo se gerendo, [b] vt etiam qui reprehenduntur, vel corriguntur, quamuis secundum inferiorem hominem quod agitur displiceat, agnoscant nihilominus quod recte in Domino, & cum charitate ille suum officiũ faciat.

b Inf. c. 3. 5. 11. & p. 3. c. 1. §. 15. & N

5 Animi etiam magnitudo ac fortitudo est ei pernecessaria, ad infirmitatem multorum ferendam,

remiſſione animi, inchoatæ & imperfectæ relinquantur.

8 Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad ſanitatẽ, ſpeciẽ

B externam, † & ætatem attinet, habenda eſt ratio hinc quidem decentiæ & auctoritatis, inde vero virium corporis, quas eius munus exigit; vt in eo fungi officio ſuo, ad Dei ac Domini Noſtri gloriam, poſſit.

9 [a] Sexta † circa res externas

C eſt; inter quas, quæ magis ad ædificationẽ, & Dei obſequiũ in eo officio conferunt, præferri debent. [b] Huiuſmodi eſſe ſolent, exiſtimatio ac bona fama: & demum, quæ ex ceteris ad auctoritatem cum externis, & cum iis qui de Societate ſunt, adiuuant.

10 Denique ex eorum numero eſſe debet Præpoſitus Generalis, qui in omni virtutũ ornatu clariſſimi, & de Societate optime meriti, & diu in eadem tales eſſe perſpecti ſunt. Et ſi aliquæ ex dotibus ſuperius dictis deeſſent; certe nõ deſit eximia probitas, & amor erga Socie-

B ¶ Et ſic videtur ætas valde ſenilis non conuenire, quæ ad labores & curas huius officij idonea eſſe non ſolet; nec nec valde iuuenilis, quam nec auctoritas, nec experientia quæ conuenit, comitari ſolet.

a P. 1. c. 2. S. 13.

C ¶ Externa cenſentur, nobilitas, diuitiæ, quas in ſeculo habuit, honor, & ſimilia. Et horum, ceteris paribus, aliqua ratio eſt habenda: alia tamen maioris momenti ſunt, quæ, quamuis hæc deſint, ad electionẽ poſſint ſufficere.

b P. 8. c. 1. G.

tatem, ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comitetur. In reliquis enim, per eos [a] qui ad eius auxilium destinandi sunt (de quibus inferius dicetur) cum auxilio & fauore diuino, multa suppleri poterunt.

a Inf.c.6.§.7.&c.& p.8 c.2.§.1.

DE AVCTORITATE PRAEPOSITI GEneralis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

VT [b] bene gubernetur Societas, expedire valde videtur, vt Præpositus Generalis omnẽ habeat auctoritatem in Societatem, ad ædificationem. Quæ potestas (vnde Præpositi officium cognoscitur) hæc erit: [c] primum Præpositus Generalis per se, & per alios admittere in Domibus, vel Collegiis, vel vbicunque libeat, poterit eos qui ad Institutum Societatis ei idonei videbuntur; siue ad Probationẽ, † siue [d] ad Professionem, siue in Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittendos censeat. † [e] Poterit etiam eosdem dimittere, & à Societate remouere. Eius- 1

b P.4.c.10.§.2.& p.8.c.1.§.6.& p.10.§.8.

c P.1.c.1.§.1.

d P.5.c.1.§.2.& B.& c.2.§.4.& 5

e P.2.c.1.§.2.

IN CAPVT III.

A ¶ *Cum vnum vel plures ad Professionẽ per aliũ admiserit, prius nominatim de eis certiorẽ fieri, & de eorũ dotibus ipsi satisfactũ esse oportebit:* [f] *vel hoc mun⁹ admittẽdi pro suo arbitratu (iuxta id, quod in quinta Parte dicitur) alicui, cui pinde, ac sibi ipsi, cõfidat, peculiariter cõmittat.*

f P.5.c.1.§.2.& B.& c.2.A

B ¶ *Iuxta id, quod in secunda Parte de dimittendi ratione dictum est.*

C ¶ *Siue*

2 Eiusdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quocunque volet, ad studia litterarum mittere. [a] Poterit & eosdem reuocare ante vel post absoluta studia, ac transferre ab vno in alium locum; prout ad ipsorum particulare, & ad uniuersale bonum Societatis magis conuenire in Domino existimabit.

a P.4. c.9. §.2.

3 [b] Totam habebit superintendentiam, & gubernationem Collegiorum, quod ad Scholasticos, & Praeceptores, & Officiales attinet: inter quos primas tenent Rectores; [c] quos constituere, ac remouere poterit, eamque facultatem eisdem communicare, quam senserit in Domino conuenire: & [d] per huiusmodi Rectores, administrationem Collegiorum exercebit in ijs quae ad aedificia, & temporalia ipsorum bona in Scholasticorum vsum comparata pertinent; vt in litteris Apostolicis continetur.

b P.4. c.2. §.5. & c.10. §.1.

c Inf. §.14. & 15. & p. 4. c.2. §.5. & c.10. §.3.

d P.4. c.2. §.5. & C.

4 [e] Curabit, etiam, † vt illi rationem officij sui eo modo qui C conuenire maxime videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuersitatibus Societatis eius curae commissis dictum intelligatur. Res enim earũ, quae ad vitae ac doctrinae institutionem pertinent, administrare, Praepositi Generalis munus erit; quod per ministros à se iuxta Constitutiones constitutos, exercebit, & cet.

C ¶ *Siue reddenda sit ratio ei dem, siue Praeposito Prouinciali, siue alij cuipiã, qui ad eam exigendam potestatem commissariam, habeat.*

D ¶ *Per*

e Inf. §.15. & P. 4. c.2. §.5. & c.10. §.3.

Est item penes Præpositum Generalẽ omnis facultas agendi quosuis contractus emptionum aut venditionum quorumlibet bonorum temporalium mobilium tam Domorum quam Collegiorum Societatis: & imponendi, ac redimendi quoslibet census super bonis stabilibus ipsorum Collegiorum, in eorundem vtilitatem ac bonũ, cum facultate sese onere liberandi, restituta pecunia quæ data fuerit. Alienare [a] autem, aut omnino dissoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis, sine generali ei⁹ Congregatione, Præpositus Generalis non poterit. 5

a Inf. §. 17. & 18. & p. 4. c. 2. §. 3. & c. 10. §. 2. & c. 11. § 2. & p. 8. c. 2. §. 2

De ijs vero quæ Societati ita relinquuntur, vt ipsa pro suo arbitratu ea disponat (siue bona stabilia illa sint, vt Domus aliqua, vel prædium non alicui certo Collegio ab eo qui relinquit determinate applicatum vel annexum; siue mobilia, cuiusmodi sunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idem Generalis disponere poterit, aut vendendo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id quod ei videbitur, applicando; prout ad maiorẽ Dei gloriam senserit expedire. 6

Et Præpositi Prouinciales, aut Locales, & Rectores, & alij eius Commissarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipsis Generalis communicauerit. Neque vero Collegiales ad huiusmodi actus collegialiter erunt congregandi. 7

b Inf. c. 6. A & p. 4. c. 10 §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1. & c. 5. & p. 10 §. 13.

Sicut ad Generalem pertinet curare, vt [b] Societatis Constitutiones vbique obseruentur; 8

† ita

D † ita ad eundem pertinebit, in iis quæ accidunt, vbi dispensatione opus est, habita ratione personarum, locorum, temporum, & aliarũ circunstantiarũ, dispensare: [a] quod munus ea cum prudentia, quam lux æterna communicauerit, [b] finem earundem Constitutionum intuendo, qui alius non est quàm maius Dei obsequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi Institutum sequuntur, præstabit.

E Idque † tam de experimentis eorum, qui in Probationibus versantur, [c] quam de alijs rebus, in quibus eam fuisse mẽtem eorum, qui Constitutiones condiderunt, ad gloriam Dei ac Domini Nostri iudicabitur, dictum sit.

D ¶ Per seipsum exercere debet Generalis hanc potestatem: [a] & per alios in casibus vrgentioribus id etiã præstare poterit, vbi sine incommodo insigni expectari nequit; uel ubi peculiariter alicui, cui, tãquam sibi ipsi, fideret, præsertim in locis remotissimis, qualis est India, committeret. Et intelligendum est, dispensare posse, vbi eam esse mẽtem Constitutionum, vt dictum est, consideratis circunstantijs particularibus, & non aliter, in Domino iudicaret.

E ¶ [c] Penes Generalem erit, vt omnia experimenta, & plura etiã quàm illa sex de quibus in Examine dicitur, fiant; vel vnum aut plura eorũ omittãtur, vel cũ alijs permutẽtur, cõstituere; quando alicui non conueniret, quod generatim cõuenit; cuiusmodi esset hospitale, uel peregrinatio, vel lectio, uel

a P.4.c.10. B.

b Proœ. Declar.

c Exa. c. 4. §.9. & 16.

a P.7.c.2.§. 1.& A.B.& C. *aliqua ex alijs Probationibus.*

F ¶ [b] *Vt inter fideles in Indijs, et inter infideles, ubi sũt aliqui incolæ Christiani, & etiã si nulli sint, in quibusdam casibus, vel necessitatibus vrgẽtioribus: id tamen magna consideratione præcedẽti fieri debet.*

b P.7.c.1.§. 1.& B. & c. 2.C.

c P.7.c.1.

G § d *Non solum missos per præcedentem Præpositum, vel per seipsum, sed etiã per Summum Pontificem, nullo tempore definito, potest reuocare; vt in litteris Apostolicis gratiarum, anno quadragesimo nono, per Paulum Tertium nostrum sanctum Patrem nobis concessarum continetur.*

d P.7.c.1. §.6.& c. 2. H.

[a] Idem Generalis in Missionibus omnem habebit potestatem; eis tamen nulla ratione repugnando, quæ à sede Apostolica (vt in [c] septima Parte dicitur) proficiscuntur. Mittere ergo poterit omnes sibi subditos, siue Professionem emiserint, siue non emiserint (quos mittendos iudicauerit) † ad quaslibet mundi partes, ad quoduis tempus, vel definitum, vel indefinitũ, prout ei videbitur, ad quamuis actionem ex iis, quibus vti ad proximorum auxilium Societas solet, exercendam. † Poterit etiam missos reuocare: & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore senserit, procedere. † Idem, cum talenta hominibus Societatis nostræ donata cognoscat, officia Prædicatorum, Lectorum, & Con- F G H

H § Hoc, sicut alia multa dicta, & dicenda, poterit exequi Generalis per suos ministros; siue Præpositi Locales illi fuerint, siue non.

I ¶ Cum

Confessariorum distribuet.' De alijs officijs tantumdem intelligatur: & quelibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obsequium, & salutem animarum obiturus in Domino videbitur, constituet.

10 [a] Eius erit, vti facultatibus à Sede Apostolica Societati concessis; & eam partem illarum, vnicuique inferiorum communicare, quam in ipso bene collocatam, ad finem diuini obsequij nobis præfixum, existimauerit. Eiusdem erit, reuocare eas, vel contrahere; ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo. a P.5.c.1.A &p.8.c.1.S.6.

11 [b] Eiusdem Generalis erit, correctionibus vti, ac pænitentias, quæ ad satisfactionem quorumcunque defectuum conuenire videbũtur, habita ratione personarum, & aliarum circũstantiarũ, iniungere: quarum consideratio eius charitati cum prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur. b Sup c.2.S.4.& inf.c.6.S.2.& p 3 c.1.S.15.& N.

12 [c] Eiusdem erit, conuocare Societatem ad generalem Congregationem (quando alijs de rebus, quam de electione Præpositi est agẽdum) & statuere, vt Prouincialis etiam Congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos qui cõuenerint; ac suo tempore, iis absolutis quæ tractanda erant, dimittere. c P.8.c.2.C & c.4.S.2. & c.5.S.1. & 2.

13 [d] Sine eius facultate & approbatione, nullus possit dignitatem vllam extra Societatem admittere: nec ille facultatem huiusmodi dabit, nec id approbabit, si Sedis Apostolicæ Obedientia ipsũ d P.10.S.6. & A.

non

a Sup. §.3. & p. 4. c.2. §.5.& c.10. §.3.& c.17. §.1.

b Inf. c.5. §.1.

c Sup.§.3.

d Sup. §.4.

e Sup §.2.& p.4.c.2 §.5 & c.10.§ 3 & c.17.§.1.

f Inf c.6.§. 12. & p. 4. c 2.E.

g Inf. c. 6. § 8.

I ¶ Cum ijs qui bene suum officium faciunt, & ei possunt satisfacere, in trienij definito spatio nihil deperit: quandoquidem hoc tempus & contrahi, & prorogari poterit: cum ijs qui se parū idoneos ostenderēt, id commodi accedit, vt sine nota, cursu triennij peracto, remoueri possint: nisi ante id tempus, ratione vniuersalis boni, Generali remouendi viderentur.

K ¶ Quanquam poterit ad has electiones, & res alias graues & dubias, rogare sententias aliorum, quos iudicauerit

non compelleret.

14 [a] Constituat idem, vt dictū est, per seipsum Rectores Collegiorum, & Vniuersitatum, ac Præpositos Locales Domorum, quos aptiores fore iudicauerit; † [b] Prouinciales itidem Præpositos ad triennium vt plurimum (quamuis & contrahi, & prorogari etiam id spatium temporis possit, quando ad maiorem Dei, ac Domini Nostri gloriam id fore videbitur) [c] Quibus etiam eam potestatem communicabit, quam duxerit communicandam. I

15 Poterit etiam eam reuocare, restringere, & etiam augere, [d] et administrationis rationem ab eis exigere. [e] Quòd si Prouinciali facultatem constituendi Præpositos Locales, & Rectores communicauerit; eiusdem Generalis erit, eosdem confirmare, vel remouere.

16 † Idem Officiales reliquos ad gubernationem Societatis necessarios, [f] vt Procuratorem generalem, [g] & Secretarium Societatis, constituet; eam illis facul- K

cultа-

cultatem, quam pro negotiorum ac personarum ratione cõuenire in Domino iudicabit, communicando.

uerit in Domino bene sensuros; cõstituere tãdem, in eius erit potestate.

17 [a] Idem poterit, non expectata generali Cõgregatione, Domos, Collegia, Vniuersitates Societati oblatas accipere; & in Fundatores, cũ priuilegijs in quarta Parte dictis, eos quos in Domino admittendos duxerit, admittere; & Lectores, Sacerdotes, & alia quæ occurrerint, prouidere. [b] Erit tamẽ ei curandum, vt cum huiusmodi conditionibus admittat, ex quibus Societas commoditatem ad propositum sibi diuini obsequij finem, & non detrimẽtum sentiat. [c] Sed si experimento compertum esset, grauari magis, quã iuuari Societatẽ, nec Præpositus Generalis de remedio prospiceret; in prima generali Societatis Cõgregatione, vtrũ huiusmodi Domum, Collegiũ, vel Vniuersitatẽ relinqui, an teneri cũ tali onere expediat, agi poterit.

IN

18 [d] Transferre, vel dissoluere Domos, vel Collegia iam erecta, aut in [e] vsum Societatis Professæ redditus eorum conuertere, Præpositus Generalis, vt in quarta Parte dictum est, non poterit.

19 [f] Cognoscat, quo ad eius fieri poterit, conscientias eorum qui sub eius Obedientia sunt; ac præcipue Præpositorum Prouincialium, & aliorum, quibus munera maioris momenti committit.

20 Generatim loquendo, in rebus omnibus quæ ad propositum Societati finem perfectionis &

a P.4. Prooem. A. & c. 2. §. 1.

b P. 4. c. 2. §. 2. & c. 11. §. 2. & A.

c Sup. §. 5. & p. 4. c. 2. §. 2. & 3. & A.

d Sup. §. 5.

e Inf. c. 4. §. 7. & Exa. c. 1 §. 4. & p. 4. c. 2. §. 5. & c. 10. §. 1. & p. 6. c. 2. §. 3. & p. 10. §. 4.

f Exa. c. 4 §. 36.

auxi-

auxilij proximorum ad gloriam Dei faciunt,
a P.6.c.5. [a] omnibus præcipere in Obedientiæ virtute possit. Et quamuis alijs inferioribus Præpositis, vel Visitatoribus, vel Commissarijs suam facultatẽ communicet; poterit tamen approbare, vel rescindere quod illi fecerint, & in omnibus quod uidebitur, constituere: & semper ei Obedientiã ac reuerentiam ([b] ut qui Christi uices gerit) præstari oportebit.

b P.3.c.1.§.23.&p.4.c.10.§.5.&p.6.c.1.§.1.2&3.&p.7.c.2.§.1.&A & p.8.c.1.D.

DE AVCTORITATE, VEL prouidentia, quam Societas habere debet erga Præpositum Generalem.

Cap. IIII.

IN CAPVT IIII.

A§ [c] *E Texercebit eã per Assistentes; de quibus mox dicetur.*

c Inf. c.5. §.2.

B§ *Vrgesarũ quarumlibet ad personã Præpositi spectantiũ* ...

1 † FAcultas, vel prouidentia Societatis erga Præpositum, (habita semper ratione boni uniuersalis, ac maioris ædificationis) sex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare possũt, consistit. A

d Inf. c.5. §.2.

2 [d] Prima ad res externas pertinet, uestitus, uictus, & expensarũ quarumlibet ad personã Præpositi spectantiũ: quæ omnia vel augere, uel imminuere poterit Societas; prout Præpositum ipsum, ac se decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpositum acquiescere oportebit.

e Inf. c.5. §.2.

3 [e] Secunda ad corporis curam pertinet; ne in laboribus,

boribus, vel rigore nimio mensuram excedat. Qua etiam in re ad moderationem se reduci sinet Superior, & Societatis arbitrio acquiescet.

4 a Tertia ad animam eius spectat, cum etiam viris perfectis aliquando huiusmodi cura vel circa personam, vel circa officium sit necessaria. Habeat ergo Societas cum Præposito Generali (& idem cum inferioribus fieri posset) aliquem, qui accedens ad Deum in oratione, postquam diuinā bonitatem consuluerit, & æquum esse id iudicauerit, cum modestia debita, ac humilitate, quid sentiat in ipso Præposito requiri ad maius obsequium & gloriam Dei, admonere teneatur; siue ille sit eius Confessarius, siue alius quispiam per Societatem designatus, qui ad hoc negotium aptus videatur. a Inf.c.5.§.2.

5 B b Quarta est, quod, † si quis vrgeret (licet eum non obligando sub pœna peccati) vt dignitatem aliquam admitteret, in qua Præpositi officium necessario relinquendum esset, non posset sine consensu Societatis eam b Inf.c.5.§.6.& E.& p.10.§.6.& A

B ¶ Vrgere intelligendum est, si Princeps aliquis secularis id curaret; & ordinaret Summus Pontifex aliquā sumere dignitatem; non tamen ita absolute imperando, vt ostēdat se velle eum ad tale officium admittendum obligare. Nam in huiusmodi casibus, vbi cessat obligatio, non debet, nec potest sine probatione Societatis eam admittere: nec Societas approbabit, si Pontifex præcepto, quod ad peccatum obliget, non compelleret.

C ¶ Vt

eam admittere. Societas autem, semper intuendo quæ ad maius Dei obsequium & gloriam pertinent, si Obedientia Sedis Apostolicæ non compulerit, assensum numquam præstabit.

a Inf.c.5.§.6.& D.

[a] Quinta locum habet, si acciderét vt valde negligens vel remissus esset in rebus magni momẽti, ad Præpositi officium pertinentibus; propter corporis grauem ægritudinem, aut senium, spe emendationis ea in parte sublata; vnde multum detrimenti publicum bonum pateretur. Tunc enim Coadiutor, vel Vicarius qui Generalis officio fungatur, est eligendus; siue ipsemet Præpositus eum cum approbatione Præpositorum Prouincialiũ sibi substituat; siue illi cum approbatione duorum Præpositorum Localiũ, vel Rectorũ vniuscuiusque Prouinciæ, eum per litteras pluribus suffragijs eligãt ad Societatis gubernationẽ; cum ea facultate, quæ Generali, vel ipsi Societati, si ea eligeret, communicanda videretur. 6

b Inf. c.5. §.4.

[b] Sexta locum haberet in quibusdam casibus (quos speramus per Dei bonitatem, aspirante ipsius gratia, numquam euenturos) cuiusmodi esset peccata mortalia in externum actum prodeuntia; ac nominatim copula carnalis; † vulnerare quẽquã; [c] ex redditibus Collegiorũ aliquid ad proprios sũptus assumere, † vel cuiuis extra Societa- 7

c Sup. c. 3. §.18.&Exa. c. 1. §.4. & p.4.c.2 §.5 & c.10.§.1. & p.6. c.2. §.3.& p.10 §.4.

C ¶ Vt cũ aliquo armorũ genere, vel cultello, vel re quauis, cum qua insignis læsio inferri potest. C

D ¶ Id agitur peculiariter, vt non det consanguineis, D

Societatem donare; vel aliqua stabilia bona Domorum, aut Collegiorum alienare; vel prauam doctrinam habere. Si quid ergo horum accideret, potest
E ac debet Societas † ([a] si de re sufficientissime constaret) eum officio priuare,[b] &, si opus est, à Societate remouere: in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorem Dei gloriam & vniuersale bonum Societatis fore iudicabitur.

guineis, vel eis qui coniunctionem aliquam secularem cum ipso habent: & nõ præcluditur ostium, vt fiat eleemosyna, vel detur, quod conuenit, ei, cui dari debere ad Dei gloriam Generalis sentiret.

a Inf. c. 5. §. 4.

b P. 2. c. 1. §. 1. & A.

E † Quoniam qui curam aliorum, præcipue tam vniuersalẽ habent, iniuste calumniã à multis pati varias ob causas possunt, diligenter animaduertere oportet, vt probationes dictorum defectuum sint, quam fieri possit, efficacissimæ, morali modo loquendo.

DE MODO QVO PROCEDERE DEBET Societas in ijs, quæ ad Præpositum Generalem pertinent. Cap. V.

1 IN primis Præpositi Prouinciales,[c] quos Generalis ipse per se constituit, in conspectu Dei cõsiderare & efficere quod vniuersali bono Societatis debent in prædictis ad Præpositum Generalem pertinentibus, prout in Domino senserint, teneantur.

c Sup. c. 3. §. 14.

[a] In

[a] In ijs quæ ad sumptus & curam corporis eius, & res alias minus graues pertinent, Congregatione opus non est: sed † vt [b] societas viros quatuor ei Assistentes, qui discretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, constituat: qui [c] quidem apud Præpositum manentes, in conspectu Creatoris ac Domini sui dicere, ac efficere, [d] quidquid circa tria prima in præcedenti capite dicta, ad maiorem Dei gloriam fore senserint, teneantur. 2 A

Electio vero quatuor huiusmodi Assistentium, eorum erit qui Præpositum eligent, quando ad id congregantur. Quod si vel mortem obiret, vel à Præposito Generali diutius abesse, propter causas graues, aliquem ipsorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpositus Generalis alium substituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorum, manebit in demortui vel absentis loco. 3

[e] Tertio, si accideret aliquod ex peccatis (auer 4

tat

a Sup. c. 4. §. 2.

b Sup. c. 4. A & inf. c. 6. §. 10 & 11 & p. 8. c. 1. G.

c Inf c. 6. §. 10.

d Sup. c. 4. §. 2. 3. & 4.

e Sup. c. 4. §. 7.

IN CAPVT V.

A ¶ P*Rofessi sint, si cōmode fieri poterit. Et si aliquādo huiusmodi Assistētes (vel aliquis eorum) à Præposito recederent, missi ad hāc vel illā partem, vt cito redeāt; necesse non erit alios in eorum locum subrogare: si diu eos abesse oporteret, alij subrogētur. Verum Præpositus Generalis sine graui causa vel necessitate eos procul à se mittere non debet.*

B ¶ Rem

tat id Deus) quæ sufficiunt ad Præpositum officio suo priuandũ; simul atque res[a] per testimonia sufficientia, vel ipsius affirmationem constaret; iuramento obstringantur quatuor Assistentes ad id Societati denunciandum, & cum omnium, vel certe trium subscriptionibus Congregationem, B † id est Præpositos Prouinciales cum duobus alijs, quos singuli ex sua Prouincia secũ adducent (qui congregari tenebuntur) conuocandam. Et si res diuulgata, & communiter manifesta esset; non expectata quatuor Assistentium conuocatione, Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent. Et ipso primo die, quo in locũ huiusmodi Congregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora sunt, & accusatio dilucide explicetur: & postquam auditus fuerit Præpositus, foras egredi debebit: & antiquissimus ex Prouincialibus[b] simul cum Secretario, & alio Assistente de tota re scrutinium faciat; & primo quidem, an constet de peccato quod obijcitur; deinde an huiusmodi sit, vt propter id priuari officio debeat; & idem suffragia promulget, quæ, vt

B ¶ Rem nihilo minus secretam teneant, quantũ fieri poterit, cũ alijs, etiam eiusdẽ Societatis, donec veritas eluceat: vt si certũ esse, quod quatuor sibi persuaserant, non inueniretur, iniusta infamiæ nota Præposito nõ inuratur.

C ¶ Cum

[a] Sup. c. 4. §. 7.

[b] P. 8. c. 6. D.

T suf-

sufficiant, duas tertias partes excedent; & tunc statim de alio eligendo agatur: & si fieri potest, non prius inde egrediantur, quam Societas Generalem Præpositum habeat: & si eo die res transigi non poterit, in sequenti vel quam expeditissime fieri poterit, eo modo quo in octaua Parte [a] dictum est, transigatur.

a P. 8. c. 6.

5 C † Si defectus deprehensi nō fuerint eiusmodi, vt priuandus officio suo, sed tantum corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur considerandi, quæ correctio ei conueniat: & si non conuenirent, paribus suffragiis existentibus, quintus adiungatur, vel tres alii; vt quid in Domino conueniat constituant.

6 D †Si [b] accideret Præpositū Generalem ad Societatis gubernationem esse inutilem, 're

b Sup. c. 4. §. 6.

C ¶ *Cum defectus ad depositionem sufficientes non deprehenderentur, alijs de rebus agatur propter quas conuocata Societas videatur; & quod ad Præpositū attinet, dissimuletur: immo quoad eius fieri poterit, nullo tempore diuulgari debet. Et sic, cū conuocantur, præmoneri, & post rē discussam serio iniūgi conscijs, & præsertim Prouincialibus oportet, ne cui indicēt. Et cū constitutū fuerit illum officio priuare, tunc etiam* par- *cū Præposito Generali secreto agendū est, vt ipsemet officio se abdicet; vt hoc ꝓmulgari, et peccatū, ac officij propter peccatū priuatio occultari possit.*

D ¶ *Omnino esset inutilis, qui usu rationis careret,*

partim coram eo, & partim in eius absentia agitata, dispiciatur an eligi Vicarium absoluta cum potestate, quãuis sine nomine Præpositi Generalis (quã diu uixerit qui tunc erat) oporteat: & id, si pluribus quàm dimidiæ parti suffragiorum visum fuerit, sic agendum erit. Si id necessarium fore non iudicarent, videndum erit an præter ministros illos quorũ opera Generalis vtebatur, Societas alios prouidere debeat; vt subleuato magis eo, et adiuto, non desideraretur quod ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re sequi oportebit quod plus quàm media pars eorum qui congregati sunt, statuerit.[a] Si ageretur de dignitate, quam vt plurimum pati nõ potest Præpositi officiũ, si non compulerit talis Obedientia Summi Pontificis, quæ ad peccatum obligare posset; res in consultationem ne adducatur:

E † sed id omnino tanquam certum tenendum est, nec debere, nec posse consensum ad huiusmodi dignitatem admittendam, præstari.

rueret; quique in morbũ minime curabilem incidisset, tamque graue, vt rebus sui officij vacare nõ posset, nec aliquando vacaturus speraretur. Si morbus talis non esset, vt de sanitate desperandum videretur; sine Cõgregatione generali Vicarius per eundem Præpositum posset constitui, vt ipsius officio, donec conualesceret, omnino fungeretur: & recuperata sanitate, concessa ei prius facultas cessabit.

E *¶ Hinc appa ret*

a Sup. c. 4. §. 5. & B. & p. 10. §. 6. & A.

ret necessarium non esse ad hoc statuendum ad Cōgregationem venire: nisi Obedientia Sedis Apostolicæ intercederet, quæ Præpositum, vel Societatem (vt dictum est) ad peccatum obliget, nisi res ad effectum perducatur.

DE IIS QVAE IVVARE POTERANT Præpositum Generalem, vt suo officio bene fungatur. Cap. VI.

IN CAPVT VI.

a Sup. c. 2. § 2. & p. 8. c. 1. G

A ¶. 1. HOC *præstabit in primis auctoritate, et exemplo vitæ suæ,*

b Sup. c. 1.

& charitate ac dilectione Societatis in Christo Domino Nostro,

c Sup. c. 2. § 1. & p. 10 § 2.

& oratione[c] *assidua ac desiderijs plena, & Sacrificijs, quæ gratiā conseruationis & augmenti hmōi impetrent: & ex ijs quæ præstare ipse potest, hoc maximi momenti apud eum esse debet, & in quo plurimū in Domino confidat. Est. n. in primis efficax ad gratiam à diuina Maiestate impetrandam; à qua, quod expetitur proce-*

CVM proprium Generalis officium non sit concionari, nec Confessiones audire, nec alia huiusmodi (in quibus tamen ille, vt particularis persona, videbit quid præstare possit, cum ei per alias occupationes officii sui proprias licebit, & non aliter) † sed[b] ita A regere vniuersum huius Societatis corpus, vt conseruetur, & gratia diuina aspirante in bono 1

bono suo statu, & modo procedendi ad Dei & Domini Nostri gloriam crescat; [1] ad quem sibi propositum finem sua potestate vti debet.

Præter dona illa perfectionis magnæ spiritualis, ac virtutum, de quibus secundo capite dictum est, bonis [b] etiam ministris ad munera particularia obeunda opus habet. Quamuis enim per seipsum aliquando in illis versetur; habeat tamen necesse est Præpositos inferiores (quos viros selectos esse oportet) [d] quibus multum potestatis conferre, & huiusmodi res particulares fere semper committere possit. [e] Eius autem crebrior communicatio inter Præpositos inferiores cum Prouincialibus erit; horum autem cum Rectoribus, & Præpositis Localibus, vt [f] melius subordinatio conseruetur. Aliquando tamen Generalis, vel vt pleniorem rerum omnium notitiā habeat, vel propter alia quæ sæpius accidere solent, ipsemet cum Rectoribus, & Præpositis Localibus, & particularibus etiam personis aget; [g] eosdemque consilio,

procedit: idque potissimū faciet, cū necessitas occurrerit: [a] tum etiam id faciet, solicitudinem ad bibendo ad Constitutionum obseruationem; [c] iniungendo crebro sibi rationē reddi eorum quæ in Prouincijs omnibus geruntur per Prouinciales: scribendo eisdem quod sentit de rebus ad se relatis; & curando, vt prouideatur, vbi cōuenit, per se, & ministros; de quibus agetur.

B Hoc

a Sup. c. 3. §. 8. & p. 4. c. 10 §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1. & c. 5. & p. 10. §. 13

b P. 10. §. 8.

c P. 8. c 1. §. 9. & L. & c. 2. B.

d P. 2. c. 1. §. 2. & B. & p. 4. c. 10. §. 4. & p. 10. §. 8

e P. 8. c. 1. §. 4.

f P 2. c 1. §. 2. & p. 8. c. 1 §. 4. & E & p. 10. §. 9.

g Sup. c. 3. §. 11.

reprehensione,& si opus est, correctione iuuare studeat:quandoquidem eius est munus, defectus Præpositorum inferiorum supplere,ac cum diui no fauore & auxilio, quod in ipsis perfectũ non est,ad perfectionem perducere.

Ad omnia etiam conferet, si Generalis litteras Apostolicas, & concessiones omnes, quæ ad institutionẽ, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent,& quoddam eorum compendiũ apud se habuerit: catalogum itidem vnum omnium Domorum, & Collegiorum Societatis cum suis redditibus; & [a] alterum personarum omnium quæ in quauis Prouincia versantur, non solum Professorũ, & Coadiutorũ qui formati, ac Scho larium qui approbati dicuntur, sed etiam illorum qui in Probationibus exercentur; vbi eo rum nomina, & qualitates scribantur: & hunc catalogum renouandum singulis annis, si conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia perspecta habeat, vt in omnibus rebus melius possit quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere. 3

a P. 8. c. 1. N

b P. 6. c. 3. §. 7. & E.

[b] Quod in vniuersum in sexta Parte capite ter tio dicitur, eos qui de Societate sunt, negotijs se cularibus, licet pia alioqui essent, implicari non debere;id Generali magis, quã reliquis omnibus, conuenit: † ne in eis, vel alijs etiam rebus, pijs quidem, sed ad Societatem non pertinentibus, ita 4

B § Hoc intelligendum est, quatenus declinari poterunt. Sed B

ita occupari se sinat, ' ut tempus ac vires ad ea quæ pertinent ad ipsius officium ([a] quod quidem magis, quam totum hominem requirit) eum destituant.

5 † Sed nec in executione ministeriorum particulariũ ad Societatẽ pertinentium, quæ per alios effici possunt, magnopere occupari deberet:' cuiusmodi esset peculiaris alicuius Domus cura, quod ad sustentationẽ temporalem, & gubernationẽ eius attinet: quin potius,[b] vt superius dicitur, suos quouis in loco, etiã ubi ipse residebit, Officiales habeat; in quos si totam curam non reiecerit, subleuetur certe ab eis, & huiusmodi curæ occupatione liberetur.

C

6 [c] Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tam probatæ fidei, vt qui intelligit magna ex parte ex his & Localibus bonam gubernationem Societatis pendere. Cum autem illi tales fuerint, laborem cum illis, in rebus quæ id patiuntur, diuidendo, & de om-

Sed demum prudẽtia docebit, nũ per se, aut alios de Societate debeat nonnũquã aliquorũ piorũ operum, quæ ad Societatem non pertinẽt, curã suscipere: vel quod magni sint momẽti in Dei obsequio, vel in gratiam eorum, qui id impetrare student.

C ❡ *Præscribere ordinem, qui tenendus est (si talis non esset, qualis conueniret) vbi residet, & etiam alijs in locis, Præpositi Generalis est: sed executio alijs, ut dicitur, demandabitur.*

a Inf. 5. 7.

b Sup. 5. 2.

c P. 10. 5. 8.

D ❡ Quo-

D § Quoniam qui cum tam multis hominibus, deque rebus tam varijs & tanti momenti agere debet, si aliorum ministerio non iuuaretur, onus ferret intolerabile, quod ne magna quidem cum distractione animi, et sanitatis, ac lõgioris vitæ dispẽdio bene posset sustinere: et sic videre est, eos omnes quibus gubernationum alicuius momenti cura est commissa, quo illis satisfacere possint, multis ad id auxilijs subleuari. Vnde & Generalis, vt bene, expedite, & suauiter suum officium faciat, eisdem

omnibus grauioribus certiorẽ se fieri curando, plus otij ac tẽporis sibi relictũ, vt rebus vniuersalibus vacet, quæ solus ipse obire potest, intelliget; plus etiam lucis ad perspiciendum quid in illis facto opus sit, si ipsius intellectus eam lucẽ, qua donatus est, ex parte non amiserit; vt eis accidit, qui plus æquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur; vnde opprimi & debilior reddi intellectus acies ad res vniuersales perspiciendas solet.

7 Nec solum Præpositus Generalis ad res particulares (vt [a] dictum est) ministris opus habet; † sed etiam ad vniuersales, D & sui officij proprias; vt eis bene ac suauiter possit satisfacere.' Habeat igitur necesse est, qui multa in memoriam reducendo, ad solicitudinem curandi res tam multas officij sui; qui etiam cõsilio ad eas ordinandas; demum qui diligentia ac labore ad eas operecomplendas adiuuet. Id enim compertum est, quòd nec viri vnius memó-

a Sup. 5. 2. 5. & 6.

memoria tam multarum rerũ recordationi satis sit; nec, si id præstaret, vnius intellectus ad easdem bene considerandas & ordinandas satis esset; nec, quamuis & hoc posset, vires vnius ad easdem exequendas sufficerent.

8 Ad [a] primum illud de solicitudine omnia curandi, aliquo ministro ei opus est, qui ordi-
E narie apud ipsũ maneat; † qui pro memoria, & manibus illi sit ad omnia, quæ scribenda, & tractanda fuerint, ' ac breuiter ad res omnes officij sui obeundas; qui induat Præpositi personam; & præter potestatem, totum officij eius pondus humeris suis impositũ esse existimet.

9 Hic Præpositi minister vir esse solicitus, & discretionis, & si fieri posset, doctrinæ dono, & specie honesta, ac modo agendi verbo & litteris cum omni hominum genere, prædi tus esse deberet; quique in primis esset vir, cui confidenter quiduis committi posset; quique Societatem in Domino dilige-

dem indiget auxilijs.

E ¶ Huius officium erit, ex omnibus litteris & informationibus summam in pauca redigere, & capita eorum quæ Superiori proponẽda sunt, & quæ postulant vt respõdeatur, vel aliquid agatur; & prout se extendet munus à Generali commissum, litteris poterit responde re; siue Generalis, siue ipse Secretarius de ipsius cõmissione, eas subscribat: et Generalis eas, uel secundum eius voluntatem Assistẽtibus, vel alicui eorum, aut etiam nulli osten dat

[a] Sup. c. 3. §. 16.

dat; prout res ipsa, de quibus scribitur, & ratio personæ Secretarij exigunt.

ligeret: quo vtilius eius opera ac ministerio vti Præpositus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

Secundum auxilium, videlicet consilij ad res graues, 10

F ¶ *Etiam* quæ se offerunt, ordinandas & constituendas, quam sit Generali Præposito necessarium, ex earum multitudine, & ex humani intellectus natura, qui tam multas in partes consideratione diuidi nequit, vel certe ad id quod oportet, in eis partibus dispiciendum, ac prouidendum non sufficit, potest intelligi. [a] Videtur ergo pernecessariũ, vt aliqui sint apud Superiorẽ viri, litteris & omnibus alijs Dei donis clari, qui ei assistant, & considerandi peculiari solicitudine res vniuersales Societatis à Generali commissas curam habeãt; quam illis posset diuidere, quò accuratius res omnes perspiciant: vt vnus rerum Indicarum inspiciendarũ, alter Hispaniæ & Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italiæ & Siciliæ curam haberet: & sic de alijs, quando Societas in plures partes spargeretur. Quisque autem ex eis peculiari oratione, & suis in Sacrificijs recordatione, Deo partem illam sibi specialiter commissam commendare debet; & cõsiderare, quid in ea magis, ad id cõsequẽdum quod sibi Societas proponit, iuuare posset. Conferendum etiã cũ alijs esset, si quid ad rẽ facere magnopere videretur. Res autem inter se discussas Generali referre pos-

[a] Sup. e. 5. §. 2. & p. 8. c. 1. G.

F possent. † Iidem etiam attenderẽt ijs rebus, quæ vel à Præposito, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur: vt magis inter ipsos discussæ Superiori referantur. ' Et in uniuersum in considerandis & tractandis rebus, tam ad doctrinam, quàm ad praxim pertinẽtibus, quæ altiorem considerationem postulant, iuuare Præpositum ac subleuare debent. Præter id autem, & quòd rebus multis melius prouideri per illos poterit, Prædicationi, Lectioni, Confessionibus audiendis, & aliis bonis ac pijs operibus ad Dei gloriã & animarũ auxilium vacare poterunt.

11 Numero autem huiusmodi Assistentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus [a] supe rius dictum est. Quamuis autẽ res grauiores cum eis tractãdæ sint, statuendi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

12 In tertio auxilio, videlicet diligẽtiæ ad exequẽdum vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutum, cuiusmodi essent ne-

F ¶ Etiam res scribendæ maioris momenti, & instructiones eorum, qui huc & illuc mittuntur, cum his antequã scriberẽtur, possent conferri: quodque eis videretur, posset Secretarius Superiori referre: & tantũdem in ijs, quæ ad doctrinã pertinent. Hæc autem non solũ subleuarent Generalem, sed etiã rebus illis, quæ ab ipso cõstituerentur, maiorem auctoriatem afferrent.

G ¶ Quam-

a Sup. c. 5. §. 2.

G ¶ *Quamuis Procuratorũ habitatio in Domibus Professæ Societatis ordinarie ẽe nõ debeat, sed in alia ipsis assignata; nihilominus quãdo nõ tractãt lites, vel quando necessitas aliqua vrgeret, vel alioqui conueniret, & ad tempus, possent in Domibus habitare. Et hoc eorum iudicio relinquitur, qui in dictis Domibus Professæ Societatis alijs præsunt; iuxta quod ordinatũ vel cõmissum eis fuerit à Generali, vel de ipsius intẽtione eis cõstiterit.*

H ¶ *Vel vt plures Procuratores*

res

negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinent, expedire; tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, [a] multum conferret, immo necessariũ est vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium, qui quidem Romæ resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & omnibus alijs dotibus polleat; non tamẽ Professus sit, †nec in Domibus G
Societatis Professæ habitet; sed in alia (de qua dictũ est ĩ quarta Parte)† qui suis etiam auxiliis, H
ac ministris ad ea negotia, quæ solus non potest conficere, necessarijs subleuetur.'

13 Cum ergo Præpositus huiusmodi habeat auxilia; tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cũ Officialibus, & ministris huiusmodi agendo, partim secum seorsum considerando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini Nostri, quod agendum est statuendo, impendet.

a Sup. c.3. §.16. & p.4 c.2.E.

14†Præpo-

14 † Præpositi [a] etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorũ, vel Præpositi particulares Domorum suis auxiliis pluribus et paucioribus, pro necessitate ac momento rerum ipsis commissarum, subleuari debẽt: ac præcipue ad consilium aliquos cũ quibus res grauiores quę occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores sit statuendi facultas) designatos habeant.

res constituerentur; prout res, quæ incidunt, & necessitas vrgẽs diuersarũ ac variarũ regionum postularet.

a P.4.c.10. §.7.& c.17. §.7.& p.10 §.8.

DECL-

I ¶ Ex ijs quæ dicta sunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, & Localibus, & Rectoribus Collegiorum conuenit, quod attinet ad Dei dona, quibus ornari debent, ad potestatem, officium, & auxilia, quæ habere eos oportet; prout expresse dici poterit [b] in Regulis, quæ ad Præpositos huiusmodi particulares pertinent.

b Prooe.Declar.

DECLA-

DE MODO, QVO CONSERVARI & augeri totum corpus Societatis in suo bono statu possit.

QVIA Societas, quæ medijs humanis instituta non est, per ea nec conseruari nec augeri potest; sed per gratiam omnipotentis Dei ac Domini Nostri IESV Christi: in eo solo spē constitui oportet, [a] quòd conseruaturus sit & promoturus hoc opus, quod ad obsequiū & laudē suā, & auxiliū animarū inchoare dignatus est. Et iuxta spē hāc primū mediū & maxime consentaneū, orationū & Sacrificiorū erit; quæ hac cū intētione sācta offerri, & singulis hebdomadis, mēsibus, & annis in omnibus locis, vbi Societas residet, certa ordinatione institui debēt. 1

Ad conseruationem & incrementum non solum corporis, id est eorum quæ externa sunt, sed etiam spiritus Societatis, atque ad assecutionem [b] finis quem sibi præfigit auxilij animarū, ad vltimū & supernaturalem suum finem consequendum media illa quæ cum Deo instrumentum cō iungunt, ac disponunt, vt à diuina manu rectè gubernetur, efficaciora sunt, quā quæ illud dispo nūt erga homines. [c] Huiusmodi est probitas & virtus, ac præcipue charitas, & pura intētio diuini seruitij, & [d] familiaritas cū Deo in spiritualibus de- 2

[a] Inf. §. 12. & Prooem. const. §. 1.

[b] Exa. c. 1. § 2. & p. 1. c. 2. §. 8. & c. 3. §. 1. & p. 3. c. 1. §. 9 & p. 4. Prooem. & c. 12 §. 1. & p. 6. c. 3. §. 4. & p. 7. c. 1. §. 1

[c] P. 8. c. 1. §. 8.

[d] P. 9. c. 2. §. 1. & c. 6. A.

deuotionis exercitijs, & zelus syncerus animarum ad gloriam eius qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento posthabito. Videtur [a] itaque in vniuersum curandum esse, vt omnes qui se Societati addixerunt, in virtutum solidarũ ac perfectarum, & spiritualium studium rerum incumbant; ac in huiusmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis constitutũ esse ducant. Illa enim interiora sunt, ex quibus efficaciã ad exteriora permanare ad finem nobis propositum oportet.

a P.3. c.1. §.10.

3 Hoc iacto fundamento, media illa naturalia quæ Dei ac Domini Nostri instrumentum in proximorum vtilitatem disponunt, in vniuersũ ad conseruationem & incrementum totius huius corporis conferent; si tamen & addiscantur, & exerceãtur syncere ad solum Dei obsequium; non vt illis fiducia nostra innitatur, sed potius vt diuinæ gratiæ, iuxta summæ prouidentiæ suæ ordinẽ, per hæc cooperemur; qui ad gloriã suam tã dona naturalia, quæ ipse ut Creator, quam supernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per industriã acquisita, ac præcipue doctrina exacta & solida, [b] & modus eam proponendi populo in Concionibus, & Lectionibus, [c] & forma agendi cum hominibus, eosdemq; tractandi diligenter curanda sunt.

b P.3.c.1.§.21.&p.4.c.8.§.3 & A. B.& C.
c P.4. c.8. §.8.

4 Iuuerit etiam magnopere, in suo bono statu ac disciplina Collegia conseruare, & ad id eorũ [d] superintendentiam per illos exercere, quibus

d P.4.c.10. §.1.

vtilita-

[a] vtilitatis tēporalis nihil ex eis potest accedere. Talis est Societas Professa', [b] quæ in Collegijs eos instituendos curabit in perfectione vitæ, litterisque Christiano dignis, qui talentum ad id sortiti esse videbuntur. Hi enim pro seminario Societati Professæ, & eius Coadiutoribus erunt. Etsi cum Collegijs, Vniuersitates etiam curæ Societatis commissæ fuerint; obseruato illo modo procedendi, [c] de quo in quarta Parte dictum est, ad finem eundem iuuabunt.

Quia [d] Paupertas velut propugnaculum est 5
Religionibus, vt eas in statu suo, et disciplina cōseruet, & à compluribus hostibus defendat (vnde etiā Dœmon enititur illud varijs rationibus euertere) refert plurimum ad conseruationē & augmentū totius huius corporis, procul admodū omnem auaritiæ speciem ablegasse; nullos redditus, vel possessiones, [e] vel stipendia pro verbi Dei Prædicatione, aut Lectione, aut Missis, aut administratione Sacramentorum, aut demum rebus quibuslibet spiritualibus (vt est in sexta Parte dictum) admittendo, [f] nec ad suam vtilitatem redditus Collegiorum applicando.

[g] Erit etiam summi momenti, vt perpetuo fœ 6
lix Societatis status conseruetur, diligentissime ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. uel Congregatione matrem submouere; ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directe vel indirecte quærendam in Societate, præcludere. Quod vt fiat, omnes Professi se nihil unquam

a Inf. §. 5. & Exa. c. 1. §. 4 & p. 4. c. 2. §. 5. & c. 10 §. 1. & p. 6. c. 2 §. 3. & p. 9. c. 3. §. 18. & c. 4. §. 7.

b P. 3. c. 1. §. 27. & p. 4. Proœ. & c. 3 §. 1. & c. 7. §. 1. & c. 11. §. 1.

c P. 4. c. 11.

d P. 3. c. 1. §. 25. & p. 6. c. 2. §. 1.

e Exa. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 27. & p. 4. c. 7. §. 3. & c. 15. § 4. & c. 17. F & p. 6 c. 2. §. 7. & G. & p. 7. c. 4. §. 4. & B.

f Sup. §. 4.

g P. 4. c. 6. §. 17. & c. 15 §. 4. & p. 9. c. 1. A.

vnquam ad eam obtinēdam acturos; & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Domino Nostro voueant: [a] & incapaces ac inhabiles ad prælationem quamuis habeantur ij, de quibus probari posset quòd eam ambijssent. Promittāt [b] etiam Deo ac Domino Nostro ad nullam etiā extra Societatem prælationem, vel dignitatem obtinendam se quidquam acturos: nec ad sui electionem ad huiusmodi munus, quoad eius fieri poterit, consensum præstituros; si eius Obedientia, qui sub pœna peccati potest præcipere, eos non compulerit: sed vnusquisque videat qua ratione animarum saluti iuxta nostræ Professionis humilitatem & submissionē, inseruire possit: & ne Societas his hominibus, qui ad propositum sibi finem sunt ei necessarij, priuetur.

a P.8.c.6.§.2.& A.

b P.9.c.3.§.13.& c.4.§.5.& B.& c.5.§.6. & E.

Promittat etiam Deo, quod si quando dicto modo compulsus, prælationem aliquam extra Societatem admittet, † A audiet postea quouis tēpore, Præpositi Generalis, qui pro tempore fuerit, consilium; vel alicuius, quem ille sibi ad hoc substitueret; quodque, si senserit melius esse quod consulitur, sit illud executurus: non quòd habeat qui Prælatus est,

DECLARAtiones.

In decimā Partem.

A § *Considerando, quàm instanter, quamque multis rationibus curatum sit, ut aliqui de nostra Societate uarios Episcopatus sumerēt; cūque in multis obuiā itū sit, nec*

nes tamen in Patriarchatu et Episcopatibus Aethiopiæ admittendis resisti potuerit; de hoc auxilio ad opus illud Aethiopiæ et alia similia, cũ resistendi modus deesset, cogitatũ est. Nõ tamẽ obligatur Societas ad hoc munus suscipiendũ; quandocumq; alicui ex ea, Episcopatus esse admittẽdus: immo libera manet, vt id oneris & relinquere, & assumere possit, vbi multũ referre ad Dei obsequiũ iudicaret. Post emissam autem Professionẽ, hoc Votũ simplex [d] *cũ alijs de quibus diximus, emittetur.*

aliquem de Societate Superioris loco; sed quòd sponte in Dei conspectu vult ad id faciẽdum obligari, quod ad diuinum obsequium melius esse intellexerit; quodq; placeat esse aliquẽ, qui sibi cũ charitate ac libertate christiana ad gloriã Dei et Domini Nostri id proponat.

7 Vt perpetuo totius huius corporis bonus status conseruetur, confert plurimum quod in prima, secunda, & quinta Parte dictum est, de [a] turba & hominibus ad nostrum Institutum ineptis, ne ad Probationem quidem admittendis: &, si aliqui Probationis tempore [b] non esse idonei inuenirẽtur, etiam dimitẽdis. [c] Si qui vero deprauatis moribus essent, aut de quorum emendatione parũ sperarẽtur, multo minus essent retinendi. Minus etiam apertũ ostiũ esse debebit ad admittendos aliquos in Scholasticos approbatos, & Coadiutores formatos: minime vero omnium in Professos: [e] non enim alij, quàm spiritus & doctrinæ selectæ

a P.1.c.1. §.3. & p.4. Prooe. A & p.8.c.1.§.2 & B.

b P.2.c.1. §.1.

c P.2.c.2. §.2.

d Sup. §.6. & p.6. c.2. §.1.

e P.5.c.2.§. 1.& 2.

B¶In ctæ

-ctæ viri, & multum diuque exercitati, & in varijs Probationibus virtutis & abnegationis sui ipsorum, cum omnium ædificatione & satisfactione perspecti, ad Professionem admitti debent. Sic enim, licet multitudo augescat, non imminuetur nec debilior reddetur spiritus, dum tales sint qui in Societatis corpus cooptantur.

8 [a] Cum bona & mala capitis habitudo in vniuersum corpus redundet, summopere conferet si electio Præpositi Generalis ea sit, quæ in nona Parte descripta est.[b] Et post hanc electionem, illa maximi erit momēti, qua inferiores Præpositi in prouincijs, & Collegijs ac Domibus Societatis eliguntur. Nam fere quales hi fuerint, tales & eorum subditi erunt. Refert[c] etiam magnopere, præter electionem, si Præpositi particulares in sibi subditos, & Generalis in particulares, ac contra Societas in Generalem (vt in nona Parte declaratum est) multum potestatis habeant: ita vt omnes ad bonum omnia possint: &, si male agerent, omnino subiecti sint. Refert[d] etiam vt Superiores, ministros idoneos (vt in eadem Parte dictum est) ad ordinationem & executionem rerum quæ spectant ad eorum officium, habeant.

a P. 9. c. 2.

b P. 9. c. 6. §. 6.

c P. 2. c. 1. §. 2. & B. & p. 4 c. 10. §. 4. & p. 9 c. 3. 4. 5 & 6.

d P. 9. c. 6. §. 2. & 14.

9 [e] Quod iuuat ad vnionem mēbrorum huius Societatis inter se, & cū suo capite, multū etiam ad conseruationem boni status illius iuuabit: cuiusmodi est in primis voluntatum uinculum, quod Charitas est, & mutuus amor, [f] quem crebra communicatio, & rerum mutua notitia,

e P. 8. c. 1. §. 8.

f P. 8. c. 1. §. 9.

[a] eadem doctrina, & in omnibus, quantũ fieri potest, vniformitas nutriet. Sed in primis id præstabit Obedientiæ vinculum quod [b] particulares cum suis Præpositis, & hos ipsos inter se, & cum Prouincialibus, & vtrosq; cũ Generali vniet: ita vt inter omnes diligẽter [c] subordinatio seruetur.

10 [d] Moderatio laborum animi & corporis, & in Constitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel dissolutionis vergãt (vt sic melius obseruari possint) mediocritas conferet ad durationẽ, & totius corporis in suo statu conseruationẽ.

11 [e] Ad eundem finem faciet, generatim curare vt amor & charitas omnium etiam externorum erga Societatem conseruetur: † sed eorum præsertim, quorum volũtas bene aut male in nos affecta, multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obsequium & animarum auxilium aperiatur, vel præcludatur. In ipsa vero Societate nec sit nec sentiatur animorum propensio ad partem alterutram factionis, quæ esset fortassis inter Principes vel Dominos Christianos: sed sit potius quidam vniuersalis amor, qui partes omnes (licet sibi inuicem contrariæ sint) in Domino

B *B ¶ In primis cõseruetur beneuolẽtia Sedis Apostolicæ, cui peculiariter inseruire debet Societas: deinde Principum seculariũ, & magnatum, ac primariæ auctoritatis hominũ; quorũ fauor, aut alienatio animi multum facit, ut ostiũ diuino seruitio, et bono animarũ aperiatur, uel præcludatur.*

Sic

a Prooe. Declar. & p.3. c.1.§.18. & p.8.c.1.§.8.

b P.4. c.10. §.5.et8.et p 8.c.1.§.4.

c P.2.c.1.§. 2.& p.8.c.1 §.4. & E. & p.9.c.6.§.1

d P.3. c.2. §.4. & 5. & p.4.c.4.§.1.

e P.3.c.1.§. 9.&p.4.c.16 D. & p.6.c. 3.§.8.& p.7 c.2.H.

mino Nostro amplectatur.

12 Iuuerit etiam moderatus & prudens vsus gratiarum per Sedem Apostolicam concessarũ: solius auxilij animarum fine syncerissime nobis proposito. Sic enim diuina bonitas [b] opus hoc quod cœpit, promouebit; ac bonus odor, [c] qui veritati bonorum operum innitatur, hominũ deuotionem augebit: vt & à Societate ipsi iuuari, & eandem ad propositum sibi finem obsequij & gloriæ diuinæ Maiestatis iuuare curent.

13 C † [d] Conferet etiam, rationẽ habere valetudinis; vt ea in particularibus conseruetur; quẽadmodum tertia in Parte dictũ est: [e] & vt demũ omnes obseruationi Constitutionum studeant: ad quam, easdem scire, saltem quæ ad quemlibet pertinent, necesse est. Quare legere vel audire easdem singulis mensibus oportebit.

[a] *Sic itidem, cum aliqui male affecti esse intelligerẽtur, præcipue si homines sint nõ uulgaris auctoritatis, orandũ est pro eis, utendũq; rationibus cõuenientibus, ut in amicitiã redeãt, uel certe aduersarij non sint: idque non timore contradictionũ, uel quòd asperius quidquam nobis inde posset accidere; sed ut p̃ huiusmodi hominum beneuolẽtiam, magis in rebus omnibus Dei obsequiũ & gloria crescat.*

C ¶ *Ad hoc etiã curandum est, ut Domus, & Collegia in locis vbi sit purum & salubre cælum, habeantur; & non in eis, qui contrariam habent proprietatem.*

F I N I S.

a P.4.c.10. C.

b Sup. §.1. & prooem. Const. §.1.

c P.7.c.4.§.2.

d P.3.c.2. §.1.

e P.4. c. 10. §. 5. & p.6. c.1.§ 1. & c. 5. & p. 9. c. 3. §. 8. & c. 6 A.

FORMULA VOTORUM SIMPLI-cium, quæ Professi emittunt post Professionem, iuxta Constitutiones; extracta ex
a Tit. 6. D. 23. [a] *prima Congregatione generali, & recognita à* [b] *tertia.*

b Decr. 70. EGO . N. Professus Societatis IESV, promitto Deo omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia cœlesti, & coram R. Patre Præposito Generali, vel corã. N. locum Generalis Præpositi tenente, c P.6.c.1. §.1.& A. [c] nunquam me acturum quacunque ratione, vel consensurum, vt, quæ ordinata sunt circa Paupertatem in Constitutionibus Societatis, immutentur: nisi quando ex causa iusta rerum exigentium videretur Paupertas restringenda magis. 1

d P.10.§.6. [d] Præterea promitto nunquam me acturum vel prætensurum, ne indirecte quidem, vt in aliquã prælationem vel dignitatem in Societate eligar, vel promouear. 2

e Ibidem. [e] Promitto præterea, nunquam me curaturum, prætensurumve extra Societatem prælationem aliquam, vel dignitatem, nec consensurũ in mei electionem, quantum in me fuerit, nisi coactum Obedientia eius, qui mihi præcipere potest sub pœna peccati. 3

f Ibidem [f] Tum, si quem sciam aliquid prædictorum duorum curare, vel prætendere, promitto illum, remque totam me manifestaturum Societati, vel Præposito eius. 4

[a] Insu-

5 ª Insuper promitto, si quando acciderit, vt hac ratione in Præsidem alicuius Ecclesiæ promouear: pro cura, quam de animæ meæ salute, ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpositum Societatis Generalem, vt numquam cõsilium audire detrectem, quod vel ipse per se, vel quiuis alius de Societate, quẽ ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dignabitur. Consilijs vero huiusmodi ita me pariturum semper esse, promitto, si ea meliora esse, quàm quæ mihi in mentem venerint, iudicabo. Omnia intelligendo iuxta Societatis IESV Constitutiones & Declarationes. In tali loco, tali die, mense, & anno, &c. a Ibidem & A.

LAVS DEO.

INDEX IN EXAMEN,
& Constitutiones.

Admittere in corpus Societatis.

Admonitor.

Aedificatio.

Aedificia.

De-

Coadiutores formati in communi.

Co-

Coadiutores spirituales.

Coadiutores temporales.

Collateralis.

Collegia.

Colle-

Qui-

Congregatio prouincialis.

Congregationes secularium.

Consanguinei.

Contractus.

Conuictores.

Corpus.

De-

Declarationes.

Definitores.

Deuotio.

Deus.

Dignitates.

Dimittere.

pag.

Generalis.

pag.

Gradus.

Grammatica.

Gratiæ Apostolicæ.

Habitus, Vide Vestitus.

Hæresis.

Ho-

do-

Impedimenta.

India.

Indifferentes.

Infamia.

Infirmi.

Iudicium proprium.

Labores.

Libri

Libri.

Linguæ.

Litteræ.

Men-

Mensa.

Minister.

Missa.

Missiones.

Nouitiorum Magister.

Obedientia.

Obligationes.

Opiniones.

Oratio.

Ordinationes.

Domus,

Peregrinatio.

Perfectio.

Philosophia.

Pœnitentiæ.

Principes.

Probatio prima.

Probatio secunda.

Debet

Pro-

Professi trium Votorum.

Professæ Domus.

Propinqui.

Prouinciales.

Proximus.

Prudentia.

Quadrimestres.

Recreatio.

Rectores.

Con-

Regulæ.

Religio.

Repetitiones.

Reprehensio.

Resignatio.

Rhetorica.

Roma.

d 5

Sensus.

Sepultura.

Silentium.

Societas Iesu

Socij.

Superiores quantum ad ipsos.

Superiores quantum ad subditos.

Et

Superpelliceum.

Syndicus.

Temperantia.

Tentationes.

Vicarius Generalis.

Virtutes.

Vniuersitas.

Vocatio.

Vota.

Laus Deo, Virginiq. Matri.